

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
T3572 NUMARADA KAYITLI MECMÛ' A-İ EŞ' ÂR (İNCELEME-
KARŞILAŞTIRMALI METİN- MESTAP TABLOSU)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Faruk AY

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ozan YILMAZ

NİSAN – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
T3572 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR (İNCELEME-
KARŞILAŞTIRMALI METİN- MESTAP TABLOSU)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Faruk AY

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez 19/04/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Prof. Dr. Haluk Uğur	Kabul	Haluk Uğur
Doç. Dr. İsmail Yılmaz	Kabul	İsmail Yılmaz
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	Kabul	Orhan Kaplan

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	FARUK AY
Öğrenci Numarası	:	1560Y11019
Enstitü Anabilim Dalı	:	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı	:	
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T3572 NUMARADA KAYITLI MECMÜ'A-İ EŞ'ÂR (İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN-MESTAP TABLOSU)
Benzerlik Oranı	:	%21

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

...../...../2019
Öğrenci İmza

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafıma yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere .....@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

...../...../2019
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Doç. Dr. Ozan YILMAZ

Tarih: 10.05.2019

İmza:

KABUL EDİLMİŞTİR

REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın başlangıcından sonuna kadar çok değerli hocalarım katkıda bulundular. Hepsi birbirinden kıymetli olan hocalarımdan öncelikle danışmanım olan, ilmî olarak ufkumu açan, tüm hatalarıma rağmen müşfik ve yardımsever, maksadı ve gayesi öğrenci yetiştirmek olan ve daima kendisini rehber edindiğim kıymetli hocam Doç. Dr. Ozan YILMAZ'a en kalbi duygularıyla teşekkürlerimi sunarım.

Manevi desteği ve engin tecrübeleriyle kapılarını her zaman açık tutan, sabır ve hoşgörü ile edebiyatı sevdiren bizleri çağlar arasında şairlerle gezdiren saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Bayram Ali KAYA ve Doç. Dr. Vildan S. COŞKUN'a sonsuz teşekkürlerimi arz ederim.

Her daim öğrencilerine karşı mütebessim olan, bütün sorularına mukni ve pek çok çözümler bulan, rehberliği ile çalışmamın ilerlemesinde önemli katkı sağlayan kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak hususen tezime başladığımda sağ olup şuan vefat etmiş olan, her zaman maddi ve manevi yanımda olan anneme, yine aynı şekilde derdimi ve mutluluğumu paylaşan aileme ve Büşra ÖNER'e şükranlarımı sunuyorum.

Faruk AY

07.03.2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
TABLolar LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vi
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ	3
1.1 Mecmuanın Dış Özellikleri	3
1.2 Mecmuanın Muhteva, Dil ve Yazım Özellikleri	4
1.3 Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	4
1.4 Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	9
1.5 Mecmuanın (2b-75b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu	11
1.6 Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	40
BÖLÜM 2: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	49
2.1 Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	49
2.2 Metnin Çeviriyazısı ve İmlasında İzlenen Yol.....	50
2.3 Metnin işaretler sistemi	52
2.4 Karşılaştırmalı Metin.....	53
SONUÇ	210
KAYNAKÇA	211
ÖZGEÇMİŞ	219

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

- Bâkî D.** : Bâkî Dîvânı , Sabahattin Küçük, Ankara 2015.
- Behiştî D.** : Behiştî Dîvânı, Yaşar Aydemir, Ankara 2000.
- Emrî D.** : Emrî Dîvânı, M. A. Yekta Saraç, İstanbul 2002.
- Fazlî D.** : Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı, Mustafa Öztat, İstanbul 2005.
- Feyzî D.** : Feyzî-i Kefevî Dîvânı, Muvaffak Eflatun, Ankara 2003.
- Figânî D.** : Figânî Dîvânı Gramatikal İndeksi, Gülşen Çaylı Cankurt, Aydın 2015.
- Hayâlî D.** : Hayâlî Dîvânı, Ali Nihat Tarlan, Ankara 1992.
- Hilâlî D.** : Hilâlî Dîvânı (İnceleme-Metin), Bahri Yağmur, Ankara 1998.
- Kabûlî D.** : Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı, Mustafa Erdoğan, Ankara 2008.
- Mesîhî D.** : Mesîhî Dîvânı, Mine Mengi, Ankara 1995.
- Necâtî Bey D.** : Necâtî Bey Dîvânı, Ozan Yılmaz, Ankara 2015.
- Nesîmî D.** : Nesîmî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni), Hüseyin Ayan, Ankara 2002.
- Nev'î D.** : Nev'î Dîvânı (Tenkitli Metin), M. Ali Tanyeri, Mertol Tulum, : İstanbul 1997.
- Nihânî G.** : Nihânî (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri, Yunus Kaplan, Ankara 2010.
- Revânî D.** : Revânî Dîvânı, Ziya Avşar, Ankara 2017.

- Rûhî D.** : Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin, Coşkun Ak, Bursa 2001.
- Sırrî D.** : Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Divanı (Tenkitli Metin-İnceleme) ve Şerhu Medhi'n-Nebî, Şevkiye Kazan, Ankara 2003.
- Sun'î D.** : Gelibolulu Sun'î Dîvânı, Halil İbrahim Yakar, Ankara 2018.
- Şem'î D.** : On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizenli Şem'î'nin Divanı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi, Murat Ali Karavelioğlu, İstanbul 2005.
- Şevkî D.** : Şevkî Dîvânı, Tuba İşinsu Durmuş, Rıdvan Canım, Ankara 2018.
- Ümîdî D.** : Ümîdî Ahmed Dîvânı (İnceleme-Metin-Özel Adlar Dizini), İbrahim Etem Buyruk, Ankara 2009.
- Vusûlî D.** : Vusûlî Dîvânı, Hakan Taş, Ankara 2010.
- 'Ubeydî D.** : Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme), Ömer Arslan, İstanbul 2013.
- 'Ulvî D.** : Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni), Elazığ 1993.
- Zâtî D.** : Zâtî Dîvânı, Ali Nihat Tarlan, İstanbul 1967.
- Ziyâ'î D.** : Hasan Ziyâ'î Hayatı, Eserleri, Sanatı ve Divanı, Müberra Gürgendereli, Ankara 2002.

2. Diğer Kısaltmalar

Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: Dîvân / Dîvânçe
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
DT.	: Doktora Tezi
G.	: Gazel
Haz.	: Hazırlayan
İA	: İslâm Ansiklopedisi
K.	: Kaside
M.	: Mecmua
Nr./nu.	: Numara
ö.	: Ölüm tarihi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SAÜ	: Sakarya Üniversitesi
SBE.	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Ty.	: Türkçe yazma
vb.	: ve benzeri
Yay.	: Yayınevi / Yayınları
yk.	: yaprak
YLT.	: Yüksek Lisans Tezi

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım şekilleri ve Sayısı

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Tablo 3: Mecmuanın (2b-75b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu

Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı

Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Sayısı

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	☒	Doktora	☐
Tezin Başlığı: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572 numarada kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin-MESTAP Tablosu)			
Tezin Yazarı: Faruk AY		Danışman: Doç.Dr. Ozan YILMAZ	
Kabul Tarihi:		Sayfa Sayısı: viii (ön kısım)+220(tez)	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı		Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı	
<p>Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572 numarada bulunan Mecmû'a-i Eş'âr isimli şiir mecmuasının 2b-75b varakları arasının incelenmesi ve transkripsiyonu yapılmış karşılaştırmalı metin çalışmasından oluşmaktadır.</p> <p>Çalışmada öncelikle mecmuanın 2b-75b varaklarının tanıtımı yapılmış, ardından da metnin transkripsiyonu yapılarak dîvânlar ya da ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırmalı metni oluşturulmuştur. Mevcut farklar ise dipnot alanında gösterilmiştir. Ayrıca, kimliklerini tespit edebildiğimiz şairlerin kısa biyografilerine yer verilmiştir.</p> <p>Mecmua, 75 varaktan meydana gelmektedir. Yazmada on beşinci ile on sekizinci asırlarda hayat sürmüş olan 66 şair ve bu şairlerin 4 farklı nazım şekliyle kaleme aldığı 272 şiir vardır. Bu şairler ve kullandıkları nazım biçimleri ile şiir kalıpları tablolar halinde verilmiştir.</p> <p>Çalışmada yer alan muhteva tablosu, başta şiir mecmuaları olmak üzere cönkler de dahil tüm mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasını hedefleyen <i>Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi</i> (MESTAP)'ne uygun olarak tertip edilmiştir.</p>			
Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi, mecmua, şiir mecmuası, dîvân şiiri, MESTAP.			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	☒	Ph.D.	☐
Title of Thesis: Istanbul University Rare Books Library Mecmû'a-i Eş'âr that is Registered to T3572 (Examination-Comparative Text – Mestap Sheet)			
Author of Thesis: Faruk AY		Supervisor: Doç. Dr. Ozan YILMAZ	
Accepted Date: 19.04.2019		Number of Pages: viii (pretext)+220(main body)	
Department: Turkish Language And Literature		Subfield: Classical Turkish Literature	
<p>This study is composed of the comparative text study made the transcription and the examination of between 2b-75b pages of the poetry journal called Mecmû'a-i Eş'âr registered in the Istanbul University Rare Books Library numbered T3572.</p> <p>In the study, primarily, is made introduction of the 2b-75b pages of the journal, and then by making transcription of the text, comparative text is created with diwans or related academic studies. Existing differences are shown in the footnote area. In addition, short biographies of poets whose identities we can identify are included.</p> <p>The journal, composed of 75 foils. In the journal is located 66 poets who lived between the fifteenth and the eighteenth century and 272 poems written by these poets in 4 different poetry forms. These poets and poetry forms that they used with aruz prosody of the poems are given in tables.</p> <p>The table of contents included in the study is prepared in accordance with the Systematic Classification Project of Journals (MESTAP) which are aiming to make detailed classification and the inventory of all journals, including cönks, especially poetry journals.</p>			
Keywords: IU Rare Books Library, journal, poetry journal, diwan poetry, MESTAP.			

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmamızın amacı, “*Mecmû‘a-i Eş‘âr*” adıyla mukayyet şiir mecmuasının “2b-75b” varakları içerisinde bulunan şairleri ve şiirleri belirlemektir. Daha sonra ise birinci derecede önem arz eden divanlarla ve ilmi konular içeren tüm kaynaklarla mukayese edilerek mecmuada bulunan farklılıkları tespit etmektir. Kimliğini tespit edemediğimiz şiirleri araştırma konusu yapmak için araştırmacıların hizmetine sunmaktır. Ayrıca şiir mecmuaları, hakkında yeterli bilgi bulunmayan şairlerin yeni şiirlerinin tespit edilip gün yüzüne çıkarılmasına katkı sağlamaktadır.

Şiir mecmuası çalışmamızın bir diğer amacı; kendi yaşadıkları devirde meşhur olmuş şairler ve onlara ait şiirlere dair daha sağlam bilgiler edinebilmemize fayda sağlamasının yanısıra, şuara tezkirelerinde veya diğer kaynaklarda malumat sahibi olunamamış şairler ve şiirleri hakkında da malumat sahibi olmamıza yardımcı olmaktadır.

Çalışmanın Önemi

Çalışmamızın önemi, ilgili sayfalar arasında yer alan şiirlerin karşılaştırmalı metnini hazırlayıp eserde yazılı olan şiirleri ortaya çıkarmak, yayımlanan dîvânlarda yer almamış olan şiirlere dikkat çekmek, 15. yüzyıl ve 18. yüzyıllar arasında meydana getirilmiş bu çalışmamızda, şekil ve muhteva açısından şiirlerin sahip oldukları özelliklerin farklılıklarını tespit edip bu minvalde divanına erişilemeyen veya hakkında malumat sahibi olamadığımız şairler veya şiirlerini tekrar edebiyat alanına kazandırmaktır.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Koleksiyonu’nda T3572 numarada *Mecmû‘a-i Eş‘âr* ismiyle mukayyed olan mecmuanın tetkik edip mukayeseli metnini oluştururken daha önce yapılmış tez çalışmalarını inceleyip, çalıştığımız şiir mecmuası üzerinde kendi tarzımızı inşa etmeye çalıştık. Mecmuamızda yazılan şiirlerin sistematik tasnifini, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)’ne mutabık kalarak hazırlamaya çalıştık.

Çalışmamız, giriş bölümü ile birlikte iki ana bölümden meydana gelmektedir. Giriş bölümünde çalışmamızın amacı, önemi, yöntemi ve konusu şeklinde konulara değindik.

Çalışmamızın birinci kısmında, T3572 numarada kayıtlı mecmuanın dış özellikleri, içeriği, üslup ve imla özellikleri açısından tanıttık. Sonra, mecmuada yer alan şairler ve bu şairlere ait şiirlerin nazım şekli ve sayısına dair tablo oluşturduk. Ardından, mecmuanın şiirlerinde kullanılan vezinler ve sayılarına dair bir tablo oluşturduk. Daha sonra mecmuada ismi geçen şairlerin kısa biyografilerine yer verdik.

Mecmuanın ilk varağına sayfa numarası konulduğu halde şiirler 2. varaktan başlamıştır. Biz de çalışmamızın metin kısmını bu minvalde 2b olarak başlattık.

Çalışmanın Konusu

Mecmua, lügat manası dağılmış durumda olan her ne varsa derlemek, toplamak manasındadır. Şiir mecmuaları da pek çok şaire ait olan şiirleri tek bir kitapta bir araya getirmek suretiyle hazırlanmış eserlerdir. Bu doğrultuda şiir mecmualarının edebiyat tarihimizin aydınlatılması açısından da oldukça önemli bir yeri vardır.

Çalışma konumuz, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde T3572 numarada mevcut olan *Mecmû'a-i Eş'âr* isimli şiir mecmuasının inceleme-transkripsiyon ve karşılaştırmalı metin çalışmasıdır.

BÖLÜM 1: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ

1.1 Mecmuanın Dış Özellikleri

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T3572'de bulunan Mecmû'a-i Eş'âr ismiyle yer alan mecmuasının derleme tarihi eserde yer almamaktadır. Müstensih ismi de yer almamaktadır.

Eserin ismi, üzerine sonradan yazıldığı anlaşılmaktadır. Mecmua içerisinde belirleyebildiğimiz 66 şairin muhtelif nazım biçimleri ile yazmış oldukları 272 adet şiiri bulunmaktadır. Mahlasın bulunmadığı şiirler ve müfret şeklindeki şiirlerin başlık kısmında ad da yazılmadığı için, araştırmalarımız neticesinde şairini belirleyemediğimiz şiir adedi 2'dir. Mecmuada Türkçe şiirlerin yanısıra 2 tane de Farsça şiir bulunmaktadır. Tüm bunların neticesinde mecmuada mevcut olan toplam şiir adedi 272'dir.

Mecmuanın her sayfasında 10 satır mevcuttur. Her bir sayfa cetvelle iki kısma ayrılmış ve her sayfada iki şiir yer almaktadır. Mecmuanın başından sonuna kadar intizam korunmuştur. Mecmua başından sonuna kadar düzgün bir ta'lik hat ile yazılmıştır.

Mecmuanın sayfaları ilk varaktan sonuna kadar eski rakamlarla numaralandırılmıştır. Latince numaralandırma yapılmamıştır. Şiirler ve şair isimleri bakımından harf sırası esas alınmamış, karışık bir surette birbirini takip etmektedir. Şiirlerin başlık kısmında 4.-15. varaklar arasında şairin ismi kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Diğer şiirlerde başlık bulunmayıp mahlasın üzeri yine kırmızı mürekkep ile çizilmiştir. Şiirleri nazım şekliyle ele aldığımızda ise neredeyse tamamına yakını gazel olarak yazılmıştır. Gazellerin haricinde ise mecmuanın ilk şiiri olan Bâkî'ye ait bir kaside bulunmaktadır. Bunun yanısıra Sıdkî mahlaslı şaire ait de bir kaside yer almaktadır. Şairini tespit edemediğimiz başlıkta kısmında da isim bulunmayan müfret şiir de dahil olmak üzere toplamda iki tane müfret nazım şeklinde şiir vardır. Diğer nazım şekillerine ait mecmuada şiir yer almamaktadır.

Mecmua toplamda 75 varaktan meydana gelmiştir. Hattı ve tertip ediliş tarzı açısından okunmasına mani olacak ciddi bir engelle karşılaşılmamıştır. Sayfalarında yıpranma veya tahrip izleri yoktur. Vişne çürüğü meşin bir cildi vardır.

Mecmû'a-i Eş'âr, şairler ve şiirlerinin sayıları bakımından oldukça zengin bir antoloji niteliği taşımaktadır.

1.2 Mecmuanın Muhteva, Dil ve Yazım Özellikleri

Mecmû'a-i Eş'âr, içerisinde barındırdığı şiirler açısından 15. ile 18. yüzyıl arasındaki zamanı teşmil etmektedir. Nesîmî'den Bâkî'ye, Necâtî Bey'den Zâtî'ye kadar pekçok şair mecmuaya dahil edilmiştir. Şair sayısını esas alacak olursak 16. ve 17. yüzyıla ait şairlerin daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Mecmuada Necâtî Bey, Nesîmî, Zâtî, Bâkî, Hayâlî ve Nev'î gibi meşhur şairlerin şiirleri mevcutken aynı zamanda Sâdık, Hamdî, Şemsî, Mukîmî, Şevkî, Sun'î, Meşâmî, Şem'î gibi yukarıda bahsedilen şairlere nazaran çok bilinmeyen şairlerin şiirleri de yer almaktadır.

Mecmua içerisinde belirleyebildiğimiz 66 şairin muhtelif nazım biçimleri ile yazmış oldukları 272 adet şiiri bulunmaktadır. Mahlasın bulunmadığı şiirler ve müfret şeklindeki şiirlerin başlık kısmında ad da yazılmadığı için, araştırmalarımız neticesinde şairini belirleyemediğimiz şiir adedi 2'dir. Mecmuada Türkçe şiirlerin yanısıra 2 tane de Farsça şiir bulunmaktadır. Tüm bunların neticesinde mecmuada mevcut olan toplam şiir adedi 272'dir.

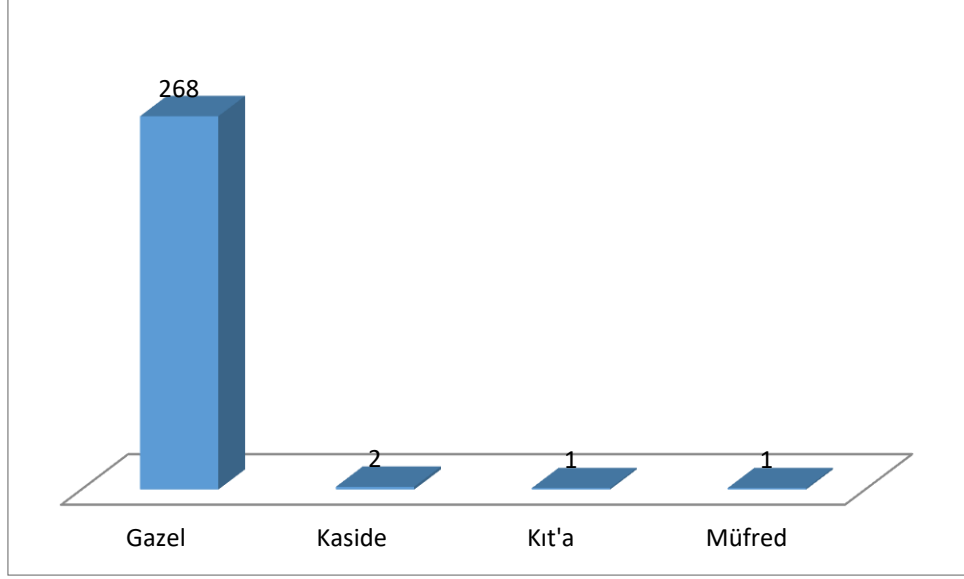
Yuvarlak sesli harflerle yazılan bazı kelimeler (kendü, berü) yazılırken, akuzatif ekleri geldiğinde daima düz sesli harflerle yazılmıştır (sözi, yüzüni).

Umumiyetle birleşik sıfatlar ile bazı kelimeler de bitişik şekilde ifade edilmiştir. Örneğin ; gül-çehre, seng-dil, lezzet-dâr, mâh-tâb gibi.

1.3 Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmua içerisinde belirleyebildiğimiz 66 şairin muhtelif nazım biçimleri ile yazmış oldukları 272 adet şiiri bulunmaktadır. Mahlasın bulunmadığı beyit/ler ve müfret şeklindeki şiirlerde başlık kısmında ad da yazılmadığı için, araştırmalarımız neticesinde şairini belirleyemediğimiz şiir adedi 2'dir. Mecmuada Türkçe şiirlerin yanısıra 2 tane de Farsça şiir bulunmaktadır.

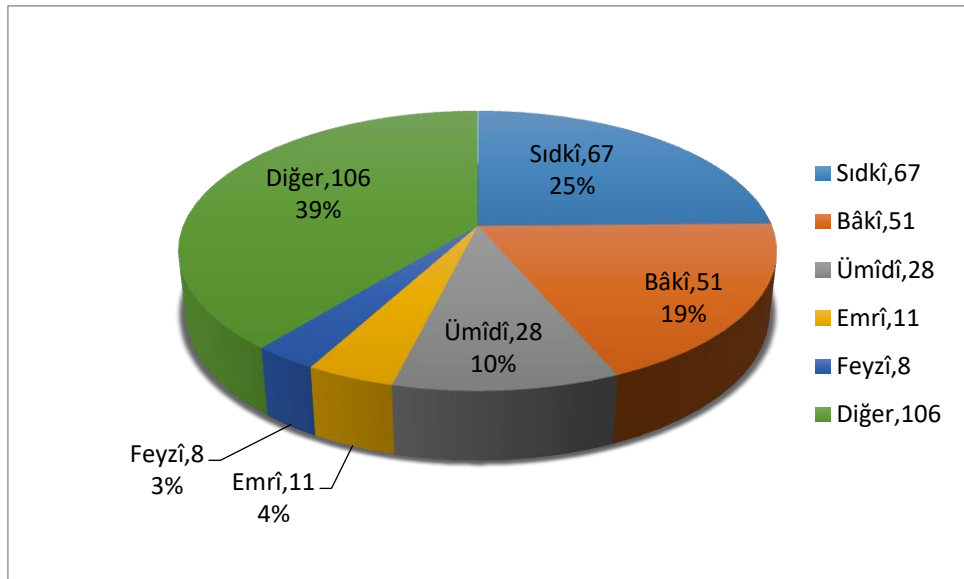

Şekil 1: Nazım şekilleri ve Sayısı

Mecmuada yer alan nazım şekilleri incelendiğinde ciddi bir farkla gazel nazım şeklinin diğer nazım biçimlerden fazla olduğu göze çarpmaktadır. Gazel nazım şeklinin haricinde 2 kaside ve 1 müfred bulunmaktadır.

Mecmuada Bâkî'ye ait 3 tane mükerrer şiir tespit edilmiştir.

Mecmuada 67 şiirle en fazla şiire sahip Sıdkî, daha sonra Bâkî (51), Ümîdî (28) ve Emrî (11)'dir. Bâkî, Emrî, Sıdkî gibi birçok şiirle mecmuada yer alan şairlerin yanı sıra sadece bir şiirle adı zikredilen birçok şair vardır. Örnek verecek olursak, Fevrî, Hayretî, Makâlî, Nihânî, Basrî gibi şairlerin yanısıra toplam 41 şairin birer şiiri mevcuttur.

Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Sayısı

Grafikten de anlaşılacağı üzere şiir adedi açısından bakıldığında Sıdkî, Bâkî ve Ümîdî gibi 16. yüzyıl şairlerinin şiirleri daha fazladır. Mecmuada yer alan şairleri yüzyıl olarak ele alacak olursak 16. yüzyılın daha ziyade olduğu anlaşılmaktadır. Fakat bu şairler genellikle bir şiirle yer almaktadır.

Hamdî, Hâlisî, Hasan, Husrev, Mahvî, Makalî, Meşâmî, Mukîmî, Muhyî, Nâdirî, Basrî, Câyî, Celâlî, Cemâlî, Riyâzî, Sâdık, Safâyî, Sânî, Sîretî, Şâmî, Şevkî, Tab'î, Firâkî, Vâkîfî, Vâlihî, Za'fî mahlaslı şairlerin ise yaptığımız araştırmalar neticesinde kimlik tespiti yapılamamıştır.

Tablo 1

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı
1	'Abdî	1 Gazel
2	'Âlî	2 Gazel
3	'Askerî	1 Gazel
4	Bâkî	50 Gazel (2 Mükerrer),1 Kaside
5	Basrî	1 Gazel
6	Behîştî	4 Gazel
7	Câyî	1 Gazel
8	Celâlî	2 Gazel
9	Cemâlî	1 Gazel
10	Emrî	11 Gazel
11	Fazlî	1 Gazel
12	Fevrî	1 Gazel
13	Feyzî	8 Gazel

14	Figânî	7 Gazel
15	Firâkî	2 Gazel
16	Hâlisî	1 Gazel
17	Hamdî	1 Gazel
18	Hasan	1 Gazel
19	Hayâlî	1 Gazel
20	Hayretî	1 Gazel
21	Hilâlî	2 Gazel
22	Husrev	1 Gazel
23	İshak	1 Gazel
24	Kabûlî	3 Gazel
25	Mahvî	1 Gazel
26	Makâlî	1 Gazel
27	Mecdî	1 Gazel
28	Mesîhî	1 Gazel
29	Meşâmî	1 Gazel
30	Muhyîyâ	1 Gazel
31	Mukîmî	1 Gazel
32	Nâdirî	1 Gazel
33	Necâtî Bey	4 Gazel
34	Nesîmî	2 Gazel
35	Nev'î	3 Gazel

36	Nihânî	1 Gazel
37	‘Ubeydî	7 Gazel
38	‘Ulvî	7 Gazel
39	Rahmî	1 Gazel
40	Râzî	1 Gazel
41	Revânî	1 Gazel
42	Riyâzî	1 Gazel
43	Rûhî	2 Gazel
44	Sâdık	1 Gazel
45	Safâyî	2 Gazel
46	Sânî	1 Gazel
47	Sânî	1 Gazel
48	Sânî	1 Gazel
49	Sıdkî	65 Gazel,1 Kaside,1 Kıt’a
50	Sırrî	3 Gazel
51	Sîretî	1 Gazel
52	Sun’î	1 Gazel
53	Şâmî	1 Gazel
54	Şem’î	1 Gazel
55	Şemsî	1 Gazel
56	Şevkî	1 Gazel
57	Tab’î	2 Gazel

58	Ümîdî	28 Gazel
59	Vâkîfî	1 Gazel
60	Vâlih	1 Gazel
61	Vusûlî	3 Gazel
62	Za'fî	2 Gazel
63	Zâtî	1 Gazel
64	Ziyâ'î	1 Gazel
65	Âzerî	1 Gazel
66	Lâ-Edrî	1 Gazel, 1 Müfred
	Toplam	272 (Gazel-268 / Kaside-2 / Kıt'a 1 / Müfred-1)

1.4 Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmuada toplam 272 şiir bulunmaktadır. Şiirlerde kullanılan aruz vezinlerinin toplamı ise 12'dir. Aruz vezni haricinde Sıdkî mahlaslı şaire ait 2 adet hece ölçüsü ile şiir bulunmaktadır.

Tablo 2

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	<i>fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün</i>	74
2	<i>fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün</i>	46
3	<i>mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün</i>	41
4	<i>mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün</i>	27

5	<i>mef̄ ülü mef̄ ilü mef̄ ilü fē ülü</i>	25
6	<i>fē ilätün mef̄ ilün fē ilün</i>	19
7	<i>mef̄ ilün mef̄ ilün mef̄ ilün mef̄ ilün</i>	17
8	<i>fē ilätün fē ilätün fē ilün</i>	10
9	<i>fā̄ ilätün fā̄ ilätün fā̄ ilün</i>	4
10	<i>mef̄ ülü mef̄ ilün mef̄ ülü mef̄ ilün</i>	4
11	<i>fā̄ ilätün mef̄ ilün fā̄ ilün</i>	2
12	<i>mef̄ ilün fē ilätün mef̄ ilün fē ilün</i>	1
	Toplam	272

Tablo 3

1.5 Mecmuanın (2b-75b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu¹

Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Mecmû'a-i Eş'âr, No: T3572.							
Yp.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
2b	Bâkî	Rûh-bağış oldı Mesîhâ-şifât enfâs-ı bahâr Açdılar dîdelerin h ^v âb-ı 'ademden ezhâr	Gül gibi hürrem ü handân ola rûy-ı bahtuñ Sâgar-ı luţfuñ ola lâle-şifât cevherdâr	Kaside/ 55		.--- / .--- / .--- / ..-	Bâkî
4a	Bâkî	'Aqlumı gamze-i cāduları meftûn itdi Göñlümi silsile-i mûları mecnûn itdi	Bâkîyâ şādîlîg eylerse 'aceb mi agyâr Çarḫ anuñ ṭâlî' ini gör nice meymûn itdi	Gazel/7		..- / ..- / ..- / ..-	Bâkî
4a	Hilâlî	Şanma iklîm-i tene hâkim olan cānumdur Sînede tîr-i gam-ı gamze-icānānumdur	Zâhirâ gerçi gedâ şeklin urundum amma Maḫzen-i genc-i ma'ânî dil-i vîrānumdur	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Hilâlî
5b	Hilâlî	Çāk iden sînemi tîg-ı gam-ı cānānumdur Fâş iden rāzumı âh-ı dil-i sūzānumdur	Şāyeveş hâk-ile yekşan iden üftādeleri Ey Hilâlî benüm ol serv-i hîrāmānumdur	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Hilâlî
5b	Bâkî	Lâleler bezm-i çemende cām-ı 'işret gösterür Devletinde ḫusrev-i gül 'ayşa ruḫşat gösterür	Bî-sütûn-ı gamda Bâkî seng-i miḫnet kesmede Şöyle üstād oldı kim Ferhâda şan' at gösterür	Gazel/5		-. / -. / -. / ..-	Bâkî

¹ Sistematik tasnif tablosunu, Prof. Dr. Fatih Köksal'ın hazırladığı Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak oluşturduk.

5a	Bākī	Bāğ-ı bahār u gülşen-i ‘ālem hāzānludur Bezm-i şafā hemişe gül ü ergāvānludur	Bākī sözini vaşf-ı lebūñ şehd-i nāb ider Şīrīn kelāmı anun için böyle şānludur	Gazel/5	--./ --./ --./ -.-	Bākī
5a	Mecdī	Ey ‘āşıkına cevri idici şāh-levendim Vey bendesinūñ hāline raḥm itmez efendim	İnkār idemez Mecdīyi güldür gerek öldür Vallahī sever ol seni sultānım efendim	Gazel/5	--./ --./ --./ --	Mecdī
6b	Bākī	Ruḥūñ ey ḡonca-dehen berg-i gül-i ḡoş-būdur Dir gören zūlf-i siyehkārīñ için şeb-būdur	N’ola meyl itseler eş‘ārīña erbāb-ı şafā Bākīyā şī‘r degüldür bu bir aḡar şudur	Gazel/5	.../.../.../...-	Bākī
6b	Bākī	Yārdan cevri ü cefā lūtf u kerem gibi gelür Ġayrdan mihr ü vefā derd ü elem gibi gelür	Bākīyā ḡanġı ḡōñül mülküne gelse şeh-i ‘aşḡ Bile endūh [u] belā ḡayl u ḡaşem gibi gelür	Gazel/5	.../.../.../...-	Bākī
6a	Bākī	Dil giriftār-ı belā dil-ber hevāyī n’eylesün Dāma düşmez yirlere ḡonmaz hümāyī neylesün	Ḥāḡ-ı ‘ālem Bākīyā ‘aşḡında yāruñ ḡaste-ḡāl Bir ḡabīb andan bu deñlü mübtelāyī neylesün	Gazel/5	--./ --./ --./ --	Bākī
6a	Bākī	Lebūñi al ile öpmiş ola mı peymāne İçeyin ölmez isem ḡanını ḡana ḡana	‘Ayş u ‘işret demidür çekme ḡam devrānı Bākīyā gel berü sāḡar çekelüm rindāne	Gazel/5	.../.../.../...-	Bākī
7b	Bākī	Zāhidā ‘ibret ḡozin aḡ şūret-i zībāya baḡ Bir nāzar āyīne-i şun‘-ı cihān-ārāya baḡ	Ḥāl-i zār-ı Bākī-i bī-dilden isterseñ nişān Ḥāmet-i çeng-i dü-tāya rüy-ı zerd-i nāya baḡ	Gazel/5	--./ --./ --./ --	Bākī
7b	Bākī	Bilini diḡḡat idüp fark idemez müy-şikāf Deheni vaşfım ² her kim ki bilürse inşāf	Bākīyā ister isen ḡalbe şafā virmek eger Ka‘be-i kūyını var dōne dōne eyle ḡavāf	Gazel/5	.../.../.../...-	Bākī
7a	Bākī	Raḡm eyle āb-ı dīde-i gevherr-nişāra gel Emvac-ı baḡr-i eşḡımı seyr it kenāra gel	Bākī dem urma seyr-i maḡāmāt-ı ‘aşḡdan Geç āh u nāle naḡmelerinden ḡarāra gel	Gazel/5	--./ --./ --./ --	Bākī

7a	Bākī	Fitne-i ‘ālemi ol kāmēt-i bālādan bil Her belā kim yitişür ‘āleme bālādan bil	Devlet-i dār-ı cihān devr-ı zamān ey Bākī Pāydār olmaduğın kışşa-i Dārādan bil	Gazel/5	..--/ ..--/ ..--/ ..-	Bākī
8b	Bākī	Gerçi dil turrañ elinden yaqasın kırtaramaz Ruđuña al idemez zülf-i siyāh el kıaramaz	Ħarem-i vuşlatıña izn-i şerīf olmayıcağ Eşigiñ Ka‘ besine Bākī-i bī-dil varamaz	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Bākī
8b	Bākī	Getürür başuma sevdaları dünyā ğamını Nice ‘ākıldür o kim çekmeye ferdā ğamını	Bu şikāyet nedür inşāf idelüm ey Bākī Sen şafāsın süresin il mi çeke yā ğamını	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Bākī
8a	‘Ālī	Söylesem söyleme dir yār baña n’eyleyeyin Aña ‘arz itmeyeyim ħālimi ya neyleyeyin	Ħamdüli’llah kime incinse dir olmuş hele yār Seni ‘Ālī gibi rüsvā-yı cihān eyleyeyin	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	‘Ālī
8a	‘Ubeyd ī	Āteş-i ‘aşk-ıla bir yüregi büryānum ben Acıyup ağlamalı ‘aşık-ı giryānum ben	Baş virelden reh-i ‘aşkuñda ‘Ubeydī yāriñ Şaf-ı ‘uşşākda ser-ĥayl-i şehīdānum ben	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	‘Ubeydī
9b	‘Abdī	Bimār-ı ‘aşkuñ oldı gönül hıç bilür misin Sen bī-vefāyı terk idemez öldürür müsün	Göstermez oldı gün yüzünü aldı gönlümi ‘Abdī cefāya başladı ol meh görür misin	Gazel/5	-- / -- / -- / --	‘Abdī
9b	Bākī	Hele ben şöye kıyās eylerüm ey ğayret-i ħür Küyuña nisbet ola gülşen-i cennetde kıuşür	Ruĥlaruñuñ medĥini eflāke çıkardı Bākī Şevkden đoldı bugün nür-ıla <i>Beytü’l-Ma‘mūr</i>	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Bākī
9a	Feyzī	Ruđuñ şevkıyledür şem‘ üñ ziyāsı Lebüñ yādıyladur bezmüñ şafāsı	Şehā Feyziyi bezmüñden ayırma Gerekdür meclisüñ bir bī-nevāsı	Gazel/5	.... / .--- / .--	Feyzī
9a	Şānī	Ħađuñ dibāce-i divānumuzdur Kıaşuñ ser-nāme-i ‘unvānumuzdur	Bize yād itme Şānī deşt-i hicri O vādiler bizüm seyrānumuzdur	Gazel/5	.... / .--- / .--	Şānī

10b	Emrî	Müjemde kaçre kaçre eşk-i hün-âb Dizilmiş sineye güyâ ki ‘unnâb	Kurıtduñ ‘âlemi âhuñla Emrî [Ki] akmaz çeşme-i hırşidden âb	Gazel/5		.--- / .--- / ..-	Emrî
10b	Emrî	Şevk odı yaqdı şem‘ gibi üstüh‘ânımız Ten zulmetinden anuñ-ile çıkdı cānumuz	Bimâr iken fikendesı olduğ güzelleruñ Emrî za‘îf düşdi dil-i nâ-tüvānumuz	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Emrî
10a	Sîretî	O şîvelerle tebessüm o nâzlarla ‘itâb O hândelerle tekellüm o ‘işvelerle hîtâb	Kirişmelerle nigâh idicek o şehr-âşüb Qalur mı Sîretî dil k’olmaya hârâb u yebâb	Gazel/5		.--- / --- / --- / ---	Sîretî
10a	‘Ubeydî	Mîve-i la‘l-i revân-bağsuñ umarmış ağıyâr Olmasun bâğ-ı cihānda göreyin ber-ğordâr	Şevkden nâle-ile oldı ‘Ubeydî hem-dem Cāndan olmazsa eger zâr olur ey dil bîzâr	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	‘Ubeydî
11b	Figānî	Yile virürse bād-ı ecel ger gubārumuz Hâcet-geh-i murād ola seng-i mezārımız	Bâğ-ı cihānda toğrusı bu kim Figāniyâ Ol serv-ğaddi sevmede yoğ ihtiyārumuz	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Figānî
11b	Bâkî	Cüybâr-ı vādî-i gam eşk-i çeşm-i ter yiter Rüy-i zerd ol cüybâra berg-i nilüfer yiter	Bâkiyâ meyl eylemez ârâyiş-i dünyâya dil Rüy-ı zerd ü gevher-i eşküm zer ü zîver yiter	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Bâkî
11a	‘Ubeydî	İrmeden vaşluña öldürse dil-i bed-nāmı Görsün ey kaçı hilâlüm ço hele bayrāmı	Cür‘ a-i cām-ı me‘âniden olurdu ser-mest Meclis-i nazmuma irseydi ‘Ubeydî Cāmî	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	‘Ubeydî
11a	Bâkî	Riyâz-ı cennetüñ ey reşk-i hürî Bulınur küyuña nisbet kuşurı	Cihân mülkünden ey Bâkî ne hâşıl Bilürsin behre-i Behrām- ı Gūrı	Gazel/5		.--- / .--- / ..-	Bâkî
12b	Hasan	Ayağüñ tozu mı tığıtdı şabâ n’eyleyeyin ‘Ömrümüñ hâşılını kıldı hebâ n’eyleyeyin	Ey Hasan kaçan-ıla tıldı cigerüm lāle-şifat Nice bir dâğ-ı gam-ı aşkı nihân eyleyeyin	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Hasan
12b	Husrev	Gitmedi dilde gamuñ başda hevâ neyleyeyin Hırmen-i ‘ömrümü tığıtdı şabâ neyleyeyin	Husrevâ ağlayayın çünki bu göz yaşlarını Baña ol rüh-ı revân gördi revâ neyleyeyin	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Husrev

12a	Feyzî	Mısr-ı hüsnüñ o perî dirse şeker-ğandesiyüz Biz de sîb-i zeķan-ı çâhınuñ efkendesiyüz	Feyziyâ zerrece tağyîr idemez reşk-i ĥasûd Âsumân-ı hünerüñ gün gibi tâbendesiyüz	Gazel/5	..-- / ..-- / ... / ..-	Feyzî
12a	Feyzî	Ĥať gelmesi gün yüzüñüñ ey meh ecelidür İĥsânımı gör subĥ u mesâ gün gicelidür	Cân gülşenini her dem iden tâze vü ĥurrem Zevķ-i leb-i dil-dâr ile Feyzî ĥazelidür	Gazel/5	--. / ... / ... / ..-	Feyzî
13b	Bâķî	Cemâlüñ âfitâbından alup nür Meh-i tâbâna döndi câm-ı billür	Şaçun zencîri sevdâsında Bâķî Begüm dîvânedir dîvâne ma' zür	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-	Bâķî
13b	Bâķî	Nâle-i ' âşıķa kılmazsın yâd Hey ala gözli elüñden feryâd	Şi' r-i Bâķîye nazîr olmaz hiç Fenn-i şî' r içre olupdur üstâd	Gazel/5	..-- / ... / ..-	Bâķî
13a	Bâķî	Nağâmât eylemege başladı şanma anı sen Ehl-i sūzuñ şanemâ âteşin üfler ney-zen	Bâķîye işret ü ' aış itmege hecrüñde yeter Nâle ney göz yaşı mey fikr-i vişâlüñ gülşen	Gazel/5	..-- / ..-- / ... / ..-	Bâķî
13a	Ümîdî	' Âlemi faşl-ı bahâr eyleyi ser sebz-i çemen Başladı nağmeye bülbül yine her vâdiden	Ey Ümîdî götürüp lâle-şıfat ayağı Düşegör jâle gibi küşe-i bâğa erken	Gazel/5	..-- / ... / ... / ..-	Ümîdî
14b	Ümîdî	Olmış iken dil ü cân Leylî şaçunla meftün Vâdi-i ' aşķa ķadem başmamış idi Mecnün	Ey Ümîdî yidi iķlime nazîrüñ gelmez Ser-fürü eyledi biş beytüñe rub' -ı meskün	Gazel/5	..-- / ... / ... / ..-	Ümîdî
14b	Maķâlî	Bir âfitâb-ı hüсне gönül mihr-bestedür Ĥaķķâ ki baĥt yârî vü tâlî' ĥucestedür	Cân ey Maķâlî çâkeridür ayağun tırur Sultân-ı ' aşķ taĥt-ı dil üzre nişestedür	Gazel/5	--. / -. / ... / --.	Maķâlî
14a	Ümîdî	Bülbül-i bî-nevâ idince nağam Açılup oldu goncalar ĥurrem	Mülk-i nazmun Ümîdî ĥusrevisin Ĥâme-i nâmuñ oldu saña ķalem	Gazel/5	... / .-. / ..-	Ümîdî
14a	Mesîĥî	Râķibüñ beni küyundan göçürdi Gönül murgin ĥuzûrundan uçurdi	Oķun yüregine tıtunacağun Mesîĥî şimdi gönülünden geçirdi	Gazel/5	.... / .... / ..-	Mesîĥî

15b	Ümîdî	Rüşen kılalı meclisi cām-ı şarābumuz Mihriye mähî ‘aynına almaz habābumuz	Zerğ u riyādan el yuya zühhād-ı şehri eger Görse Ümîdî mey-gedede āb-ı nābumuz	Gazel/5	--- / -.- / .-. / -.-	Ümîdî
15b	Bākî	Ağlayup inlemeden derd-ile dülāb gibi Oldı çehremde yaşum yolları mizāb gibi	Şāyed ol servi kenāra getürem ey Bākî Varayın yüz süreyin ayağına āb gibi	Gazel/5	..- / ..- / ..- / ..-	Bākî
15a	‘Ulvi	Maraz-ı ‘aşk devāsın leb-i cānāndan şor Yürü ey hasta gönül hikmeti Loğmāndan şor	İtlerüñden dil-i ‘Ulviyi tecessüs eyle Bilmek isterseñ anuñ hālını yārāndan şor	Gazel/5	..- / ..- / ..- / ..-	‘Ulvi
15a	Necātî	Şüfi baña maħalle-i dil-dārı ço dime Bu pendî kimse virmedi cennetde ādeme	‘Aşk āteşini ezber okurken Necātiye Beyhüde sözler añma eyā vā‘ iz epseme	Gazel/5	--- / -.- / .-. / -.-	Necātî
16b	Feyzî	Himmet-i hıızr olmasa hem-rāhımız Nüş-ı lebüñ görmezidük mähımız	Göz yaşını eyle revān Feyziyā Güldüre şāyed o şehensāhımız	Gazel/5	..- / ..- / -.-	Feyzî
16b	Feyzî	Eger biñ kerre tiğ etseñ havāle Giriftārum kesilmem sen gazāle	Şehā Feyziye yegdür cām-ı Cemden Şunarsa itlerüñle bir sifāle	Gazel/5	..- / ..- / ..-	Feyzî
16a	Nev‘î	Yārüñ vişāli el virür aqdāma bağludur Elbette fetḥ-i bāb olur ibrāma bağludur	Ser-rişte-i belāgat-ı güftār Nev‘iyā Lü’lü’-yi nazm [u] ruğ‘a-i inşāma bağludur	Gazel/5	--- / -.- / .-. / -.-	Nev‘î
16a	Bākî	Leb-i la‘lünde ol kelām-ı faşih ‘Ālemi zinde kıldı hemçü Mesih	Bākîyi hāl ü haṭṭ u zülf ü ruḥuñ Rüz u şeb dilde eyledi tesbih	Gazel/5	..- / ..- / ..-	Bākî
17b	Şāmî	Her kim ki girür ‘aşkuñ-ıla taḥt-ı serāya Bir şehdür o kim mālîk ola taḥt u serāya	Ferzāne durur Şu‘nî bugün naṭ‘-ı nazmda Şāmiyle Bisāṭî kim ola gire araya	Gazel/5	--- / -.- / .-. / -.-	Şāmî
17b	Fiğānî	Cā-be-cā ey sim-ten cismümde yer yer hün- feşān	Ey Fiğānî bu gice sevdā-yı zülf-i yār-ıla Düd-ı āhum başın [alup] göklere oldı revān	Gazel/5	..- / ..- / ..- / -.-	Fiğānî

		Aṭlas-ı zerd üstüne altun beneklerdür hemân				
17a	Emrî	Haṭṭuñdan alup göñlümi ğamzeñ sitem itmiş Ḳurtarmış o miskîni belâdan kerem itmiş	Cânâna baqam diye diyü Emrî-i giryân Ruhsâresini qanlu yaşıñdan baqam itmiş	Gazel/5	--- / .--- / .--- / .---	Emrî
17a	Emrî	Haṭṭ-ı sebzüñ öper ol la ^ç l-i nebâtı ancaq Nitekim Hızır içer âb- ı hayâtı ancaq	Mısr-ı hüsniyle anuñ eşigi Bağdâdınuñ Emriyâ iki gözün Nîl ü Fırâtı ancaq	Gazel/5	..-- / ..-- / ... / ..-	Emrî
18b	Emrî	Neyden ol ^ç âlemün dile vâkıf Mısrđan mısırı seyr ider ^ç ârif	^ç Aceb olmaya Emrî cân-ı şerif Şeref-i mevti ger ola müşrif	Gazel/5	-.-- / .-. / -.-	Emrî
18b	Feyzî	Başa çıkmaz kimse zülf-i yâr-ıla Şâne-veş tıgıyla ger yüz yâr-ıla	Feyziyâ çün vaşl-ı yâr olmaz naşib Ḳâni ^ç ol seyr-i ruḡ-ı dil-dâr-ıla	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.-- / -.-	Feyzî
18a	Ža ^ç fi	^ç Aşkuñ hadîsi zâhid faşl-ile bâba şıgmaz Zirâ maqâl-i ^ç âşık hergiz kitâba şıgmaz	Ža ^ç fi telâṭum-ı ^ç aşk her dilde mümkün olmaz Meşhürdur bu ma ^ç nâ deryâ ḡabâba şıgmaz	Gazel/5	--- / .--- / --- / -.-	Ža ^ç fi
18a	Zâtî	Geçse yanumdan o meh yavı kılurum özümü Düstlar ay geçer bilmezem kendözümü	Zâtiyâ yâr raqib ile yanumdan geçeli Bilmedüm nice geçürdüm gicemi gündüzümü	Gazel/5	..-- / ..-- / ... / ..-	Zâtî
19b	^ç Askerî	Göñül egmezdi baş bir ferde Darb-ı qavl itdi bir siyah çerde	Sevdiğüm bir sipâhî dil-beridür ^ç Askerî mişli yoqdur ^ç askerde	Gazel/5	..-- / .-. / ..-	^ç Askerî
19b	İşhaq	El şunar dâmenine ol gül-i nâzik-bedenün Elleri quruya gülzâr-ı cihânda dikenün	Tüb-ı ğabğabla ḡarâb eylemek ister İşhaq Yoḡsa ol şâh-ı cihân qal ^ç a mı şandı bedenün	Gazel/5	..-- / ..-- / ... / ..-	İşhaq
19a	Bâkî	İllere mihr ü vefası hoş gelür Bendeye cevri ü cefası hoş gelür	Ġayrı dermân istemez Bâkî kuluñ Zahmına derdün devâsı hoş gelür	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.-	Bâkî
19a	Bâkî	Göñül almağa gelür şiveye âġâz eyler	Bend-i zülfünden elem çekmese iñen ey Bâkî	Gazel/5	..-- / ..-- / ... / ..-	Bâkî

		Dil-i bî-çāreyi ben ‘ arz idicek nāz eyler	Seni aġyārdan ol ħayd-ile mümtāz eyler				
19b	Başrî	Nār-ı ‘ aşkuñ-ile sūzān olayın sulṭānum Ġāyeti ‘ āleme destān olayın sulṭānum	Başrîyi öldüreyin diyü yemîn eyler-imiş Dime ol ‘ ahde peşimān olayın sulṭānum	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Başrî
19b	Ḳabūlî	Durdı ḳaddūñ ḳıyāma sulṭānum Biz de uyduk imāma sulṭānum	Gerçi eksiklidür Ḳabūlî ḳuluñ Eksigün ṭut tamāma sulṭānum	Gazel/5		..- / ..- / ..-	Ḳabūlî
20a	Ümîdî	Baḳup sînemde yanan tāze dāġa Isındı gice pervāne çerāġa	Ümîdî şun meded cām-ı şarābı Yubüsetden yapışdı dil damaġa	Gazel/5		.- / .- / .-	Ümîdî
20a	Figānî	Ruḥsārlaruñ zūlfūñ-içün itdi şehādet Bir dîni ḳaradur ki ider şemse ‘ ibādet	‘ Ālemde bu beş beytūñle ḳal‘ a-i şî‘ re Urduñ be Figānî yine bir ṭöp-ı belāġat	Gazel/5		- / - / - / -	Figānî
21b	Şemsî	Her kimūñ murġ-ı dili uçdı hevā vü hevese Anı şayyād-ı felek al-ıla ḳoydu ḳafese	Şemsiyā nūr-ı Muḫammed saña olmazsa delîl Kūy-ı cānāna varulmaz ḳatı yollar perese	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Şemsî
21b	Figānî	Ḥāme-i ḳudretle yazdı naḳş-bend-i Ḳāf u Nūn Ḥüsn ü ḥulḳ-ıla seni ser-defter-i <i>mā yenzurūn</i>	Bu Figānî çeşm-i ḥūn-rîz-i belā-āmîz iken Eyledi teslim-i cān <i>inne ileyhi rāci‘ ūn</i>	Gazel/5		- / - / - / -	Figānî
21a	Şıdkî	Fi‘l meşel dehr ehlinedür gösterür yüz biñ şuver Bir gün ola göresin añlar ḫayāl imiş meger	Pîş-nazarlardur ḳamu ebkār-ı ma‘ nî dünyede Gele peydā ola şıdkî gibi bir şāḫib-nazar	Gazel/6		- / - / - / -	Şıdkî
21a	Şıdkî	Dilā ne ḳutlu demdür yār çeküp ḫancer-i müjġānuñ	Dökülüp saçılan çeşmüm yitirdi varını evvelde	Gazel/5		.- / .- / .- / .-	Şıdkî

		Harāmī gözleri diye helāl eyle hemān kanuñ	Dağı nem kaldı Şıdķī ki vire haķ yoluña cānuñ				
22b	Şıdķī	Şehā her mübtelāñı bencileyin zār olur şanma O çeşm-i mestuñ ile her kesi bīmār olur şanma	Ėamuñdan Şıdķī şol deñlüdür āvāre anuñ gibi Hevāya naķd-i ‘ömrün şarf ider bī-kār olur şanma	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	Şıdķī
22b	?	Bir yāri sever dil ki güzeller güzelidür ‘Aşķ ğamı sevdāsı başumda ezelidür	Her rü şanemüñ şüretün ‘aynuma komamak Deyr-i dile cānum ‘aşķuñ dikelidür	?		-- / -- / -- / --	?
22a	Bāķī	Hergiz ne kağr [u] cāh u ne sīm ü zer isterin Bir serv boylu dil-ber-i sīmīn-ber isterin	Bāķī gedā-yı mey-gede-i ‘aşķ olup yine Bezm-i ğamında ol şanemüñ sāĝar isterin	Gazel/5		-- / -- / -- / --	Bāķī
22a	Sırrī	Dem-i ‘ıyd oldı mübārek diyü cām ü bāde Şāķiyā geldi yine bezme mübārek-bāda	Ser-fürü itmezem olsam felek-i ğaddāra Sırriyā şimdi gönül ‘ālem-i istiĝnāda	Gazel/5		..-- / ..-- / ..-- / ..-	Sırrī
23b	Nihānī	Biz ser-zede-i hāķ-i kef-i pīr-i muĝānuz Biz sākin-i meyĥāne-i peymāne-keşānuz	Öñ soñ irerüz menzil-i maķşūda Nihānī Çün rāh-ı muĥabbetde bugün rāh-revānuz	Gazel/5		-- / -- / -- / --	Nihānī
23b	‘Ulvī	Ehl-i diller şiken-i zülfüñe şeb-bū didiler ‘Ālemi kıldı mu‘atţar nice şeb bu didiler	İltifātuñ göricek ‘Ulvī’ye kađuñda şehā Ėased ehli niçe bir bunda gelür bū didiler	Gazel/5		..-- / .. -- / ..-- / ..-	‘Ulvī
23a	‘Ubeyd ī	‘Āşıkuñ dūd-ı āhı sünbülidür Penbe-i daĝı aķ karanfülidür	Bezm-i ğamda gönül şurāĥi çeker Şanma iñler ‘Ubeydī kulķulıdır	Gazel/5		..-- / -- / ..-	‘Ubeydī
23a	Şadıķ	Sineye çeksene bir kez o melek-simāyı Mālik olsaydım eger virür idüm dünyāyı	Şadıķā ĝonca-i kalbūñ açıla dırsen eger Gül gibi al eliñe cām-ı mey-i şahbāyı	Gazel/5		..-- / .. -- / ..-- / ..-	Şadıķ
24b	‘Ubeyd	Rūze-i ğamda geçürsek nola eyyāmumuzu	Mey-gede kağusuna geçdi ‘Ubeydī diyü yār	Gazel/5		..-- / .. -- / ..-- / ..-	‘Ubeydī

	ī	Eyledi bir haṭı kâfir qara bayramumuzı	Luṭf it ey pîr-i muġan yerde qoma nâmımızı			
24b	Necâtî	Ġoncanuñ aġzı qatı yırtıkdur Bülbülüñ sayrılıġı yañşaqdur	Şive-i ‘aşkı bātıl añlayana Ey Necâtî ne deriseñ haqdur	Gazel/5	..- / .- / ..-	Necâtî
24a	Şıdkî	Haṭuñ görüp olsam nola dem beste-i vü hayrân Zirâ ki müşkin haṭuñ ‘uşşâk ecelidür	Eflâka çıkarırsa ser-i şıdkî n’ola çünkim Yârâna şafâ virici anuñ gazelidür	Kıt’a/2	..- / .- / .- / .-	Şıdkî
24a	Şıdkî	‘Âşıkâ ‘arz-ı muḥabbet eylemez ol nev-civân Dâm-ı ‘aşkına giriftâr olmasun pîr ü civân	Şıdkînüñ hâlüne şâhum raḥm itmeyüp felek Añdurup gül yüzünü bülbülveş itdürür figân	Gazel/5	..- / .- / .- / .-	Şıdkî
24a	Ġamdî	Ni‘ am-ı cevri ü cefâ-yıla toyurdı bizi yâr Ni‘ met-i şermendesiyüz idelüm mi inkâr	Öykünür kâmet-i dil-dâra diyü ey Ġamdî Serzeniş eyler şabâ serv-i revâna her bâr	Gazel/6	..- / .. - / ..- / ..-	Ġamdî
25b	Şıdkî	Fırkatümüz giderüp haşır olalum gel ey yâr Ġasretümüz qala maḥşer gününe ḥavfum var	Şıdkıyâ bilemez ol gül-çehre bizüm kıymetimüz Derd-i ‘aşkından anuñ olmayıcaq bülbül vâr	Gazel/5	..- / .. - / ..- / ..-	Şıdkî
25a	Celâlî	Söylenmedi murâdum ol meh-liqâyâ qaldı Yârân şorarsa ḥalüm işüm Ġudâyâ qaldı	Ol Ġoncadan alınmaz büy-ı vefâ Celâlî Bu luṭf u bu mürüvvet bād-ı şabâyâ qaldı	Gazel/5	..- / .- / ..- / .-	Celâlî
25a	Necâtî	Dünyayı bir yaña qosalar bir yaña seni Baña seni gerek seni ey bî-vefâ seni	Olduñ Necâtî säye-i luṭfuñla pâdişâh Var ey gedâ qapıldı zıll-ı hümâ seni	Gazel/5	..- / .- / .- / .-	Necâtî
26b	‘Ulvî	Gülü şermende iden ‘arız-ı gülgünüñdur Servi ḥayretde qoyan kâmet-i mevzünüñdur	‘Ulvîye zevk-i vişâlünüñle n’ola şâd itseñ Çok zamândur ki senüñ ‘âşık-ı maḥzünüñdur	Gazel/5	..- / .. - / ..- / ..-	‘Ulvî
26b	Ža‘ fi	Ma‘ müre-i zamâne be-ġâyet ḥarâb imiş Dergâh-ı şeh didükleri bir köhne bâb imiş	Şordum şifâyı ḥasta dile la‘ lüm em didi Ža‘ fi leb-i nigâr ne ḥâzır-cevâb imiş	Gazel/5	..- / .- / .- / .-	Ža‘ fi
26a	Ġayretî	Câna yâr ayrılıkı kâr itdi	Ġayretî her belâña sultânım	Gazel/5	..- / .- / ..-	Ġayretî

		Tiğ-ı hicrân beni figâr itdi	Hep belî didi ihtiyâr itdi				
26a	Celâlî	Ey gonca-i handânum hüsnuñ çü güler güldür Ağlatma firâkuñla ben bülbülünü güldür	Küyuñda Celâlinüñ efgânuna incinmese Gülzârâ şeref viren âvâze-i bülbüldür	Gazel/5		--. / .--- / --. / .---	Celâlî
27b	Emrî	Revnağ kıomayan gülda ruğ-ı yâsemenüñdür Hayretde kıoyan servi kıad-ı nârvenüñdür	Ğullarum igen çok redd itme sen efendi Luğf eyle kerem kııl hele Emrî de senüñdür	Gazel/5		--. / .--- / .--- / .--	Emrî
27b	Firâkı	Ey gönül iftirâkıa şabr eyle Ğasret ü iştiyâkıa şabr eyle	Arzû-yı vişâl eyleriseñ Ey Firâkı firâkıa şabr eyle	Gazel/5		..-- / .-.- / ..-	Firâkı
27a	Şıdkî	O dil-keş çeşmi âhü yâr bizümle yâr olur mu hiç O ser-keş gerdenî servüm baña dil-dâr olur mu hiç	Dimiş şıdkî ğarıüme idem nağd-ı vişâl i' tã Vişâli kenz-i mağfidür aña ikrâr olur mı hiç	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	Şıdkî
27a	Şıdkî	Dil-i bîmâruma la' lüñ gibi dermân olur mu hiç Bu rağmetden ğalâş ider beni Loğmân olur mu hiç	Derünuñ sırrun açar dir ki âh itme o gül-ruğ yâr Şerâr-ı düd-ı âteş Şıdkiyâ pinhân olur mı hiç	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	Şıdkî
28b	Şıdkî	Jâle gibi şaçsun eşk kıo dîde-i giryânım Zâr olmayı çün lâyıķ ğördi gül-i handânum	Şıdkî diler ' arz itmek ğâcetlerin ol yâre Ğâsıl ide mi mağşüd bilmem şeh-i devrânım	Gazel/5		--. / .--- / --. / .---	Şıdkî
28b	Vuşülü	' Arüs-ı dehr-ile yârolmağı şanduñ dü-zenlikdür Erenler ğağkı bilmezsun be şüfi kıağbe- zenlikdür	Didüm cãnâ kıuluñum ki niçün benden kıaçarsın sen Cüdâ iden beni senden Vuşülü didi benlikdür	Gazel/5		.--- / .--- / .--- / .---	Vuşülü

28a	Rāzī	‘Ayb eylemezüm kaçsa o meh-rū hele benden Zirā ki güzeller kaçar elbette sevenden	Geç dirler ise şāhid-i meyden deli olma Uşlu gerek ey Rāzī alan sözi virenden	Gazel/5	--- / .--- / --- / .---	Rāzī
28a	Vālih	Ġam-ı zūlfūñle siyeh şāle bürünsün yürüsün Sāyeveş ‘aşk eri yanıñca sürünsün yürüsün	Yād kııl Vālihiyā vaşf-ı haṭ u ruḥsārın Ġazelüñ ger dileriseñ ki oḡunsun yürüsün	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Vālih
29b	Necātī	Çünkü yār aḡyār ile dem-sāzdur Baña günde pek kez ölmek azdur	Ol gözi mestānenüñ itdükleri Ey Necātī cevır şanma nāzdur	Gazel/5	--- / .--- / .--- / .--	Necātī
29b	‘Ulvī	Göz yaşı ile hūn-ı ciger hāke şaçılsa Aḡar şu kenārında kızıl güller açılsa	Eglenmesüñ ey ‘Ulvī meded duymadan aḡyār Ol gözleri āhū-y-ile bir yaña kaçılsa	Gazel/5	--- / .--- / .--- / .--	‘Ulvī
29a	Maḥvī	Ḥātırım yıḡma şaḡın ‘arş-ı mu‘allā yıḡılır Ḥaşr olursañ eger aḡyār ile dünyā yıḡılır	Maḥviyā kākül-i sevdāsı olalıdan şıfatuñ Ḳorkum oldur beni Mecnūn gibi rüsvāy kıılır	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Maḥvī
29a	Bākī	Ey ḥaṭṭ-ı siyeh ‘arız-ı cānāna ṭolaşma Yüz ḡaralığın eylemese imāna ṭolaşma	Āḡuş-ı miyānun ṭaleb itme kemer-āsā Bākī meded ol serv-i ḡirāmāna ṭolaşma	Gazel/5	--- / .--- / .--- / .--	Bākī
30b	Vāḡıfī	Āteş-i ‘aşk ile yanmaḡ dil-i sūzāna düşer Aḡlamaḡ derd ile bu dīde-i giryāna düşer	Ḥavfum ol pādīşehüm Vāḡıfī-i ḡam-dīde Ḥasret-i vaşluñ ile āteş-i hicrāna düşer	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Vāḡıfī
30b	Ḳabūlī	Nāz-ile ḡandeler ol ḡonca-i ḡandāna düşer Nāleler derd-ile ben bülbul-i giryāna düşer	Zāde-i ṭab‘-ı ḡabūlīye müsellemediler Ne dem eş‘ār-ı teri mekteb-i ‘irfāna düşer	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Ḳabūlī
30a	Şıdḡī	Ġam-ı zūlf ü ruḡuñla bu dil-i zār Āh u vāh eylemekde leyl ü nehār	Nār ile mā niteki cem‘ olmaz Şıdḡiyā cem‘ olımaḡ ‘aşk ile ‘ār	Gazel/6	..-- / .- / ..-	Şıdḡī

30a	Şıdķı	Hāli ‘ aşķ ehlinüñ kuşūr u niyāz Dil-berüñ kār u kesbi şıve vü nāz	Saña ölmekden özge yok çāre Şıdķiyā gel sözi kes itme dirāz	Gazel/7	..-- / .-. / ..-	Şıdķı
31b	Şıdķı	Seng-i ğamdan şışe-i dil inkisār olmış durur Āh bu miñnet-hānede cānum figār olmış durur	Dişlerüñ vaşfunda Şıdķı nazm ideli şı‘ rler Her sözi bir dāne dürr-i şāhvār olmış durur	Gazel/6	-.-- / -.-- / -.-- / .-	Şıdķı
31a	Şıdķı	Dil hevā-yı kākülünle tār u mār olmış durur Ey gözüm nūrı yetiş gel cān figār olmış durur	Ey şabā kılsan güzer lillāh o yāruñ kūyına Di ğam-ı zülfünle şıdķı bī-ķarār olmış durur	Gazel/6	-.-- / -.-- / -.-- / .-	Şıdķı
31a	Şıdķı	Şun zenehdānuñ ki ben dil-i ğastaya ayva yeter La‘ lüñ emdür baña dir dil ol devā baña yeter	Yoluña ğarc olmayup nem ğaldı gözde nem meger Dökülüp şaçıldı Şıdķı ‘ aynıdur ifşā yeter	Gazel/6	-.-- / -.-- / -.-- / .-	Şıdķı
32b	Şıdķı	Āh bu dil bülbülünü ol ruķı gül-zār ider Āh ğaldum çāresiz ‘ aşķ ādemi nā-çar ider	Dāmen-i ümmid-i vaşlından elin çek Şıdķiyā Āh saña ‘ aşıķumdur dimege çün ‘ār ider	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.-- / .-	Şıdķı
32a	Behiştı	‘ Andelībüñ bu seķer nālesini gülşende Güş idüp ehl-i şafā didi nefes pāyende	Sevdiğüm derd-i Behiştıye devā olmaķda Gül-şekeri ķanda nebāt-i leb-i dil-ber ķanda	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Behiştı
32a	Bāķı	Bāğ-ı bahār u gülşen-i ‘ ālem ğazānludur Bezm-i şafā hemişe gül ü ergüvānludur	Bāķı sözüni vaşf-ı lebün şehd-nāb emdür Şirīn kelāmı anuñ-içün böyle şānludur	Gazel/5	--- / --- / --- / ---	Bāķı
33b	Bāķı	Hele ben şöyle kıyās eylerüm ey ğayret-i ğūr Ķuyuña nisbet ola gülşen-i cennetde kuşūr	Ruķlarıñ medķi eflāka çıkardı Bāķı Şevķden tıldı bugün nūr-ıla Beytü’l-Ma‘ mūr	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Bāķı
33b	Bāķı	Riyāz-ı cennetüñ ey reşk-i ğūrī Bulınur kūyuña nisbet kuşūrı	Cihān mülkünden ey Bāķı ne ğāşıl Bilürsin behre-i Behrām-ı Ğūrı	Gazel/5	.--- / .--- / .---	Bāķı
33a	Ümidı	Def‘ için bu zamāne derd-i serin Sür şarābı dutar gül-āb yirin	Ĥ‘ān-ı zehr-i ğamuñ Ümidıye şun Çıķarur ol begüm anuñ şekerin	Gazel/5	..-- / .-. / ..-	Ümidı

33a	Ümîdî	Bir nazar bakmağa hüsnuñ ayına Günde yüz şüret deyişür âyîne	Esb-i tab' -ıla Ümîdî düstüm Ehl-i nazmuñ at şalar âlâyına	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.--	Ümîdî
34b	İshāk	Dem-i şādî vü ferāhdan ğam [u] miñnet yigdür Yādlardan baña yārān ile şoĥbet yigdür	Ay olur gün yüzünü çün göremezsın İshāk Gel gönül virme o meh-rüya ferāgat yigdür	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	İshāk
34b	Vuşûlî	Sevdā-yı ser-i zülfüñ kıldı beni dīvāne Cām-ı leb-i la' lüñden oldum yine mestāne	Gülzār-ı muĥabbetde beñzer ki Vuşûlîñüñ Göñlü yine akmışdur bir serv-i ĥırāmāna	Gazel/5	--. / .--- / --. / .---	Vuşûlî
34a	'Ālî	Cānum ğam-ı nigār ile her dem belā çeker Göñlüm firāk-ı hecr ile dā' im cefā çeker	Derd ü belāya düşdük ki 'Ālî ğam ile Bir sen degül hemān anı her mübtelā çeker	Gazel/5	--. / -.-- / .--- / -.--	'Ālî
34a	'Ulvî	Derdüm baña kār eyledi dermāna el irmez Cānum lebe geldi leb-i cānāna el irmez	'Ulvî gibi ğavvāş-ı ma'ānî olımazsın Ça' rına anuñ ey dil-i dīvāne el irmez	Gazel/5	--. / -.-- / .--- / -.--	'Ulvî
35b	Firākî	Şarāb içmek güzel sevmek deminde 'Aceb olmaz yigitlik 'āleminde	Firākî yād idüp rüz-i firākı N'ola ĥan ağlasa vuşlat deminde	Gazel/5	.--- / .--- / .--	Firākî
35b	Vuşûlî	Ṭıfl-ı jāle şular gülistānuñ Olmış ey gül senüñ ter oĥlanuñ	Devlet-i vaşla ğāyet āsāndur Ger Vuşûliye ola ihsānuñ	Gazel/5	..-- / -.-- / ..-	Vuşûlî
35a	Şevķî	Evvel kaşuñ hilālünü itmiş müsvedde Yazan hilāl şeklünü tāk-ı zebercede	Kimdir dir iseñ ey yüzi gül Şevķî ğarîb Bir gözi yaşlu yıldızı düşkün felekzede	Gazel/5	--. / -.-- / .--- / -.--	Şevķî
35a	'Ubeydî	İrmeyen bezm-i şafā-baĥşuña ĥürmet bulamaz Düşmeyen ayaĥuña pāye-i rif' at bulmaz	Marāz-ı 'aşķ 'Abîdî ne 'aceb ĥikmet olur Çanĥı 'aşık ki aña uğraya şıĥĥat bulamaz	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	'Ubeydî
36b	Bākî	Bulmaķ isterdi 'aşķ içinde murād	Bākî hecrüñ ğamı ile cān virdi	Gazel/5	..-- / -.-- / ..-	Bākî

		Yār-ı Şîrîn degül miydi Ferhād	Dād ey pādişāh-ı ʿālem dād				
36b	Ümîdî	Revā mı Bî-sütünda eyleyüp yād O Şîrîn şekli yaza taşā Ferhād	Ümîdî nüş idüp her dem mey-i telḡ Bu cām-ı ser-nigündan alalum dād	Gazel/5		.-. / .-. / ..-	Ümîdî
36a	Hāliş	Dil-ber bulunur ḡüsn ile mümtāz ele girmez ʿĀşık çoḡ [olur] ʿāşık-ı serbāz ele girme	Ey Hālişî dil-ber kişiye olsa hevā-dār Ḥaḡḡā bu ki dil-dār-ı süḡan-sāz ele girmez	Gazel/5		-. / .-. / .-. / .-	Hāliş
36a	Hāliş	Cān u dilden o perî çehrenüñ efkendesiyüz Bize mihr-ile vefā eyleyenüñ bendesiyüz	Kim ne dirse disün ey Hālişî-i üftāde Cān u dilden o perî-çehrenüñ efkendesiyüz	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Hāliş
37b	Ziyāyî	Menʿ itme maḡallüñde görüp āh-ı gedāyı Zemm eyleme gülşende esen bād-ı şabāyı	Dergāhuña kimdür dirseñ ḡālün iden ʿarz Dārende-i fermān-ı hümāyün Ziyāyı	Gazel/5		-. / .-. / .-. / .-	Ziyāyî
37b	Bāḡî	Meclis-i ʿaşḡa girüp ayaḡı evvel çekdüm Māsivādan götüri āḡir-i kār el çekdüm	Bāḡî ḡün-ı dilümi dīde düketdi gördüm Mey-i nābı bedel-i mā-yeteḡallel çekdüm	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Bāḡî
37a	Bāḡî	Āyīne-şifat şāf gerek şafḡa-i şīne Gün gibi ziyā-güster ola rüy-ı zemīne	Pürdür güher-i pāk ile mecmūʿ a-i Bāḡî Deryā dil-i dānādur aña sīne sefine	Gazel/5		-. / .-. / .-. / .-	Bāḡî
37a	Şunʿî	Her kim ki girer ʿışḡuñ ile taḡt-ı şerāya Bir şehdür o kim mālîk olur taḡt-ı sarāya	Ferzāne durur Şunʿî bu gün naḡʿ-ı naḡımda Şāh ile bisāḡı kim ola gire araya	Gazel/5		-. / .-. / .-. / .-	Şunʿî
38b	Bāḡî	İtdi şikār göñlümi bir şūḡ-ı şeh-levend Müjḡāñı tîr ü ḡaşı kemān ḡurrası kemend	Aʿ dā yanuñda ḡurrem ü ḡandān u şādmān Bāḡî ḡamuñda zār u dil-efḡār u müstemend	Gazel/5		-. / .-. / .-. / .-	Bāḡî
38b	Zātî	Ey felek dōne dōne alma günāhum ḡazer it Yıldırım baḡtlı bir kimsedür āhum ḡazer it	Zātiyā şāʿ iḡadan ḡırmen-i āhum ḡutuşur Çekilürken göḡe bu ejder-i āhum ḡazer it	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Zātî

38a	Nev'î	Âzürde olmasun diyü seng-i nigârımı Kıldım şikeste za' f-ıla cism-i nizârımı	Nev'î'yi çeşmi katl idicek vârişüm olan Sürme taşından eyleye mîl-i mezârımı	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Nev'î
38a	Bâkî	Eyyâm-ı 'ıyş u 'işret ü bezm-i bahârdur Bir kaç piyâle nüş idelüm nev-bahârdur	Bâkî nihâl-i ma' rifetüñ mîve-i teri 'Ârif katında bir gazel-i âb-dârdur	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Bâkî
39b	Fevrî	Cân belâ başka belâdur bu dil-i zâr dağı Ne belâdur baña bu cism-i pür-efkâr dağı	Ėam belâ derd belâ 'aşk belâ yâr belâ Ne belâ Fevriye bu çarh-i sitemkâr dağı	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Fevrî
39b	Nev'î	Ėaber-i la' lüñi dir goncaya âheste nesîm Beñzer ol hastaya kim eyleye cânın teslim	İstedüm şerbet-i la' lin didi Nev'îye o mâh Nâfi' olmaz maraz-ı 'aşka müdâvâ-yı Ėakîm	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Nev'î
39a	Bâkî	Ėarf-ı Ėama devât u kalem dūd-ı âhdur Ana mürekkebe âhda dūd-ı siyâhdur	Sultân-ı 'aşka bende şatar şimdi kendüyi Bâkî de Ėağ bu[dur] ki 'aceb pâdişâhdur	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Bâkî
39a	Ümîdî	Rindân-ı bezme câm-ı zümürüd külâhdur Her birisi diyâr-ı Ceme pâdişâhdur	Bir kez Ümîdî ayağına sürmege yüzün Yıllar durur geh yoluñda şehâ pâymâldur	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Ümîdî
40b	Ümîdî	Düşeyin Ėak-i pâyıña Ėo beni Dostum sende gör saña düşeni	Ölmedin kıl Ümîdîye dermân Seven ölsün mi a begüm ya sen	Gazel/5		..- / ..- / ..-	Ümîdî
40b	'Ulvî	Mest olma mey-i 'aşk-ile dîvâne düşersin Yâr olma cünün ehline yabâna düşersin	Pervâne misin ey gönül ol şem' -i cemâle 'Ulvî gibi 'aşk âteşine ya ne düşersin	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	'Ulvî
40a	Figânî	Ėalüñ Ėamıyla tâzeledüm sine dâğını Yağdum dil ehlinüñ o söyünmüş çerâğını	Görsem Figânî câm-ı mey içre Ėabâb-ı al Deşt-i belâda yâd iderüm cism-i çerâğını	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Figânî
40a	Şâni	Ėuyūd-ı fikretüm kılmağâ dâfi'	İrişdi Şâniyâ küll ü'l-lisâna	Gazel/5		.--- / .--- / .---	Şâni

		Cihānda bulmadum mey gibi nāfi [‘]	Ḥaḳīḳat sırrını kim ııldı şāyi [‘]				
41b	Bāḳī	Mihr-i ruḥuñla dilde kimüñ tāze dāğı var Tāb-ı çerāğ-ı şems ü ḳamerden ferāğı var	Bāḳī gözinden eyle ḥazer şorma leblerin Zinhār gāfil olma şarābuñ yasağı var	Gazel/5		-- / -.- / .-. / -.-	Bāḳī
41b	‘Ubeyd ī	Māhdan dime ki vech-i ḥasen aḥsendür Ne tereddüd o güneşden güzelüm rüşendür	Sözlerüñle be ‘Ubeydī bizi ḥayrān itdüñ Ḳalbüñ esrār-ı ilāḫīye meger maḥzendür	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	‘Ubeydī
41a	Bāḳī	Dem-i şubḥ irdi getir bādeyi şohbet demidür Mey-i nāb ile pür it sāğarı ‘işret demidür	Miḥneti dil ser-i zülfinde çeker ey Bāḳī Kāfiristāna düşen kimsede miḥnet demidür	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Bāḳī
41a	Ümīdī	‘Ahd itmiş idi vaşlını dün ‘āşıḳa cānān Ḳılmadı bugün ‘ahde vefā yine mi hicrān	Dün va‘ deler itmişdi Ümīdīye vişālin Ol māhı bugün ḫālī‘ i gör oldu peşimān	Gazel/5		-- / .-. / .-. / --	Ümīdī
42b	Muḳīmī	Çün ḥastalara la‘l-i lebüñ şerbeti emdür Luḫf eyle ḫabībüm anı ben ḥastaya emdür	Olsun o lebi ḳanda ḫarīdār Muḳīmī Her kim ki bugün mālik-i dīnār u diremdür	Gazel/5		-- / .-. / .-. / --	Muḳīmī
42b	Figānī	Lebüñ kim cān u dil derdine emdür Anı ben ḥastaya luḫf eyle emdür	Seni bülbül gibi zār eyleyen hep Figānī ol yüzi gül gonca femdür	Gazel/5		.- / .- / --	Figānī
42a	Ümīdī	İrdi vaḳt-i şabūḫ ey sāḳī Beri şun varsa mey-i bāḳī	Ey Ümīdī ḫarāb ider āḫir Seyl-i eşküm bu nīlgün ḫāḳı	Gazel/5		..- / -.- / ..-	Ümīdī
42a	Bāḳī	Eyyām-ı ‘ıyş ü ‘işret ü bezm-i bahārdur Bir ḳaç piyāle nüş idelüm nev-bahārdur	Bāḳī nihāl-i ma‘ rifetüñ mīve-i teri ‘Ārif ḳatında bir gāzel-i ābdārdur	Gazel/5		-- / -.- / .-. / -.-	Bāḳī
43b	Ümīdī	Ḳanlı yaşumla belā deştini ‘ummān itdüm Ḥār u ḫāşākin anuñ pençe-i mercān itdüm	Feraḫ-ı vuşlata imkān yoḳ Ümīdī gördüm Dili mu‘tād-ı ḡam u ḡuşsa-i hicrān itdüm	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Ümīdī
43b	Bāḳī	Göñül şevḳ-i ruḥuñla yana geldi	Zebün olmaz ‘arūs-ı dehre Bāḳī	Gazel/5		.- / .- / --	Bāḳī

		Cemālūñ şem' ine pervâne geldi	Bu meydāna begüm merdāne geldi				
43a	Meşāmī	Haṭ geldi rūy-i dil-bere ben kaşdayın daḥı Aḥşam irişdi seyr-i kemān-keşdeyin daḥı	Maḥv itdi nār-ı ' aşq egerçi vücūdumı Ben ey Meşāmī bir yanar āteşdeyin daḥı	Gazel/5		-- / -.- / .-- / -.-	Meşāmī
43a	Āzerī	Şūfī tesbīḥ ü ' aşayı mey-i gülfāma deġiş Ḥırka zerḳ ü riyāyı çıkarup cāma deġiş	Zevḳ Bāḳī bulayın dirseñ eger āzer ya ' Ālemūñ zevḳ ü şafāsın ġam u ālāma deġiş	Gazel/5		..-- / ..-- / ... / ..-	Āzerī
44b	Ḳabūlī	Kaşduñ egerçi cān u dilūñ birisinedür İkisi de fedā yoluña birisi nedür	Kaşdı Ḳabūlī ol kıya bağışlı dil-berūñ Cān u gönülde ikisinūñ birisinedür	Gazel/5		-- / -.- / .-- / -.-	Ḳabūlī
44b	Ṭab' ī	Ġamzeden nice ḳan ağlamasun ġam-zedeler Ki dem-ā-dem dilūmi cevır ile ol ġamze deler	Dehre lec eylemese Ṭab' ī kişiyi bād-ı hevā Ḥāk ider ḥarca sürer hem çürüdür hem zedeler	Gazel/5		..-- / ... / ... / ..-	Ṭab' ī
44a	Ümīdī	Haṭ-ı ruḥsārīñı görmez o meh-rū Bili olur çırāḳ dibi ḳarañu	Şafā-baḥş olsa eş' aruñ ' aceb mi Ümīdī dilde ġam ḳomaz aḳar şu	Gazel/5		.--- / .--- / .--	Ümīdī
44a	Revānī	Güzel sevmek gönül çün saña ḥūdur Cefāsın çek anuñ kim sāde-rūdur	Revānī buseye ' ahd eyledükce Ṭurup ağzında yārūñ öpmelidür	Gazel/5		.--- / .--- / .--	Revānī
45b	Ümīdī	Şalup nigār ayaklara zūlf-i siyāhını Alup n' ider ki boynına anuñ günāhını	Biñ nāz-ıla Ümīdīnūñ o serv-i nāz yine Meyl eyledi görünce bugün bād-ı āhını	Gazel/5		-- / -.- / .-- / -.-	Ümīdī
45b	Ümīdī	Faş itme zār-ı ' aşḳuñı bülbüllere seḫer Ey ġonca-i nihāl başuna şovuk geçer	Mū-yı meyān-ı yāri der-āġuş idem diyü Ḳıldı Ümīdī miḫnet ile ḳaddini kemer	Gazel/5		-- / -.- / .-- / -.-	Ümīdī
45a	Emrī	Gül-i terden daḥı nāzik bedenūñ Ġonca-i bāġda yoḳdur dehenūñ	Cān virür Emrī di öldürsün anı Tiġ ile ġamze-i nāzik-fikenūñ	Gazel/5		..-- / ..-- / ..-	Emrī
45a	Ṭab' ī	Bir himmet ehli yoḳ ki varam ' arz-ı ḥāl idem	Ṭab' ī bu derd ü ġamla şuña ḳaldı ki hemān	Gazel/5		-- / -.- / .-- / -.-	Ṭab' ī

		Virüp neşât-ı albüme def ^c -i melâl idem	Mecnûn-şıfat ‘azîmet-i deşt [ü] cibâl idem				
46b	Câyî	Merd olan baş eger mi nâ-merde ‘Ârdur ‘âr oğrısı merde	Gördüği demde zâr olur Câyî Reng-i rû bûy ile ol gül-terde	Gazel/5		-.-- / .-. / ..-	Câyî
46b	?	Tir-i müjesine dime dil murđı urulmaz Ebrûlarınıñ yayı olayına urulmaz	Çok sa‘y iderüm kûyına varmamağa amma Çeşmüm bulanığ yaş döker ol demde durulmaz	Gazel/5		--. / .--. / .--. / .--	?
46a	Riyâzî	فراقم جدا میکشد غم جدا اگر می شوم از تو یکدم جدا	ریاضی جو نامدار تو میسوزوش جداى جدا آتش غم جدا	Gazel/5			Riyâzî
46a	Nâdirî	ده چه حرامست قد یار را بنده شوم آن قد رفتار را	سوی حرايات گزر نادری در سرمی کن سرو دستار را	Gazel/5			Nâdirî
47b	Emrî	Müjemde atre atre eşk-i hûn-âb Dizilmiş rişteye güyâ ki ‘unnâb	urıtduñ ‘âlemi âhuñla Emrî [Ki] amaz çeşme-i hurşidden âb	Gazel/5		.--- / .--- / .--	Emrî
47b	Bâî	Ruħuñ berg-i gül-i sîr-âba beñzer Leb-i la‘lûñ şarâb-ı nâba beñzer	Cihân efsânedür aldanma Bâî Ĝam u şâdi hayâl ü ħ ^v âba beñzer	Gazel/5		.--- / .--- / .--	Bâî
47a	Şem‘i	uçam dirdüm nigârı pîrehensüz Çürütdüm varumı aldum kefensüz	Ölürsem kimse itmez baña tîmâr Ne dirlük pâdişâhum baña sensüz	Gazel/5		.--- / .--- / .--	Şem‘i
47a	‘Ulvî	anceruñ kıydı câna begce güzüm Hey meded girme ana begce güzüm	‘Ulvî uluñ apuñdan ayrılmaz Nazar it ħa-ı nâna begce güzüm	Gazel/5		-.-- / .-. / ..-	‘Ulvî
48b	Fiğânî	Lebûñ kim cân u dil derdine emdür Anı ben ħastaya lu eyle emdür	Seni bülbül gibi zâr eyleyen hep Fiğânî ol yüzi gül gonca-femdür	Gazel/5		.--- / .--- / .--	Fiğânî
48b	Behiştî	Müşk-bûlu saçına almışdur	Gitdi dil ey Behiştî yâre revâ	Gazel/5		..-- / ..-- / ..-	Behiştî

		Fitnelik beñlerine almışdur	Bilmezem cn nesine almışdur			
48a	Emr	Svr olsa eger ol şh-1 ferru Srer smm-i semendine amer ru	Eger Leclc ol ey Emr ider mt Seni bir lub ile ol şh-1 ferru	Gazel/5	.--- / .--- / .--	Emr
48a	Emr	Dil-dr ile itmeñ diy da v-y maabbet  Aş ehline ol a-1 siyeh od muabbet	Ey Emr arardđ glñ bd-1 cemende ykdndđn yre urur yzine at at	Gazel/5	-- / -- / -- / --	Emr
49b	Muiyiy 	Tr-1 urreñ gnmi tr itdi Tr-1 zlfñ dili bmr itdi	Muiyiy itme şkyet dilden Sana ne itdi ise yr itdi	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-	Muiyiy
49b	Bk	Bend-i ab czlmeye t cme ckmaya Nad-i vişl  aş-1 n-kma ckmaya	Bk arr-i zlf gibi şyle anlarn Sir umaş o serv-i gl-endma ckmaya	Gazel/5	-- / -- / -- / --	Bk
49a	Fazl	Buldum řauñda leylet-l- isra aberlerin şordum lebñde mu ciz-i s aberlerin	Kirpiklerinñ  askerini derdi bir yire Fazl buyurdu cnuma yağma aberlerin	Gazel/5	-- / -- / -- / --	Fazl
49a	Behiş	Yr ben astan nice od gtdi gr ki Benm ey minet-i gm defter-i omrmdr ki	Senden ayrld Behiř didi yrna hemn Gidelm mlk-i ademden yana bizde yryñ	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Behiş
50b	md	ñlerm ara girp derd ile olb gibi şeralar an aıdır snede mzb gibi	Bğ-1 kyna irem diy md ey serv Ağlayup zr ılur derd ile olb gibi	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	md
50b	md	anlu yaşumla bel deştini ummn itdm ar-1 ařakun anñ nice mercn itdm	Ferah-1 vuşlata imkn yoğ md grdm Vel mu td-1 gm u gşşa-i hicrn itdm	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	md
50a	Behiş	Mřk-blk şaına almışdur Fitnelik beñlerine almışdur	Gtdi dil-i Behiş yre revn Bilmezim cn nesine almışdur	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-	Behiş
50a	Ceml	Meclis-i meyde bse adetdr	Geuren bdeden Ceml seni	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-	Ceml

		Cân-ı ‘uşşâka bu sa‘ âdetdür	Leb-i dil-berdeki ĥalâvetdür				
51b	Şafâyî	Yine şeh-bâz gönül küyüña varmağ ister Süzülüp cân atuban bâzûña ħonmağ ister	Nâr-ı hicründe neler çekdüğümü ‘ arz idemem Tutuşur nâme Şafâyî gibi yanmağ ister	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Şafâyî
51b	Ümîdî	Dâ’im cemâl-i yâr görünmez ĥicâbda Ol ĝonca-leb açılmadı ħaldı ĥicâbda	Geh nokta dirler ağızına yârûñ gehî şıfır Şorsañ Ümîdî ikisi de bir ĥisâbda	Gazel/5		-- / -- / -- / --	Ümîdî
51a	Bâķî	Ĥaber-i hecrûñ ile tende dil ü cân ditirer Esicek bād-ı ĥazân berg-i dıraĥtân ditirer	Bâķiyâ pîreheni şanma o mâhuñ görinen Üstine pür-nür-ı ĥürŝid-i dıraĥŝân ditirer	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Bâķî
51a	Bâķî	Dil-i ĥün’inüñ o tîr-i müje dem-sâzı geçer Nîze-i ĝamze senüñ ‘ aŝıķına nâzı geçer	Yâr Bâķiyle ne hem-ĥâne ne hem-râh-ı sefer Dermendüñ bu recâlar ıla ħıŝı yazı geçer	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Bâķî
52b	Bâķî	Fitne-i ‘âlemi ol ħâmet-i bâlâdan bil Her belâ kim yetişür ‘ âleme bâlâdan bil	Devlet-i dâr-ı cihân devr-i zamân ey Bâķî Pây-dâr olmaduğın ħıŝa-i Dârâdan bil	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Bâķî
52b	Bâķî	Raĥm eyle âb-ı dîde-i gevher-niŝâra gel Emvâc-ı baĥr eşkümi seyr it kenâra gel	Bâķî dem urma seyr-i maķâmât-ı ‘ aŝķdan Geç âh u nâle nağmelerinden ħarâra gel	Gazel/5		-- / -- / -- / --	Bâķî
52a	Şıdķî	Yağdı kül ħıldı vücûdum âteŝ-i ruĥsâr-ı yâr Tîre-reng eyledi beñzüm dūd-ı âh-ı pür-ŝerâr	Şıdķinüñ göñlünde hicr odın birez tesķin ider Leblerüñ vaşfında nazm itdüğü şi‘ r-i âb-dâr	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Şıdķî
52a	Şıdķî	Ėamze ile çeşm-i fettânuñ beni idüp helâk Eyleyecekdür mekânımı göresin zîr-i ĥâk	Gün yüzüñ vaşfında nazm itdüğüçün Şıdķî ĝazel Sâ’ir eş‘âr arasında şi‘ ri oldı tâbnâk	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Şıdķî
53b	Şıdķî	Berg-i ĝülden lâle ĥaddüñ ter olur dirler şehâ Nükteler añlansa n’ola ĥaylice nâzik edâ	Nice rengin olmasun eş‘âr-ı Şıdķî çün velî Nesne zıkr itmez leb-i cânânesinden mâ-‘ adâ	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Şıdķî
53b	Şıdķî	Çoğ dile cevr ü cefâ ħıldı sipîhr-i bî- vefâ	‘Ayn-ı çeŝmünde revân olsa n’ola eŝküñ çü şu	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Şıdķî

		Zār u nālān itdigün göstermeyüp şubḥ u mesā	‘Āşık-ı dīdār olanuñ ḥālī budur Şıdķiyā				
53a	Şıdķī	Şehā kendüyi keşf ider çü müşk-bār Kimüñ gönünde sevdā-yı şaçuñ var	Gözüm tıtmadı Şıdķī ğayrın anuñ Cihānda gerçi ḥübān niçe biñ var	Gazel/5		.--- / .--- / .--	Şıdķī
53a	Şıdķī	Ḥüsn-i behcet mülkine olalı ol dil-ber emīr Ḳapusunda ḳayd-ı ‘aşḳ ıla gönül oldu esīr	Bāb-ı ‘aşḳı ḥalḳasın çekşitme gel bābuñ degül Niçe şehler Şıdķıyā anuñ ḳapusunda esīr	Gazel/5		--- / --- / --- / --	Şıdķī
54b	Şıdķī	Fırḳate meyl iderse ger dil-dār ‘Āşık oldur rızā vire her bār	Nice dem-beste olmayam Şıdķī Ḥasret odına yandı şabr u ḳarār	Gazel/5		--- / -- / --	Şıdķī
54b	Şıdķī	Ḥasret-i zülf-i yār ıla dil-i zār Hiç bir yerde itmez oldu ḳarār	Vuşlat-ı yār çün ola pür-miḥnet Yeñdürür Şıdķī hier odı şad bār	Gazel/5		--- / -- / --	Şıdķī
54a	Ümīdī	Sāġar-ı bāde degül mihr-i muḥabbetdür bu Her ḥabāba nazar it necm-i sa‘ādetdür bu	Reh-i mey-ḥānede yāri göricek mestāne Ey Ümīdī düşe pāyına ne minnetdür bu	Gazel/5		--- / --- / --- / --	Ümīdī
54a	Raḥmi	Şekl-i ebrū-yı siyāhı ruḥ-ı cānān üzre Güyyā besmeledür sūre-i Raḥmān üzre	Ḥāme-i zerle yazarsa yiridür kātib-i şun‘ Raḥmiyā bu ğazelüñ şafḥa-i mercān üzre	Gazel/5		--- / --- / --- / --	Raḥmi
55b	Ḥayālī	Ey şanem şol ḥāl kim ḳonmuş o ḥatṭ-ı meh- veşe Kāfir Hindū durur kim secde ḳılmış āteşe	Devlet-i dünyāya meyl itmez Ḥayālī pāk-i dil Şāh-bāz evc-i istignā olan ḳonmaz leşe	Gazel/5		--- / --- / --- / --	Ḥayālī
55b	Bāķī	Gönül almaġa gelür şiveye āġāz eyler Dil-i bī-çāreyi ben ‘arz idicek nāz eyler	Bend-i zülfünden elem çekme iñen ey Bāķī Seni āġyārdan ol ḳayd ile mümtāz eyler	Gazel/5		--- / --- / --- / --	Bāķī

55a	Bākī	Sākī elünde bülbüleyi bülbül eyleseñ İçseñ şarābı ruĥlarını gül gül eyleseñ	Destünde Züfikār-ı ‘Alī nevk-i ĥāmedür Bākī semend-i ṭab‘ uñ olur Düldül eyleseñ	Gazel/5	--- / --- / --- / ---	Bākī
55a	Bākī	Lebüñi āl ile öpmiş ola mı peymāne İçeyin ölmez isem kınamı kına kına	‘Ayš u ‘işret demidür çekme ġam-ı devrānı Bākīyā gel berü sāġar çekelüm rindāne	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Bākī
56b	Şıdķī	Āĥ kim olmadı maĥrem cān u dil cānān-ıla ‘Ahd kıldum ayruķ ülfet itmem ĥübān-ıla	Birġün ola diye sen kim bir cefā-keş ‘āşıkum Varıdı dirlerdi Şıdķī aña ad u şan-ıla	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.-- / -.--	Şıdķī
56b	Şıdķī	Gerçi dil içdi cām-ı lebüñden şarāb-ı ‘aşķ Mıhr-i ruĥuñ ıla lebüñ çeker ıztırāb-ı ‘aşķ	Şaĥn- ı gönülde Şıdķīyā gör iki ‘ālemi Rüşen kılalı meş‘ale-i āftāb-ı ‘aşķ	Gazel/5	-- / -- / -- / --	Şıdķī
56a	Şıdķī	Dāġ-ı ĥasret lālenüñ baġrını ĥün itmiş durur Başını şalar serv-i kıddüñ cünün itmiş durur	Vādi-i ġamda teĥassürler çeküp Şıdķī-i ġarīb Leblerüñ yādıyla eşkin la‘lgün itmiş durur	Gazel/5	-- / -- / -- / --	Şıdķī
56a	Şıdķī	Gerçi dil içdi cām-ı lebüñden şarāb-ı ‘aşķ Mıhr-i ruĥuñ ıla lebüñ çeker ıztırāb-ı ‘aşķ	Mir‘at-i dilde Şıdķīyā görür iki ‘ālemi Rüşen kılalı meş‘ale-i āftāb-ı ‘aşķ	Gazel/5	-- / -- / -- / --	Şıdķī
57b	Şıdķī	Niçe bir ‘aşķ-ıla ey dil dile destān olasın Niçe bir vādi-i fırrāte ĥırāmān olasın	Şıdķīyā çün nazār atmaz dür-i eşke yāruñ Niçe bir yolına anuñ ġüher-efşān olasın	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Şıdķī
57b	Şıdķī	Ĥaṭṭ-ı nev-resteñi görüp cān virürisem n’ola Nev-bahār olup çemen bitse sefer olur revā	İstese cānāna cān Şıdķī dirīġ itme şakın Yoĥsa bī-minnet ecel alur amān virmez saña	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.-- / -.--	Şıdķī
57a	Ĥālīşī	Bir kaşı yā ġamıyla o kim nā-tüvān olur Āĥ oĥlarına kıdḍ-i dü-tāsı kemān olur	Sīr-āb-ı cūy-ı ma‘rifet olduñsa Ĥālīşī Feyz-i zülāl-i nazm-ı terüñ kıt-ı cān olur	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.-- / -.--	Ĥālīşī
57a	Feyzī	Ruĥuñ şevķiyledür şem‘üñ zıyāsı Lebüñ yādıyladır bezmüñ şafāsı	Şehā Feyzīyi bezmüñden ayırma Gerekdür meclisüñ bir bī-nevāsı	Gazel/5	.--- / .--- / .---	Feyzī
58b	Rūĥī	Mıhr ü vefāsından umarken dil-i ġüm-rāĥ	Ĥayrdan umma meded eyle tevekkül Ĥaķķa	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.-- / -.--	Rūĥī

		meded Başladuñ cevr ü cefâ eylemege âh meded	Rühiyâ devlet anuñ kim ide Allâh meded				
58b	Bâkî	Elüm irmez n'ideyin âh ol boyı şimşâda İdeyin minneti yirden göge dek feryâda	Mey içüp mest-i harâb olmayıcağ ey Bâkî Ne gönül bağlasun âdem bu harâb-âbâda	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Bâkî	
58a	Nesîmî	Yüzüñ bedri cihân dânesidür Ay-ıla gün anuñ pervânesidür	Yüzüñde 'âbid olmuşdur Nesîmî Nesîminin bugün cânânesidür	Gazel/5	.--- / .--- / .--	Nesîmî	
58a	Nesîmî	Hüsnüñüñ hayrânıdır hür u melek 'Aşkuña ser-geştedür dâ'im felek	Ey Nesîmî 'âkıbet varur yile Bî-vefâ ile yinen nân u nemek	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.--	Nesîmî	
59b	Feyzî	Dil-i bî-'aşq şâhum mülke beñzer kim meliksizdür Ġam-ı bî-hüde bir hıdmet durur kim döşeliksizdür	Hemân bir tığ-ı cevher-dâra beñzer nükte-i Feyzî Beterdür ta'n-ı düşmen gerçi ammâ kim çeliksizdür	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Feyzî	
59b	Şafâyî	Ġul oldum şâh-ı 'aşqa mülk-i dil şanma meliksizdür İrer biñ neş'e her lahza dimeñ kim döşeliksizdür	Belâgatla feşâhatde Şafâyî tarz-ı eş'aruñ Ġamu ebkâr-ı ma'nî cevher-i nazmuñ deliksizdür	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Şafâyî	
59a	Sırrî	Degül hâl-i siyâh-i dil-rubâ çin-i cebîn üzre Şenâ itmekde bir Hindüdur ol deryâ-yı Çin üzre	Hoşâ mi' mâr-ı tab'-i Sırrî-i pākize-meşreb kim Bu nev'a tarz-ı ebyât itdi bu nâzik zemîn üzre	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Sırrî	
59a	Sırrî	Tersân kaçâ ğamze-i âşüb-fitenümden Lerzân kader nazra-i şuriş-figenümden	Cânâne lisânından idüp Sırrî bu nazmı Pür-şehd ideyüm kām-ı mezākı sühanumdan	Gazel/1 0	-- / -- / -- / --	Sırrî	
60b	?	Eylemek mi kaçdı dâğ-ı 'âşıkân âyineyi Dest-i nâzundan birağmaz bir zamân âyineyi	Şive-i cevr-âzmâyide terağki-sâz olur Destüne virmeñ o şühuñ el-amân âyineyi	Gazel/5	-.-- / -.-- / -.-- / -.--	?	

60a	Şıdkî	Ġam-ı ‘ aşksız gönül şol mülke beñzer kim meliksüzdür Muhabbet manşıbından ġayrı manşıb döşeliksüzdür	Suñur-ı şı‘ ri Şıdkîñünñ birer şemşir-i sātı‘ dur Dilin ‘ aşıklarunñ hün-áb ider gerçi çeliksüzdür	Gazel/5	.... / .--- / .--- / .---	Şıdkî
60a	Şıdkî	Sinemi mecrüh iden şimşir-i ġam Zār iden dil bülbülin ol ġonca-gem	Mir-i mülk-i ‘ aşğ olduġ Haġġa ġamd Dūd-ı āhum Şıdkî başumda ‘ alem	Gazel/5	--- / --- / --	Şıdkî
61b	Şıdkî	Naġd-i ‘ ömrünñi ‘ abeş yerlere şarf itme dilā Cümleden mes’ül olursun ölicez rüz-ı cezā	Nefs tuzaklarına Şıdkî yā Rab olmuşdur esir Hādī ismünñ ġaġġiçün ġurtar hidāyet ġıl aña	Kaside/ 22	--- / --- / --- / --	Şıdkî
62b	Şıdkî	Hāne-i dil miñnet-i yār-ıladurur çün pür-ġām Aġlamaġdan nice olsun ġāl-i çeşm-i pür-nem	Ġam-ı dehri añlamış geldi cihāna Şıdkî Anuñiçün aġlayup itdi fiġān şorduġı dem	Gazel/7	..-- / ..-- / ..-	Şıdkî
62a	Rūhi	Kimi ġam-nāk bu ġalkunñ kimi ‘ ayyāş nedür Kiminünñ bālīşi aġlas kiminünñ taş nedür	Na‘ rumı nāvek-i bī-dād ıla kim dildi dimese Rūhiyā ol süzilen ġöz çatılan ġaş nedür	Gazel/5	..-- / ..-- / --- / ..-	Rūhi
62a	Bākî	ġülgün ġabāsı ol şanemünñ şanki lāledür Cism-i lañifi lāle-i ġamrāda jāledür	Bākî sipir-i āhum oġına siper tutar Farġ-ı felekde zāhir olan şanki hāledür	Gazel/5	-- / -- / .-- / --	Bākî
63b	Bākî	Bāġ -ı ġamda‘ andelīb eyler fiġan u zārlar Ġoncalarla şalınur şaġn-ı çemende ġārlar	ġaġ budur Bākî nañir olmaz bu mu‘ ciz nañmuña Şı‘ re āġāz itseler şimden ġirü seġġārlar	Gazel/5	--- / --- / --- / --	Bākî
63b	Emri	‘ Ārız mı buya lāle-i aġmer mi nedür bu ġāmet mi bu ‘ ar‘ ar mı şanavber mi nedür bu	Emri felege didi ġören ġanlı yaşumla Tolu mey-i rengin ile sāġar mı nedür bu	Gazel/5	-- / -- / .-- / --	Emri
63a	Ümidî	Eyledük tır-i yāra sine siper Ey dil ammā içeñ bilür ne çeker	Nañmuña ey Ümidî ġıymet yok Tab‘ -ı pākünñ olalı kān-ı ġüher	Gazel/5	..-- / .-- / ..-	Ümidî
63a	Ümidî	ġaťuñdan revnaġ-i ‘ anber şikeste Lebünñden ġoġġa-i ġevher şikeste	Ümidî seng-i hicrān ile ol şūġ Ġönül āyinesin eyler şikeste	Gazel/5	.... / .... / ..	Ümidî

64b	Ümîdî	Akıdup cüy-ı eşkümi o melek Döndi bir âsiyâba çarh-ı felek	Zen-i dehre Ümîdî virdi talâk Görmedüm bir anuñ gibi erkek	Gazel/5	..-- / ..- / ..-	Ümîdî
64b	Ümîdî	Husrevâ ' âlemi tıtdı feryâd Söyle şîrîn dehenüñ kılsun yâd	Çuluñ olalı Ümîdî bendeñ Başuna oldu efendi âzâd	Gazel/5	..-- / ..-- / ..-	Ümîdî
64a	Ümîdî	Şâhuz diyâr-ı meclise sâkî vezîrimüz Mey-hâne pîş-h'ânı olupdur serîrümüz	Tâk-ı sipihri tıdralı âh u zâr ıla Yâruñ Ümîdî kalmadı küyında yirümüz	Gazel/5	-- / -.- / .-- / -.-	Ümîdî
64a	Ümîdî	Açdukça yara sîneme ol tîğ-ı zer-nigâr Bir yara hazz idüp açılır kalb-i gam-güsâr	Cevr ü cefâ ile beni bîzâr şanma kim Varup Ümîdî yara eyleyeyin aḡ u zâr	Gazel/5	-- / -.- / .-- / -.-	Ümîdî
65b	Ümîdî	La' lüñ cefâsı cânuma kâr itdi sem gibi Bu derd ile helâk olam âhir ölem gibi	Olduñ Ümîdî lücce-i ' aşk ile âşinâ Ger telh-kâm iderse felek n'ola yem gibi	Gazel/5	-- / -.- / .-- / -.-	Ümîdî
65b	Ümîdî	Büs-ı dehân-ı yâra tolaşur çü gördiler Meclisde bâde-i gülgünü sürdiler	Hecr ile cân virince Ümîdî cenâzemi Erbâb-ı dil gelüp anı yirden göturdiler	Gazel/5	-- / -.- / .-- / -.-	Ümîdî
65a	Şıdkî	' İzâruñdur şehâ burc-ı muḡabbet mâh-ı tâbânı Cebînüñ hüsñ ü behcet şarkunuñ mihr-i dıraḡşânı	Ferâgat it o kadrüñ bilmeyen dil-dârdan Şıdkî Nidersin ol cefâ vü cevri çok hercâyî cânânı	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Şıdkî
65a	Şıdkî	Şehâ ' arz-ı cemâl it gel gider bu kayd-ı hicrânı Şu gibi nice demlerdür aḡar gözden çeker ḡanı	N'ola eş' arı Şıdkînüñ olursa rengin ü merḡüb Düşüp aḡzından ol gonca-dehen geçmedi bir ânı	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Şıdkî
66b	Şıdkî	Şehâ hâcet kóamaz şem' -i ruḡuñ ḡurşîd-i tâbâna Lebüñ câmına iren tálîb olmaz âb-ı ḡayvâna	Derünüm şâneveş şad pâre olmuşdur ey Şıdkî Elüm irmez nidem ammâ ki ol zülf-i perîşâna	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Şıdkî
66b	Şıdkî	Mü-miyânuñ müya beñzetmekde itdüm kıl ü ḡâl Ey hilâl-ebrü yine itmiş gönül ince ḡayâl	Düd-ı âhundand felekler nîl-reng olmuşdurur Ayrı düşeli o mehden Şıdkî-i âşufte hâli	Gazel/5	-.-- / -.- / -.- / -.-	Şıdkî

66a	Şıdkî	Mekānum künc-i miḥnet yār u hem-dem guşşa-i firḫat Ġam-ı hecrüñ ḫarīm-i dilden ayrılmaz bucuḫ sâ' at	Ḥayıf būs u kinār itmedüm ānı dün gice şehā Bilürüm ben işüm Şıdkî bulursam bir daḫı firşat	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Şıdkî
66a	Şıdkî	‘Āşıḫa ‘arz-ı muḫabbet itmez ol maḫbüb-ı cān Dām-ı ‘aşḫına giriftār olmasun pîr ü civān	Bāri raḫm itmez felek ḫāline Şıdkînüñ şehā Añdurup gül yüzüñi bülbülveş itdürür figān	Gazel/5	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdkî
67b	Şıdkî	Başa çıḫup yār ile olmadı hem-ser sünbül Zirā kāküllerinüñ her biri bir ter sünbül	Şıdkî cān virdi çü sevdā-yı ḡam-ı kākül ile Ḳabri üsti n’ola olursa ser-ā-ser sünbül	Gazel/8	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Şıdkî
67b	Şıdkî	Ey gönül derd-i ilāhî birle nālān ol yüri Nüş idüp cām u muḫabbet birle sekrān ol yüri	Şıdkiyā olmaḫ dilerseñ maḫzar-ı luṭf-ı ilah Levş-i ḫubb-ı māsivādan pāk-dāmān ol yüri	Gazel/6	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Şıdkî
67a	Şıdkî	Mümkin mi dil almaḫ çü güzeller güzelidür Ḥādiş degül ey dil bu muḫabbet ezeliidür	Eflāka çıḫarsa ser-i Şıdkî n’ola çün kim ‘Uşşāḫa şafā virici anuñ ḡazelidür	Gazel/5	--- / --- / --- / ---	Şıdkî
68b	Şıdkî	Dil-berā ḡüftār-ı cān-baḫşuñ dem-i ‘isā mıdur Ḳara zülfüñ gül-‘ izāruñ bekler ejderhā mıdur	Varmaḫ ister ḫapusına Şıdkî ‘arz-ı ḫāl için Bu cihān aḡyārdan āyā ‘aceb tenhā mıdur	Gazel/5	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdkî
68b	Şıdkî	‘Aḫl u fikrüm gider elden göricek reftāruñı Ṭutulur nuṭḫum işitsem rūḫ-baḫş ḡüftāruñı	Her ne deñlü Şıdkıye cevri eylesen incinmez ol Tek müyesser olsa görmek kāmca dīdāruñı	Gazel/5	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdkî
68a	Şıdkî	Luṭf u iḫsān dirīḡ eylemez ol yār Şıdkî Pāyına ‘arz eyle düşüp ḫālüñ yalvar Şıdkî	Māsivā sevgüleri ḫaydları yüzünden Her niçe bilüriseñ kendüñi ḫurtar Şıdkî	Gazel/5	..-- /..-- /..-- /..-	Şıdkî
68a	Şıdkî	Ġamuñ derdine bilmem naydacaḡum Ġümāndur aña dermān bulacaḡum	Ḥuzūr-ı ḫaḫḫa bu ḫāl ile Şıdkî Varursam bellüidür ne olacaḡum	Gazel/5	.--- / .--- / .---	Şıdkî
69b	Şıdkî	N’ola yoḡusa māl-i bî-ḫisābum Hele ol yār ıla var intisābum	Ḥuzūr-ı ḫaḫḫa bu ḫāl ile Şıdkî Varursam bellü ne olur ‘iḫābum	Gazel/5	.--- / .--- / .---	Şıdkî

69b	Şıdķı	Sālik-i haķķa tecerrüd meslek-i a' lā yeter Aña rāhat menzili bir kūşe-i tenhā yeter	Maħrem-i esrār-ı ma' nā saña yoķ bir hem-zebān Şıdķiyā ' aşķ sırrın eyledüñ ifşā yeter	Gazel/5	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdķı
69a	Şıdķı	Ol şehüñ mest çeşmi bīmār itdi cānı ey gönül Emsem olur derdüme emsem dehānı ey gönül	Sīm levħ üzre muraşsa' gevhere beñzer hemān Aķ duraķda Şıdķınüñ bu şi' r-i zī-şānı gönül	Gazel/7	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdķı
70b	Şıdķı	Ruħlaruñ şevķi-y-ile gülşende ey gül yüzlü yār Ėonca iken yaķasın çāk itmüş bir gül mi var	Rişte-i nazmımla ma' nā gülsitānundan yine Bağladı bir deste gül bu Şıdķı-i maħzün u zār	Gazel/6	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdķı
70a	Şıdķı	Dir ise a' lā yerüm var māh-ı tābāndan o yār Sözi gerçekdür dilā fi'l-vāķi' anuñ vechi var	Sünbüle didüm neden ħālüñ perişāndur didi Büy-ı zülf-i yār sevdāları kıldı tār [u] mār	Müfret	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdķı
70a	Şıdķı	Cihān içre ġam-ı ' aşķuñdan özge bir belā mı var O çāresüz belāya benden özge mübtelā mı var	Taşadduķ kıl zeķāt-ı vaşluñı Şıdķı ġarībüne Bir anuñ gibi ħālın setr ider ehl-i fenā mı var	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Şıdķı
71b	Şıdķı	Yād-ı la' lüñden gözüm ġan-ıla tolar lāle gibi Meclis-i dilde çalınan ney-şıfat nāle gibi	Murġ-ı rūħuñ Şıdķiyā pervāz urup uçmaķ diler ' Aķl u fikri bunda ammā yār-ıla ġala gibi	Gazel/5	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdķı
71b	Şıdķı	İsteriseñ nefis [ü] şeytān bulmaya saña zafer Sāde-dil ol levħ-i dilden māsivā naķşın gider	Şıdķiyi redd itme ġapuñdan du' ā-güyuñdur ol Gerçi ki vardur anuñ gibi du' ā-güyuñ mezār	Müfret/ 3	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdķı
71a	Şıdķı	Şanma ey dil bu cihān-ı fāniyi cāy-ı beķā Nefse uyup ' ömrüñi itme ' abeş yire hebā	Naķd-i ' ömr elden gider aldanma fāni ' āleme Şol hele ben bildüğüm dünyā mıdur bu Şıdķiyā	Gazel/5	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdķı
71a	Şıdķı	Ėalmadı ġat' ā murād ol yārdan ġayrı baña Eyledüm ħancer-i tecrid ile ġat' -ı māsivā	Maħrem-i esrār-ı ma' nā yoķ saña çün hem-zebān İmdi gel ' aşķ sırrın eyleme hüveydā Şıdķiyā	Gazel/5	-.-- /-.- /-.- /-.-	Şıdķı
72b	Şıdķı	Murāda çünki irgürmedi şimdiyedek ol āfet	Cihānda şoħbet itmek yār-ıla ħoş demdür ammā kim	Gazel/5	.--- / .--- / .--- / .---	Şıdķı

		Muḥāl olmaḡda girdükce baña anuñ-ile ülfet	Ėam-ıla hem-dem olmaḡ daḡı Őıdķı özge bir ḡālet			
72a	Őıdķı	Şunalı bir cur‘ a ben ḡastaya cānān ḡahve Ėitmez oldu hiÇ destümden ķüt-ı cān ḡahve	Dest-i luḡfuñdan omar ey sākı-i bezm-i elest Őıdķı ķuluñ Őabāḡ aḡşam iki filcān ḡahve	Gazel/9	... /... /... /..-	Őıdķı
73b	Őıdķı	Şunalı bir cür‘ acıķ ben meste cānān bāde Ėitmez oldu hic destümden ķüt-i cān bāde	Mest olup ‘aklı gider zemzemleyüp ol lebi mül Kime Şunsa Őıdķı bir cür‘ a ķüt-i cān bāde	Gazel/6	... /... /... /..-	Őıdķı
73b	Őıdķı	Őevķı gitmez bir nefes göñlümden ol cānānuñ Olmasa maḡbūbı nesi varidi dūnyānuñ	Dostum zevķ ü Őafāñ olsun mezid iŐitdük Ėūblar kānı Őafā menba‘ idur dükkānuñ	Gazel/3	... /... /... /..-	Őıdķı
73a	Őıdķı	Yaķdı bir yārüñ cefāsı göñlümi ķıldı ḡarāb Kimse sevmesün cihānda dil-ber-i ‘ālī-cenāb	Aḡter-i burc-ı vefāyum ben didükde Őıdķıyā Mest idi bilmezdi kendin ol cemāli āfitāb	Gazel/5	... /... /... /..-	Őıdķı
73a	Őıdķı	AÇmayup rāz-ı cānı neyleyeyin Bunca āḡ u fiġānı neyleyeyin	‘Andelīb-i dile ruḡı güli bes Őıdķıyā gül-sitāmı neyleyeyin	Gazel/5	... /... /... /..-	Őıdķı
74b	Őıdķı	Sālik-i ḡaķķa tecerrüd meslek-i a‘lā yeter Aña rāhat menzili bir kūŐe-i tenhā yeter	Mülk-i dūnyāda n’ola Őıdķı ḡaķır ü ḡor iseñ Őāḡ-ı ‘uķbāyüz bize ol devlet-i ‘uzmā yeter	Gazel/5	... /... /... /..-	Őıdķı
74b	Őıdķı	Oldı dil bir nev-civānuñ ‘aŐıķ-ı āvāresi Ėāḡ kim yoķdur anuñ derd ü ġamunuñ ġāresi	Ėāre vār mı vaşluna irmege Őıdķı ölmedin Söylesün di ol ḡabīb-i ḡasta-dil cān pāresi	Gazel/5	... /... /... /..-	Őıdķı
74a	Őıdķı	Ėo teferrüc-ġāḡ idünsünler cemālün ‘uŐŐāk A benüm çoķ sevdüġüm yoķdur ziyānı anuñ	Luḡf u iḡsānuñ göre geldi muḡıbbün Őıdķı Őımdide umsa ‘aceb mi luḡf-ı bī-pāyānuñ	Gazel/4	... /... /... /..-	Őıdķı
74a	Őıdķı	Lebi ārzūsı ile yār gözüm ķan olduġun bilmez Ėam-ı zülfi ile ḡālüm perıŐān olduġun bilmez	Kesülmez ġamzesi oķı dil-i Şad Ėākdan Őıdķı Ne ġāfil Őāḡ olur ki mülki vīrān olduġun bilmez	Gazel/5	... /... /... /...-	Őıdķı

1.6 Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri

Âlî Mustafa Efendî (1541-1600)³: Gelibolu’da dünyaya geldi. Medrese eğitimi gördükten sonra yazdığı şiirlerle dikkatleri üzerine çeken şair, ilk eseri Mihr ü Mâh’ı sunduğu Şehzade Selim’e divan kâtibi olmuştur. XVI. asrın en dikkate değer kalem sahiplerinden biri olan Âlî’nin tarihçiliğinin yanısıra, nesir üstedı ve şair olarak bir ağırlığı olan edebî yönü de vardır. On altı yaşında İstanbul’a gelen Âlî, hemşehrisi ve hocası müderris şair Sürûrî ile Hayâlî gibi devrin önde gelen isimlerinden dersler almıştır. Çeşmî mahlasıyla şiir yazmaya başlayan şair, yükselme hırsı ve kendisini herkesten üstün görme duygusuna uygun olarak Âlî mahlasını almış ve bütün eserlerini bu isimle kaleme almıştır. Âlî, İran şairlerinden Hafız-ı Şîrâzî ve Molla Câmi’nin etkisinde kalmıştır.

Askerî (1621-1693)⁴: Asıl ismi Mehmed’dir. “Gülâboğlu” olarak da anılır. Kütahya’nın Altıntaş ilçesinin Çayırbaşı köyünde dünyaya geldi. Kırk yıl gibi uzun bir süre müderrislik yaptı. İslamiyete ve halvetiğe şeyh olarak hizmet etti. Dili devrinin şairlerine göre sade ve tasannudan uzaktır. Şiirlerinde hususi olarak Türkçe kelime ve fiileri tercih etmiştir. Şiirlerinde Allah ve Peygamber sevgisi, aşk, muhabbet, halvetilik çokça geçer. Ayet ve hadislerden faydalandığı şiirlerinde muhabbet, tevhid, aşk, gönül, akıl, insan, ilim-irfan konuları ön plana çıkmıştır.

Bâkî (1526/1600)⁵: İsmi Mahmûd Abdülbâkî’dir. Yoksul bir ailenin çocuğu olan Bâkî, gençlik zamanında saraç çıraklığı yapmıştı Bu dönemde ilmi eğitimine de medresede devam etti. İlgi ve alakası sayesinde kısa zamanda kendisini kanıtladı. 1555 yılında kendisini tanıtp, ihsanını kazanmak için Sultan Süleyman’a bir kaside sundu. bu kaside sayesinde saray erbabınca tanınmaya başladı. Sonraları Sultan Süleyman tarafından medrese müderrisliği vazifesine tayin edildi. Şöhreti Sultan Süleyman’a sunduğu kaside ile elde etti. Öyle ki kendisine “Sultanü’ş-Şua’ar’â” unvanı verilmiştir.

Behiştî (?-1571)⁶: Asıl ismi Ramazan’dır. Kaynaklarda, Vize’de doğdu için “Vizeli Behiştî”, Çorlu’da vaizlik yaptığı için “Vaiz Behiştî”, “Mevlânâ Behiştî” gibi isimlerle zikredilmektedir. Medrese tahsiline İstanbul’da başlamıştır. Arapça ve diğer ilimlerde

³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Dr. Bekir Kütükoğlu/ Prof. Dr. Ömer Faruk Akün, “Âlî Mustafa Efendî”, DİA, C. 2, İstanbul 1989, s. 414-421.

⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. İsmail Ünver, “Askerî”, DİA, C. 3, 1991, s. 493-494.

⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmed Çavuşoğlu, “Bâkî”, DİA, C. 4, İstanbul 1991, s. 537-540.

⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Öğr. Gör. Mustafa Uzun, “Behiştî”, DİA, C. 6, 1992, s. 145-146.

başarı elde eden şair, Muhaşşi Sa'dî Efendi'ye danışmend oldu. Devrinin ilim erbabının takdirini kazanmış bir alimdir. Tasavvufa girdikten sonra mürşid-i kamil, arif, rind-meşrep bir şahsiyet olmuştur. Behiştî, sade bir dille şiirler yazmıştır. Atasözü ve deyimleri ustaca kullanmıştır. Şiirlerinde orijinal hayaller, derin ve renkli manalar, nükteli ifadeler görülmektedir.

Emrî (?-1575)⁷: Edirne'de doğdu. Ailesi ve tahsil hayatıyla alakı detaylı bilgiler bulunmamaktadır. Edirne ve İstanbul'da yaşadığı bilinmektedir. Hayatını kanaat üzere idame eden şair memurlukta yükselememiş ve devlet erkânına meth için şiir yazmadığı görülmektedir. Bu sebeplerden dolayı hayatı fakirlik içinde geçmiştir. Son zamanlarında şuurunu kaybetmiştir. Emrî'nin şairliği hakkında hayal gücü yüksek ve teşbihler sıkça başvurduğu söylenmektedir. Şiirlerine bakir manalar ve mazmunlara yer vermiştir. Hususen muamma alanında divan edebiyatında önde gelen isimlerden sayılır. Kaynaklara göre şairin mahir olduğu bir diğer alan da tarih düşürmedir. Bugüne kalan eserleri divanı ile muammları olmuştur.

Fazlî (?-1566)⁸: Asıl ismi Mehmed'dir. XVI. yüzyılın Klasik Türk edebiyatında, Gül ü Bülbül isimli mesnevisiyle meşhur olmuş bir şairdir. Doğum tarihi ile ilgini net bir bilgi yoktur. İstanbulludur. Katip zümresindedir. Sarrac bir babanın oğludur. Şairliği ve memuriyet hayatı, Kânûnî'nin şehzadelerinin sünnet tarihinden sonra yükselişe geçmişe geçmiştir. Şehzadelerin dîvân kâtipliğini yapmış ve "reisü'l-küttab"lığa kadar yükselmiştir. Zâtî'nin talebeleri arasındadır. Üsküp'lü Riyazi'den Farsça tahsil etmiştir. Halveti tarikatına intisap etmiştir. Tasavvuf erbabı olmasına rağmen mutasavvıf bir şair olmamıştır. Bilgili, faziletli, güzel söz söyleme sanatına vakıf, şiire hakim ve derviş-meşrep bir şahsiyettir.

Feyzî-i Kefevî (?-1614)⁹: Asıl ismi Mehmed Feyzullah'tır. Babasının ismi Haydar'dır. 16. yüzyılının yarısında Kırım'ın Kefe şehrinde dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. Öğrenim hayatı İstanbul ve Kefe'de geçirmiştir. Arapça, Farsça, mantık, belağat, hukuk, hat gibi çeşitli dallarda yetkinlik kazanan şair, bunların yanında tasavvuf eğitimi de almıştır. Hayatının büyük bölümünü Kefe'de müderrislik ve vaizlik yaparak geçirmiştir. Divanının yanında yedi eseri daha vardır.

⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Yekta Saraç, "Emrî", DİA, C. 11, 1995, s. 164.

⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Hasan Aksoy, "Kara Fazlî", DİA, C. 24, 2001, s. 360-361.

⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Dr. Öğrt. Üyesi Muvaffak Eflatun, "Feyzî-i Kefevî", TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1433> (ET: 17. 01. 2014).

Figânî (?-1531/32)¹⁰: Kendi ismi Ramazan'dır. Doğduğu yıla dair net bir bilgi yoktur. Şiirlerinden ve tezkiele göre genç yaşta öldürüldüğünden yola çıkılarak, şairin XVI. yüzyılın başlarında doğduğu söylenebilir. Figânî hayatı boyunca nizamı tabi olamamıştır. Bundan dolayı sabırsızlığı ve tenbelliği kabul etmeyen hayat şartlarına uyamamıştır. Üstün kavrama yeteneğine sahipti. Genç yaşlarda şiir yazmaya başladı. Fakat içkiye müptela olmuştur. Devrinin devlet büyüklerine kasideler sunan şair bu sayede hayatını idame ettirmiştir. Hüseyinî mahlasıyla şiirler yazmaya başlayan şair, daha sonra Figânî mahlasını aldı. Kısa hayatına kabiliyetli bir şair olduğunu ortaya koyan şairin Türkçe Dîvânı vardır.

Hasan Ziyâ'î (?-1583/84)¹¹ : Bosna'da büyük bir şöhrete sahip olan XVI. yy. şairlerinden Ziyâ'î'nin hayatı hakkında çok az malumat vardır. Kafzâde Fâizî'nin "Zübdetü'l- Eş'âr" eserinin haricinde diğer tezkirelerde bahsedilmemiştir. Doğum tarihi ve hayatı hakkındaki bilgilere divanından yola çıkılarak tahmin edilmektedir. "Kıssa-i Şeyh Abdürrezzâk" mesnevisinde Mostarlı olduğu ve asıl isminin Hasan Çelebi İbn-i Alî el-Mostârî olduğu anlaşılmaktadır. Şiirlerinde; faziletli ve mahir bir şair olduğundan fakat devrinde değerinin anlaşılmadığından müştekidir. Yine şiirlerinden hareketle çok yoksul bir hayat sürdüğü anlaşılmaktadır. Bahsi geçen mesnevinin sonuna düşürülen tarihle ise şairin H. 992'de vefat ettiği anlaşılmaktadır.

Hayâlî (1497/99-1556/57)¹²: Kanûnî devrinin şairlerindedir. Vardar Yenicesi'nde dünyaya geldi. Asıl ismi Mehmed'dir. Çocukluk döneminde düzgün bir öğrenim göremedi. Kalenderî şeyhi Baba Ali Mest-i Acemî'nin cezbelerine kapılıp onlarla intisap etti. Kalenderîlerle seyahet ettiği zamanlarda yolu İstanbul'a uğrayan Hayâlî'yi gören İstanbul Kadısı Sarı Gürz Nüreddin bu güzel gencin bulunduğu ortamı beğenmeyerek şehir musahibi Uzun Ali'ye emanet verdi. İstanbul'da kendisini Gülistan ve Bostan eserleriyle yetiştirmeye başlayan şair, kısa zamanda şairlik yeteneğini geliştirdi ve Sadrazam İbrahim Paşa'nın ihsanına mazhar oldu. Sonra padişah nedimliği ve musahipliği makamlarına kadar ulaştı. Saraydan devamlı olarak caize aldı ve timar gelirine sahipti. Yalnızca Kânûnî tarafından değil dönemin diğer devlet erkanı da şaire hâmî oldular. Hayâlî Bey'in hayatının son demleri hakkında detaylı malumat yoktur.

¹⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Abdülkadir Karahan, " Figânî", DİA, C. 13, 1996, s. 57/58

¹¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. Müberra Gürgendereli, " Hasan Ziyâ'î" , TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=762> (02.10.2013)

¹² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Cemal Kurnaz, "Hayâlî Bey" DİA, C. 17, 1998, s. 5-7.

Kaynaklarda son zamanlarının yoksulluk içerisinde geçtiği yazmaktadır. Edirne’de vefat etti. Hayâlî Bey’in şiirlerinin ana temasını oluşturan konular kısaca; melâmet neşvesi, ehl-i beyte olan muhabbet ve vahdet-i vücûddur. Gazellerinde tasavvufi birçok kavram yer almaktadır.

Hilâlî (?-1543)¹³: Asıl adı bilinmemektedir. İstanbul’da doğdu. Şuara tezkirelerinde doğum tarihine, aldığı eğitime ve hayatına dair detaylar yoktur. Sehî Bey, *Heşt Behişt*’te, Hilâlî’nin şiire hevesli, kabiliyetli ve İstanbullu nazik bir şair olduğundan bahseder. Nazım ve nesirde usta olup dönemin ileri gelenlerinin meclislerine dahil olmuştur. Zayıf olması ve nahif olmasından dolayı Hilâlî mahlasını almıştır. Gazel tarzında Âhî’yi örnek almıştır. İfadesi, tamlamalardan uzak, dili teşbih ve mecazlar bakımından oldukça yalındır. Devrine göre sade, açık ve zarif İstanbul Türkçesi kullanmıştır.

İshak (1464/65-1537)¹⁴: Üsküp’te doğdu. İshak Çelebi, kılıç ustası İbrahim isminde bir zatin oğludur. Üsküp’te başlayan öğrenim hayatı İstanbul’da tamamlandı ve Kara Bali’den mezun oldu. İstanbul’da ve Edirne’de müderrislik yaptı. Şam’da vefat etti. İshak Çelebi, yaşadığı döneminin büyük alimlerinden ve önde gelen şairlerinden olmasına rağmen kaynaklarda, mevkiine yakışmayan davranışları olduğunu ifade ederler. Laubalilik, argoyu çokça kullanması ve şaraba düşkünlüğü ile kaynaklarda bahsedilir. Eserleri Dîvân ve Selim-nâme’dir.

Kabûlî (1437/38-1478/79)¹⁵: Asıl ismi ve nerede doğduğu bilinmemektedir. Fatih döneminde İran’dan İstanbul’a geldi. Fatih Sultan Mehmed’e sunduğu kaside ile yakın çevresine girdi. Fakat hicve merakı, müşteki ve geçimsiz fitratından dolayı hükümdarın çevresinden gönderilmiştir. Padişaha yazdığı Divân’dan da beklediği yakınlığı bulamayan şair zillet içinde vefat etti. Farsça ve Türkçe olarak yazdığı Külliyyât-ı Dîvân-ı Kâbûlî adlı bir Dîvân’ı vardır.

Mecdî (?-1590)¹⁶: Edirne’de doğdu. “Çelebi” lakabıyla bilinir. Erken yaşlarda edebiyatla meşgul olmuştur. Şair olmanın yanısıra Arapça ve Farsça eserlere tenkitlerde bulunmuştur. Gerek mütercimlik, gerekse şahsına ait eserleri olan şair aynı dönemde

¹³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. İsmet Şanlı, “Hilâlî”, **TEİS**, <http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1915> (ET: 13. 03. 2018).

¹⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hamdi Savaş, “İshak Çelebi”, **DİA**, C. 22, 2000, s. 528-529.

¹⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Dr. Öğrt. Üyesi İsa Kayaalp, “Kâbûlî”, **DİA**, C. 24, 2001, s. 43.

¹⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Özcan, “Mecdî”, **DİA**, C. 28, İstanbul 2003, 228-229.

şair olup çoğunluğu gazellerinden meydana gelen bir divançesi bulunmaktadır. Kabri İstanbul, Edirnekapı civarındadır.

Mesîhî (?-1512)¹⁷: Sultan II. Bâyezîd döneminin mühim şairleri arasında olan Mesîhî, Üsküp-Priştine’de doğdu. Asıl adı, Sehî Tezkiresi’nde Mesîh, diğer kaynaklarda Îsâ’dır. Medrese tahsili için İstanbul’a gelen şair, kısa usta hattatlar arasında yer almıştır. Meşrebinden dolayı içki ve eğlenceye düşküdü. Şairin bu sefih hayatı, hamisi Hadım Ali Paşa ile arasının bozulmasına neden olmuştur. Şahkulu İsyanı’nı bastırırken Hadım Ali Paşa şehit olmuş ve Mesîhî hamisiz kalmıştır. II. Selim’in saltanat yıllarında kendisinin himayesine girmeye çalışsa da başarılı olamadan vefat etmiştir. Tezkirelerde Mesîhî’nin usta bir şair olduğu ifade edilmiştir. Atasözlerini ve deyimleri özgün bir biçimde şiirlerinde kullanmıştır. İnce hayallerle örülü ve şahsına munhasır manalar yüklü şiirlere sahiptir.

Necâtî Bey (1446-1509)¹⁸: Asıl ismi birçok kaynakta Îsâ, Beyânî’de Nûh olarak zikredilir. Edirne’de doğdu. Yoksul bir ailenin çocuğu olan şair yaşlıca bir kadın tarafından köle olarak alınıp evlat edinilmiştir. Sâ’ilî isminde bir şair tarafından eğitilmiştir. Aşık Çelebi; Necâtî’nin evli olup erkek evlatlarının kendinden önce öldüğünü ifade etmiştir. Yazdıklarıyla Fâtih Sultan Mehmed’in beğenisini kazan şair bundan dolayı dîvân katipliğine tayin edilerek İstanbul’a gitmiştir. Fâtih vefat ettikten sonra II. Bâyezîd’in de beğenisini kazanmıştır. Birçok devlet vazifesi alan şair ömrünün son zamanlarında vazife almayıp kendisine bağlanan aylık bin akçeyle Vefâ semtinde bulunan evinde, ilim ve sanata dair sohbetler düzenleyerek geçirmiştir. Necâtî’nin günümüze kadar sadece Dîvân’ı ulaşmıştır. Şiirleri ruha dokunan, ince hayallerle örülü, belli bir çizgide duran bir yapıya sahiptir. Şiirde atasözü kullanma onun sayesinde kemale ulaşmıştır. (KAYA, 2006)

Nesîmî (?-1405)¹⁹: Tezkirelerde şairin isminde ihtilaf vardır. “Nesîmüddin”, “Abdülmenaf”, “İmâmüddin”, “Ömer İmâmüddîn” şeklinde

¹⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Mine Mengi “ Mesîhî”, DİA, C. 29, 2004, s. 313-314.

¹⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Bayram Ali Kaya, “Necâtî Bey”, DİA, C. 32, s. 477-478)

¹⁹ ¹⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Fatih Usluer, “Nesîmî, Şeyh İmâmüddîn Seyyid Nesîmî”, TEİS, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1201> (ET: 20.12.2013)

bahsedilmiştir. Şairin doğum yerinde de ihtilaflar söz konusudur. Şairin doğdu yer olarak Tebriz, Şiraz, Şam, Bağdat gibi vilayetler tezkirelerde geçmektedir. İyi derecede bir eğitim aldığı anlaşılmaktadır. Nesîmî'nin Hurûfi ve vahdet-i vucutçu filkirlerinin bulunduğu şiirlernin halk tarafından çokca beğenilmesi, bundan dolayı zamanın hükümetini ve hükümete yakın olan birtakım âlimleri rahatsız ettiği için derisi yüzdürülerek öldürülmüştür.

Nev'î (1533-1599)²⁰: Asıl ismi Yahya'dır. Mahlası Nev'î'dir. Malkara'da doğdu. Ciddi seviyede tasevvuf terbiyesi alan şair, III. Murad'ın yakın ilgisine mazhar olmuş, padişahın başka kimseden hediye kabul etmemiştir. Dünyaya ait nimetlere kıymet vermediğinden dolayı bütün servetini dağıtmış ve öldükten sonra cenaze masraflarını padişah karşılamıştır. Nev'î kaynaklara göre ilim sahibi, faziletli rind-meşreb, musavvıf, zahid ve ehl-i takva bir şahsiyete sahiptir. Şair fitrat üzere doğan Nev'î, Arapça, Farsça ve Türkçe'ye oldukça hakimdi ve kendi ifadesiyle şiirleri “ akıcı, öldükten sonra bile dillerde ırmaklar gibi söylenecekler”tir. Deyim ve atasözlerini ustaca kullanmıştır.

Nihânî (?-1591/92)²¹: Edirne'de dünyaya geldi. Asıl ismi İbrahim Çelebi'dir. Bir dönem sipahi olan Nihânî, görevi bırakıp derviş oldu. Ömrünün son zamanlarında akıl sağlığını yitiren şair, 1000/1591-92 senesinde vefat etti. Tezkireciler şair hakkında övgüyle bahsetmişler. Dil ve üslup açısından döneminin klasik şiir tarzına uygun şiirler yazmıştır. Şiirlerinin çoğunda âşıkâne ve rind-meşrep hissiyatlar öne çıkmıştır.

Revânî (?-1571)²²: Arnavutluk/Draç'ta doğdu. Hırvat asıllı Hıristiyan bir ailenin çocuğudur. Daha sonra bir rüyadan etkilenerek müslüman oldu. Fevrî, devrinin meşhur ilim adamlarından eğitim aldı. Çeşitli yerlerde muallimlik yaptı. Padişaha arz ettiği şiirlerle şöhret buldu. Türkçe, Arapça ve Farsça şiirlere sahiptir. Mahlasına uygun süratli ve kolayca şiir söyleyebildiği bilinmektedir. Eserleri: Divan, Risâle fî ilmi'l-hutût, Kuhl-i Dîde-i A'yân, Ahlâk-ı Süleymânî.

Rûhî (1534/1606)²³: Şair Bağdat'ta doğmuştur. İsmi Osman, mahlası ise Rûhî'dir. Rûhî'nin babası, Bağdatın fethinden sonra fethedilen yere yerleşen Türklerdendir.

²⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Mustafa Nejat Sefercioğlu “Nev'î” DiA, C. 33, 2007, s. 53.

²¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. Yunus Kaplan, “Nihânî”, TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=794> (ET: 12.10.20013).

²² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. İsmail Erünsal, “Revânî”, DiA, C. 35, 2008, s. 30-31.

²³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Nihat Öztoprak, “Rûhî, Bağdatlı”, TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2428> (ET: 11.04.2014)

Öğrenimi hakkında ayrıntılı bilgi yoktur. Ancak bir çok paşanın himayesinde hizmet etmiştir. Şiirlerinden Rûhî'nin gezmeyi sevdiği ve çok yere seyahat ettiği görülmektedir. Her gittiği yerde, birçok devlet ricaliyle, sanatkarlar ve âlimlerle tanıştığı anlaşılıyor. Fakat buralarda ne tür konularda memuriyet yaptığı tespit edilememektedir. Şiirlerindeki üslubu ise genellikle âşıkâne ve rindânedir. Dili oldukça sade ve akıcıdır. Bilinen tek eseri divanıdır.

Sırrî (?-1699)²⁴: Asıl ismi İbrahim'dir. Kaynaklarda doğum tarihi ve ailesine dair bilgi yoktur. Bir süre maliye kaleminde "tarihçilik" görevini yaptı. Girit'te defterdarlık yapıyorken vefat etti. Devrinin vezirlerine kasideler sunsa da maddi sıkıntılardan kurtulamadı. Kendisine mansıb verilmesine rağmen gelir getirmediğini aksine bir belaya sebep olduğunu ifade eder ve mağduriyetinin giderilmesini ister. Kaynaklarda sade bir üsluba sahip olduğundan bahsedilir. Birçok gazelinde Sebk-i Hindî tesiri gözlemlenmektedir. Şiirlerinde daha önce kullanılmayan kafiyeler vardır. Şakacı bir bir mizaca sahip olduğu için Nasreddin Hoca ile ilişkilendirilmiştir.

Sun'î (1485-1533/34)²⁵: Asıl ismi Mehmed'dir. Gelibolu'ludur. Hayatına dair kaynaklarda fazla bilgi yoktur. Fakat yoksulluk içinde yaşadığı bilinmektedir. Sun'î, tezkirelerde mübalağalı olarak övgüyle bahsedilen nadir şairlerdendir. Onun için Latîfî, "Meşhur olacak bir kimse idi ancal ömrü vefâ etmedi" derken ince, nazik ve sanatlı şiirlerinin olduğunu ifade eder.

Şem'î (?-1529)²⁶: Asıl ismi bilinmiyor. Kaynaklarda, Rumelili olduğu ve Üsküp'ün Prizen kasabasında doğduğu belirtiliyor. Öğrenim hayatına dair kaynaklarda net bilgiler yoktur. Yoksulluk ve fakirlik içinde yaşamış ve düzenli bir iş/mesleğe sahip olmadığı görülmektedir. Rind-meşrep ve kalender olan şairin tek mesleğinin şairlik olduğu ifade edilmektedir. Kaynaklara göre Mevlevî tarikatına intisap etmiş ve ömrünü dergahta geçirmiştir. Şem'î, Türkçe'yi çok iyi kullanmıştır. Süslü bir üsluptan ziyade sadeliği tercih etmiştir.

²⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. Şevkiye Kazan, "Sırrî", DİA, C. 37, 2009, s. 129-130.

²⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal, "Sun'î", TEİS, <http://www.turkedebiyat isimler sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=390> (ET: 07.09.2013).

²⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Murat Ali Karavelioğlu, "Şem'î, Prizenli", DİA, C. 38, 2010, s. 505-506.

Şevkî (?-?)²⁷: XV. Asrın sonları ile XVI. yüzyılın başlarında Edirne’de dünyaya geldiği bilinmektedir. Aslen ismi Yusuf’tur. Kâtip Şevkî adıyla meşhurdur. Edirne’de ihtiyar bir kadının himayesinde yetiştirilip, öğrenim görmüştür. İlim tahsil ettikten sonra kâtip olmuştur. Tezkirelerde Şevkî’nin İkinci Bayezid’e divan katipliği yaptığı bahsedilmektedir. Tezkirelerde dikkat çeken diğer bir bilgi ise, şairin vakarlı ve kimseye minnet etmeyen bir mizahı olduğu bundan dolayı da ömrünün kalan kısmında sıkıntılar çektiği halde kimseden minnet dilememiştir. İstanbul Darü’l-şifası’nda vefat etmiş olan şairin ölüm tarihi bilinmiyor.

‘Ubeydî (?-1573)²⁸: Asıl ismi Abdurrahman’dır. Doğum tarihi ile ilgili kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır. Edirne’de doğmuştur. Nebi Halife isimli bir vaizin en büyük çocuğudur. Babası veli zümresindedir. Eğitime küçük yaşlarda başlayan şair, devrin çeşitli ilimlerini tahsil etmiştir. İyi derecede Farsça öğrenmiş, musıkî ve muamma ilimleriyle meşgul olmuştur. Ubeydî’nin bilinen tek eseri Dîvân’ıdır. Kaynaklar güler yüzlü, derviş-meşrep, söz ve hareketleri uyumlu, halim-selim mizaçlı, şiire ve belâğatte mahir bir şair olarak bilinir. (ŞANLI, 2014)

Ulvî (?-1585)²⁹: Asıl ismi Mehmed’dir. Terzi-zâde olarak bilinir. Doğum tarihi bilinmiyor. İstanbul’ludur. Kardeşi de şair Re’yî’dir. Muzallim-zâde Manisa müftüsü’nün danışmedi olmuştur. Ondan ders almıştır. Şehzâde Selim’e kasideler sunarak iltifatına mazhar olur. İçinde bulunduğu ilmî ve edebî çevrenin gözde şairleri arasına girer. Bir ara hamisi Turak Çelebi’nin öldürülmesinden duyduğu üzüntü ile yazmış olduğu bir beyit neticesinde Kanuni şairin hapsedilip idam edilmesi emrini verir. Şair bu fermanın sona kaçır ve II. Selim’in tahta çıkmasıyla geri döner. Gurbette kaldığı süre zarfında kuruntu hastalığına yakalanmış ve kendisini şaraba vermiştir. Ömrünün son demlerini zillet içerisinde geçirmiştir. Döneminin yetenekli, renkli söyleyişli şairidir. Akıcı bir üsluba, dokunaklı şiirlere sahiptir. En kıymetli eseri Divân’ıdır.

---

²⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Tuba İşinsu Durmuş-Rıdvan Canım e-kitap, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59035,sevki-divanipdf.pdf?0>

²⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. İsmet Şanlı, “‘Ubeydî”, TEİS, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1694> (ET: 22.02.2014).

²⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Dr. Öğrt. Üyesi Esmâ Şahin, “Ulvî”, TEİS, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3891> (ET: 05.08.2014)

Ümîdî (?-1571)³⁰: Asıl ismi Ahmet'tir. İstanbul'da doğdu. Kaynaklarda şairin hastalıklara düşer olduğu, zayıf ve naif bir vücuda sahip olduğundan bahseder. Şair de bu hasta halini yazdığı şiirlerde ifade eder. Ümîdî'nin kendisine örnek aldığı şair Bâkî'dir. Gelibolulu Âlî'ye göre Ümîdî şairliğinin ilk döneminde güzel şiirler yazmış fakat Bâkî'nin her şiirine nazire yazdığı için kendi üslubunu yitirdiğini söyler. Dîvân'ı tespit edilen tek yapıtıdır.

Vusûlî (?-1592)³¹: Şair hakkında çok az bilgiler mevcuttur. Üsküp'lü olduğu rivayet edilmektedir. Şair, Yahyalı ocağından Küçük Bali Paşa'nın oğlu, emirlerin en iyilerinden sayılır. Kaynaklar, Vusûlî'nin cengaver, cesur, cömert birisi olduğunu söyler. Şairin kaynakların belirttiğine göre tek eseri Divân'ıdır. Bu divan kimi tezkirecilere göre mürettep, kimilerine göre mükemmel, kimilerine göre ise hem mürettep hem mükemmeldir.

Zâtî (1471-1547)³²: Asıl ismi hakkında tezkirelerde Bahşî, İvâz ve Satılmış olarak bahsedilmiştir. Balıkesir'de doğdu. Yoksul bir çizmecinin oğlu olarak doğdu. Fiziki özellikleri iri yarı, hantal, işitme sorunu olan, çirkin birisidir. Düzenli bir eğitim almamış olmasına rağmen, daha önce kullanılmamış hayallerli, kendine has manalarla şiirlerini süslemiş, beğeni ve taktir görmüştür. Zâtî, neşeli, coşkun, hareketli, rind-meşreb ve zevk-perest bir şahsiyete sahipti. Şiire yeteneğini farkettikten sonra İstanbul'a gitti. Kısa zamanda kendisini kanıtladı ve şöhrete sahip oldu. Dönemin üst düzey devlet, ilim ve sanat adamlarının meclislerine dahil olmayı başardı. Dönemin hükümdarlarından beklediği ihsanları almış ve rahat bir yaşam sürmüştür. Sonraki zamanlarda devlet adamlarından aldığı ihsanlar kesilmeye başlayınca öğrendiği reml ve vefk ile hayatını idame ettirdi. Bunun için Bayezid Camii yakınlarında bir dükkan kiraladı. Bu dükkana daha sonra yeni genç şairler Zâtî'nin fikirlerini almak için gelmişlerdir. Falcılıktan da yeterince kazanamayan şair, para ile şiirler yazmıştır. Zâtî, müferreh yaşadığı günlerinden sonra 11 yıl yoksul olarak yaşadı ve 954/1546 senesinin Kasım ayında vefat etti. Eserler: Dîvân, Şem' ü Pervâne, Edirne Şehrengizi, Letâyif, Mektup.

³⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. Yunus Kaplan, "Ümîdî", TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1164> (ET: 14.12.2013).

³¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Prof. Dr. Hakan Taş, "Vusûlî", e-kitap, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10660,vusuli-divanipdf.pdf?0>

³² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. Vildan Coşkun, "Zâtî", DİA, C. 44, 2013, s. 150-151.

BÖLÜM 2: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1 Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmamızda öncelikle mecmuanın 2b-75b varakları arasında bulunan şiirlerin transkripsiyonunu yaptık.
2. Mecmuadaki şiirlere sıra ile numara vererek sayfa numaralarını metnin içinde ve sayfa sonlarında belirttik.
3. Metin içindeki her beyite, bende numara verdik.
4. Vezinleri şiir başlarında *italik* bir şekilde taktisiz olarak gösterdik.
5. Şair isimlerini şiir başlarında büyük harflerle yazdık.
6. Mecmuada yer alan Farsça şiirler, beyit sayısı 5-10 arasında ise transkribe ederek yazdık ve anlarını dipnotta verdik. Bu hacmin üzerinde olan örneklerin ise sadece orijinallerinin kopyasını verdik.
7. Karşılaştırma kısmındaki farklılıkları şiirin mana ve veznine bakarak değerlendirmede bulunduk. Kelimelerin her ikisi de anlam ve vezne uygun olduğu takdirde mecmuadaki kelimeleri metne dahil ettik.
8. Mecmuadaki metinleri, divan vb. kaynaklardaki şekillerle karşılaştırırken karşılaştırılacak metinlerin kitap, tez, makale bildiri gibi akademik geçerliliği olan kaynakları seçmeye riayet ettik.
9. Divan ile karşılaştırma yaparken eserde yer alan şiirlerin beyit sıralamasındaki farklılıkları mecmuayı esas alarak dipnotta belirttik.
10. Karşılaştırma neticesinde tespit edemediğimiz mısra, beyit veya nazım şeklini göstermek için (-) işaretini kullandık. Divanda bulunmuyorsa (-D) , mecmuada bulunmuyorsa (-M) olarak belirttik.
11. Karşılaştırmada kullanılan kaynakların künye bilgilerini, eser adı ve sayfa numarası şeklinde kısaltıp ayrıntılı bilgilerini *Kaynakça* kısmında verdik.
12. Mecmuadaki şiir, Divan vb. ilgili eserde tespit edildi ise, ilgili şiir numarasını dipnotta belirttik. Ayrıca şiir kaynak eserde kaç beyit ise parantez içinde gösterdik. Örnek: 38 Bâkî (6 Beyit), s. 321-322.
13. Mecmuada yer alan şiir, Divan vb. kaynaklarda bulunmuyorsa dipnotta şiirin kaynağa bulunmadığını belirttik.
14. Mecmuadaki şairlerin yaptığımız araştırmalar sonucunda bulamadığımız divanlarını da dipnotta belirttik.

15. Mecmuada bulunmayıp ilgili kaynakta tespit edilen beyit, bent veya dörtlükler metne dahil edilmemiştir. Mecmuada olup ilgili eserde yer almayan kısımları da metne dahil etmeyip dipnotta belirttik.
16. Mecmuadaki vezin ve kafiye hataları, eksiklikler, ziyadeler, metin tamirleri vb. kusurları olabildiğince gidermeye çalışıp, ilgili teklifleri “[ ]” içinde gösterdik.
17. Çeşitli nedenlerden dolayı okunamayan kelimeler varsa (...) işaretiyle gösterdik.
18. Mecmuada noktalı Arap harflerinden bazılarında hatalı yazılan kelimeleri düzelterek doğru ve lügata uygun olarak yazdık.

2.2 Metnin Çeviriyazısı ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Çeviriyazıda akademik yazılarda kullanılan MEB İslam Ansiklopedisi transkripsiyonunu kullandık.
2. Eserde genel olarak 16. asırda yaşamış şairlerin şiirleri vardır. Eski Anadolu Türkçesi'nin dil hususiyetlerini de dikkate alarak söyleyiş özelliklerini de muhafaza eden klasik imlâya müracaat ettik.
3. Farsçadaki “vâv-ı ma' düle'ler “^v” işaretiyle ifade gösterdik: ħ̣āce gibi.
4. Farsça kelimelerde bulunan “vâv-ı meçhûle”lerin ünlüleri, medli kısımlar hariç kısa ünlü şeklinde yazdık. ħod, ħoş, gibi.
5. Bir takım kelimelerin sonlarında yer alan “elif-i maksûre”ler, “ye” harfi ile gösterilmiş ise î'li, “elif” harfiyle gösterilmiş ise ā'lı olarak gösterdik. Mûsî-Mûsâ, Îsî-Îsâ gibi.
6. Vezin icabı zihaf yapılması lüzumlu olan yerlerde var olan uzunluğu muhafaza ettik. Aynı hal imâleler için de geçerli olup uzunluk işaretini kullandık.
7. Kalın ünlü ile başlayan kelimelerde “d” sesini umumen “ط” harfi ile yazıp metindeki şekli esas aldık. Örnek: tağ, toğrı gibi.
8. “Nice” kelimesi mecmuada miktar bildiriyorsa “ç”li, nasıl anlamında kullanılmışsa “c”li olarak yazdık.
9. Şahıs, eser, yer, gezegen gibi özel isimler tevriyeli kullanılmış olsa da büyük harfle yazdık. Ek gelmesi durumunda ise ekler kesme işareti ile yazdık. Mısra başlarını da büyük harflerle yazdık.
10. Hakk Dürr vb. muzaaf kelimeler mısra içinde vezin icabı tek veya çift ünsüzle okuduk.

11. K'ola, n'eyesün, nic'olur, n'ola vb. büzülmeler kesme işaretiyle ayırarak gösterdik.
12. Yönelme ekinin a'lı okunulunu tercih ettik. Kenâra, odlara vb.
13. Vasıta eki ve bağlaç eki olan “ile” mecmuada birleşik ise (-) işaretiyle eklenmiş olduğu kelime ile beraber yazdık. Örnek: derd-ile, yâr-ile vb.
Ayrıca vezin icabı ayrı yazılma ihtimali olmayan “le-la” gibi yapıları bitişik yazdık. Örnek: Mihrle vb.

Yine “ile”, “ve” anlamında kullanılmışsa, bitişik yazılmış olsa dahi ayrı yazdık.
14. i- fiili ile meydana gelmiş kelimeler metin içinde bitişikse (-) işareti ile bitişik yazdık: olmaz-imiş.
15. Mecmuada sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralı belirtilmeyip metin içindeki tarzlarına mutabık kaldık: açdıçca, saçcuçca gibi.
16. Vezin icabı yapılan ses türemelerini *italik* olarak yazdık: fikr gibi.
17. Arapça ve Farsça ön ekleri (-) işareti ile ayırdık: bî-vefâ, bî-şabr, be-gâyet, nâ-çâr gibi.
18. Farsça son ekleri bitişik olarak gösterdik: sehergâh, câygâh, cilvegâh, gülzâr, kâfiristân gibi.
19. Atuf edatı ile yapılan birleşik isimlerin arasında vav harfi varsa ayrı, yoksa bitişik yazdık: Güft ü gû veya güftgû gibi.
20. Farsça ikilemelerin arasında bulunan ekleri ayrı olarak yazdık ve (-) işareti ile ayırdık: ser-te-ser, ser-â-ser, cā-be-cā, dem-ā-dem gibi.
21. Farsça birleşik isimleri ve birleşik sıfatları (-) işareti ile belirttik: ser-rişte, ser-efrâz, ser-fürü, meş' ale-süz, dil-dâr, dil-teşne, meh-rû gibi.
22. Āftâb- âfitâb, âsmân- âsumân, âşnâ-âşinâ gibi kelimelerin medli okunuşlarından dolayı ses türemelerini belirttik ve âsumâni âfitâb, âşinâ şeklindeki kullanımları tercih ettik.
23. Mecmuada y'li ve y'siz kullanılan “hemze”yi istikrarlı olması açısından y'siz olarak kullandık: dâ'im, cā'iz gibi.
24. Mecmuada kapalı olarak yazılan e'leri i'li şekilde yazdık: gice, dimek, yimek gibi.
25. Mecmuada “b”li şekilde yazılmış olan –up, üp- zarf-fiil ekini “p”li şekilde yazdık.

2.3 Metnin işaretler sistemi

Tablo 4
Transkripsiyon Tablosu

أ، آ	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	,	ص	Ş, ş
ب	B, b	ض	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ	ع	‘
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	Ḥ, ḥ	ق	Q, q
خ	Ḫ, ḫ	ك	G, g, K, k, Ŋ, ŋ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Ẓ, ẓ	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ی	Ī, ī, I, i, İ, i, Y, y

2.4 Karşılaştırmalı Metin

[2b]

1

[BĀKĪ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Rūḥ-baḥş oldu Mesīḥā-şifat enfās-ı bahār
Açdılar dīdelerin ḥ^vāb-ı^c ademden ezhār
2. Taze cān buldı cihān irdi nebātāta ḥayāt
Ellerinde ḥarekāt eyleseler serv ü çenār
3. Döşedi yine çemen nat^c -ı zümür-rūd-fāmın
Sīm-i ḥām olmuş iken ferş-i ḥarīm-i gül-zār
4. Yine ferrāş-ı şabā şahn-ı ribāt-ı çemene
Geldi bir kâfile ḳondurdu yüki cümle bahār
5. Leşker-i ebr çemen mülkine aḳın şaldı
Ṭurma yağmada yine niteki³³ yağı Ṭaṭar
6. Farḳına bir nice per ṭaḳınur altun tellü
Ḥayl-i ezhāra meger zanbaḳ olupdur ser-dār
7. Dikdi leşkergeh-i ezhāra sanavber tūḡın
Ḥaymeler ḳurdu yine şahn-ı çemende eşcār
8. Döşedi mihr-i felek yolları dībālar ile
İtdi teşrif çemen mülkini sulṭān-ı bahār
9. Şubḥ-dem velvele-i nevbet-i şāhī mi degül
Şavt-ı mürḡān-ı ḥoş-elḥān u şadā-yı kühşār
10. Çemen eṭfālinüñ uyḫuların uçurdu yine
Şubḥ-dem ḡulgule-i fāḫte ḡül-bāng-i hezār [2a]
11. Dāye-i ebr yine ḡoncalaruñ şebnemden
Başına aḳça dizer niteki³⁴ eṭfāl-i şıḡār

1 Bâkî D., K.18 (55 Beyit), s. 39-43

³³ nite: M.

³⁴ nite: M.

12. Mevsim-i rezm degüldür dem-i bezm irdi diyü
Süsenüñ hañçerini tıtdı ser-â-pâ jengār
13. Semenüñ sine-i siminiñ açup bād-ı seher
Çözdü gülşende gülüñ dügmelerin nāhun-i hār
14. Pirehen berg-i semen gūy-ı giribān şeb-nem
Gülsitān oldı bugün bir şanem-i lāle-ı izār
15. Zīb ü fer virmek için rūy-ı ı arūs-ı çemene
Yāsemen şāne şabā māşıta āb āyine-dār
16. Dür [ü] yākut ile bir naḥl-i muraşsaı şandum
Erguvān üzre dökülmüş kaḫarāt-ı emḫār
17. Şişe-i çarḫda gör bunca muraşsaı naḥli
Nice³⁵ ārāste kılmış yine sunı -ı Cebbār³⁶
18. Berg-i ezhārı hevā şöyle çıkardı felege
Pür-kevākib görünür günbed-i çarḫ-ı devvār
19. Zanbaḡuñ ḡoncasıdur bāḡa ḡümiş bāzū-bend
Zaı ferān-ıla yazılmış aña ḫaḫı-ı tūmār³⁷
20. Cam-ı zerrini ḫolu bāde-i ḡül-reng itmiş
ḡül-i raı nā seheri kıлмаḡıçün defı -ı ḫumār³⁸ [3b]
21. Dehen-i ḡonca-i ter dürlü leḫā ııf söyler
ḡülp açılsa ı aceb mi ḡül-i rengin-ruḫsār³⁹
22. Cām-ı mey kaḫreleri sübḫa-i mercān olsun
Geliñüz zerḫ [u] riyādan idelüm istiḡfār⁴⁰
23. Lāle şahrāyı bugün laı l-i Bedaḫşān itdi
Jāle ḡülzāra nişār eyledi dürr-i şehvār⁴¹

³⁵ Nice: Yine **M**.

³⁶ yine sunı -ı Cebbār : şunı -ı Celil ü Cebbār **M**.

³⁷ Bu beyit dıvānda 20. beyittir.

³⁸ Bu beyit dıvānda 21. beyittir.

³⁹ Bu beyit dıvānda 22. beyittir.

⁴⁰ Bu beyit dıvānda 24. beyittir.

⁴¹ Bu beyit dıvānda 25. beyittir.

24. Dāmenin dürr ü cevāhirle pür itdi güller⁴²
Ki ide hāk-i der-i hazret-i paşaya nisār⁴³
25. Şāhib-i tiğ u qalem mālīk-i cām u hātem
Āşaf-ı Cem-‘ azamet dāver-i Cemşīd-veķār⁴⁴
26. Āsmān-pāye hümā-sāye ‘ Alī Paşa kim
İremez tāk-i kemāline⁴⁵ kemend-i efkār⁴⁶
27. Şāh-ı gül neşv ü nemā bulsa nem-i lütfūndan
Ola her ğonca-i ter bülbul-i şīrīn-ġüftār⁴⁷
28. Āb u gil müşğ ü gül-āb ola çemen-i şaħnda
Bū-yı hulkıyla güzer itse nesīm-i eşār⁴⁸
29. Tab‘ - ı vaķķāddın eger āteş-i raħşān görse
Kızara aħker-i sūzān nitekim dāne-i nār⁴⁹
30. Güneşi keff-i zer-efşānına beñzer dir idüm
Almasa māha ‘ aţā eyledüġin āħir-i kār⁵⁰ [3a]
31. Şöyledür keff-i güher-pāşı yemīn itmek olur
Ki ‘ aţāsından irer baħre ġubār⁵¹ kāna yesār⁵²
32. Bāġ-ı cūdında nihāl-i kereminden derilür
Luţf-ı bī-minnetinüñ mīvelerinden her bār⁵³
33. İşġi taşı imiş yüz süreceκ ġayf diyü
Taşdan taşa döġer başını şimdi enhār⁵⁴
34. Serverā cānı mı var devletüñ eyyāmında
Sünbülün tırrasına el uzada şāh-ı çenār⁵⁵

⁴² güller: gül-i ter **D**.

⁴³ Bu beyit dīvānda 26. Beyittir.

⁴⁴ Bu beyit dīvānda 27. beyittir.

⁴⁵ kemāline: cemāline **D**.

⁴⁶ Bu beyit dīvānda 28. beyittir.

⁴⁷ Bu beyit dīvānda 29. beyittir.

⁴⁸ Bu beyit dīvānda 30. beyittir.

⁴⁹ Bu beyit dīvānda 31. beyittir.

⁵⁰ Bu beyit dīvānda 32. beyittir.

⁵¹ ġubār: ġinā **D**.

⁵² Bu beyit dīvānda 33. beyittir.

⁵³ Bu beyit dīvānda 35. beyittir.

⁵⁴ Bu beyit dīvānda 37. beyittir.

⁵⁵ Bu beyit dīvānda 38. beyittir.

35. Eylemez kimse bugün kimse elinden nāle
Bezm-i ʿiṣretde meger muṭrib elinden evtār⁵⁶
36. Şerʿ a uymaz nidelum nāle vü zār eylerise
Gerçi ḳānūna uyar zemzeme-i mūsīḳār⁵⁷
37. Geşt iderken çemen-i medḥ u şenāñı ḥāṭır
Lāyih oldu dile nā-gāh bu şıʿr-i hemvār⁵⁸
38. Gül gibi gülşene ḳılsañ n'ola ʿarz-ı dīdār
Ḥayli dökildi şaçıldı yoluña faşl-ı bahār⁵⁹
39. Reşk-i dendānuñ-ıla ḥaçere düşdi jāle
Bergi düşında⁶⁰ gören itdi şanur anı ḳarār⁶¹
40. Geçemez çenber-i gīsū-yı girih-gīrūñden
Gerçi kim zaʿf-ıla bir ḳılca ḳalupdur dil-i zār⁶² [4b]
41. Dil-i mecrūḥa şifā-baḥş ruḥ [u] laʿlūñdür
Gül-be-şekkerle bulur ḳuvvet-i ṭabʿı bīmār⁶³
42. Degme bir gevheri kirpügine şalındurmaz
Görelı laʿl-i revān-baḥşıñı çeşm-i ḥūn-bār⁶⁴
43. Ḳoma **Bāḳī** ḳuluñı cürʿa-şıfat ayaḳda
Dest-gīr ol aña ey dāver-i ʿālī-miḳdār⁶⁵
44. Bāğ-ı medḥūñde olur cümleye gālīb tenhā
Baḥş için gelse eger bülbül-i ḥoş-nağme hezār⁶⁶
45. Puḥtedür gayrılar eşʿarı velī puḥte piyāz
Ḥāmdur ʿanber⁶⁷ eger ḥām ise de bu eşʿār⁶⁸

⁵⁶ Bu beyit dīvānda 39. beyittir.

⁵⁷ Bu beyit dīvānda 40. beyittir.

⁵⁸ Bu beyit dīvānda 41. beyittir.

⁵⁹ Bu beyit dīvānda 42. beyittir.

⁶⁰ düşında: berg-i sūsende **D.**

⁶¹ Bu beyit dīvānda 43. beyittir.

⁶² Bu beyit dīvānda 44. beyittir.

⁶³ Bu beyit dīvānda 46. beyittir.

⁶⁴ Bu beyit dīvānda 47. beyittir.

⁶⁵ Bu beyit dīvānda 48. beyittir.

⁶⁶ Bu beyit dīvānda 49. beyittir.

⁶⁷ ḥāmdur ʿanber: ḥām ʿanberdür **D.**

⁶⁸ Bu beyit dīvānda 50. beyittir.

46. Hâm var ise eger micmere-i nazmumda
Dâmen-i luṭfuñ anı setr ide ey faḥr-ı kibâr⁶⁹
47. Baḥr-ı eṣṣâra yiter urdı suṭûr emvâcın
Demidür k'ide duṣ âdürlerini zîb-i kenâr⁷⁰
48. Lâlelerle bezene niteki dest ü şaḥrâ
Nitekim güller ile zeyn ola deṣt ü destâr⁷¹
49. Nitekim lâlelere şeb-nem ola üftâde
Güllere bülbül-i şeydâ geçine ṣ aşık-ı zâr⁷²
50. Gül gibi ḥürrem ü ḥandân ola rûy-ı baḥtuñ
Sâḡar-ı luṭfuñ⁷³ ola lâle-şifat cevher-dâr⁷⁴ [4a]

2

[BĀKĪ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. ṣ Aḡlumı ḡamze-i cādûları meftûn itdi
Göñlümi silsile-i mûları mecnûn itdi
2. Sâḡiyâ ölmedin irgür mey-i rûḡ-efzâyı
Ḥâlümi derd ü ḡam-ı ṣ aşḡ diḡer-ḡün itdi
3. Eksük olmaz ten-i şad-pâreden işler yara
Baña bu işleri hep ṭâlîṣ -i vârun itdi
4. Ruḡına mâ' il iken sevdi ṣ izârını göñül
Âḡ kim derdümi günden güne efzûn itdi⁷⁵

⁶⁹ Bu beyit dîvânda 51. beyittir.

⁷⁰ Bu beyit dîvânda 52. beyittir.

⁷¹ Bu beyit dîvânda 53. beyittir.

⁷² Bu beyit dîvânda 54. beyittir.

⁷³ luṭfuñ: ṣ ayşuñ **D.**

⁷⁴ Bu beyit dîvânda 55. beyittir.

2 Bâkî D., G. 491 (7 Beyit), s.405.

⁷⁵ Bu beyit dîvânda 6. beyit

5. Bākīyā şādīlīg⁷⁶ eylerse ‘aceb mi aġyār
Çarḥ anuñ ṭālī‘ini gör nice meymün itdi

3

HİLĀLĪ

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Şanma iklīm-i tene ḥākīm olan cānumdur
Sīnede tīr-i ġam-ı ġamze-i cānānumdur
2. H̄yāb-ı ġafletde yatur baḥt-ı siyāhum ammā
Giceler ‘ālemi bīdār iden efġānumdur
3. Görinen encüm-i eflāk degildür ey meh
Dūd-ı āh-ı şerer-ālūd-ı dil ü cānumdur
4. Ney-şeker vaşf u lebüñ yazduġum işitdi meger
Ki meger beste-i kilik-i şeker-efşānumdur
5. Zāhirā gerçi gedā şeklin urundum amma
Maḥzen-i genc-i ma‘ānī dil-i vīrānumdur [5b]

4

HİLĀLĪ

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Çāk iden sīnemi tīġ-ı ġam-ı cānānumdur
Fāş iden rāzumı⁷⁷ āh⁷⁸-ı dil-i sūzānumdur
2. Gün degıldür görinen deyr-i felekde her gün
‘Aks-i taşvīr-i cemāl-i⁷⁹ meh-i tābānumdur

---

⁷⁶ şādīlīg: şādīlık D.

3 Bu gazel Hilālī’nin dīvânında tespit edilememiştir.

4 Hilālī D., G.21 (5 Beyit), s.99.

⁷⁷ rāzumı: sırrımı D.

⁷⁸ āh: sūz D.

⁷⁹ cemāl: cemāle D.

3. Dağlar güller elifler şanemâ serv-i sehî
Cism-i şad pâre benüm tâze gülistânumdur
4. Ne kadar varısa meh-pâre kulağı küpeli
Bende-i halka be-güş-ı der-i cânânumdur⁸⁰
5. Şâyeveş hâk-ile yekşan iden üftâdeleri
Ey **Hilâlî** benüm ol serv-i hırâmânumdur

5

BÂKÎ

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Lâleler bezm-i çemende cām-ı 'ışret gösterür
Devletinde husrev-i gül 'ayşa ruḥşat gösterür
2. Mevsim-i gül 'id-ile yâr u muşâhib düşdiler
Bir birine iki dil-berdür muḥabbet gösterür
3. 'Āşıkı bî-şabr u ârâm eyleyüp seyyâh ider
Memleket seyr itdürür 'aşkuñ vilâyet gösterür⁸¹
4. 'İdgehde varalum ṭulâba⁸² dil-ber seyrine
Görelüm âyîne-i devrân ne şüret gösterür⁸³
5. Bî-sütün-ı gamda **Bâkî** seng-i miḥnet kesmede
Şöyle üstâd oldı kim Ferhâda şan' at gösterür⁸⁴ [5a]

6

BÂKÎ

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

⁸⁰ cânânumdur: sulṭânumdur **D.**

5 Bâkî D., G. 51(6 Beyit) s.131.

⁸¹ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁸² ṭulâba: dülâba **D.**

⁸³ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

⁸⁴ Bu beyit dîvânda 6. beyittir.

6 Bâkî D., G. 102(6 Beyit), s.163-164.

1. Bāğ-ı bahār u gülşen-i ʿālem ḥazānludur
Bezm-i şafā hemîşe gül ü ergavānludur
2. Der-bend-i ğamda beñzedi ḥaqqā o ğamzeler
Reh-zenlere ki elleri tîr u kemānludur
3. Ālūdedür hemîşe dem-i raḥm-ı sîneden
Bilmez miyin o ğamze-i ḥūnî ne ḳanludur
4. Ol lebler-ile aş yirer belki ḳanuma
İmrenmesün dehānı meded iki cānludur
5. **Bākî** sözini vaşf-ı lebūñ şehd-i nāb ider
Şîrîn kelāmı anun içün böyle şānludur⁸⁵

7

MECDİ

mefʿülü mefāʿilü mefāʿilü feʿülün

1. Ey ʿāşıkına cevri idici şāh-levendim
Vey bendesinūñ ḥāline raḥm itmez efendim
2. Pā-der-gil-i endūh-ı ğamum ḳaldum ayaḳda
Dāmānıña irişmez elim serv-i bülendim
3. Güftārıña reftārıña destārıña baḳdım
Bu şîveyi bu cünbişi bu tarzı begendim
4. Bir mertebe germiyyeti var āteş-i ʿaşkıñ
Ser-tā-be-ḳadem şemʿ-i pür-āteş gibi yandım
5. İnkār idemez **Mecdî**'yi güldür gerek öldür
Vallahî sever ol seni sulṭānım efendim [6b]

---

⁸⁵ Bu beyit dîvânda 6. beyittir.

7 Bu gazel Mecdî'nin dîvânında tespit edilememiştir.

1. Ruḥuñ ey ğonca-dehen berg-i gül-i hoş-būdur⁸⁶
Dir gören zūlf-i siyehkārıñ için şeb-būdur
2. Ruḥlarıñdan ne aceb buse temennā kılsam
Ey lebi ğonca ' izāruñ gül-i seftālūdur
3. Gerçi ḥāl ü ḥaṭuñ āşüftesi çoğdur ammā
Beni dīvāne kılan silsile-i ğisūdur
4. ' Āşıkuñ ka' r-ı yem-i ğussa-i hicrānuñda
Şadef-i dīde-i ğam-dīdesi pür-lū 'lū 'dur
5. N'ola meyl⁸⁷ itseler eş' arıña erbāb-ı şafā
Bākiyā şı' r degüldür bu bir aḳar şudur⁸⁸

1. Yārdan cevır ü cefā luṭf u kerem gibi gelür
Ġayrdan mihr ü vefā derd ü elem gibi gelür
2. Fürḳat-i yār ḳatı zār u zebūn itdi beni
Döymeyem miḥnet-i hicrāna ölem gibi gelür
3. Uydurup leşker-i ' uşşākıñı ol şāh-ı benām⁸⁹
Nāz-ıla şalını şalını ' alem gibi gelür

---

8 Bâkî D., G. 46 (6 Beyit), s. 128-129.

⁸⁶ ḥuş-būdur: hod-rūdur

⁸⁷ meyl: meyi **D.**

⁸⁸ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

9 Bâkî D., G. 146 (5 Beyit), s.192.

⁸⁹ benām: cihān **D.**

4. Dil-i pür-ḥūna elemi hecrüñ-ile⁹⁰ hoş idelüm
Çeşme-i çeşmüm aḳup⁹¹ şuları dem gibi gelür
5. **Bâkıyâ** ḳanḡı⁹² gönül mülküne⁹³ gelse şeh-i ‘aşḳ
Bile endüh [u] belâ ḥayl u ḥaşem gibi gelür [6a]

10

BĀĶĪ

fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilün

1. Dil giriftâr-ı belâ dil-ber hevâyî n’eylesün
Dâma düşmez yirlere ḳonmaz hümâyı neylesün
2. Kâ‘ inātuñ seyr iden naḳş-ı şafâ-yı câmdan
Şafḥa-i âyîne-i ‘âlem-nümâyı neylesün
3. Gönlin egler nâle-i zencirle mecnün-ı ‘aşḳ
Naḡme-i ‘ūd u şadâ-yı çeng ü nâyı neylesün
4. Mübtelâ-yı ‘aşḳuñuñ dermândan istiḡnâsı var
Derdüñe mu‘tād olan diller devâyı neylesün
5. Halk-ı ‘âlem **Bâkıyâ** ‘aşḳında yâruñ ḥaste-ḥâl
Bir ṭabīb andan bu deñlü mübtelâyı neylesün

11

BĀĶĪ

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

---

⁹⁰ hecrüñ-ile: aşkuñ ile **D.**

⁹¹ çeşmüm aḳup: çeşüñ akan **D.**

⁹² ḳanḡı: kankı **D.**

⁹³ mülküne: şehrine **D.**

10 Bâkî D., G. 370 (5 Beyit), s.328.

11 Bâkî D., G. 437 (5 Beyit), s. 371.

1. Lebüñi al ile öpmiş ola mı peymāne
İçeyin ölmez isem kıanı kıana kıana
2. Nüş-ı cām eyler iken meclis-i mestān içre
Lebüñ ol hālet-ile girmemek olmaz kıana
3. Bezm-i meydür güzelüm kıan ola şāyet arada
Çekmesün hānçerini ğamzelerün mestāne
4. Rāzumuz⁹⁴ nāle ile ‘āleme fāş eyledi dil
Bizi rüsvā-yı cihān eyledi bir dīvāne
5. ‘Ayš u ‘işret demidür çekme ğam-ı devrānı
Bākīyā gel berü sāġar çekelüm rindāne [7b]

12

BĀĶĪ

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Zāhidā ‘ibret gözin aç şūret-i zībāya baķ
Bir nazār āyīne-i şun‘ -ı cihān-ārāya baķ
2. Dildür ol baħr-i haķīkatden vücūduñ fülkine⁹⁵
Şol derūnuñ ‘āleminde mevc uran deryāya [baķ]
3. Baħt-ı bī-bünyād içün renc-i talebden fāriġ ol
Bāri bir kaç gün huzūr-ı kıalb ile dünyāya baķ
4. Cāmveş kimdür bu bezm içre ciger-hūn olmayan
Ġanca-i ġülzārı seyr it lāle-i hāmraya baķ
5. Hāl-i zār-ı **Bākī**-i bī-dilden isterseñ nişān
Ķāmet-i çeng-i dü-tāya rüy-ı zerd-i nāya baķ

---

⁹⁴ Rāzumuz: Razumı **D**.
12 Bākī **D**., G. 239 (5 Beyit), s.248.
⁹⁵ fülkine: mülkine **D**.

1. Bilini diĳkat idüp fark idemez müy-şikāf
Deheni vaşfını⁹⁶ her kim ki bilürse inşāf
2. Mün' akis olmaz-imiş anda hayāl-ı ruĳ-ı düst
Ābşāfi olımaz⁹⁷ tırılup olmaya çü şāf
3. Kemerüm gibi miyānunı kenār ide diyü
Ķorĳaram va' de-i vaşlına nigār ide ĳilāf
4. ' Aşĳdur bu geçürür ' aşıķı başdan cānā⁹⁸
' Āşıķıñ yoluña cān virdüğini şanma güzāf
5. **Bāķiyā** ister isen ĳalbe şāfā virmek eger
Ka' be-i küyını var döne döne eyle tāvāf [7a]

1. Raĳm eyle āb-ı dīde-i gevher-nişāra gel
Emvāc-ı baĳr-i eşkümi seyr it kenāra gel
2. Zāhid ne lāzım ehl-i dile kīne-i şütür
Gir bezm-i ' ayş u ' işrete ĳatāra gel
3. Meydür miĳekk-i tecrübe-i pīr-i mey-fürüş
' Arz eyle naĳd-i ĳalbüñi şāĳib- ' ayāra gel

---

13 Bāķi D., G. 231 (5 Beyit), s.242-243.

⁹⁶ vaşfını: sırrını **D.**

⁹⁷ olımaz: olamaz **D.**

⁹⁸ cānā: cāndan **D.**

14 Bāķi D., G. 303 (5 Beyit), s.287.

4. Gördüñ kabā-yı bezme⁹⁹ beķā yoķ bu bāğda
Gül gibi sen de pīrehehi pāre pāre gel
5. **Bākī** dem urma seyr-i maķāmāt-ı ʿaşķdan
Geç āh u nāle nağmelerinden ķarāra gel

15

BĀĶĪ

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1. Fitne-i ʿālemi ol ķāmet-i bālādan¹⁰⁰ bil
Her belā kim yitişür ʿāleme¹⁰¹ bālādan bil
2. Hālet-i ʿaşķ-iledür ādem-i nūrāniyyet
Reng-i rüy-i ķadehi bāde-i ħamrādan bil
3. Dil-i dānāya şeref pertev-i ʿirfān-iledür
Hüsni āyineyi ʿaks-i ruĥ-ı cānāndan¹⁰² bil
4. ʿİşret¹⁰³-i dehre gönül virmez ol kim ʾāķildür
Almadı behre begüm kimse bu dünyādan bil
5. Devlet-i dār-ı cihān devr-i zamān ey **Bākī**
Pāy-dār olmaduğın ķışşa-i Dārādan bil [8b]

16

BĀĶĪ

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

---

⁹⁹ bezme: ʿömre **D.**

15 Bākī D., G. 299 (5 Beyit) s.285.

¹⁰⁰ bālādan: raʾnadan **D.**

¹⁰¹ ʿāleme: ʿālem **D.**

¹⁰² cānāndan: zibādan **D.**

¹⁰³ ʿİşret : ʿİşve **D.**

16 Bākī D., G. 203 (5 Beyit) s.225.

1. Gerçi dil turrañ elinden yaqasın kırtaramaz
Ruħuña al idemez zülf-i siyāh el kıaramaz
2. ‘Āşığı şürb-i müdām eylese ma‘ zūr tutuñ
Gözüne gelmeyecek sevdüğine yalvaramaz
3. Her perī-rūnuñ olur meyli raķīb-i dīve
Cān u dil virmek ile bunlara ādem yaramaz
4. Şāneden zaħm irişür diyü dil-i mecrūħa
Şaķınur ħātır-ı āşüfte-i zülfın kıaramaz
5. Ħarem-i vuşlatıña ızın-i şerīf olmayıcaķ
Eşigüñ Ka‘ besine **Bākī-i** bī-dil varamaz

17

BĀĶĪ

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Getürür başuma sevdāları¹⁰⁴ dünyā ğamını
Nice ‘āķıldür o kim çekmeye ferdā ğamını
2. Sāķiyā cür‘ a-i cām-ı leb-i cān-baħşuñ¹⁰⁵ şun
Çekmesün ehl-i şafā bāde-i ħamrā ğamını
3. Göñülün¹⁰⁶ bend-i belādan beni āzād itsün
Alayın boynuma ol zülf-i semen-sa ğamını¹⁰⁷
4. Dil olup derd-i derūnum saña taķrīr itse
Ħançerüñ söylese görseñ dil-i şeydā ğamını
5. Bu şikāyet nedür inşāf idelüm ey **Bākī**
Sen şafāsın süresin il mi çeke yā ğamını¹⁰⁸ [8a]

17 Bākī D., G. 506 (6 Beyit), s. 414.

¹⁰⁴ sevdāları: ferdāları **D.**

¹⁰⁵ cān-baħşuñ: can-baħşuñı **D.**

¹⁰⁶ Göñülün: kākülün **D.**

¹⁰⁷ Bu beyit divānda 5. beyittir.

¹⁰⁸ Bu beyit divānda 6. beyittir.

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Söylesem söyleme dir yār baña n’eyleyeyin
Aña ‘ arz itmeyeyim¹⁰⁹ hālimi ya neyleyeyin
2. Ney gibi inleme āh eyleme dirler ammā
N’ey-ile egleneyin¹¹⁰ ya ‘ aceb n’eyleyeyin
3. Günde biñ derde düşen hastaya¹¹¹ dermān nice_olur¹¹²
Bilmezsin ey dil-i bî-çāre saña n’eyleyeyin
4. Baña dir igen¹¹³ açılma bu¹¹⁴ hevāyīligi қо
Güller açıldı eser bād-ı şabā n’eyleyeyin
5. Hāmdüli’llah kime¹¹⁵ incinse dir olmış hele yār
Seni ‘ĀLĪ gibi rüsvā-yı cihān eyleyeyin

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Āteş-i ‘ aşq-ıla bir yūregi büryānum ben
Acıyup ağlamalı ‘ aşık-ı giryānum ben
2. Her gören sen gözi ser-mesti olur lā-ya‘ kııl
Nice_ olur hālī bu halkıñ aña hayrānum ben¹¹⁶
3. ‘ Ömr pāyāna ire ‘ aqlumı cem‘ idemeyem
Kākülün şevki¹¹⁷ ile şöyle perişānum ben¹¹⁸

---

18 ‘ĀlĪ D., G. 405(5 Beyit), s.410.

¹⁰⁹ itmeyeyim: itmeyeyin **D.**

¹¹⁰ egleneyin: eglenürin **D.**

¹¹¹ hastaya: hastayı **D.**

¹¹² nice_olur: mı olur **D.**

¹¹³ dir igen: dirler inen **D.**

¹¹⁴ bu: -bu **D.**

¹¹⁵ kime: baña **D.**

19 UbeydĪ D., G. 225, s.477.

¹¹⁶ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

4. Hāke başduñ¹¹⁹ ser-i kūyuñda görüp ben hāki
Ben şanurdum ki şehā hāk-ile yeksānum ben
5. Baş virelden reh-i ‘aşkuñda ‘Ubeydī yariñ
Şaf-ı ‘uşşāqda ser-ḥayl-i şehīdānum ben [9b]

20

‘ABDĪ

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Bīmār-ı ‘aşkuñ oldı gönül hiç bilür misin
Sen bī-vefāyı terk idemez öldürür müsün
2. Ey hoş-ḥırām ‘ahdiñe tırmaz döner misin
‘Uşşāka nāz ü şive[ler] eyler yürür müsün
3. Açılmaz ise ağlamadan gözlerim n’ola
Ey tıfl-ı nā-resīde beni güldürür müsün
4. Kūyuñda seg raḳībi didim ideyin helāk
Ol şūḥ didi naz-ile ya pes sürür misin
5. Göstermez oldı gün yüzünü aldı gönlümi
‘Abdī cefāya başladı ol meh görür misin

21

BĀḲĪ

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

¹¹⁷ şevki: fikri D.

¹¹⁸ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

¹¹⁹ başduñ: başduḳ D.

20 Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

21 Bâkî D., G. 125 (5 Beyit), s. 178.

1. Hele ben şöye kıyās eylerüm ey ğayret-i hūr
Kūyuña nisbet ola gülşen-i cennetde kuşūr
2. Bezm-i hecrüñde müjeñ nişteri mızrābından
Reg-i cān nāle kıılır niteki¹²⁰ tār-ı tanbūr
3. Leblerüñ mā'ili kaçmaz haṭ-ı nev-hāsteden
Ġam degül ṭālib-i nūş olana niş-i zenbūr
4. Ser-i kūyunda benüm āh-ı seḥergāhlarum
Ne bilür 'aşq elemiñ çekmeyen¹²¹ ol daḥı uyur
5. Ruḥlaruñ¹²² medḥini eflāke çıkardı **Bākī**
Şevḳden ḍoldı bu gün nūr-ıla *Beytü'l-Ma' mūr* [9a]

22

FEYZİ

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

1. Ruḥuñ şevkiyledür şem' üñ ziyāsı
Lebüñ yādıyladur bezmüñ şafāsı
2. Mezāk-i ehl-i bezme remz olur mı
Eger olmazsa sāķī merḥabāsı
3. Öper göz göre la' l-i yāri sāġar
Ne cānsızdur görüñ ol ev fenāsı
4. Gözüm nūrı ḥayāt ābı lebüñdür
Ayaġuñ ṭozı gözler tütīyāsı
5. Şehā Feyziyi bezmüñden ayırma
Gerekdür meclisüñ bir bī-nevāsı

¹²⁰ niteki: nite **M.**

¹²¹ çekmeyen: çekmedi **D.**

¹²² Ruḥlaruñuñ: **M.**

22 Feyzî-i Kefevî'nin divânında tespit edilememiştir.

1. Hıtañ dībāce-i dīvānumuzdur
Kaşuñ ser-nāme-i ' unvānumuzdur
2. Hıakīmüñ didügi şol rüh-ı şanı
Bizüm ey mey-fürüş ol cānumuzdur
3. Seher kūyuñ viren seyl-āb-ı eşke
Bu çeşm-i çeşme-i hayvānumuzdur
4. O Şāmī dil-berüñ ' aşkı ' azizüm
Göñül mışrındaki sulţānumuzdur
5. Bize yād itme Şānī deşt-i hicri
O vādiler bizüm seyrānumuzdur [10b]

1. Müjemde kaatre kaatre eşk-i hün-āb
Dizilmiş sineye¹²³ güyā ki ' unnāb
2. Bu cism-i tār-ı mü kånün-ı ' aşka
Olupdur zaħm-ı nāhun la' l mızrāb
3. Sirişkünden ağardı çehre-i zerd
Sefid eyler şaru altunı sim-āb¹²⁴
4. Meh-i nev şanma kim şayyād-ı gerdün
Şalubdur nıl-gün çarh üzre kullāb¹²⁵

---

23 Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

24 Emrī D., G. 55 (5 Beyit), s. 40.

¹²³ sineye: rişteye D.

¹²⁴ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

¹²⁵ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

5. urıtduñ    lemi  huñla **Emr **
[Ki] amaz eme-i uriddeden  b¹²⁶

25

EMR 

mef ul  f il t  mef il  f il n

1. ev odı yadı em  gibi¹²⁷  st h v numuz
Ten zulmetinden¹²⁸ anuñ-ile ıkdı c numuz
2. a n itme d d-ı em e dil  baumuzdadur
Yakınca¹²⁹ am ıkar depem zden duanumuz
3.  l n amıyla  yle za  if z¹³⁰ k'olup-durur
am g nlerinde perr-i meges s ye-b numuzdur
4. Biz as-b z-ı ehr-i amuz as¹³¹-ı  tein
Z hir der n-ı sinede d g-ı nih numuz
5. B m r iken fikendesı¹³² oldu g zeller n
Emr  za  if d dı dil-i n -t v numuz [10a]

26

S RET 

mef il n fe il t n mef il n fe il n

1. O ivelerle tebess m o n zlar-ıla i  t t
O andelerle tekell m o   ivelerle ı b

¹²⁶ Bu beyit d v nda 7. beyittir.

25 Emr  D., G. 204 (5 Beyit), s. 114.

¹²⁷ em  gibi: em'-sıfat **D.**

¹²⁸ zulmetinden: zulmetinde **D.**

¹²⁹ Yakınca: Yakdukca **D.**

¹³⁰ za  if z: za'ifem **D.**

¹³¹ as:  h **D.**

¹³² fikendesı: f t desı **D.**

26 aire ait bir d v n tespit edilememitir.

2. O meh-cebîn-i münevver o kec-rev ebrûlar
O ca' d-ı zülf-i mu' anber o kâkül-i pür-tâb
3. O cilveler o revîşler meded o cünbişler
O ğamzeler o baķışlar o nergis-i pür-ĥ^vâb
4. O ĥâl-i müşk-feşân o ĥaṭ-ı ' abîr-efşân
O la' l lebler o dendân o gevher-i nâ-yâb
5. Kirişmelerle nigâh idicek o şehr-âşüb
Ķalur mı **Sireti** dil k' olmaya ĥarâb u yebâb

27

‘UBEYDÎ

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Mîve-i la' l-i revân-baĥşuñ umarmış aġyâr
Olmasun bâġ-ı cihânda göreyin ber-ĥordâr
2. Luṭf idüp ĥullaruñuñ defterine yazar iseñ
Dil-i ġam-gîn yazılır ey şeh-i ' âlî-miġdâr
3. Beñzemez zülf-i siyâhına o mâhuñ dirlir¹³³
Ķara ĥayġuya batup tañ mı ĥararsa şeb-i târ
4. Ruĥ-ı zerdüm görüp ey şeh ĥuluña meyl itdüñ
Reşkden yüzini burtarsa ' aceb mi dînâr
5. Şevĥden¹³⁴ nâle-ile oldı ' **Ubeydî** hem-dem
Cândan olmazsa eger zâr olur ey dil bîzâr [11b]

28

FiĠÂNÎ

me' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

27 Ubeydî D., G. 50 (5 Beyit), s. 336.

¹³³ dirlir: didiler **D.**

¹³⁴ Şevĥden : şu ĥadar **D.**

28 Fiġânî D., G. 35 (5 Beyit), s. 67.

1. Yile virürse¹³⁵ bād-ı ecel ger ğubārumuz
Hācet-geh-i murād ola seng-i mezārumuz
2. Bāğ-ı tenümde her bir elif bir nihāl-i serv
Bu anlu anlu dāğdur¹³⁶ lāle-zārumuz
3. Eksem vişāl toħmunı ümmīd hākine
Fırat dıraħtını bitirür kişt-zārumuz
4. omaz ayağā düşeni¹³⁷ utar elin müdām
Yoğdur bizüm sebū gibi bir dest-yārumuz¹³⁸
5. Bāğ-ı cihānda oğrusı bu kim **Figāniyā**
Ol serv-i addi sevmede yoğ iħtiyārumuz

29

BĀĪ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Cūybār-ı vādī-i ğam ešk-i çeşm-i ter yiter
Rūy-i zerd ol cūybāra berg-i nilūfer yiter
2. Ağzı la' līn hoğa ve yāūt-ı müferriħ lebleri
Cevher-i terkīb isterseñ leb-i dil-ber yiter
3. Hı'ace ursun başına destār-ı mermerşāhiyi
Lāubāli ' aşıuñ farkında bir sāğar yiter
4. Pādişāh-ı ' aşa besdür gūşe-i külħan biri¹³⁹
Bister-i sincāb ise mağşūd hākister yiter
5. **Bāiyā** meyl¹⁴⁰ eylemez ārāyiş-i dünyāya dil
Rūy-ı zerd ü gevher-i ešküm zer ü zīver yiter [11a]

¹³⁵ virse: virürse **D.**

¹³⁶ Dağdur: ara dōğün

¹³⁷ düşeni: düşmege

¹³⁸ dest-yārumuz: dest-ğārumuz **M.**

29 Bāı D., G. 49 (5 Beyit), s. 130.

¹³⁹ biri: serir **D.**

¹⁴⁰ meyl: meyi **D.**

1. İrmeden vaşluña öldürse dil-i bed-nāmı
Görsün ey qaşı hilālüm ço hele bayrāmı
2. Cismümüz döndi şalıncağa bulursağ demidür
Bile şalınmağa bir serv-i semen-endāmı
3. Gelünüz tutmağičün tūṭi-i cāmı kıralum
Ḥalka-i meclis-i yārān-ı şafādan cāmı¹⁴¹
4. Sāḳiyā çeşm [ü] lebün yādına cām-ı mey içüp
Meclisinde meze idindi şeker bādāmı
5. Cür‘ a-i cām-ı ma‘ āniden olurdı ser-mest
Meclis-i nazmuma irseydi ‘Ubeydī Cāmī

1. Riyāz-ı cennetün ey reşk-i ḥūrī
Bulınur kūyuña nisbet kuşurı
2. Deger bir kez yüzün görmek o māhuñ
Güneş kuşurı gibi yüz biñ filori
3. Hezārān mülk ü māl ü cāhdan yig
Cihānda bir nefes ḳalbün ḥuzūrı
4. Düşürdi efser-i iḳbāli serden
İçüp bī-hüş olan cām-ı ğururı

---

30 Ubeydī D., G. 326 (5 Beyit), s. 553.

¹⁴¹ cāmı: dāmı **D**.

31 Bâkî D., G. 511 (5 Beyit), s.418-419.

5. Cihān mülkünden ey **Bākī** ne hāşıl
Bilürsin behre-i Behrām- ı Gūrı [12b]

32

ḤASAN

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Ayağuß tozı mı tığıtdı şabā n'eyleyeyin
'Ömrümñ hāşılını kıldı hebā n'eyleyeyin
2. Nāvek-i āhuñı eflāke çıkarma dirsın
Eyledñ kāmētümü cevr-ile ya n'eyleyeyin
3. Çünkü yoğ bār-ı ğam-ı 'aşқа taḥammül bende
Vire inşāf saña bāri ḥudā n'eyleyeyin
4. Rāzıyım cevr ü cefā olsun elimden ne gelür
Sende yoğ nic_ideyin mihr [ü] vefā n'eyleyeyin
5. Ey **Ḥasan** kan-ıla tıldı cigerüm lāle-şıfat
Nice bir dāğ-ı ğam-ı 'aşkı nihān eyleyeyin

33

ḤUSREV

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Gitmedi dilde ğamuñ başda hevā neyleyeyin
Ḥırmen-i 'ömrümü tığıtdı şabā neyleyeyin
2. Kāmētüm nice duta itmeyem ey қаşı kemān
Cānuma geçdi müjeñ oğları ya neyleyeyin
3. Nice kan ağlamasun dīde-i ğam-dīdelerüm
İder ađyāra vefā baña cefā neyleyeyin

---

32 Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

33 Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

4. Yoluña kullarıñuñ hıdmeti cān virmek-imiş
İdeyün pādişehim bende edā neyleyeyin
5. **Husrevā** ağlayayın çünki bu göz yaşlarını
Baña ol rūh-ı revān gördi revā neyleyeyin [12a]

34

FEYZİ

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Mısr-ı hüsnuñ o perī dirse şeker-ħandesiyüz
Biz de sīb-i zeķan-ı çāhınuñ efkendesiyüz
2. Ni' am-ı cevır-ile sīr itdi bizi ol hūnī
Nice inkār idelüm ni' meti şermendesiyüz
3. Göz yaşıyla şularuz ka' be-i kūy-i yāri
N' ola sa' y eylerisek hıdmetine bendesiyüz
4. Götürürse beli vaşfını n' ola ortaya yār
Biz daħı ' ālem-i ğaybuñ haber-ārendesiyüz
5. **Feyziyā** zerrece tağyir idemez reşk-i ħasūd
Āsumān-ı hünerüñ gün gibi tābendesiyüz

35

FEYZİ

mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün

1. **Hať** gelmesi gün yüzüñüñ ey meh ecelidür
İhsānını gör subħ u mesā gün gicelidür

---

34 Feyzî-i Kefevî dîvânında tespit edilememiştir.

35 Feyzî-i Kefevî dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. kaynakça).

2. Bir tıfl-ı şeker-leb saçı kaydına düşelden
Destârı siyeh hırkası şeyhiñ ‘aselidür
3. Nergislerüñ ey gonca gözüm nürudur ammâ
Sünbül saçuñ üftâdelerüñ tutar elidür
4. İksîr-i muhabbet yüzümi eyledi altun
Şanma güzelüm şim-i sirişküm ‘amelidür
5. Cân gülşenini her dem iden tâze vü hurrem
Zevk-i leb-i dil-dâr ile **Feyzî** gazelidür [13b]

36

BĀĶĪ

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

1. Cemâlüñ âfitâbından alup nür
Meh-i tâbâna döndi cām-ı billür
2. Şurâhî hem-nişinüñ hem-demüñ cām
Niçün ben cür‘a gibi atılam dūr
3. Cemâlüñ şevkine döymez gönüller
Tecellî tâbına şabr eylemez Tūr
4. Gehî vuşlatda ‘aşık gâh mehcūr
Bu dünyâdur gehî mâtem gehî sūr
5. Saçuñ zencîri sevdâsında **Bâkî**
Begüm dîvânedir dîvâne ma‘zür

37

BĀĶĪ

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

---

36 Bâkî D., G. 132 (5 Beyit), s. 183.

37 Bâkî D., G. 44 (6 Beiyt), s. 92.

1. Nāle-i ‘āşıkā¹⁴² kılmazsın yād¹⁴³
Hey ala gözli¹⁴⁴ elüñden feryād
2. Var-ısa çekmege her bār ğamuñ
Har gibi oldı raķībüñ mu‘ tād
3. Bulmasuñ kimse kuşūruñ¹⁴⁵ dir-iseñ
Eyleme kaçır-ı cefāyı bünyād¹⁴⁶
4. Hāk-i rāhuñ ideyin āhumla
Rūzgār içre ğamuñla ber-bād¹⁴⁷
5. Şi‘ r-i **Bākî**’ye nazır olmaz hiç
Fenn-i şi‘ r¹⁴⁸ içre olupdur üstād [13a]

38

BĀĶĪ

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Nağāmāt eylemege başladı şanma anı sen
Ehl-i sözüñ şanemā āteşin üfler ney-zen
2. Meclis-i ‘aşkda ney-zen ne çalar yanumda
Ġam-ı hecrüñle ser-āğāz idicek nāleye ben
3. Şem‘ lāzım degül ey sākî yiter meclisde
Şu‘ le-i cām-i şeb-efrüz çerāğ-ı rüşen
4. Şahn-ı gülzāra düşersek yeridür¹⁴⁹ lāle-şifat¹⁵⁰
Nev-bahār oldı gül açıldı güzellendi çemen

¹⁴² Nāle-i āşıkā: Nāz ile āşıkā **D.**

¹⁴³ yād: dād **D.**

¹⁴⁴ gözli: gözlüm **D.**

¹⁴⁵ kuşūruñ: kusūrum **D.**

¹⁴⁶ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

¹⁴⁷ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

¹⁴⁸ Fenn-i şi‘ r: Fenn-i ‘aşk

38 Bākî **D.**, G. 358 (6 Beyit), s.321-322.

¹⁴⁹ yeridür: demidür **D.**

¹⁵⁰ lāle-şifat: jāle-şifat **D.**

5. **Bākī**'ye iřret ü ' ayš itmege hecründe yeter
Nāle ney göz yaşı mey fikr-i viřālün gülřen¹⁵¹

39

ÜMİDİ

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. ' Ālemi faşl-ı bahār eyleyiser sebz-i çemen
Başladı nağmeye bülbül yine her vādiden
2. Geh güle vālih ü geh ğoncaya şeydā geçinür
Daldan dala şonar murğ-ı nihāl-i gülřen¹⁵²
3. Nev-bahār oldu güzellendi şarım-i gülzār
Ħacletinden eriyüp geçse n'ola berf-i çemen¹⁵³
4. Mevsim-i bezm-i řafādur diyü řevķ üzre olup
řubĦa dek dün gice diñlenmedi şem' -i rüşen
5. Ey **Ümîdî** götürüp lāle-şıfat ayağı
Düşgör jāle gibi küşe-i bāğa erken [14b]

40

ÜMİDİ

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Olmış iken dil ü cān Leylî řaçuñla meftün
Vādi-i ' ařķa şadem başmamış idi Mecnün
2. Beñzer ol Yūsuf-ı gül-çehre řarīdāruñdur
Gül-ı bāğ aldı yine destine bir şaç altun
3. Nice beñzer diyü şurşid ' izār-ı yāre
Māha şayli şolaşur hāle-i çarĦ-ı gerdün

¹⁵¹ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

39 Ümîdî D., G. 171 (5 Beyit), s. 334.

¹⁵² Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

¹⁵³ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

40 Ümîdî D., G. 190 (5 Beyit), s. 363.

4. Hāne-i albe ziyā almaa mihr-i akun
Dā-1 hūnini¹⁵⁴ yiter sīnede cām-1 gūlgūn
5. Ey Ūmīdī yidi ilīme nazīrūn gelmez
Ser-fūrū eyledi bi beytūne rub[] -1 meskūn

41

MAĀLĪ

mef[] ūlū fā[] ilātū mefā[] ilū fā[] ilūn

1. Bir āfitāb-1 hūsne gōnūl mihr-bestedür
Haā ki bat yārī vū tālī[] huçestedür
2. Göz dikdi hāl-i arızına cümle ehl-i dil
imdi nazār [da] hindū-yı āte-perestedür
3. Ursun gerekse seng ü cefā urmasun gerek
Mir āt-1 alb-i aı-1 bī-dil ikestedür
4. Yā Rab ne tırfe bā-1 melāatdūr ol  izār
Sūnbül demed demed gül-i ter deste destedür
5. Cān ey **Makālī** akeridür ayaun tırur
Sulān-1 a tat-1 dil ūzre niestedür [14a]

42

ŪMĪDĪ

fe[] ilātūn mefā[] ilūn fe[] ilūn

1. Būlbül-i bī-nevā idince naam
Aılup oldı oncalar hurrem

---

¹⁵⁴ hūnīni: hūnīn D.

41 aire ait bir dīvān tespit edilememitir.

42 Ūmīdī D., G. 165 (5 Beyit), s. 338.

2. Dür-i dendân-ı yâra öykünicek
Diline düşdi sūsenüñ şebnem
3. Niye māni^ç olur ki pīrehenüñ
Başdan geçmedük ne var bilsem
4. Ter düşer dūd-ı āh-ı ^ç āşıqdan
Yār gökde bulutdan alur nem
5. Mülk-i nazmuñ **Ümîdî** husrevisin
Hāme-i nāmuñ oldı saña kalem¹⁵⁵

43

MESİHÎ

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün

1. Rāqībüñ beni kūyundan göçürdi
Göñül murğın huzûrundan uçurdi
2. Didüm-i dil-teşneyim la^ç lüñe cānā
İşidüp baña bir şemşîr içürdi
3. Eşigiñden raqîbi sürdü cānān
Melek-i şeytānı şan gökden uçurdi
4. Dilini ısrup turur benefşe
Var ise zülfüñ içündür kaçırdu
5. Oquñ yüregine tutunacağın
Mesîhî şimdi göñlünden geçirdi [15b]

44

ÜMİDÎ

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

---

¹⁵⁵ Bu beyit divânda 6. beyittir.

43 Mesîhî D., G. 257 (5 Beyit), s. 282-283.

44 Ümîdî D., G. 98 (5 Beyit), s. 271.

1. Rüşen kılalı meclisi cām-ı şarābumuz
Mihrile māhı ʿaynına almaz ḥabābumuz
2. Rağş itmez idi şavmaʿada şeyḥ-i şehri eger
Çalınmaydı gūşına çeng ü rebābumuz
3. Mey-ḥāne cāy-ı muḥtesib-i bezm-i bādedür
Eksik degildür elden anuñçün şarābumuz
4. Şol teşnegān-ı vādī-i ʿaşkuz ğamuñda biz
Āb-ı zülālī ʿaynına almaz serābumuz
5. Zerğ u riyādan el yuya zühhād-ı şehri eger
Görse **Ümīdī** mey-gedede āb-ı nābumuz

45

BĀKĪ

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1. Ağlayup inlemeden derd-ile dūlāb gibi
Oldı çehremde yaşum yolları mīzāb gibi
2. Ağlamakdan ğam-ı hicrān-ıla bī-hūş oldum
ʿAqlımı kanlu yaşum aldı mey-i nāb gibi
3. Göñlümi rüşen ider şuʿle-i dāğ-ı ʿaşkuñ
Pertev-i meşʿale-i mihr-i cihān-tāb gibi¹⁵⁶
4. Bād ğīsūların açduķca görünür ruḥ-ı yār
Bāğ-ı cennetde açılmış gül-i sīr-āb gibi¹⁵⁷
5. Şāyed ol servi kenāra getürem ey **Bākī**
Varayım yüz süreyin ayağına āb gibi¹⁵⁸ [15a]

45 Bākī D., G. 507(6 Beyit) s. 415-416.

¹⁵⁶ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

¹⁵⁷ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

¹⁵⁸ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

1. Maraz-ı ‘aşq devâsın leb-i cânândan şor
Yüri ey hasta gönül hikmeti Loqmândan şor
2. Ān¹⁵⁹-ı hüsnüne kul oldumsa mecâzî şanma
Vā‘ izā hiddeti ço aşlını bil andan¹⁶⁰ şor
3. Göreli kuhl-ı cilā niçe dökilür¹⁶¹ saçulur
Kıymet-i hāk-i rehin dide-i giryândan şor
4. Ten-i bî-cānı su‘ āl it sitem [ü] derd ü ğama
Haber-i pîrehen-i Yūsuf’ı ihvândan şor
5. İtlerüñden dil-i ‘Ulvî’yi teccüs eyle
Bilmek isterseñ anuñ hālını yārândan şor

1. Şūfî¹⁶² baña maħalle-i dil-dārı ço dime
Bu pendı kimse virmedi cennetde ādeme
2. Zāhid iderse cennet-i kūy-ı ħabîbi terk
Billah māni’ olma ço gitsün cehennem
3. Cān¹⁶³ ħastasına şekker-i nābından em buyur
Dedim didi [ki] ölmez isen iresin eme¹⁶⁴

---

46 Ulvî D., G. 113 (5 Beyit), s. 286.

¹⁵⁹ ān: āb D.

¹⁶⁰ bil andan: bilenden D.

¹⁶¹ dökilür: dökilüp D.

47 Necâtî Bey D., G. 550 (14 Beyit), s. 430-431.

¹⁶² Şūfî: Nāsih D.

¹⁶³ Cān: Dil D.

4. Nuṭṭuñ¹⁶⁵[dür]-i laṭîf durur aña qadrini
Luṭf eyle her kişi ile itme mükâleme¹⁶⁶
5. ‘Aşk âyetini ezber oqurken **Necâti**’ye
Bihûde sözler aña eyâ vâ’ iz epsem a¹⁶⁷ [16b]

48

[FEYZÎ]

müfte‘ilün müfte‘ilün fâ‘ilün

1. Himmet-i hıız olmasa hem-râhımız
Nüş-ı lebüñ görmezidük mâhımız
2. Āteş-i ‘aşkıyla yürek yanmasa
Meş‘ale-süz olmaz idi âhımız
3. Mihr-i cihân-tâba şafâ-bağş olur
Şa‘şa‘a-ı âh-ı sehergâhımız
4. Ber-ter iken qadrimüz eflâkden
Hâke şalar himmet-i kütâhımız
5. Göz yaşını eyle revân **Feyziyâ**
Güldüre şâyed o şehensâhımız

49

[FEYZÎ]

mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün

1. Eger biñ kerre tiğ etseñ havâle
Giriftârum kesilmem sen ğazâle

---

¹⁶⁴ Bu beyit dîvânda’de 9. beyittir.

¹⁶⁵ Nuṭṭuñ: Lafzın **D**.

¹⁶⁶ Bu beyit dîvânda’de 11. beyittir.

¹⁶⁷ Bu beyit dîvânda’de 14. beyittir.

48 Feyzî Kefevî dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

49 Feyzî Kefevî dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

2. Bizi pā-māl idüp gel cānuñ için
Lebüñ elletme rūhum dest-māle
3. Dür-i dendān-ı la‘ lüñden dem urdı
Dehān-ı goncaya düşdükde jāle
4. Gül-i ruhsāruña bir gözci nergis
İki lā lā saña sünbülle lāle
5. Şehā Feyzī’ye yegdür cām-ı Cemden
Şunarsa itlerüñle bir sifāle [16a]

50

[NEV‘ İ]

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Yāruñ vişāli el virür aqdāma bağludur
Elbette fetḥ-i bāb olur ibrāma bağludur
2. Geçmek hicāb-ı cāme vü kayd-ı ‘amāmeden
Devr-i mey içre silsile-i cāma bağludur
3. Bār-ı cefāñıla mütesellī raķīb-i ḥar
Dil sünbülüñde her biri bir dāma bağludur
4. Zünnār-ı ‘ışķa şūfi göñül bağlamak kişi
‘Ārif katında¹⁶⁸ kuvvet-i İslāma bağludur
5. Ser-rişte-i belāgat-ı güftār Nev‘iyā
Lü’lü’-yi nazm [u] ruķ‘ a-i inşāma bağludur

51

[BĀĶİ]

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

50 Nev‘i D., G. 116 (5 Beyit), s. 208-209.

¹⁶⁸ katında: yanında D.

51 Bâkî dîvânında tespît edilememiştir.

1. Leb-i la‘lünde ol kelâm-ı faşîh
‘Âlemi zinde kıldı hemçü Mesîh
2. Hâl ü hattıñ kitâb-ı hüsünüñde
Oldı bu fenn-i ‘aşka metn-i şaḥîḥ
3. Qatil-i ‘uşşâk için o ğamzelerüñ
Kıldılar nice dürlü zûlm-i şarîḥ
4. Her ne dürlü cefâ vü cevri itseñ
Hoş görür dil anı bu ceh-i melîḥ
5. **Bâkı**yi hâl ü hattı u zülf ü ruḥuñ
Rüz u şeb dilde eyledi tesbîḥ [17b]

52

[ŞÂMÎ]

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Her kim ki girer ‘aşkuñ-ıla taḥt-ı şerāya
Bir şehdür o kim mâlik ola taḥt u serāya
2. Ne ‘aqla vü ne fikre uyar bu dil-i dervîş
Sulṭân-ı muḥabbet baḥa mı hiç vüzerāya
3. Şol deñlü urupdur aña yāre müje-i yār
Cân sezmezim ey dil yine bir yāre yaraya
4. Beş¹⁶⁹ beytine el arḳasını yirde ḳosunlar
Ey bād-ı şabā var bu sözi di şu‘arāya
5. Ferzāne durur **Şun**‘î bugün naṭ‘-ı nazmda
Şāmi’yle¹⁷⁰ Bisāṭî kim ola gire araya

---

52 Sun’î D., G. 168 (5 Beyit), s.512.

¹⁶⁹ Beş: Şeh D.

¹⁷⁰ Şāmi’yle: Şāh ile D.

1. Cā-be-cā ey sīm-ten cismümde¹⁷¹ yer yer¹⁷² hūn-feşān
Atlas-ı zerd üstüne altun beneklerdür hemān
2. Şāh-ı ʿ ışkām oldı āfāk içre ey hūrşid-ḥad
Dūd-ı āhum üstüne¹⁷³ bir lāciverdī sāyebān
3. Gitti nālem ʿ arş kändilin çıkup uyarmağa
Dūd-ı āhum anuñ ardınca¹⁷⁴ götürdi nerdübān
4. Yirde gökde zerre-veş şabr u qarārum qalmadı
Gün yüzüni görmeyelden¹⁷⁵ ey meh-i nā-mihr-bān
5. Ey **Figānī** bu gice¹⁷⁶ sevdā-yı zülf-i yār-ıla
Dūd-ı āhum başın [alup] göklere oldı revān [17a]

1. Ḥaṭṭuñdan alup göñlümi ğamzeñ sitem itmiş
Kurtarmış o miskīni belādan kerem itmiş
2. Vefk-i ḥaṭūnuñ ḥaṭṭ-ı ğubārı-y-la ruḥunda
Gül şafḥasına Ḥızır du' āsın raḳam itmiş
3. Düşmüş¹⁷⁷ dil-i bī-çāre dehānuñ hevesine¹⁷⁸
Bir ḥasta yine ʿ azm-i diyār-ı ʿ adem itmiş¹⁷⁹

---

53 Figānī D., G. 63 (5 Beyit), s. 81.

¹⁷¹ cismümde: sinemde **D.**

¹⁷² yer yer: dāğ **D.**

¹⁷³ üstüne: üstime **D.**

¹⁷⁴ ardınca: önünce **D.**

¹⁷⁵ Gün yüzüni görmeyelden: göreliden gün yüzünü

¹⁷⁶ bu gice: dün gice **D.**

54 Emrī D., G. 236 (5 Beyit), s.130.

¹⁷⁷ Düşmüş: Gitmiş **D.**

¹⁷⁸ hevesine: hevesiyle **D.**

4. Şehr¹⁸⁰ içre güzellik şatar ol Yūsuf-ı şānī
Meh ruḥları mīzānına ḥālīn dīrem itmīş¹⁸¹
5. Cānāna baḳam diye diyü¹⁸² Emrī-i giryān
Ruḥsāresini ḳanlı yaşından baḳam itmīş

55

[EMRĪ]

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

1. Ḥaṭṭ-ı sebzūñ öper ol la' l-i nebātı ancaḳ
Nitekim Ḥıẓr iḳer āb- ı ḥayātı ancaḳ
2. Göricek ḥaṭṭ-ı siyāhın didiler ' aşıḳlar
Biz mülāzımlara bu ' azl berātı ancaḳ
3. Şaḥn-ı gülzār-ı İremdür o perī-ruḥsāruñ
Zülfi sūnbül ḥaṭı reyḥān nebātı ancaḳ
4. Ḥaṭ-ı sebzine anuñ Ḥıẓr diyenler didiler
Āb-ı ḥayvāñ lebi zülfü zulumātı ancaḳ
5. Mısr-ı ḥüsni¹⁸³-yle anuñ eşiḡi Bağdādınuñ
Emriyā iki gözün¹⁸⁴ Nīl ü Fırātı ancaḳ [18b]

56

[EMRĪ]

fe' ilātūn mefā' ilūn fe' ilūn

---

¹⁷⁹ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

¹⁸⁰ Şehr: Mısr **D.**

¹⁸¹ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

¹⁸² diye diyü: diyü diye **D.**

55 Emrī D., G. 253 (5 Beyit), s. 139.

¹⁸³ ḥüsni: kûyı **D.**

¹⁸⁴ gözün: gözüm **D.**

56 Emrī dīvānında tespit edilememiştir.

1. Neyden ol ʿālemüñ dile vākıf
Mışrdan mışrı seyr ider ʿārif
2. Senüñ engüştüñüñ hayālidür
Hāmede nāl nāl içinde elif
3. Şūfīnüñ rīş uzatdıǵu bu kim
Fuçı yürüse mey-fürüş ola līf
4. Ten-i bīmārsa ziyāde zaʿīf
Marāz-ı ʿaşk ise kavī muzʿif
5. ʿAcep olmaya **Emrī** cān-ı şerīf
Şeref-i mevti ger ola müşrif

57

[FEYZİ]

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

1. Başa çıkmaz kimse zülf-i yār-ile
Şāne-veş tıǵıyla ger yüz yarıla
2. Hāli ber-bād eyledi bu göñlümü
Baş koşup ol zülf-i ʿanber-bārıla
3. Zerrece ben hastaya raḥm eylemez
Nicʼolur ḥāl ol gözi bīmārıla
4. Meyl iden ʿunnāb-ı laʿl-i dil-bere
Beñzer ol tıfla ki oynar nāz-ile
5. **Feyziyā** çün vaşl-ı yār olmaz naşib
Kāniʿ ol seyr-i ruḥ-ı dil-dārıla [18a]

1. 'Aşkuñ hadîşi zâhid faşl-ile bâba şıgmaz
Zirâ maqâl-i 'âşık hergiz kitâba şıgmaz
2. Gelmez şumâra derdüm şerh eylesem tamâmı
Kangı birin diyem kim hadd ü hisâba şıgmaz
3. Meydân-ı 'aşk içinde çalınsa tabl-ı sînem
Şıyt u şadâsı anuñ bu nüh kıbâba şıgmaz
4. Teşbih-i bû-yı zülfüñ misk-i Hıtâya ey gül
Halî degül hatâdan râh-ı şavâba şıgmaz
5. Zâ'fî telâtum-ı 'aşk her dilde mümkün olmaz
Meşûrdur bu ma' nâ deryâ habâba şıgmaz

1. Geçse yanumdan o meh yavı kılurum özümü
Dostlar ay geçer bulmazam kendözümü
2. Bir dahı göstere mi dîde-i baht-ı siyehüm
Rûzigâr âyînesinde baña iki gözümü
3. Yana yana beni söyletme yetiş ağzımı tut
Yoħsa 'âlem tutuşur tut kerem eyle sözümü
4. Ka' beye eylemişüm secde yüzüñi¹⁸⁵ şanuban
Bu hacâlet şanemâ yire düşürdi yüzümü

---

58 Şaire ait bir divân tespit edilememiştir.

59 Zâtî D., G. 1692(5 Beyit), c.4, s. 439-440.

¹⁸⁵ secde yüzüñi: secdeyi yüzüñ D.

5. Zātiyā yār raķīb ile yanumdan geçeli
Bilmedüm nice geçürdüm¹⁸⁶ gicemi gündüzümü [19b]

60

[‘ ASKERİ]

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. Göñül egmezdi baş bir ferde
Darb-ı qavl itdi bir siyeh-çerde
2. Var mı ey ṭabīb dermānuñ
Uğradum ‘aşq adlu bir derde
3. Elüm irmez ayağına süre yüz
Benim ol devletüm mi var serde
4. Göñlüne girmek isterüm yāriñ
Ot biter mi cihānda mermerde
5. Sevdigüm bir sipāhī dil-beridür
‘Askerī mişli yoqdur ‘askerde

61

[İŞHAK]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. El şunar dāmenine ol gül-i nāzik-bedenüñ
Elleri quruya gülzār-ı cihānda dikenüñ
2. Kesile gülşen-i ‘ālemde nihāl-i ‘ömri
Seni ey gönca-dehen zūlm-ile benden kesenüñ
3. Baqmadı dīdelerüm bir daḡı vech-i ḡasene
Gün gibi zāhir olaldan berü vech-i ḡasenüñ

¹⁸⁶ geçürdüm: geçübdür D.

60 Askerī divānında tespit edilememiştir.

61 İshak divānında tespit edilememiştir.

4. İrmedi dāmenine destimüz ol serv-ḳaddūñ
Yoḳ yire bār-ı belāsın çekerüz irişenūñ
5. Tūb-ı ğabġabla ḫarāb eylemek ister **İshak**
Yoḫsa ol şāh-ı cihān ḳal‘a mı şandı bedenūñ [19a]

62

[BĀḲĪ]

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. İllere mihr ü vefāsı hoş gelür
Bendeye cevri ü cefāsı hoş gelür
2. Almazum¹⁸⁷ kuḫl-ı cilāyı ‘aynuma
Ḫāk-i pāyūñ tūtiyāsı hoş gelür
3. Bir ‘aceb dārü’ş-şifādur kūy-i yār
Ḫasta varan mübtelāsı hoş gelür
4. Ḫūr u ğilmān añma kim her ‘aşıḳa
Kendi yār-ı bī-vefāsı hoş gelür
5. Ğayrı dermān istemez **Bāḳi** ḳuluñ
Zaḫmına derdūñ devāsı hoş gelür¹⁸⁸

63

[BĀḲĪ]

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

1. Göñül almaġa gelür şiveye āġāz eyler
Dil-i bī-çāreyi ben ‘arz idicek nāz eyler

---

62 Bâkî D., G. 148 (6 Beyit), s. 194.

¹⁸⁷ Almazum: Almazın **D**.

¹⁸⁸ Bu beyit dîvânda 6. beyittir.

63 Bâkî D., G. 126 (5 Beyit), s. 179

2. Ne hümā ƙopdı¹⁸⁹ ser-i zülfi hevāsında¹⁹⁰ baña
Göñül ol mertebelerden yüce pervāz eyler
3. Ƙāmet-i naħle göre ŧıve¹⁹¹-i reftār olsa
Yine bu ħāleti¹⁹² ol serv-i ser-efrāz eyler
4. Göreyin Ƨur seni bir laħza disem yollarda
Baña ol ŧūħ-ı cihān ŧıveyi Ƨuramaz eyler
5. Bend-i zülfinden elem çekme iñen ey **Bākī**
Seni aġyārdan ol ƙayd ile mümtāz eyler [20b]

64

[BAŞRĪ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Nār-ı ' aŧkuñ-ile sūzān olayın sulṭānum
Ġāyeti ' āleme destān olayın sulṭānum
2. Tīr-i hicrāna niŧān itme beni luṭf eyle
Ƙaŧlaruñ yayına ƙurbān olayın sulṭānum
3. Dehre sulṭān olur ol bende ki maħbülüñ ola
Ben daħı ' āleme sulṭān olayın sulṭānum
4. Gülsitān-ı ser-i kūyuñda ruħuñ ŧevħi ile
Rüz u ŧeb bülbül-i nālān olayın sulṭānum
5. **Bāsrī**'yi öldüreyin diyü yemīn eyler-imiş
Dime ol ' ahde peŧimān olayın sulṭānum

65

[ƘABŪLĪ]

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

¹⁸⁹ ƙopdı: kaydı **D.**

¹⁹⁰ hevāsında: nevāsında **D.**

¹⁹¹ ŧıve: hālet **D.**

¹⁹² ħalet-i: ŧıveyi **D.**

64 ŧaire ait bir dīvān tespit edilememiŧtir.

65 KabŪlī **D.** G. 227 (5 Beyit), s. 354.

1. Durdı¹⁹³ kıddüñ kıyāma sulṭānum
Bizde uyduk imāma sulṭānum
2. Kılmaduñ iki cānibe nazarı
Degmedük bir selāma sulṭānum
3. Nāme göndermedüñ yazup kıluña
Hiç düşer mi bu nāme sulṭānum
4. Luṭf idüp kılmaduñ¹⁹⁴ havāşsa nazar
İltifātuñ ‘avāma sulṭānum
5. Gerçi eksüklidür **Ḳabūlī** kıluñ
Eksigün ṭut tamāma sulṭānum [20a]

66

[ÜMİDİ]

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

1. Baķup sīnemde yanan tāze dāğa
Isındı gice pervāne çerāğa
2. Göñül murgı görüp ḥāl-i ‘izāruñ
Varup düşdi kıara zülfüñde ağa
3. Ḳanı pervāne gibi bir dil-āver
Ki meclisde vara yalıñ yarağa
4. Şımağa revnaķ-ı bezm-i şarābı
Urur cām-ı meyi zāhid ayağa
5. **Ümīdī** şun meded cām-ı şarābı
Yübüsetden yapışdı dil damağa

---

¹⁹³ Durdı: Turdı D.

¹⁹⁴ Luṭf idüp kılmaduñ : Ğam degül kılmasañ D.

66 Ümīdī D., G. 241 (5 Beyit), s. 415.

1. Ruhsārlaruñ zülfüñ-içün itdi şehādet
Bir dīni qaradur ki ider şemse ' ibādet
2. ' Ankā-yı dilüm seyr-i cihāna heves itmez
Menzil[geh] olaldan aña bu¹⁹⁵ Ķāf-ı kanā' at
3. Bir günki eger külbe-i aḫzānuma gelseñ
Ey serv-i muḫadder ḳopar ol günde ḳıyāmet
4. Şol ḫükm-i hümāyün-ı cemālüñdeki zülfüñ
' Anberle yazılmış iki ' unvān-ı melāḫat
5. ' Ālemde bu beş beytüñile ḳal' a-i şı' re
Urduñ be **Figāni** yine bir ṭöp-ı belāgat [21b]

1. Her kimüñ murġ-ı dili uçdı hevā vü hevese
Anı şayyād-ı felek al-ıla ḳoydu ḳafese
2. Sīneye çekdi yine 'aks-i ruḫ-ı cānānı
Göreyin āyīneyi uğrasuñ āḫir nefese
3. Dil-i 'uşşāḳı şikār itmege bindükce o yār
Seg-i kūyuyla beni bir yire ṭaḳsun merese
4. Sīneye çekmiş-idüm tıfl-iken ağladı nigār
Ḳoyuna girdi ' aceb mi ḳuzıcukdur melese

---

67 Figāni D., G. 4 (5 Beyit), s. 51.

¹⁹⁵ bu: - bu D.

68 Şāire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

5. **Şemsiyâ** nür-ı Muhammed saña olmazsa delil
Küy-yi cānāna varulmaz atı yollar perese

69

[FiĠĀNĪ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hāme-i udretle yazdı naş-bend-i āf u Nün
Hüsñ ü hül-ile seni ser-defter-i *mā yeşturün*¹⁹⁶
2. Sākin olaldan maalleñde raīb-i nā-sezā
Reşk idüpdür cān u dil *yā leyte avmī ya' lemün*¹⁹⁷
3. *Len tenellü 'l-birre atte tünfiū*¹⁹⁸ dirseñ eger¹⁹⁹
Cān u baş terk idelüm küllü *ledeynā mudarün*²⁰⁰
4. ' Aşık-ı şādık menem²⁰¹ ' aşkuñ yolunda rāstī
' Aş da' vāma delil *innā lenanü's-şādıkün*²⁰²
5. Bu **Figānī** çeşm-i hün-riz-i belā-āmiz iken
Eyledi teslim-i cān *innā ileyhi rāci' ün*²⁰³ [22a]

70

[ŞİDĠĪ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

69 Figānī D., G. 65 (5 Beyit), s.82.

¹⁹⁶ mā yeşturün : Görmezler (Kur'an-ı Kerim, Nün 1)

¹⁹⁷ yā leyte avmī ya' lemün : Keşke kavmim bilseydi! (Kur'an-ı Kerim, Yâsîn 26)

¹⁹⁸ Len tenelü 'l-birre atte tünfiū : Sevmekte olduğunuz şeylerden sarf etmedikçe (Kur'an-ı Kerim, Ali İmran 92)

¹⁹⁹ dirseñ eger: dirsem revā **D.**

²⁰⁰ Cān u baş: Bāş u cān // ledeynā mudarün : Huzurumuzda bulundurulanlar (Kur'an-ı Kerim, Yâsîn 32)

²⁰¹ menem: benem **D.**

²⁰² ' Aş: Şid **D.** // innā lenanü's-şādıkün (Arabî ibâre)

²⁰³ innā ileyhi rāci' ün : Muhakkak ki biz, ancak O'na döneceğiz! (Kur'an-ı Kerim, Bakara 156)

70 Sidkî mahlaslı şiirlere yer ver alışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynaka).

1. Fi'l meşel dehr ehlinedür gösterür yüz biñ şuver
Bir gün ola göresin añlar hayāl imiş meger
2. Dehr-i fānīde beķāsı hıç yok bir nesnenüñ
Anuñ için bağlamaz dünyāya gönül olan er
3. Kişi çekmez idi ğam māl ü menāl-ı dehr için
Māl-ı dünyānuñ me 'ālī neydügin bilse eger
4. Kağı macmüre sarāydur pāy-dār olmuş felek
Tāk-ı Kisrā gibi āhır itmemiş zīr ü zeber
5. Çok dil-āver şāhlar kim çarha baş egmez iken
Hāk ile yeksān olup kalmamış anlardan eşer
6. Piş-nazarlardur kamu ebkār-ı ma' nī dünyede
Gele peydā ola **Şıdkî** gibi bir şāhib-nazar

71

[ŞİDKÎ]

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Dilā ne kutlu demdür yār çeküp hancer-i müjgānuñ
Harāmī gözleri diye helāl eyle hemān kanuñ
2. Pelās-ı hüzn-i ğamla derbeder gezsün ço 'ālemde
Muṭī' i olmadı şol kim muḥabbet gibi sulṭānuñ
3. Ğam-ı 'aşk derdi 'uşşāka devādan yegdürür zīrā
Mücerrebdür ki vuşlatdur şonı firķat-le hicrānuñ
4. Perākende ise n'ola ger elfāz-ı 'ibārātum
Kıomaz cem' iyyet-i hātır ğam-ı zülf-i perişānuñ
5. Dökülüp saçılan çeşmüm yitirdi varın evvelde
Dağı nem kaldı **Şıdkî** ki vire haķ yoluña cānuñ [22b]

72

---

71 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer ver çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

[ŞİDKÎ]

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1. Şehā her mübtelāñı bencileyin zār olur şanma
O çeşm-i mestüñ ile her kesi bīmār olur şanma
2. Oñulmaz yaradur derd ü ğamuñ yarası el-ḥāşıl
Şarılma nicesin sīmīn tene tīmār olur şanma
3. Alup aqlumu zülfüñ bī-ḳarār itdi beni yoḥsa
Kişi kendüligiyle 'aşık-ı nā-çār olur şanma
4. Göz ucuyla nazār eyleyüp istiġnā şatar çünkim
Dilā yāruñ metā'-ı vuşlatı bāzār olur şanma
5. Ğamuñdan **Şıdkî** şol deñlüdür āvāre anuñ gibi
Hevāya naḳd-i 'ömrün şarf ider bī-kār olur şanma

73

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün

1. Bir yāri sever dil ki güzeller güzelidür
'Aşḳ ğamı sevdāsı başumda ezelidür
2. Günden güne bu cism-i za' ifimi şarardup
Mü gibi ḥayāl iden anuñ ince belidür
3. Her rü şanemüñ şūretün 'aynuma ḳomamaḳ
Deyr-i dile cānum teb-i 'aşḳuñ dikelidür [22a]

74

---

72 Şıdkî mahlaslı şiirlere yer ver çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

73 Şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

[BĀĶĪ]
mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

1. Hergiz ne *ḳadr*²⁰⁴ [u] cāh u ne sīm ü zer isterin
Bir serv boylu dil-ber-i sīmīn-ber isterin
2. Bāğ-ı bihişt-i kūyına yāruñ irem diyü
Ḥaḳdan hemīşe uçmağa bāl ü per isterin
3. Şahrā vü kūh u geşt ü²⁰⁵ güzār itdügüm bu kim
Dīvāne gönülüm egleyecek bir yer isterin
4. Sīm-i sirişki ḥarc iderin ḥak-i pāyüñe
İksīr-i 'aşḳ tālībiyim gevher isterin
5. **Bākī** gedā-yı mey-gede-i 'aşḳ olup yine
Bezm-i ğamında²⁰⁶ ol şanemüñ sāğar isterin²⁰⁷

75
[SIRRĪ]
fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1. Dem-i 'ıyd oldı mübārek diyü cām ü bāde
Şāḳiyā geldi yine bezme mübārek-bāda
2. Vech-i pāküñ gibi bir rūḥ-ı muşavver var iken
Kim baḳar şüret-i naḳş-ı ḳalem-i Bihzāda
3. Dīdede 'aks-i lebüñ serde hevā-yı zülfüñ
Kāselerdür biri pür-bād ü biri pür-bāde
4. Nice feryād-res olsun baña ol serv-i revān

---

74 Bākī D., G. 386 (7 Beyit), s. 338-339.

²⁰⁴ *ḳadr*: *ḳaşd* **M.**

²⁰⁵ *geşt*: *deştümi* **M.**

²⁰⁶ *ğamında*: *gamından* **D.**

²⁰⁷ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

75 Sırrī dīvānında tespīt edilememiştir.

Ƙuvvet-i za‘ f-ıla yok bende meded feryāda

5. Ser-fürū itmezem olsam felek-i ğaddāra
Sırriyā ŗimdi gönül ‘ālem-i istiġnāda [23b]

76

[NĪHĀNĪ]

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

1. Biz ser-zede-i ħāk-i kef-i pīr-i muġānuz
Biz sākin-i meyĥāne-i peymāne-keŗānuz
2. Sehm-i ğam atılsa ne ħadar ħavs-i ħazādan
Meydān-ı rızāda aña cān-ile niŗānuz
3. Geh maĥrem-i ‘irfān u gehī hem-dem-i sulţān
Geh ħāk-i kef-i pāy-ı gedāyān-ı cihānuz
4. Biz diñlemezüz ğulġulını²⁰⁸ bülbül-i bāġuñ
Biz murġ-ı ĥoŗ-elĥ^vān-ı ğülistān-ı cinānuz
5. Öñ ŗoñ irerüz menzil-i maĥŗūda Nihānī
Çün rāh-ı muĥabbetde bugün rāh-revānuz

77

[‘ULVĪ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Ehl-i diller ŗiken-i zülfüñe ŗeb-bū didiler
‘Ālemi ħıldı mu‘aţtar nice ŗeb bu didiler
2. Ğötürüp ayaġı zindān-ı selef keŗretten
Geçdiler cām-ı fenāyı bize *yā hū* didiler

76 Nihānī G., G. 21 (5 Beyit), s. 18.

²⁰⁸ ğulġulını: ğulġulesin D.

77 Ulvī D., G. 123 (5 Beyit), s. 291.

3. Hāliñe beñzedicek nāfeyi²⁰⁹ erbāb-ı nażar
Nergis-i mestüñi²¹⁰ yād eyleyüp āhū didiler
4. Ölmedin yoluña cān virmegi ‘ahd itmiş idüm
Şol zamān ‘ālem-i ervāḥa ki mütü didiler
5. İltifātüñ göricek ‘Ulvī’ye ḳapuñda şehā
Ḥased ehli niçe bir bunda gelür bū didiler²¹¹ [23a]

78

[‘UBEYDĪ]

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. ‘Āşıkuñ dūd-ı āhı sünbülidür
Penbe-i dāğı aḳ ḳaranfülidür
2. Bülbül-i cāna naḳş-ı pāy-ı següñ
İşigüñ gülşeninde bir²¹² gülidür
3. Nağmeler itdi yār ḳoynumda
İşidin didi sine bülbülidür
4. Sünbülī ḥakınaldan ol yüzi gül
Başına ḳıçdı şanki kākülidür
5. Bezm-i ğamda gönül şurāḥi çeker
Şanma iñler ‘Ubeydī ḳulḳulıdur

79

[ŞĀDIḲ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

---

²⁰⁹ Hāliñe beñzedicek nāfeyi: Nāfeye beñzedicek ḥāliñi D.

²¹⁰ mestüñi: miski D.

²¹¹ Bu gazel dīvānda 6. beyittir.

78 Ubeydī D., G. 61(5 Beyit), s. 344.

²¹² bir: yir D.

79 Sâdık dīvânında tespit edilememiştir.

1. Sīneye çeksene bir kez o melek-sīmāyı
Mālik olsaydım eger virür idüm dünyāyı
2. Beni ferdāya şalar baña vefā eyle disem
O cefā-cū ‘aceb añmaz mı ola ferdāyı
3. N’ola ben mürdeye cān virse leb-i cān-bağşuñ
Eyler ihyā şanemā mu‘cize-i ‘īsāyı
4. Hārḥār-ı ğam-ıla sīnem olupdur şad çāk
Bāğ-ı ‘ālemde sevelden o gül-i ra‘nāyı
5. **Şādıkā** ğonca-i k̄albūñ açıla dirsen eger
Gül gibi al eliñe cām-ı mey-i şahbāyı [24b]

80

[‘UBEYDĪ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Rūze-i ğamda geçürsek n’ola eyyāmumuzu
Eyledi bir ḥaṭı kāfir kıra bayramumuzu
2. Cām idüp kāse-i serden içelüm ‘aşk meyin
Bilmezüz n’olacağın çünki ser-encāmumuzu
3. Kıatresin virür iseñ aña ḥarām olsun eger
Şūfī gerçek mi şanur içdügi ibrāmumuzu
4. Biz ki mey nūş iderüz yār ile bir meclisde
‘Arşa kıandil ideler sākī bizüm cāmumuzu
5. Mey-gede kıapusuna geçdi ‘Ubeydī diyü yār
Luṭf it ey pīr-i muğan yerde kıoma nāmıumuzu

81

[NECĀTĪ]

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

80 Ubeydī D., G. 322 (5 Beyit), s. 550.

81 Necātī Bey D., G. 148 (7 Beyit), s. 210.

1. Ğoncanuñ ağızı kıatı yırtıkıdur
Bülbülüñ sayrulıĝu yañşakıdur
2. Anuñ içün biribirine düşüp
İşleri   aşk rāzın amakıdur
3. Ne aceb murĝ imişsün ey zāhid
Ki hemişe murāduñ umakıdur²¹³
4. Güher-i şeb-erāĝ olursa eger²¹⁴
Ĝün yüzüñüñ kıatında alakıdur
5. řive-i   aşkı bātıł añlayana
Ey **Necāti** ne der iseñ ĝakıdur²¹⁵ [24a]

82

[şIDKİ]

mef  ulü mefā  ilü mefā  ilü fe  ulün

1. Ğaıııñ ĝörüp olsam n'ola dem beste vü ĝayrān
Zirā ki o müşkin ĝaıııñ   uřřāk ecelidür
2. Eflāke çıkarsa ser-i **şidki** n'ola ünkim
Yārāna řafā virici anuñ ĝazelidür

83

[şIDKİ]

fā  ilātün fā  ilātün fā  ilātün fā  ilün

1.   Āřıka   arz-ı muĝabbet eylemez ol nev-civān
Dām-ı   aşkına ĝiriftār olmasun pİR ü civān

²¹³ Bu beyit dıvānda'de 5. beyittir.

²¹⁴ eger: Kamer **D**.

²¹⁵ Bu beyit dıvānda'de 7. beyittir.

82 şidki mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

83 şidki mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

2. Gül ruḥı ŧevḳi ile ʿālemde var mı ḡoncaveŧ
Yaḡasın ʧāk eylemiŧ bir ʿaŧıḳ-ı aŧufte-cān
3. Virmez oldu kimse misk ü ʿanbere fūls-i ŧavād
Sūnbül ü reyḡān-ı ḡaḡḡuñ olalı ʿanber-feŧān
4. Bu ḡaberle ki *temīlu küllü ŧey ʿin aŧluḡu*²¹⁶
Meyli ŧaḡbāya durur laʿl-i lebüñüñ her zamān
5. **ŧıdkı**ʿnūñ ḡālüne ŧāḡum raḡm itmeyüp felek
Añdurup ḡül yüzüñi bülbülveŧ itdürür fiḡān

84

[ḡAMDİ]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1. Niʿam-ı cevri ü cefā-yıla ḡoyurdu bizi yār
Niʿmet-i ŧermendesiyüz idelüm mi inkār [25b]
2. Beklerüz burc-ı bedende nālelerle nevbeti
ŧehr-i cāmı taŧ-ı miḡnetle ḡam eyledi ḡiŧār
3. Nār-ı ʿaŧḳı sīnede nice ideyin bī-nihān
ḡün gibi zāḡir olalı ḡiç olur mı inkār
4. Yandı yaḡıldı gice ŧemʿe birez pervāne
Eyleyüben sūz-i nār-ı ḡam-ı ʿaŧḳı iḡḡār
5. İçmiŧüm taŧ taŧ felek sāḡīnūñ ʧoḡ zehrün
Āḡ bu ḡerdün-ı dūn içre içmedük sem mi var
6. Öykünür ḡāmet-i dil-dāra diyü ey **ḡAMDİ**
Serzeniŧ eyler ŧabā serv-i revāna her bār

²¹⁶ *temīlu küllü ŧey ʿin aŧleḡu*. Her ŧey aslına döner. (Arabî ibāre)

84 Hamdî divānında teŧpit edilememiŧtir.

1. Firkatümüz giderüp haşr olalum gel ey yār
Hasretümüz kıala maşşer gününe havfum var
2. Ehl-i zindānı çeküpdür bu cihānuñ gül-bengi
Habsgāh olmağičün baña zenehdān-ı yār
3. 'İyd-ı vaşluñ ümīdīdür senüñ ey kaşı hilāl
Çekdüren rüze-i hicrān u ğamı leyl ü nehār
4. Nāz uyhusuna şimdi şu yele varmuş ol yār
Cümle 'ālem halkı itse fiğān olmaz bī-dār
5. **Şıdkıyā** bilemez ol gül-çehre bizüm kıymetimüz
Derd-i 'aşkından anuñ olmayıcağ bülbülvār [25a]

1. Söylenmedi murādum ol mehlikāya kıaldı
Yārān şorarsa halüm işüm Hūdāya kıaldı
2. Dünyāda gitdi dādum alınmadı lebünden
Da' vāmuz ol perī-yle yevmü'l-cezāya kıaldı
3. Tağıldı 'aql u şabrum her biri bir yaña ne
Gönlüm bu aralıqda ol pür-cefāya kıaldı
4. Mey şoşbetini yārān telğ oldı dimesünler
Yine bugün namāzum şüfi kıazāya kıaldı

---

85 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

86 Celâlî dîvânında tespit edilememiştir.

5. Ol ğoncadan alınmaz bŷy-ı vefā **Celālī**
Bu luşf u bu mŷrŷvvet bād-ı řabāya şaldı

87

[NECĀTĪ]

mef' ŷlŷ fā' ilātŷ mefā' ilŷ fā' ilŷn

1. Dŷnyayı bir yaña şosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey bī-vefā seni
2. Mŷřkil bu kim muşabbet iki başdan olmadı
Sevdŷrmedi saña beni illā baña seni
3. 'Āřıqlaruñ ne çekdigini añlamaĝıçŷn
Allah ideydi bir gŷzele mŷbtelā seni
4. Derd ŷ belā içŷn mi gŷtŷrdi felek beni
Cevr ŷ cefā içŷn mi yaratdı Ĥudā seni
5. Olduñ **Necātī** sāye-i luřfuñla pādīřāh
Var ey gedā şıldı şıll-ı hŷmā seni [26b]

88

[ULVĪ]

fe' ilātŷn fe' ilātŷn fe' ilātŷn fe' ilŷn

1. Gŷli şermende iden 'ārız-ı gŷlgŷnuñdur²¹⁷
Servi şayretde şoyan řāmet-i mevzŷnuñdur
2. 'Aşlumı ĝāret iden şurra-i řarrāruñdur
Beni dīvāne şılan řeřm-i pŷr-efsŷnuñdur

---

87 Necātī Bey D., G. 595 (7 Beyit), s. 456.

88 Ulvī D., G. 188 (5 Beyit), s.301.

²¹⁷ gŷlgŷnuñdur: kākŷlŷñdur **D.**

3. H̄asta cānum leb-i ūiriniñe Ferhād oldı
Deli gönlüm resen-i zülfüne Mecnūn' uñdur
4. Bağrumı 'ūd gibi bezm-i belāda yaqmak
Sen ūeh-i mülk-i cefāsın o da qānunuñdur ²¹⁸
5. 'Ulvi'ye zevq-i viūālūñle n'ola ūād itseñ
Çok zamāndur ki senūñ 'āūıq-ı maḫzūnuñdur

89

[Z̄A' Fī]

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

1. Ma' müre-i zamāne be-ğāyet ḫarāb imiş
Dergāh-ı ūeh didükleri bir köhne bāb imiş
2. Cev cev ögüdür ādemi kendüm gibi dirig
Tolāb-ı çarḫı gör ne 'aceb āsiyāb imiş
3. Görmez cemāl-i yāri ūu kim bulmaya fenā
Qayd-ı beden kiūiye bir ulu ḫicāb imiş
4. H̄all eyledi rumūz-ı muḫabbet mesā' ilin
ūaḫf-ı cemāl-i yār ne ğarrā kitāb imiş
5. ūordum ūifāyı ḫasta dile la' lüm em didi
Z̄a' fi leb-i nigār ne ḫāzır cevāb imiş [26a]

90

[ḤAYRETİ]

fe' ilätün mefā' ilün fe' ilün

²¹⁸ Sen ūeh-i mülk-i cefāsın o da qānunuñdur: Ey ūeh-i mülk-i cefā zulm ile qānunuñdur **D.**
89 Za' fi dīvānında tespit edilememiştir.
90 Hayretī D., G. 279 (5 Beyit), s.433.

1. Cāna yār ayrılıķı kār itdi
Tîĝ-ı hicrān beni figār itdi
2. Kime aldı bu arĥ bualemun
Baña Şol naŐı kim nigār itdi
3. Ğayrıdan ben Őikāyet eylemezem
Baña her neylediyse yār itdi
4. Būlbūlūñ āŐiyānıñ itdi tiken
Yuvasın arĝanuñ bahār itdi
5. **ayretī** her belāña sulānum
Hep belī didi itiyār itdi

91

[CELĀLĪ]

mef' ūlū mefā' ilūn mef' ūlū mefā' ilūn

1. Ey ĝonca-i andānum ĥüsnūñ ü güler güldür
Aĝlatma firāuñla ben būlbūlūni güldür
2. Öürdi apuñdan ayrılmaĝa imkān yo
Lufuñla gerekdür gör hicrūñle gerek oldı
3. Cān fikret-i la' lūñle cismümde arār eyler
Kāfurı ılan Őābit ĥāŐiyyet-i fūlfüldür
4. Firdevsi öger vā' iz selb eylemezüz ama
Kūyuñdaki ' uŐŐāa ol ayli tenezzüldür
5. Kūyuñda **Celālī**' nūñ eĝānuna incinmese
Gūlzāra Őeref viren āvāze-i būlbüldür [27b]

92

[EMRĪ]

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

---

91 Celālī dīvānında tespit edilememiştir.

92 Emrī dīvānında tespit edilememiştir.

1. Revnağ kıomayan glde ruğı-ı ysemenndr
Đayretde kıoyan servi kıadd-i nvenndr
2. Sevdya Şalup nfe-i ttrı dem--dem
vre kıılan trra-i ‘anber-Őikenndr
3. ldr severim diyeni kıayırma gnhun
Dirler ki Őuđ ldrenn olmaz lenndr
4. Bin nz-ıla ħsn atına bel bağla cefya
Zr ki kıılığ kıuŐananun at binenndr
5. Kıullarum igen çok redd itme sen efendi
Luťf eyle kerem kııl hele **Emri** de senndr

93

[FRK]

fe‘iltn mef‘iln fe‘iln

1. Ey gnl iftirka Şabr eyle
Đasret  iŐtiyka Şabr eyle
2. Tt tağamml etegini muğkem
k k itme yağa Şabr eyle
3. Sana Őyed o serv-reftrun
Şu gibi gnli ağa Şabr eyle
4. Seni her dem hev-yı ‘aşk-ıla
Niçe bir oda yağa Şabr eyle
5. Arz-yı viŐl eylerisen
Ey **Firk** firka Şabr eyle [27a]

94

[ŐIDK]

mef‘iln mef‘iln mef‘iln mef‘iln

---

93 Şaire ait bir dvn tespit edilememiştir.

94 Sıdk mahlaslı Şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

1. O dil-keş çeşmi āhū yār bizümle yār olur mı hiç
O ser-keş gerdeni servüm baña dil-dār olur mı hiç
2. Dil-i dīvānemi kırtar belā-yı kayd-ı zülfüñden
Bu ben miskīn-i hayrāna ‘aceb tīmār olur mu hiç
3. Taḥammül kıl cefāsına dilā ol gül-‘ izāruñ kim
Cihānda bülbüli zār eylemez gülzār olur mı hiç
4. O yār-ı nāzenīnüm ḡāb-ı istiğnādudur şimdi
Bu uyḡudan o çeşm-i mest ‘aceb bīdār olur mı hiç
5. Dimiş **Şıdkî** ġarībüme idem naḡd-i vişāl i‘tā
Vişāli kenz-i maḡfīdür aña ikrār olur mı hiç

95

[ŞİDKÎ]

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

1. Dil-i bīmāruma la‘ lüñ gibi dermān olur mı hiç
Bu rahmetden ḡalāş ider beni Loḡmān olur mı hiç
2. Olursa ger müyesser gülşen-i kūyuña ‘azm itmek
Anuñ mānendi dil bülbüline seyrān olur mı hiç
3. Başar zülfüñ cemālüñ muşḡafın men‘ it şehā anı
O kāfir büt-pereste zāhirā imān olur mı hiç
4. Olursa ‘ıyd-i vaşluñ cānumı ḡurbāna‘ ahd olsun
İrüp bu devlet-i maḡşūda cān ḡurbān olur mı hiç
5. Derūnuñ sırrun açar dir ki āh itme o gül-ruḡ yār
Şerār-ı dūd-ı āteş **Şıdkıyā** pinhān olur mı hiç [28b]

---

95 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

1. Jâle gibi saçsun eşk ço dîde-i giryānum
Zâr olmayı çün lâyıķ görđi gül-i handānum
2. Cām-ı mey-i ' aşkuñla mest oldı deli göñlüm
Her vech-ile ceħd itdim def' olmadı sekrānum
3. Elvān-ı ruħ-ı çeşmüñ kıldı neyi āvāre
Heçrūñ ile dīvāne oldı dil-i nālānum
4. Şādī haţımı sildim levh-i dilüm üstünden
Tefsîrin ider anuñ bu eşk-i firāvānum
5. **Şıdkî** diler ' arz itmek hācetlerin ol yāre
Hāşıl ide mi maķşūd bilmem şeh-i devrānum

1. ' Arūs-ı deħr-ile yār olmağı şanduñ dü-zenlikdür
Erenler haķķı bilmezsun be şūfi kaħbe-zenlikdür
2. Nuķūd-ı cān u dil ħarc oldı ħaldı²¹⁹ cāme-i çeşmüm
Yoluñda bezl iderdüm anı ammā ol kefenlikdür
3. Kerem kıl müdde' iler meclisine varma ey gül-ruħ
Şaķın çāk olmasun dāmān-ı nāmusuñ dikenlikdür
4. Alup göz göre gözden²²⁰ ol perî-zādı nihān olmak²²¹
Raķībā ādemilik şanma anı ehrimenlikdür

96 Şıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

97 Vusûlî D., G. 63 (5 Beyit), s.98.

²¹⁹ ħaldı: hattâ D.

²²⁰ gözden: her dem D.

²²¹ olmak: itmek D.

5. Didüm cānā kuluñum kim niçün benden kaçarsın sen
Cüdā iden beni senden **Vuşūlī** didi benlikdür [28a]

98

[RĀZĪ]

mef'ülü mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

1. 'Ayb eylemezüm kaçsa o meh-rū hele benden
Zīrā ki güzeller kaçar elbette sevenden
2. Sevmez beni bakmaz yüzüme hışm ider ol yār
Ben yeg severüm anı igenden toğurandan
3. Vuşlatda firāķun añayın didüm o yāre
Hışm-ıla bakup yüzüme geç didi geçenden
4. Bāzār-ı vişālinde n'ola büse dilersem
Ey h^vāce-i hūsn umar alan çünki şatandan
5. Geç dirler ise şāhid-i meyden deli olma
Uşlu gerek ey **Rāzī** alan sözi virenden

99

[VĀLĪHĪ]

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1. Ğam-ı zūfūñle siyeh şāle bürünsün yürüsün
Sāyeveş 'aşk eri yanıñca sürünsün yürüsün
2. 'Āķıbet çarķına toķunmaz ise seyl-i sirişk
Āsiyābı felegiñ varsun ögünsün yürüsün
3. Cām-ı gülfām ile sāķi yine reftāra gelüp
Bezm-i gülşende nihāl-i güle dönsün yürüsün

---

98 Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

99 Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

4. İrmeyüp sūr-ı vişālūñe çeken mâtem-i ğam
Cüy-ı eşki gibi taşlarla dögünsün yürüsün
5. Yād kııl **Vālihiyā** vaşf-ı haṭ u ruḥsārın
Ġazelūñ ger dileriseñ ki oḡunsun yürüsün [29b]

100

[NECĀTĪ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Çünki yār aġyār ile dem-sāzdu
Baña günde biñ kez ölmek azdu
2. Dürlü dürlü derde uğradan beni
Ḳalb-i mā' il çeşm-i şāhid-bāzdu
3. Nice bir yele yanuñca it raḳīb
Gel bizümle git raḳīb²²² azdu²²³
4. Ḳıssa-i meclis²²⁴ dilerseñ ey göñül
Adıñı dīvān-ı 'aşḳa yazdu²²⁵
5. Ol²²⁶ gözi mestānenüñ itdükleri
Ey **Necātī** cevır şanma nāzdu²²⁷

101

[ULVĪ]

mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün

1. Göz yaşı ile ḥün-ı ciger ḥāke şaçılsa
Aḳar şu kenārında kıızıl güller açılsa

100 Necātī Bey D., G. 88 (7 Beyit), s. 178.

²²² raḳībı: o iti **D.**

²²³ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

²²⁴ Ḳıssa-i meclis: Gussa-i mahlas **D.**

²²⁵ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

²²⁶ Ol: o **D.**

²²⁷ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

101 Ulvī dīvānında tespit edilememiştir.

2. Şahn-ı çemene lâle gibi kırsak otağı
Eyyâm-ı bahâr olsa havalar da açılsa
3. Sen naz ile meclisde emîrâne otursañ
Dil cür' a gibi yoluña dökülse saçılsa
4. Ğarķ eylemedin seyl-i fenâ cîsr-i vücûdı
Gülzâr-ı beķâ semtine evvelce geçilse
5. Eglenmesün ey 'Ulvi meded duymadan aĝyâr
Ol gözleri âhû-y-ile bir yaña kaçılsa [29a]

102

[MAĤVÎ]

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Ĥâtırım yıķma şaķın ' arş-ı mu' allâ yıķılır
Ĥaşr olursañ eger aĝyâr ile dünyâ yıķılır
2. Şıma dil şîşesini şarşar-ı âhumla şaķın
Şarsılır rûy-i zemîn ķubbe-i mînâ yıķılır
3. Ĥasedinden yıķılır düşman ü gönlüm yapılır
Her kaçan mest ola şüh-ı dil-ârâ yıķılır
4. Göricek cennet-i kûyunda nihâl-i ķaddın
Ĥayretinden depesi üstüne tûbâ yıķılır
5. **Maĥviyâ** kâkül-i sevdâsı olaldan şıfatuñ
Ĥorkum oldur beni Mecnûn gibi rûsvây kıılır

103

[BĀĤÎ]

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün

---

102 Mahvî dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

103 Bâkî dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

1. Ey hattı-ı siyeh ‘arız-ı cānāna ʔolaşma
Yüz ʔaralığıun eylemese imāna ʔolaşma
2. Ey şāne senüñ cismüni şad pāre iderler
El çek şaḫın ol zülf-i perişāna ʔolaşma
3. Ayakda ʔalup cür’a şıfat hāke düşersen
Ey cām-ı muşaffā yürü yārāna ʔolaşma
4. Açılma ʔatı ‘āleme fāş eyleme rāzuñ
Ey rişte-i cān nāme-i cānāna ʔolaşma
5. Āğuş-ı miyānun ʔaleb itme kemer-āsā
Bākī meded ol serv-i hırāmāna ʔolaşma [30b]

104

[VĀḲIFĪ]

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Āteş-i ‘aşḫ ile yanmaḫ dil-i sūzāna düşer
Ağlamaḫ derd ile bu dīde-i giryāna düşer
2. Fırşat el virmiş-iken ḫalini ‘arz it yāre
Kim bilür rāh-ı vefā vādī-i hicrāna düşer
3. Duydular vāḫı‘ amuz yār ile ihvān-ı ḫased
ʔorḫarın Yūsuf-ı dil çāh-ı zenehdāna düşer
4. N’ola meyl eylemese bezm-i vişāle zāhid
Böyle şāhāne şafā meşreb-i rindāna düşer
5. Ḫavfum ol pādīşehüm **Vākıfī**-i ğam-dīde
Ḫasret-i vaşluñ ile āteş-i hicrāna düşer

1. Nāz-ile hāndeler ol ğonca-i hāndāna düşer
Nāleler derd-ile ben bülbül-i giryāna düşer
2. Dāne-i eşk degül reh-güzer-i kūyuñda
Şadef-i dāde-i terden dür-i yek-dāne düşer
3. Mihr-i luṭfuñdan olursañ demidür dāmen-gİR
Ten-i şad-çāk ki hākister-i hicrāna düşer
4. Dest-res bulsa hām-ı zülfüñe meşşāta şehā
Tāb-ı ruhsāruñ ile ditrer eli şāne düşer
5. Zāde-i ṭab' -ı **KabŪlī**'ye müselleme didiler
Ne dem eş'ār-ı teri mekteb-i 'irfāna düşer [30a]

1. Ğam-ı zülf ü ruḥuñla bu dil-i zār
Āh u vāh eylemekde leyl ü nehār
2. Yād-ı dendānuñ ile dīdemden
Gevher-i eşk olur hemīşe nişār
3. Bulmaz oldu dür ü güher kıymet
Dürc-i la' lüñ olalı gevhēr-dār
4. Şabr iden aşk belālarına dilā
Olur öñ soñra maḥrem-i dil-dār

---

105 KabŪlī dīvānında tespit edilememiştir.

106 Sıdkī mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

5. Cāme-i ‘ārdān olan ‘ārī
Bulur elbette zevk-i vuşlat-ı yār
6. Nār ile mā niteki cem‘ olmaz
Şıdkıyā cem‘ olamaz ‘aşk ile ‘ār

107

[ŞİDKĪ]

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. Hāli ‘aşk ehlinüñ kuşūr u niyāz
Dil-berüñ kār u kesbi şīve vü nāz
2. Kime düş olurısa ol şeh-bāz
Göñli murğun alup ide pervāz
3. Beni tātār-ı gāmzeñ öldürdi
Hasta göñlüme olalı gāmmāz [31b]
4. Bāg-ı dehr içre hiç biter mi bir
Kaddüñüñ mişli serv-i ser-efrāz
5. Hüb edālarla nazm idüp lebüñi
Şimdilük ol cihetleyüz dem-sāz
6. İtme gayrı ile dilā ülfet
İstemez kendüye o şeh enbāz
7. Saña ölmekden özge yok çāre
Şıdkıyā gel sözi kes itme dirāz

108

[ŞİDKĪ]

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

---

107 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

108 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

1. Seng-i ğamdan ŧiŧe-i dil inkisār olmiŧ durur
Āh bu miħnet-ħānede cānum figār olmiŧ durur
2. Kākülü sevdāsı ile cān viren ‘āŧıħların
Ħaŧre dek ħabrinüñ iħi tār u mār olmiŧ durur
3. Gül-‘ izārıñuñ ğamından āh-ı āteŧ-bār ile
Odlara yanup derūnum pūr-ŧerār olmiŧ durur
4. Nic_e olur ħalüm ‘aceb ol bī-vefā dil-dār ile
Bā ħuŧuŧ aġyār ile ħod ŧimdi yār olmiŧ durur
5. ŧabr u tākāt ‘aħl u dil gitdi gel ey peyk-i ecel
Baña ölmekden ziyāde daġı kār olmiŧ durur [31a]
6. Diŧlerüñ vaŧfunda **ŧıdkı** nazm ideli ŧi‘rler
Her sözi bir dāne dürr-i ŧāhvār olmiŧ durur

109

[ŧıDKı]

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Dil hevā-yı kākülünle tār u mār olmiŧ durur
Ey gözüm nūrı yetiŧ gel cān figār olmiŧ durur
2. ŧem‘ -i ruŧsāruñ ğamundan ey perī her gice dil
Ħicr oduna yaħılur pervānevār olmiŧ durur
3. Ol ħırāman ħadd temāŧāsını itmesün diyü
Reŧk idüp eŧküm gözüme perde-dār [olmiŧ durur]
4. Ruħlarıñuñ ġuŧŧasıyla cān viren ‘āŧıħların
Ħabrinin üstü ser-ā-ser lālezār olmiŧ durur
5. ‘Aŧħ elinden öyle rüsvāyum ki tā ħaŧre deġin
ġün gibi bu dāstānum iŧtihār olmiŧ durur
6. Ey ŧabā kılsan güzer lillāh o yāruñ kūyına
Di ğam-ı zülfünle **ŧıdkı** bī-ħarār olmiŧ durur

109 ŧıdkı mahlaslı ŧiirlere yer veren ħalıŧmalarda tespit edilememiŧtir. (Bkz. Kaynakħa).

1. Şun zenehdānuñ ki ben dil-ḥastaya ayva yeter
La' lüñ emdür baña dir dil ol devā baña yeter [32b]
2. Ḥal-i ' anber-būñ-ile müşkīn şaçuñ sevdāsı āh
Ḥālūmi ifşā idüp itdi beni rüsvā yeter
3. Cevr-ile çün gel yaşam çāk itme gel ey ğonca-fem
Yiter itdūñ zār u giryān ' andelibāsā yeter
4. Ağladup aġyārı güldürseñ bu ben üftādeñi
Bes yine bu zaḥma merhem ol semen-sīmā yeter
5. Cenneti ḥalka öger vā' iz kuşūrı-y-la tamām
Baña kūy-ı bī-kuşūruñ cennetü'l- me' vā yeter
6. Yoluña harc olmayup nem kaldı gözde nem meger
Dökülüp şaçıldı Şıdkî ' aynıdur ifşā yeter

1. Āh bu dil bülbülüni ol ruḥı gülzār ider
Āh kaldum çāresiz ' aşk ādemi nā-çar ider
2. Mest çeşmüñ derdi şāhum derdnāk itdi beni
Āh yok kimse dil-i bīmāruma tīmār ider
3. Bir yaña yāruñ cefāsı bir yaña mekr-i raḫīb
Āh ḥasret āteşi bir yana cāna kār ider
4. ' Aşk ile nālān olan şanma dilā sensin hemān
Āh gör gülşende nice bülbülü gül zār ider

---

110 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

111 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

5. Dāmen-i ümmīd-i vaşlından elin çek **Şıdkıyā**
Āh saña ‘ aşıkumdur dimege çün ‘ār ider [32a]

112

[BEHİŞTİ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. ‘Andelībün bu seher nālesini gülşende
Güş idüp ehl-i şafā didi nefes pāyende
2. Geldi tıdı dil ü cān evlerine leşker-i şevk
Ġayrı yer yoqla yūri kendüñe ey ğam sen de
3. Niçe el çekmeyeyin rişte-i cānumdan kim
Dāğdan kalmadı igne uracağ yer tende
4. Biz o dīvāneleriz yaylağumuz küh-ı cünün
Kışlamuz dağı birer küşe durur külhanda
5. Sevdigüm derd-i **Behiştıye** devā olmağdur
Gül-şekeri kanda nebāt-i leb-i dil-ber kanda

113

BĀKĪ

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Bāğ-ı bahār u gülşen-i ‘ālem hazānludur
Bezm-i şafā hemişe gül ü erguvānludur
2. Der-bend-i ğamda beñzedi haqqā o ğamzeler
Reh-zenlere ki elleri tır ü kemānludur
3. Ālūdedür hemişe dem-i zağm-ı sīneden
Bilmez mi ki o ğamze-i ħünī ne kanlıdur

---

112 Behiştî divânında tespit edilememiştir.

113 Bâkî D., G. 102 (6 Beyit), s. 163-164.

4. O lebler ile aş yerer belki çanuma
İmrenmesün dehānı meded iki cānludur
5. **Bākī** sözünü vaşf-ı lebūñ şehd-i nāb ider
Şīrīn kelāmı anuñ-içün böyle şānludur [33b]

114

[BĀĶĪ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Hele ben şöyle kıyās eylerüm ey gayret-i hūr
Kuyuña nisbet ola gülşen-i cennetde kuşūr
2. Bezm-i hecrüñde müjen neşteri mızrābından
Reg-i cān nāle kıılır niteki tār-ı tanbūr
3. Leblerüñ mā'ili kaçmaz haṭ-ı nev-hāsteden
Ġam degül tālib-i nūş olana niş-i zenbūr
4. Ser-i kūyunda benüm āh-ı seḥergāhlarum
Ne bilür 'aşq elemiñ çekmeyen ol daḡı uyur
5. Ruḡlaruñ medḡini eflāka çıkardı **Bākī**
Şevḡden ṭoldı bugün nūr-ıla Beytü'l-Ma' mūr

115

[BĀĶĪ]

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

1. Riyāz-ı cennetüñ ey reşk-i hūrī
Bulınur kūyuña nisbet kuşūrı
2. Deger bir kez yüzün görmek o māhuñ
Güneş kuşurşu gibi yüz biñ filori

---

114 Bākī D., G. 125 (5 Beyit), s. 178-179.

115 Bākī D., G. 511 (5 Beyit), s. 418-419.

3. Hezārān mülk ü māl ü cāhdan yig
Cihānda bir nefes albūñ uzūrı
4. Dūşürdi efser-i ibāli serden
İüp bī-hūş olan cām-ı urūrı
5. Cihān mülkünden ey **Bāı** ne āşıl
Bilürsin behre-i Behrām-ı urı [33a]

116

[ÜMİDİ]

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Def için bu zamāne derd-i serin
Sür şarābı dutar ül-āb yirin
2. Söyledüp la' lüñi nezāket-ile
Dehen-i yāruñ aldılar aberin
3. Bār-ı cevr ü cefāyı urmaa yār
Hi egerletmedi raıb-i arın
4. Mī-ı müjgān ile o amze-i mest
Deldi erbāb-ı meclisüñ cigerin
5. 'ān-ı zehr-i amuñ **Ümīdiye** şun
Çıarur ol begüm anuñ şekerin

117

[ÜMİDİ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Bir nazār bakmaa üsnüñ ayına
Günde yüz şüret deişür āyine

---

116 Ümīdī D., G. 180 (5 Beyit), s.340.

117 Ümīdī D., G. 220 (5 Beyit), s.381.

2. Gel beni öldür desem hışm eyleyüp
Dest urur dil-ber oğına yayına
3. Hübolar taqsım idince cismümi
Başumuz degdi o servüñ pâyına
4. Çekmege la' l-i lebüñden bir haber
Ağzumuz arar mey-i şahbā yine
5. Esb-i tab' -ıla **Ümîdî** düstum
Ehl-i nazmuñ at şalar ālāyına [34b]

118

[İSHĀK]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Dem-i şādî vü ferāhdan²²⁸ ğam [u] miñnet yigdür
Yādlardan baña yārān ile şöhet yigdür
2. Devletüm yoğsa sen cān-la ben şāğ olayın
' Ālemüñ salţanatından baña şihhat yigdür
3. Ölmeyen kesb-i fazilet idemez ' aşkuñda²²⁹
Kişi taşşil-i kemāl itmege ğurbet yigdür²³⁰
4. Da' vā-yı ' aşk iderüz kaçmazuz ol kāfirden
' Āķıbet çün ölürüz bārī şehadet yigdür²³¹
5. Ay olur gün yüzünü çün göremezsın **İshāk**
Gel gönül virme o meh-rūya ferāgat yigdür²³²

118 İshāk D., G. 74 (5 Beyit), s.110.

²²⁸ Dem-i şādî vü ferāhdan : Şādî-i vaşl-ı ferāhdan **D**.

²²⁹ ' aşkuñda: ' aşkunla **D**.

²³⁰ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

²³¹ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

²³² Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

1. Sevdā-yı ser-i zūlfūñ kıldı beni dīvāne
Cām-ı leb-i la' lūñden oldum yine mestāne
2. Mül leblerinūñ zevkin bir yirde bulımadum
Gezdüm nice gün sarhoş²³³ mey-ḥāne-be-mey-ḥāne
3. Kıznaşsı olan ḥūba meyl itmeyüp ister dil
Bir cünbişi merdāne bir tavrı levendāne²³⁴
4. Sūz²³⁵-i dil-i pür-derdüm dil-dāra 'ıyān itsün
Yansun ço çerāgumdur şem' -i gama pervāne
5. Gülzār-ı muḥabbetde beñzer ki VūşŪlī'nūñ
Göñlü yine akmışdur bir serv-i ḥıramāna [34a]

1. Cānum ḡam-ı nigār ile her dem belā çeker
Göñlüm firāḡ-ı hecr ile dā' im cefā çeker
2. Göñlüm ḡayāl-i yār ile zevk ü şafā sürer
Cānum firāḡ-ı hecr ile derd ü belā çeker
3. Ne 'āleme senūñ gibi bir bī-vefā gelür
Ne bulınur benüm gibi 'aşḡ-ı belā çeker
4. Baḡr-ı firāḡa düşdiği ki ḡam ile göñül
Āḡir bu rüzgār seni bir yaña çeker

119 VusŪlī D., G. 163 (5 Beyit), s. 173.

²³³ sarhoş: gerçi D.

²³⁴ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

²³⁵ Sūz: şevḡ D.

120 Gelibolulu Mustafa Āli dīvānında tespit edilememiştir.

5. Derd ü belāya düşdük ki ‘Ālī ğam ile
Bir sen degül hemān anı her mübtelā çerker

121

[‘ULVĪ]

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

1. Derdüm baña kār eyledi dermāna el irmez
Cānum lebe geldi leb-i cānāna el irmez
2. Didüm dehenüñ oħşayalum ey boyı şimşād
Didi o perī mühr-i Süleymāna el irmez²³⁶
3. Dil sāye gibi²³⁷ ħāk-i mezelletde yatur āh
Yıllar²³⁸ geçer ol serv-i ħırāmāna el irmez²³⁹
4. Şad-pāredürür şāne gibi gerçi derūnum
Ammā n’idelüm²⁴⁰ zülf-i perişāna el irmez²⁴¹
5. ‘Ulvī gibi ğavvāş-ı ma‘ ānī olımazsın
Ça‘ rına anuñ ey dil-i dīvāne el irmez [35b]

122

[FĪRĀĶĪ]

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

1. Şarāb içmek güzel sevmek deminde
‘ Aceb olmaz yigitlik ‘āleminde

2. Velī bir pīr olası nev-civānuñ

---

121 Ulvī D., G. 232 (5 Beyit), s.325.

²³⁶ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

²³⁷ gibi: şıfat **D.**

²³⁸ Yıllar: Bülbüller **D.**

²³⁹ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

²⁴⁰ n’idelüm: n’idem ol **D.**

²⁴¹ el irmez: el vırmez **D.**, bu beyit dīvānda 3. beyittir.

122 Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

- Ne hoşdur şādmān olmak ğamında
3. Süleymān mührini öpmek dilerseñ
Öp ol ğonca dehānı çaķ feminde
  4. Nidersin şol Süleymān begligün kim
Fenā mührü ğazılmış hāteminde
  5. **Firāķī** yād idüp rüz-i firāķı
N'ola ğan ağlasa vuşlat deminde

123

[VUŞŪLĪ]

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Tıfl-ı jāle şular gülistānuñ
Olmış ey gül senüñ ter oğlanuñ
2. Hālūñe ğaşd idermiş işitdük
Çuķurında bula zenaĥdānuñ
3. Umaram baña ger idem da' vī
Toğrula ğāmet-i hırāmānuñ
4. Cür' ayı sākī hāke saçduķca
Ķurumasun mı ğanı şaĥbānuñ
5. Devlet-i vaşla ğāyet āsāndur
Ger **VuşŪlī'**ye ola iĥsānuñ [35a]

124

[ŞEVĶĪ]

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Evvel kaşuñ hilālını²⁴² itmiş müsevvede

---

123 VusŪlī D., G. 116 (5 Beyit), s.137.

124 Şevkī D., G.181 (8 Beyit), s. 318.

²⁴² hilālını: mişālını D.

- Yazan hilâl şeklini tāk-ı zebercede²⁴³
2. Mey-ḥ^vāreler du‘ āsı n’ola olsa müstecāb
Her dem kadeḥ du‘ āsın oḡur pīr-i mey-gede
  3. Āşūblar ḡoparsa lebūñde ḡaṡuñ n’ola
Şimdi mi oldu bāde-i nāb üzre ‘ arbede
  4. Ser çekdi tiġ-ı ġamzesi başuma ser çeküp²⁴⁴
İrdi bu devletiyile ġoññul baḡt-ı sermede²⁴⁵
  5. Kimdir dir iseñ ey yüzi ġül **Şevki**-i ġarīb
Bir ġözi yaşlu yıldızı düşkün felek-zede

125

[‘UBEYDĪ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. İrmeyen bezm-i şafā-baḡşuña ḡürmet bulamaz
Düşmeyen ayaġuña pāye-i rif at bulamaz
2. Bil ki ey şāhid-i kāşāne senūñle büt-i deyr
Da‘ vā-yı ḡüsn-i cemāl eylese şüret bulamaz
3. Mihr-i ‘ uşşāḡ ile meh-rūlar olurlar meşhūr
Yoḡsa anlar yalıñuz²⁴⁶ ḡüsn ile şöhret bulamaz
4. ḡaşre dek yaralarum aġız açup söylemeler
Ḳışsa-i derd ü ġam-ı yār nihāyet bulamaz
5. Marāz-ı ‘ aşḡ ‘ **Ubeydī** ne ‘ aceb ḡikmet olur
Ḳanġı²⁴⁷ ‘ aşıḡ ki aña uğraya şıḡḡat bulamaz [36b]

126

[BĀĶĪ]

²⁴³ Bu beyitin mısraları dīvānda yer deġiştirmiştir.

²⁴⁴ Ser: Med D. / ser: luṡf **D.**

²⁴⁵ Bu beyid dīvānda 6. beyittir.

125 Ubeydi D., G. 106 (5 Beyit), s.359.

²⁴⁶ yalıñuz : biliñüz **D.**

²⁴⁷ Kanġı : Kanġı **D.**

126 Bākī D., G. 36 (5 Beyit), s. 122-123.

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Bulmaq²⁴⁸ isterdi ' aşk içinde murād
Yār-ı Şirîn degül miydi²⁴⁹ Ferhād
2. Defter-i faẓl u dāniş evrāķın
Şarşar-ı āhum eyledi ber-bād
3. Günbed-i çarḥ u şu' le-i āhum
Tiğ-ı elmās u miğfer-i pūlād
4. Şeş-der-i ğamda zār kıldı gönül
Olmadı vuşlatuñ ķapusu ğuşād
5. **Bākī** hecrüñ ğamı ile cān virdi
Dād ey pādişāh-ı ' ālem dād

127

[ÜMİDİ]

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

1. Revā mı Bī-sütünda eyleyüp yād
O Şirîn şekli yaza țaşa Ferhād
2. Şalınmış nāz ile şahn-ı çemende
Nihāl-i servi taḥrīk eylemiş bād
3. Saña teşbih olunmaz²⁵⁰ naķş-ı ḥūri
Ne deñlü virse şūret aña Behzād
4. Leṭāfet bulmayup serv-i çemende
Nihāl-i ķaddüñe toğrıldı şimşād
5. **Ümīdī** nūş idüp her dem mey-i telḥ
Bu cām-ı ser-nigūndan alalum dād [36a]

---

²⁴⁸ Bulmaq: Bulmaq D.

²⁴⁹ miydi: midür D.

127 Ümīdī D., G. 23 (5 Beyit), s.181.

²⁵⁰ teşbih olunmaz : olmaz müşābih D.

1. Dil-ber bulunur hüsni ile mümtāz ele girmez
‘Āşık çoğ [olur] ‘āşık-ı ser-bāz ele girmez
2. Dil murğını şayd itmege şahrā-yı cihānda
Bir sencileyin gözleri şeh-bāz ele girmez
3. La'lüñ gibi bir gonca-i nev-reste bulunmaz
Kaddüñ gibi bir serv-i ser-efrāz ele girmez
4. Çevgān-ı ser-i zülfüñe kıldum serümi top
Hiç bencileyin ‘āşık-ı ser-bāz ele girmez
5. Ey **Hālišî** dil-ber kişiye olsa hevā-dār
Haqqā bu ki dil-dār-ı sühan-sāz ele girmez

1. Cān u dilden o perī çehrenüñ efkendesiyüz
Bize mihr-ile vefā eyleyenüñ bendesiyüz
2. Gāh nālān-ı ğam-ı firqatıyüz zerre mişāl
Gāh hürşid-şifat ‘āleme tābendesiyüz
3. Ğayra cevri itmeden ol māh utandurdı beni
O perinüñ kerem ü luḫfıla şermendesiyüz
4. Bizi şalma kerem it renc-i humār-ı ‘aşka
Bāde-i luḫfuñuñ ey māh ki sāzendesiyüz
5. Kim ne dirse disün ey **Hālišî**-i üftāde
Cān u dilden o perī-çehrenüñ efkendesiyüz [37b]

---

128 Hālišî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

129 Hālišî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

1. Men' itme maḥallüñde görüp āh-ı gedāyı
Zemm eyleme gülşende esen bād-ı şabāyı ²⁵¹
2. Bî-dillere luṭf eyle cefâ itme esirge
Câ'iz degül incitmek efendi fuḳarāyı
3. Ey rūḥ-ı mücessem²⁵² umarın vaşluñı bir gün
Rü'yâda gice²⁵³ görmüş idüm Şeyḥ Vefāyı
4. Ben ḳā'il²⁵⁴ idüm çehreñ ile zülfüñe cāna
Farḳ itmez iken daḫı gözüm aḡ u ḳarayı
5. Dergāhuña kimdür dir iseñ ḫālin iden ' arz
Dārende-i fermān-ı hümāyün Ziyā'î

1. Meclis-i ' aşḳa girüp ayaḡı evvel çekdüm
Māsivādan götüri āḫir-i kār el çekdüm
2. Sīnem üzre görünen ḳanlu elifler şanmañ
Şafḫa-i derd ü ḡama sürḫ ile cedvel çekdüm
3. ' Alev-i āteş-i āhum degül eflāke çıkan
Aḫter-i āhuma²⁵⁵ bir tığ-ı muşayḳal çekdüm
4. Nuḳre-i eşküm ile sīm-keş oldum şimdi
Müjemüñ aralarından bir iki tel çekdüm

---

130 Hasan Ziyâ'î D., G. 495 (5 Beyit), s. 338.

²⁵¹ Bu beyitin mısraları dîvânda yer deḡiştirmiştir.

²⁵² rūḥ-ı mücessem: rūḥ-ı maḫabbet D.

²⁵³ gice: nice D.

²⁵⁴ ḳā'il: mā'il D.

131 Bâkî D., G. 327(7 Beyit), s. 302-303.

²⁵⁵ Aḫter-i āhuma: Aḫter-i baḫtuma D.

5. **Bākīyā** hūn-ı dilümi dīde dūketdi gördüm
Mey-i nābı bedel-i mā-yeteḥallel çekdüm [37a]

132

[BĀĶĪ]

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

1. Āyīne-şıfat şāf gerek şafḥa-i şīne
Gün gibi ziyā-güster ola rüy-ı zemīne
2. 'Uşşāk idemez ol ḳad-i bālāy²⁵⁶ der-āgūş
Açılmayıcak ḥayme gibi niçe ḥazīne
3. İnşāf budur kim çıkarup misk-i ḡazālı
İzüñ tozını ṭolduralar nāfe-i Çīne
4. Āyīne gibi herkese yüz virmesün ol māh
Bir baḡrı yanuḳ 'āşıkuñ uğrar nefesine
5. Pürdür güher-i pāk ile mecmū'a-i **Bākī**
Deryā dil-i dānādur aña sīne sefīne

133

[ŞUN'İ]

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

1. Her kim ki girer 'ışkuñ ile taḥt-ı şerāya
Bir şehdür o kim mālīk olur taḥt-ı sarāya
2. Ne 'aḳla vü ne fikre uyar bu dil-i dervīş
Sulṭān-ı muḥabbet baḳa mı hīç vüzerāya

132 Bākī D., G. 427 (5 Beyit), s. 365.

²⁵⁶ ḳadd-i bālāy: ḳad-i mevzūnı **D.**

133 Sun'î D., G. 168 (5 Beyit), s.512.

3. Şol deñlü urupdur aña yāre müje-i yār
Cān sezmezin ey dil yine ol²⁵⁷ yāre yaraya
4. Beş²⁵⁸ beytine el arķasını yirde ķosunlar
Ey bād-ı şabā var bu sözi di şu' arāya
5. Ferzāne durur **Şun'** i bu gün naṭ' -ı nazımda
Şāh ile bisāṭı kim ola gire araya [38b]

134

[BĀĶĪ]

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

1. İtdi şikār göñlümi bir şūḥ-ı şeh-levend
Müjgāñı tır ü ķaşı kemān ṭurrası kemend
2. Telḥ-i şarāb-ı ğuşşa-i devrānı men'²⁵⁹ ider
Şir'in lebüñ dehānuma alsam nite ki ķand
3. Bu cism-i zerd ü zār u nizār ile niçe bir
Yanam firāķuñ āteşine nitekim sipend
4. Her dūna şāḥ-ı gül gibi meyl itme dostum
Düşmez giyāh ile²⁶⁰ hem-ser ola serv-i ser-bülend
5. A' dā yanuñda ḥurrem ü ḥandān u şādmān
Bāķi ğamuñda zār u dil-efgār u müstemend²⁶¹

135

[ZĀTĪ]

fe' ilätün fe' ilätün fe' ilätün fe' ilün

²⁵⁷ - D.

²⁵⁸ Beş : Şeh D.

134 Bākî D., G. 34(6 Beyit), s.121.

²⁵⁹ men' : def' D.

²⁶⁰ giyāh ile: giyāha D.

²⁶¹ dil-fikār u müstemend : dil-efgār u derd-mend D.

135 Zâtî D., G. 77 (5 Beyit), c.1, s. 77.

1. Ey felek döne döne alma günāhum hāzer it
Yıldırım²⁶² bahtlı bir kimsedür āhum hāzer it
2. Şāh-ı ‘aşkum şerer-i āteş-i āhum sipehüm
Yanar oddur benüm ey şāh sipāhum hāzer it
3. Ey gözüm nūri beni yakma firāk āteşine
‘Ālemi zūlmet ider dūd-ı siyāhum hāzer it²⁶³
4. Hırmen-i māh yanar dāne-i encüm kül olur
Āh itdürme baña ey yüzi māhum hāzer it²⁶⁴
5. Zātiyā şā‘ iķadan hırmen-i āhum²⁶⁵ tutuşur
Çekilürken göke bu ejder-i āhum hāzer it [38a]

136

[NEV‘İ]

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Āzürde olmasun diyü seng-i nigārumı
Kıldım şikeste za‘ f-ıla cism-i nizārumı
2. Dil şişesini böyle şımazduñ cefā ile
Ey seng-dil bileydüñ eger inkisārumı
3. Ben ihtiyār-ı cām-ı mey itsem ne zāhide
Virşün elüme ķādir ise ihtiyārumı
4. Zülf-i siyāhı mı ya günāhum mıdur benüm
Göstermeyen nedür baña didār-ı yārümi
5. Nev‘î’yi çeşmi ķatl idicek vārişüm olan
Sürme taşından eyleye mīl-i mezārumı

²⁶² bahtlı: kaçıcı D.

²⁶³ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

²⁶⁴ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

²⁶⁵ hırmen-i āhum: hırmen şabruñ D.

136 Nev‘î D., G. 524 (5 Beyit), s. 538.

1. Eyyām-ı 'ıyş u 'ışret ü bezm-i bahārdur²⁶⁶
Bir kaç piyāle nūş idelüm nev-bahārdur
2. Būy-ı nesīm ü reng-i gül [ü] revnağ-ı bahār
Āşār-ı faşl [u] raḥmet-i Perverdigārdur
3. Ğāfil geçürme fırsatı kim bāğ-ı 'ālemüñ
Gül devri gibi devleti nā-pāydārdur
4. Eyyām-ı zühd [ü] mevsim-i zerğ-i riyā degül
Hengām-ı 'ıyş [u] 'ışret [ü] bāğ²⁶⁷ [u] bahardur
5. **Bāķī** nihāl-i ma' rifetüñ mīve-i teri
'Ārif katında bir ğazel-i āb-dārdur²⁶⁸ [39b]

1. Cān belā başka belādur bu dil-i zār daḥı
Ne belādur baña bu cism-i pür-efkār daḥı
2. Bedenüm bār-ı belā sırta birde belā
Ten ile serde belā cübbe-i destār daḥı
3. Dāğ-ı miḥnet ne belā zaḥm-ı elem ya ne belā
Ne belā başuma bu dīde-i ḥūn-bār daḥı
4. Ta' n-ı ağıyār belā cevr-i raķīb özge belā
Ne belādur baña yā Rab sitem-i yār daḥı

137 Bākī D., G. 152 (7 Beyit), s. 196.

²⁶⁶ Eyyām-ı 'ayş u 'ışret bezm-i bahārdur: Sāķī zamān-ı 'ayş-ı mey-i ḥūş-güvārdur **D.**

²⁶⁷ bāğ: geşt **D.**

²⁶⁸ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

138 Fevrī dīvānında tespit edilememiştir.

5. Ğam belā derd belā ‘aşk belā yār belā
Ne belā **Fevri**’ye bu çarh-i sitemkār dağı

139

[NEV‘İ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Haber-i la‘lüñi dir ğoncaya āheste nesīm
Beñzer ol hastaya kim eyleye cānın teslīm
2. Bilmezüm²⁶⁹ naqş u haıı şūrete nāzır degülüm²⁷⁰
Severüm²⁷¹ cān u ğöñülden seni Allāhu ‘alīm
3. Gerçi kim hüsnüñ²⁷² olur hādişe-i ‘aşka sebep
Öldürür ‘āşıkı hüsnüñde olan ān-ı kadīm
4. Tek beni mürdelerüñ defterine kayd eyle
Darb-ı şemşir-i müjeñ cismümi kılsun taqsīm
5. İstedüm şerbet-i la‘lin didi **Nev‘İ**’ye o māh
Nāfi‘ olmaz marāz-ı ‘aşka müdāvā-yı hākīm [39a]

140

[BĀĶİ]

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Harf-ı ğama devāt u kalem dūd-ı āhdur
Aña mürekkeb āhda dūd-ı siyāhdur²⁷³

---

139 Nev‘î D., G. 310 (5 Beyit), s. 415.

²⁶⁹ Bilmezüm : Bilmezin **D.**

²⁷⁰ degülüm : degülin **D.**

²⁷¹ severüm : severin **D.**

²⁷² hüsnüñ : hattüñ **D.**

140 Bâkî D., G. 61 (6 Beyit), s. 138

²⁷³ Aña mürekkeb āhda dūd-ı siyāhdur : Mürekkeb aña āh-ı dūde-i siyāhdur **M.**

2. Nakş-ı haţuñla yazılıdur şafha-i derün
Odlara yaqma yazuq²⁷⁴ efendi günāhdur
3. Na‘l u elifler ile gönülden nişān-ı ‘aşq
Tuğrā-yı hükmi-ı hüsrev-i ‘ālem-penāhdur
4. Hum gibi sen de taşfiye-i bāṭın it yüri
Dergāh-ı mey-fürüş bir ulu hānqāhdur
5. Sultān-ı ‘aşqa bende şatar şimdi kendüyi
Bāki de haq bu[dur] ki ‘aceb pādişāhdur

141

[ÜMİDİ]

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Rindān-ı bezme cām-ı zümürüd külāhdur
Her birisi diyār-ı Ceme pādişāhdur
2. Şahn-ı serāy-ı mey-gede bir hoş mesiredür
Āb u hevāsı hūb güzel cāygāhdur
3. Boyuñca misk ile yazılı nüshadur senüñ
Tomār-ı zülfi başma efendi günāhdur
4. Yāre şikāyet itme ki derd-i derūndan
‘Aşq ehline dehān u zebān şekli-i āhdur
5. Bir kez **Ümîdî** ayağına sürmege yüzün
Yıllar durur yoluñda şehā pāymāldur²⁷⁵ [40b]

142

[ÜMİDİ]

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

²⁷⁴ yazuq: yazug D.

141 Ümîdî D., G. 39 (5 Beyit), s. 198.

²⁷⁵ Pāymāldur: hāk-i rāhdur.

142 Ümîdî D., G. 261 (5 Beyit), s. 422.

1. Düşeyin hâk-i pâyîña қо beni
Dostum sende gör saña düşeni
2. Nağd-ı cān virmek ile ey dil-izār
Bulınur şanma dil-berüñ deheni
3. Tama^ç -ı ham ider görüp ağıyār
Sīb ğabğabla ol bih-i zekānı
4. Bulup ol tıfl-ı nāzenīni bugün
Yağasından geçirdi pīreheni
5. Ölmedin kııl Ümīdī^ç’ye dermān
Seven ölsün mi a begüm ya seni

143

[^çULVİ]

mef^çülü mefā^çilü mefā^çilü fe^çülün

1. Mest olma mey-i ^çaşğ-ile dīvāne²⁷⁶ düşersin
Yār olma cünün ehline yabāna düşersin
2. Mestāne ser-i kūy-ı dil-ārāda gezersin
Bir gün şağın ol çāh-ı zenağdāna düşersin
3. Peykān-ı belā sīnemüñ oldukça nişānı
Her demde sen ey sehm-i kağā cāna düşersin
4. Ol dürr-i girān-māyeye ^çaşık geçinürsin
Ğavvāş-şifat kulzüm-i deryāya düşersi
5. Pervāne misin ey gönül ol şem^ç -i cemāle
^çUlvī gibi ^çaşğ āteşine ya ne²⁷⁷ düşersin [40a]

---

143 Ulvī D., G. 445(7 beyit), s. 445.

²⁷⁶ Mest olma mey-i ^çaşğ-ile dīvāne : Güb düşme şarāb üstine mestāne D.

²⁷⁷ ya ne : yana D.

1. Hālūñ ğamıyla tāzeledüm sīne dāğını
Yağdum dil ehlinūñ o söyünmüş çerāğını
2. Başın elinde gördi bu bezm-i zamānede
Her kim ki içdi cām-ı muḥabbet ayağını
3. Fenn-i cefāda zūlfine yāruñ²⁷⁸ belī diyüp
Mengüş-ı yār tıtdı elinde²⁷⁹ kulağını
4. Tatar-ı zūlfi yādına 'azm-i sefer kılan
Kūy-ı belāda eylesün evvel konağını
5. Görsem **Figānī** cām-ı mey içre ḥabāb-ı al
Deşt-i belāda yād iderüm cism-i çerāğını²⁸⁰

1. Kuyūd-ı fikretüm kıлмаğa dāfi'
Cihānda bulmadum mey gibi nāfi'
2. Başuñ içün söyle gördüñ mi raķībā
Benüm āhum gibi bir seyf-i kātı'
3. Der-i dil-dārdan ağıyār-ı tengi
Sürüñ gitsüñ ki arzu' llāh vāsi'
4. Kemāl-i kudretini kılmadı izḥār
Seni şūret iden naķķāş-ı şāni'

---

144 Figānī D., G. 94 (5 Beyit), s.80.

²⁷⁸ yāruñ: ey dil **D.**

²⁷⁹ elinde: öñinde **D.**

²⁸⁰ cism-i çerāğını: cān oḡağını **D.**

145 Sānī dīvānında tespiti edilememiştir.

5. İrişdi **Şāniyā** küllü'l-lisāna
Hāḳīḳat sırrını kim ḳıldı şāyi^ç [41b]

146

[BĀḲĪ]

mef^çülü fā^çilātü mefā^çilü fā^çilün

1. Mihr-i ruḫuñla dilde kimüñ tāze dāğı var
Tāb-ı çerāğ-ı şems ü ḳamerden ferāğı var
2. Zülfüñ şebinde²⁸¹ ḥaddüni ḫurşide virmezüm
Şemsi n'ider şu kimse k'anuñ şeb-çerāğı var
3. Āh itme na^ç l-i esb[i] nişānun görüp dilā
Şāyed kimesne işide yirüñ ḳulağı var
4. Lāle çemende başı açuḳ ḳıpḳızıl deli
Sevdā-yı ḥāl-i yār ile muḫtel dimāğı var
5. **Bāḳī** gözinden eyle ḫāzer şorma leblerin
Zinhār gāfil olma şarābuñ yasağı var

147

[^çUBEYDĪ]

fe^çilātün fe^çilātün fe^çilātün fe^çilün

1. Māhdan dime ki vech-i ḫasenüm aḫsendür
Ne tereddüd o güneşden güzelüm rüşendür
2. Ḥandesine gülüñ aldanma şakın ey bülbül
Sen anı dost şanursın o güler düşmendür
3. Nāvek-i ğamzeñ ile ur beni dir yāra raḳīb
Şanur ol ḳaşı kemānuñ oḳını seg-zendür

146 Bāḳī D., G. 53 (6 Beyit), s. 132-133

²⁸¹ şebünde: hamında **D.**

147 Ubeydī D., G. 90 (5 Beyit), s. 347.

4. Gün yüzine bakanuñ gözini aynada diker
Şa‘ şa‘ a şanma elinde güneşüñ süzendür
5. Sözlerüñle be ‘Ubeydî bizi hayrân itdün
Kâlbüñ esrâr-ı ilâhîye meger maḥzendür [41a]

148

[BĀĶĪ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Dem-i şubḥ irdi getür bâdeyi şohbet demidür
Mey-i nâb ile pür it sâgarı ‘işret demidür
2. Yâr ise maḥrem-i aḡyâr gönül hem-dem-i zâr
Gözlerüm kan aqıdursa n’ola ḡayret demidür
3. Çok belâ çekdi senüñ çeng-i ḡamuñdan dil-i zâr
Nâyveş nâleler eylerse şikâyet demidür
4. ‘Aşkuñı şaqlar idüm sînedede ammâ şimdi
Âh idersem baña ‘ayb eyleme fūrkat demidür
5. Miḥneti dil ser-i zülfinde çeker ey **Bâķī**
Kâfiristâna düşen kimsede miḥnet demidür

149

[ÜMİDİ]

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

1. ‘Ahd itmiş idi vaşlını dün ‘aşıka cānân
Kılmadı bugün ‘ahde vefā yine mi hicrân
2. Göz yaşı döküp ḡāk-i belâda sürünür âb
Bād ile çemende şalınur serv-i ḡırāmân

---

148 Bâķī D., G. 81 (5 Beyit), s. 150-151.

149 Ümîdî D., G. 175 (5 Beyit), s.335.

3. Müşgîn saçınıñ bendesi reyhân ile sünbül
La‘ l-i lebüñüñ çâkeri yâķüt ile mercân
4. Cânâ görecek gözleri yoķ nergis-i bâġun
Lâl-i lebüñe öyküneli ġonca-i ġandân
5. Dün va‘ deler itmişdi **Ümîdî**’ye vişâlin
Ol mâhı bugün tâlî‘ i gör oldı peşîmân [42b]

150

[MUĞİMÎ]

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Çün ġastalara la‘ l-i lebüñ şerbeti emdür
Luţf eyle tabîbüm anı ben ġastaya emdür
2. Ey pâdişeh-i memleket-i ġüsn-i lebüñden
Bir bûse ‘aţâ eyleriseñ luţf u keremdür
3. Geh ġahve vü gehî mey içüp geh lebüñ emmek
Târz-ı ‘Arab u ġâide-i Rûm u ‘Acemdür
4. Her şeb dil ü cân sũhteleri sîneye çekse
Âyâ seni ey şũġ-ı cefâ-pîşe ne ġamdur
5. Olsun o lebi ġanda ġarîdâr **Muķîmî**
Her kim ki bugün mâlik-i dînâr u diremdür

151

[FİĞÂNÎ]

mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün

1. Lebüñ kim cân u dil derdine emdür
Anı ben ġastaya luţf eyle emdür

---

150 Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

151 Figânî dîvânında tespit edilememiştir.

2. o aqsun pāyīna eşk-i revānum
Gözüm yaşı benüm ey serv nemdür
3. Belā iqliminüñ sulţānidur dil
Ĝam u ğuşşa aña hayl u haşemdür
4. Dehān u kām̄et-i zülfünden ayru
Nigār āhum demüm ancak elemdür
5. Seni bülbül gibi zār eyleyen hep
Figānī ol yüzi gül gonca femdür [42a]

152

[ÜMİDİ]

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. İrdi vaqt-i şabūh²⁸² ey sākī
Beri şun varsa mey-i bākī
2. Hāk-i rāh olduğın görüp cānān
atı ayaklar oldu ‘uşşākı²⁸³
3. Hasta çeşmin nigār beste kırup
Göze göstermez oldu āfākı²⁸⁴
4. Kilk-i āhum yazarsa sūz-i dil
utuşa nüh sipihrüñ āfākı²⁸⁵
5. Ey **Ümīdī** harāb ider āhir
Seyl-i eşküm bu nīlgün tākı

153

[BĀİ]

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Eyyām-ı ‘ıyş u ‘işret ü bezm-i bahārdur²⁸⁶

152 Ümīdī D., G. 276 (5 Beyit), s.437.

²⁸² şabūh: şabāh D.

²⁸³ Bu beyit divānda 3. beyittir.

²⁸⁴ Bu beyit divānda 4. beyittir.

²⁸⁵ Bu beyit divānda 2. beyittir.

153 Bākī D., G. 152(7 Beyit), s. 196.

Bir kaç piyāle nūş idelüm nev-bahārdur

2. Būy-ı nesīm ü reng-i gül [ü] revnağ-ı bahār
Āşār-ı faşl [u] raḥmet-i Perverdigārdur
3. Ğāfil geçürme fırsatı ki²⁸⁷ bāğ-ı ʿālemün
Gül devri gibi devleti nā-pāydārdur
4. Eyyām-ı zühḍ [ü] mevsim-i zerḳ ü riyā degül
Hengām-ı ʿıyş [u] ʿışret [ü] bāğ²⁸⁸ [u] baḥardur
5. **Bākī** nihāl-i maʿ rifetün mīve-i teri
ʿĀrif ḳatında bir ğazel-i āb-dārdur [43b]

154

[ÜMİDİ]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1. Ḳanlu yaşumla belā deştini ʿummān itdüm
Ḥār u ḥāşākin anuñ pençe-i mercān itdüm
2. Ser-i kūyında nişān-ı süm-i esb-i yarı
Eşḳ-i ḥun-ābe-ile bir gül-i ḥandān itdüm²⁸⁹
3. Ḥāme-i āh çıḳup yazmağa sūz-ı ʿaşḳı
Şerer-i şebnem²⁹⁰ ile çarḥı zer-efşān itdüm²⁹¹
4. Ser-nigün olsa n'ola zevrağ-ı çarḥ-ı sīm-āb
Bād-ı āhumla bugün ʿālemi ṭūfān itdüm
5. Feraḥ-ı vuşlata imkān yok **Ümîdî** gördüm
Dili muʿtād-ı ğam u ğuşşa-i hicrān itdüm

155

²⁸⁶ Eyyām-ı ʿıyş ü ʿışret bezm-i bahārdur: Sâkî zamân-ı ʿayş-ı mey-i hogüvârdur **D.**

²⁸⁷ ki: kim **D.**

²⁸⁸ bāğ: geşt **D.**

154 Ümîdî D. (5 Beyit), G. 160, s.320.

²⁸⁹ Bu beyit divânda 3. beyittir.

²⁹⁰ Şerer-i şebnem : Şerer-i sînem **D.**

²⁹¹ Bu beyit divânda 2. beyittir.

[BĀĶĪ]

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

1. Gönül şevk-i ruhuñla yana geldi
Cemālūñ şem' ine pervāne geldi
2. Gelüp kāfir şaçūñ ruhsāruñ üzre
Yüzūñ nūrın görüp imāna geldi²⁹²
3. Dil-i pür-ḥūnuma bezm-i gamuñda²⁹³
Leb-ā-leb bir tolı peymāne geldi²⁹⁴
4. Ḥam-ı zülfūñ ki devr eyler yanaḡuñ
İrem tāvūsıdur cevlāna geldi²⁹⁵
5. Zebūn olmaz ' arūs-ı dehre **Bākī**
Bu meydāna begüm merdāne geldi [43a]

156

[MEŞĀMĪ]

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Ḥaṭ geldi rüy-i dil-bere ben kaçdayın daḡı
Aḡşam irişdi seyr-i kemān-keşdeyin daḡı
2. Ey kaşı ya şorarsa eger olmadum ḡalās
Ḳullāb-ı ' aşkı ile keş-ā-keşdeyin daḡı
3. Ḳurtuldu cümle kāfire tutsaḡ olan gelüp
Ben ḡayd-ı bend-i zülf-i müşevveşdeyin daḡı
4. Bir sāde-rū şanem severün gelme ey ecel
Bir iki gün bu deyr-i munaḡkaşdayın daḡı
5. Maḡv itdi nār-ı ' aşḡ egerçi vücūdumı

---

155 Bākī D., G. 498 (5 Beyit), s. 410.

²⁹² Bu beyit divānda 2. beyittir.

²⁹³ bezm-i gamuñda: bezm-i ezelden D.

²⁹⁴ Bu beyit divānda 4. beyittir.

²⁹⁵ Bu beyit divānda 2. beyittir.

156 Şaire ait bir divān tespit edilememiştir.

Ben ey Meşâmî bir yanar âteşdeyin dağı

157

[ĀZERĪ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Şüfî tesbîh ü ' aşâyı mey-i gülfâma değış
Hırka zerğ ü riyâyı çıkarup câma değış
2. Bulmağ isterseñ eger Ka' be-i maqşûda vuşul
Çıkarup atlas u dîbâyı bir ihrâma değış
3. Cānı cānāna virüp ol yüzi bî-nām u nişān
Merd iseñ nağd-ı hayâtı āb u nāma değış
4. ' Ārife çünki yeter bir gül eger ' ārif iseñ
Götürî ' ālemi bir yār-ı gülendāma değış
5. Zevğ-i bâkî bulayın dirseñ eger Āzeriyā
' Ālemün zevğ ü şafāsın ğam u ālāma değış [44b]

158

[KABŪLĪ]

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilū fā' ilün

1. Kaşduñ egerçi cān u dilün birisinedür
İkisi de fedā yoluña birisi nedür
2. Senden bir iki maṭlabumuz var iki gözüm
Būs-ı lebün dürür birisi²⁹⁶ biri sinedür
3. Hecr ü vişāl dirler iki nesne var_ımiş
Bildik anın birisini ya birisi nedür²⁹⁷

157 Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

158 Kabûlî D., G. 107 (5 Beyit), s.585.

²⁹⁶ Būs-ı lebün dürür birisi : Birisi būs-i la' l-i lebün D.

²⁹⁷ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

4. Ol görünenler ey perî dendân u leb degül²⁹⁸
Biri anuñ ‘ aķık-i Yemen birisi ne dūr²⁹⁹
5. Kaşdı **Ķabūlî** ol kıya baķışlı dil-berūñ
Cān u gönūlden³⁰⁰ ikisinūñ birisinedūr

159

[ṬAB’İ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Ğamzedden nice ķan ağlamasun ğam-zedeler
Ki dem-ā-dem dilümi cevr ile ol ğamze deler
2. Nüktedānlar dehenūñ sırrına vāķıf olımaz
Nitekim noķta döküp nükte yazup ğamz edeler
3. Bî-dil ol dil-bere dil düşdi dime añma dilā
Düşesin dillere nāgeh varalar ğamz ideler
4. Rūz u şeb hecr-i ruķ-ı zülfūñ ile dīdeler
Ağlaşur ħasret ile şan iki mātem-zedeler
5. Dehre lecc eylese **Ṭab’î** kişiyi bād-ı hevā
Ĥāk ider ħarca sürer hem çürüdür hem zedeler [44a]

160

[ÜMİDİ]

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

1. Ĥaķ-ı ruķsārını görmez o meh-rū
Belî olur çıraķ dibi ķarañu
2. Yıķılsun tırmasun ķarşumda miħrāb
Yiter baña ħayāl-i tāk-ı ebrū

²⁹⁸ Ol görünenler ey perî dendân u leb degül: Dendân u leb degül görinen ol güherlerūñ **D**.

²⁹⁹ Bu beyit dīvānda’ de 3. beyittir.

³⁰⁰ gönūlden: dilden **D**.

159 Tab’î mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

160 Ümîdî D., G. 197 (5 Beyit), s.358.

3. Şemîm-i kâkülün irsün meşâma
Baña müşk-i hatından hoş gelür bû
4. Çekinmiş hâk-i pâyına zer-i nâb
N'ola bildürse miqdârun terâzû
5. Şafâ-bahş olsa eş' âruñ 'aceb mi
Ümîdî dilde ğam kıomaz aķar Şu

161

[REVÂNÎ]

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün

1. Güzel sevmek gönül çün saña hûdur
Cefâsın çek anuñ kim sâde-rûdur
2. Hatı irişmeden seyr eyle hüsnuñ
Kahillik³⁰¹ eyleme gün gicelidür
3. Gönül virmiş durur zülfüne zâhid
Kara çullarda kıoyan ânı budur
4. Muhabbet meclisinde ay ile gün
Nigâruñ ' aşkına iki töludur³⁰²
5. **Revânî** büseye ' ahd eyledükce³⁰³
Turup aĝzında yârüñ³⁰⁴ öpmelidür [45b]

162

[ÜMİDÎ]

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Şalup nigâr ayaklara zülf-i siyâhını
Alup n'ider ki boynına anuñ günâhını
2. Dilden zâlâm-ı ğuşsa gider gönlüm açılır

---

161 Revânî D., G. 68 (7 Beyit), s.215-216.

³⁰¹ Kuhulluk: tekâsül D.

³⁰² Bu beyit dîvânda 6.beyittir.

³⁰³ eyledükce: itdüĝince D.

³⁰⁴ yârüñ : yâri D.

162 Ümîdî D., G. 270 (5 Beyit), s.431.

Açduķca bād burķa³⁰⁵ -i zülf-i siyāhını³⁰⁵

3. Kūyuñ ıolanmasun gice şol meh diyen levend
Başına yoķsa țār iderin şeb-külāhını³⁰⁶
4. Kuĥl-i cilā idinse n'ola dāde-i nücūm
Ögüp göge çıķardı şabā ĥak-i rāhını³⁰⁷
5. Biñ nāz-ıla **Ümīdī**'nüñ o serv-i nāz yine
Meyl eyledi görünce bugün bād-ı āhını

163

[ÜMİDİ]

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Faş itme zār-ı ³⁰⁵ aşķuñı bülbüllere seĥer
Ey ğonca-i nihāl başuna³⁰⁸ şovuk geçer
2. Bār-ı belāya³⁰⁹ şabr idemezken dil-i ĥazīn
İnşāf aña itdi taĥammül raķīb-i ĥar
3. Bāzār-ı ³⁰⁵ aşķ içinde eyā ĥ^vāce-i cemāl
Şanma gözüm yaşı gibi lü'lü³⁰-i ter düşer
4. Yaķdı derūn-ı lāleyi ĥār-ı ³⁰⁵ izār-ı yār³¹⁰
Dürc-i dehānı³¹¹ jāle-i bāğı düşürdi ter
5. Mū-yı meyān-ı yāri der-āğüş idem diyü
Kıldı Ümīdī miĥnet ile ķaddini kemer [45a]

164

[EMRİ]

³⁰⁵ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

³⁰⁶ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

³⁰⁷ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

163 Ümīdī D., G. 56 (6 Beyit), s. 215.

³⁰⁸ başuña: açılma **D.**

³⁰⁹ belāya: belāña **D.**

³¹⁰ derūn-ı lāleyi ĥār-ı ³⁰⁵ izār-ı yār : derūnı lāle-i ĥāl-i ³⁰⁵ izār-ı yār **D.**

³¹¹ Dürc-i dehānı : Dürr-i dehānı **D.**

164 Emrī D., G. 272 (5 Beyit), s.162.

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Gül-i terden dağı nāzik bedenüñ
Ġonca-i bāğda yoğdur dehenüñ
2. Yaş döker haţtuñı yād eyleyüben³¹²
Jāle şanma müjesinde çemenüñ
3. Āh kim kıldı hevāyī şanemā
Dil ü cān tıflını tōp-ı zeçanuñ
4. Zevğdür ayağuşa yüz sürmek
Ġademüñde³¹³ sürelüm zevği senüñ
5. Cān virür **Emrī** di öldürsün anı
Tiğ ile ġamze-i nāzik-fikenüñ³¹⁴

165

[ṬAB'İ]

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Bir himmet ehli yoğ ki varam 'arz-ı hāl idem
Virüp neşāt-ı ġalbüme def' -i melāl idem
2. Bir ehl-i derd dağı cihān içre bulmadum
Tā kim devā-yı derd-i dilümden su' āl idem
3. Bir şöhre-i memālik ü şāhib-hüner de yoğ
Andan hemişe gün gibi kesb-i kemāl idem
4. Bir sāde-rü da ġalmadı dehr-i ġarābda
Ālūde-dāmen olmaya şeyr-i cemāl idem
5. **Ṭab'ī** bu derd ü ġam ıla şuşa ġaldum ki hemān
Mecnün-şıfat 'azīmet-i deşt [ü] cibāl idem [46b]

³¹² hatuñı yād eyleyüben: yād-ı hat-ı sebziñ idüp **D.**

³¹³ Ġademüñde: Devletüñde **D.**

³¹⁴ ġamze-i nāzik-fikenüñ: ġamze-i şemşir-zenüñ **D.**

165 Bu gazel Tab'ī'nin divānında tespit edilememiştir.

1. Merd olan baş eger mi nā-merde
‘ Ārdur ‘ār toğrısı merde
2. Bu meşeldür benüm gözüm cānum
Kimse başmaz yatan yüzi yirde
3. Eyleme gel haķāret ile nazār
Kerem eyle efendi bir ferde
4. Şeb-i gamda baña delil oldı
Yüzi aķ bir siyeh-çerde
5. Gördügi demde zār olur Cāyī
Reng-i rū bŷy ile ol gül-terde

1. Tīr-i müjesine dime dil murğı urulmaz
Ebrŷlārınuñ yayı ķolayına ķurulmaz
2. Bī-çāre gönŷl hātıra-i vaşl-ıla her şeb
Allah ki görŷr vāķı' alar hiç yorulmaz
3. ‘Uşşāķ řavāf itmede bir mertebe keşret
Kim ka' be-i kŷyında şurulmaz oturulmaz
4. Cānum acıdur zŷlm-ıla sīb-i zekān-ı yār
Dād alması andan ne idi līk şorulmaz

---

166 Cāyī'ye ait bir dīvān tespit edilememiştir.

167 Şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

5. Çok sa‘ y iderüm kūyına varmamaga amma
Çeşmüm bulanık yaş döker ol demde durulmaz [46a]

168

[RİYĀZĪ]

1. فراقم جدا میکشد غم جدا
اگر می شوم از تو یکدم جدا
2. عشقست بخون چون در امیختم
نخواهیم شد دم گر از هم جدا
3. بهارست و هرکس بدلدار حویش
مبادا درین فضل حرم جدا
4. زکوی خودم تا براندی بقهر
ز فردوس کشتم چو ادم جدا
5. ریاضی جو نامدار تو میسوزوش
جدای جدا آتش غم جدا

169

[NĀDİRĪ]

1. ده چه حرامست قد یار را
بنده شوم آن قد رفتار را
2. سبزه نورسته فزون ساخته
نازکئ ان کل رخسار را
3. داده حطت مسک خطا را شکست
برده رخت رونق کلزار را
4. یار سوی ما برحم ندید
داشت نکه جانب احیار را
5. سوی حرابات گزر نادری
در سرمی کن سرو دستار را [47b]

---

168 Riyâzî D., G.55 (7 Beyit), s. 62-63.

169 Bu gazel Nâdirî'nin dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

1. Müjemde kaçre kaçre eşk-i hūn-āb
Dizilmiş rişteye gūyā ki ' unnāb
2. Bu cismüm tār-ı mū kānuñ-ı ' aşka
Olupdur zaħm-ı nāħen la' l-i mızrāb³¹⁵
3. Sirişkünden ağardı çehre-i zerd
Sefid eyler şarı altını sīm-āb³¹⁶
4. Meh-i nev şanma kim şayyād-ı gerdūn
Şalupdur nīl-gūn çarħ üzre kullāb³¹⁷
5. Kırıtduñ ' ālemi āhuñla **Emrī**
[Ki] akmaz çeşme-i ħurşīdden āb³¹⁸

1. Ruħuñ berg-i gül-i sīr-āba beñzer
Leb-i la' lüñ şarāb-ı nāba beñzer
2. Furūğ-ı dāğ-ı ' aşkuñ sīnem üzre
Şu' ā' -ı mihr-i ' ālem-tāba beñzer
3. İşigūñ Mescid-i Aқşāya mānend
Yüzüñ kıble kaçuñ miħrāba beñzer
4. Ser-i zūlf-i siyeh-kāruñ şeb-i tār

---

170 Emrī D., G. 55 (7 Beyit), s.62-63.

³¹⁵ -D.

³¹⁶ Bu beyit divānda 2.beyittir.

³¹⁷ Bu beyit divānda 3.beyittir.

³¹⁸ Bu beyit divānda 7. beyittir.

171 Bākī D., G. 116 (5 Beyit), s. 172-173.

‘ İzāruñ pertev-i mehtāba beñzer

5. Cihān efsānedür aldanma **Bākī**
Ġam u şādi hayāl ü ħ^vāba beñzer [47a]

172

[ŞEM[‘] İ]

mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün

1. Kuçam dirdüm nigārı pîrehensüz
Çürütdüm varumı kaldum kefensüz
2. Benüm rûḥ-ı revānum sîneye gel
Bilürsün çünkü cān olmaz bedensüz³¹⁹
3. Şalınmaz bu cihān bāğunda hergiz
Ne yār ağıyarsuz ne gül dikensüz³²⁰
4. Eritdüñ cānumı ḥasretle³²¹ **Şem[‘] İ**
Şararduñ³²² zer gibi bir sîm-tensüz
5. Öürsem kimse itmez baña tîmār
Ne dirlük pādişāhum baña sensüz³²³

173

[‘ ULVİ]

fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

1. Ḥaçerüñ kıydı cāna begce gözüm
Hey meded girme kıana begce gözüm
2. Taḥt-ı ḥüsne çeküp³²⁴ gurür itme

---

172 Şem[‘] i D., G. 77(6 Beyit), s. 482.

³¹⁹ Bu beyit dîvānda 5. beyittir.

³²⁰ Bu beyit dîvānda 2. beyittir.

³²¹ Eritdüñ cānumı ḥasretle: Şararduñ āteş-i ḥasretle D.

³²² Bu beyit dîvānda 6. beyittir. / Şararduñ: Erirsin D.

³²³ Bu beyit dîvānda 3. beyittir.

173 Ulvî D., G. 371 (5 Beyit), s.401.

Böyle kalmaz zamāne begce gözüm

3. Süz-ı ‘aşk ile saña çekdügümü³²⁵
Diyeyüm³²⁶ yana yana begce gözüm
4. Bağrumı şāne gibi pāreledüñ
Hiç düşer mi bu şāne begce gözüm
5. ‘Ulvi kuluñ kapuñdan ayrılmaz
Nazar it haqq-ı nāna begce gözüm [48b]

174

[FİGĀNĪ]

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

1. Lebüñ kim cān u dil derdine emdür
Anı ben hastaya luṭf eyle emdür
2. Kō aqsun pāyuña eşk-i revānum
Gözüm yaşı benüm ey serv nemdür
3. Belā ikliminüñ sulṭānidur dil
Ġam u guşşa aña ḡayl ü ḡaşemdür
4. Dehān u kāmēt ü zülfüñden ayru
Nigār āhum demüm ancaḡ elemdür
5. Seni bülbül gibi zār eyleyen hep
Figāni ol yüzi gül gonca-femdür

175

[BEHİŞTĪ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

³²⁴ çeküp: geçüp **D.**

³²⁵ çekdügümü: çekdügini **D.**

³²⁶ Diyeyüm: Diyeyin **D.**

174 Bu gazel Figāni'nin dīvânında tespit edilememiştir.

175 Behiştî D., G. 161 (5 Beyit), s.266.

1. Müşk-būluḡ saçına ḡalmıřdur
Fitnelik beñlerine ḡalmıřdur
2. Ḳullaruñ içre nā-murād hemān
Begüm ancaḡ kemīne ḡalmıřdur³²⁷
3. Tīr-i ḡamzen elinden a ḡālim
Ne girībān ne sīne ḡalmıřdur³²⁸
4. Raḡm ider yoḡ baña benüm ḡālüm
Erḡamu'r-rāḡimīne ḡalmıřdur
5. Gitdi dil ey **Behişti** yāre revā
Bilmezem cān nesine ḡalmıřdur [48a]

176

[EMRĪ]

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

1. Sūvār olsa eger ol řāḡ-ı ferruḡ
Sürer süm-i semendine ḡamer ruḡ
2. İder dördünci evde mihri şeh-māt
Ḳaçan naḡ -ı melāḡatda³²⁹ sürer ruḡ
3. Bulur ' ařḡ içre ḡüsnüñ i' tibārı
Olur saḡranc içinde mu' teber ruḡ
4. Gözüme tār olur ' ālem o gün kim
Baña ' arz itmeye ol sīm-ber ruḡ
5. Eger³³⁰ Leclāc ol ey **Emrī** ider māt
Seni bir lu' b ile ol řāḡ-ı ferruḡ

---

³²⁷ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

³²⁸ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

176 Emrī D., G. 68(7 Beyit), s.68.

³²⁹ melāḡatda: melāmetde **D.**

³³⁰ Eger: Gerek **D.**

1. Dil-dār ile itmeñ diyü da' vā-yı maḥabbet
' Aşq ehline ol ḥatt-ı siyeh ḳodı muḥabbet
2. Ölsem ğam-ı mihr-i ruḥ-ı dil-dār ile her gün
Ḥurşid-i cihān-tāb ide ḳabrümi ziyāret³³¹
3. İzi ḳumı³³² ile gözümüz şīşesi ṭoldı³³³
Luṭf eyle bize ḳatlañ ecel bir iki sâ' at³³⁴
4. Naḳḳāş-ı dilüz yāre mişāl-i ruḥ-ı yārı
Taşvîr-i perî yazmağa eyler ḳurı şüret³³⁵
5. Ey **Emrî** ḳarardığı gülün bād-ı çemende
Öykündüğünü yāre urur yüzine ḳat ḳat [49b]

1. Tār-ı ṭurreñ günümü tār itdi
Tār-ı zülfün dili bīmār itdi
2. Tār-ı ṭurreñ ile mār-ı zülfün
Tār u mār ' aḳl u dili zār itdi

---

177 Emrî D., G. 61 (5 Beyit), s.65.

³³¹ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

³³² ḳumı: tozı **D.**

³³³ ṭoldı: tolsun **D.**

³³⁴ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

³³⁵ **-D.**

178 Muhyî mahlaslı şiihlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

3. Kākülün ile miyānuñ hevesi
Çeng-i ğamda beni evtār itdi
4. Dār-ı dehri zülufeyn-i zemiñ
Çatı tārık iken tār itdi
5. **Muħiyā** itme ŧikāyet dilden
Saña ne itdi ise yār itdi

179

[BĀĶĪ]

mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün

1. Bend-i kabā çözülmeye tā cāme çıkmaya
Nağd-i vişāl 'āşık-ı nā-kāma çıkmaya
2. Berr-i Hicāza ŧemme-i zülfün götürse bād
Huccāc kıala bādiyede Şāma çıkmaya
3. Vā' iz çıkarsa kürsiye her cum'a ğam degül
Ammā bolayki luş ide bayrāma çıkmaya
4. Kaldı hayāl-i hanceri şad pāre sinede
Māhiye beñzer ol ki düşe dāma [çıkma] ³³⁶
5. **Bākī** harīr-i zülfi gibi şöyle anların
Sā'ir kıumaş o serv-i gül-endāma çıkmaya ³³⁷ [49a]

180

[FAZLĪ]

mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün

---

179 Bākī D., G. 474 (7 Beyit), s.394-395.

³³⁶ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

³³⁷ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

180 Fazlī D., G. 132 (5 Beyit), s.363.

1. Buldum saçuñda leyletü'-l- isrâ' haberlerin
Şordum lebüñde³³⁸ mu' ciz-i ' İsâ haberlerin
2. Bād-ı şabāya zülfi peyāmın götür didüm
Geldi getürdi başuma sevdā haberlerin³³⁹
3. Mecnūn oturdı yıllar ile baqdı yollara
Hiç³⁴⁰ kimse toğrı virmedi Leylā haberlerin
4. Dīdāra tākāt ide bilür misin³⁴¹ ey gönül
İşitmedik mi Tūr'la Mūsā haberlerin
5. Kirpiklerinüñ ' askerini derdi bir yire
Fazlī buyurdi³⁴² cānuma yağma haberlerin

181

[BEHİŞTİ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Yār ben hastanı nice qodı gitdi gör ki
Benüm ey miñnet-i gam defter-i ' ömrüm dürüñ
2. Çün sefer niyyetini eyledüñ elden ne gelür
Ceres olsun yüri nālān yüregüm işitir ki
3. Dostlar bende meded qalmadı bāri düşicek
Siz anuñ ayağı yüzine yüz ü göz sürüñ
4. Beni ey gamlar ecel gelmeden öldürmediñüz
Size şimden gerü minnet ideni öldürüñ
5. Senden ayrıldı **Behiştī** didi yārāna hemān
Gidelüm mülk-i ' ademden yaña bizde yürüyüñ [50b]

³³⁸ lebüñde: lebüñe **D.**

³³⁹ Bu beyit dīvānda 3.beyittir.

³⁴⁰ Hiç: Bir **D.**

³⁴¹ tākāt ide bilür misin: karşı durabilir misin**D.**

³⁴² Fazlī buyurdi: Buyurdi Fazlī **D.**

181 Behiştī Dīvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

1. İnlerüm çarha girüp derd ile ʔolāb gibi
Şerhalar ʔan aqıdur sinede mizāb gibi
2. Düşmesün halkuñ inen ağızına la' lüñ şanemā
Şunma leb her kişiyē cām-ı mey-i nāb gibi
3. Mīve-i vaşluñı ağıyāra idelden mebzül
Dökilür ʔanlu yaşum yirlere 'unnāb gibi
4. Sāğar-ı bādeyi meclisde şaşun görme tehī
Ki aqar halk-ı cihān ayağına āb gibi
5. Bāğ-ı kūyuña irem diyü Ümīdī ey serv
Ağlayup zārī ʔılır derd ile ʔolāb gibi

1. ʔanlu yaşumla belā deştini 'ummān itdüm
Har-ı hāşākun anuñ nice mercān itdüm
2. Ser-i kūyında nişān-ı süm-i esb-i yāri
Eşk-i hūn-ābe ile bir gül-i handān itdüm³⁴³
3. Hāme-i āh ʔıqıp yazmağa sūz-i 'aşqı
Bād-ı āhumla bugün 'ālemi ʔūfān itdüm³⁴⁴

---

182 Ümīdī D., G. 249(5 Beyit), s.410.

183 Ümīdī D., G. 160 (5 Beyit), s.320.

³⁴³ Bu beyit dīvānda 3.beyittir.

³⁴⁴ Bu beyitin 2. mısraı dīvānda 4. beyitin 2. mısraıdır.

4. Ser-nigūn olsa n'ola zevraḡ-ı çarḡ-ı sīm-āb
Şerer-i şebnem ile çarḡı zer-efşān itdüm³⁴⁵
5. Feraḡ-ı vuşlata imkān yoḡ **Ümīdī** gördüm
Velī mu' tād-ı ḡam u ḡuşşa-i hicrān itdüm [50a]

184

[BEHİŞTİ]

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Müşk-būluḡ saçına ḡalmışdur
Fitnelik beñlerine ḡalmışdur
2. Ḳullaruñ içre nā-murād hemān
Begüm ancaḡ kemīne ḡalmışdur³⁴⁶
3. Tīr-i ḡamzeñ³⁴⁷ elinden a ḡalim
Ne giribān ne sīne ḡalmışdur³⁴⁸
4. Raḡm ider yoḡ [baña] benüm ḡālüm
Erḡamü'r-Rāḡimīne ḡalmışdur
5. Gitdi dil-i **Behiştī** yāre revān
Bilmezin³⁴⁹ cān nesine ḡalmışdur

185

[CEMĀLİ]

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Meclis-i meyde būse 'ādetdür

---

³⁴⁵ Bu beyitin 2. Mısraı dīvānda 2. beyitin 2. mısraıdır.

184 Behiştī D., G. 161 (5 Beyit), s.266.

³⁴⁶ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

³⁴⁷ Tīr-i ḡamzeñ: Tīḡ-ı ḡamzeñ **D**.

³⁴⁸ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

³⁴⁹ Bilmezin: Bilmezem **D**.

185 şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

Cān-ı ʿ uşşāka bu saʿ ādetdür

2. Leb-i kevşer didikleri hālķuñ
Leb-i cānāneden ʿ ibāretdür
3. Şaçı maşşer dü ebrūvānı şırāt
Ķāmeti ol mehūñ kıyāmetdür
4. Vaşf-ı kaddūñden ey elif-ķāmet
Ķarāzum ʿ arz-ı istiķāmetdür
5. Geçüren bādeden Cemālī seni
Leb-i dil-berdeki hālāvetdür [51b]

186

[ŞAFĀYĪ]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1. Yine şeh-bāz göñül kūyına varmağ ister
Süzülüp cān atuban bāzūña konmağ ister
2. Eşķ-i çeşmümden aķan ķanı görürse yārum
Ser-i kūyına revān eyleyüp irmāğ ister
3. Cānib-i erbaʿ adan ʿ asker-i Ķam kıldı hücüm
Bu göñül ķalʿ asını ķaħrıyla yıķmağ ister
4. Yine Ķamzeñ nazarı hışm-ıla kıldı dile āh
Varısa sīne-i mecrūħımı yarmağ ister
5. Nār-ı hicrūñde neler çekdüğümü ʿ arz idemem
Ķutuşur nāme **Şafāyī** gibi yanmağ ister

187

[ÜMİDİ]

meʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

---

186 Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

187 Ümidî D., G. 289 (5 Beyit), s.400.

1. Dā'im cemāl-i yār görünmez hiçābda³⁵⁰
Ol ğonca-leb açılmadı kaldı hiçābda
2. Görmek müyesser olmadı kapuñda gün yüzüñ
Hergiz efendi t̄ali' imüz yok bu bābda
3. Düşmezdi böyle bāde-i gülgūna dā'imā
La' lūñ hevāsı olmasa cānā şarābda
4. Urmadı ise yarasına leblerūñ nemek
Bu sūz ile girye nedür yā kebābda
5. Geh nokta dirler ağızına yāruñ gehi şıfır
Şorsañ **Ümīdī** ikisi de bir hisābda [51a]

188

[BĀĶĪ]

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

1. Haber-i hecrūñ ile tende dil ü cān ditirer
Esicek bād-ı hazān berg-i dırahtān ditirer
2. Gözerüm segridügi bu ki hayālūñ üzre
Göricek lerze tutar dīde-i giryān ditirer
3. Kūyiña karşı turup kıble-nümā mīli gibi
Ser-i peykān-ı ğamuñdan ten-i ' uryān ditirer
4. Teşne-dildür şu kadar hūn-ı müselmān üzre
Tiğ-ı kāfir gibi ol ğamze-i bürrān ditirer
5. **Bākiyā** pīreheni şanma o māhuñ görinen
Üstine pür-nūr³⁵¹-ı hūrşīd-i dıraşşān ditirer³⁵²

³⁵⁰ hiçābda: niķābda **D**.

188 Bākī D., G. 137(7 Beyit), s. 186-187.

³⁵¹ pür-nūr: pertev **D**.

³⁵² Bu beyit divānda 7.beyittir.

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Dil-i ħüninüñ o tîr-i müje dem-sāzı geçer
Nîze-i ğamze senüñ ' aşıkına nāzı geçer
2. Kimse pervāz uramaz ' aşkı hevāsında anuñ
Gördüğüñ şüh-ı cihān Rum ili şeh-bāzı geçer
3. Lebler ile nice zayıyā dirilür mürdeleri
Gerçi üftādeleri ğamze-i ğammāzı geçer
4. Nice aġyār gibi aġzı kara var gerçi
İtlerinüñ seg-i tāzī gibi mümtāzı geçer
5. Yār **Bākī**'yle ne hem-ĥāne ne hem-rāh-ı sefer
Dermendüñ bu recālar ıla kışı yazı geçer [52b]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Fitne-i ' ālemi ol kāmēt-i bālādan bil
Her belā kim yetişür ' āleme bālādan bil
2. Ĥālet-i ' aşk iledür ādeme nūrāniyyet
Reng-i rüy-ı kadeĥi bāde-i ĥamrādan bil
3. Dil-i dānāya şeref pertev-i ' irfān iledür
Ĥüsn-i āyineyi ' aks-i ruĥ-ı zībādan bil
4. ' İşret-i dehre³⁵³ gönül virmez o kim ' āķıldür
Almadı behre begüm kimse bu dünyādan bil
5. Devlet-i dār-ı cihān devr-i zamān ey **Bākī**
Pāy-dār olmaduġın kışsa-i Dārādan bil

---

189 Bākī D., G. 161(6 Beyit), s. 201-202.

190 Bākī D., G. 299 (5 Beyit), s. 285.

³⁵³ 'İşret-i dehre: 'İşve-i dehre D.

191

[BĀKĪ]

mef^uülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Raḥm eyle āb-ı dīde-i gevher-niṣāra gel
Emvāc-ı baḥr-i eşkümi seyr it kenāra gel
2. Zāhid ne lāzım ehl-i dile kīne-i şütür
Ger bezm-i 'ıyş ü ' işrete sen de қаtāre gel
3. Meydür miḥekk-i tecrübe-i pīr-i mey-fürüş
' Arz eyle naḫd-i ḳalbüñi şāḫib-' ayāra gel
4. Gördüñ ḳabā-yı bezme beḳā yok bu bābda
Gül gibi sen de pīreheni pāre pāre gel
5. Bāḳī dem urma seyr-i maḳāmāt-ı ' aşḳdan
Geç āh u nāle naḡmelerinden ḳarāra gel [52a]

192

[ŞİDĪKĪ]

fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün

1. Yaḳdı kül ḳıldı vücūdum āteş-i ruḥsār-ı yār
Tīre-reng eyledi beñzüm dūd-ı āh-ı pūr-şerār
2. Ol şaçı leylinüñ ' aşḳına düşelden berü dil
Vādi-i ḫayretde Mecnünveş gezer leyl ü nehār
3. Var mı bir āzāde-dil ey ḳāmeti serv-i revān
Olmaya yoluñda ol ḫāk ile yeksān şāyevār
4. Ḳanḡı dil-dāra maḫabbet eyler isem lā-cerem

191 Bākī D., G. 303 (5 Beyit), s. 287.

192 Sıdkī mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarında tespit edilememiştir.

Seng-i cevrenden zücāc-ı albe irer inkisār

5. **ıdkı**'nün gōnlünde hicr odın birez teskīn ider
Leblerūñ vafında nazm itdügi i' r-i āb-dār

193

[ıDKı]

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Ğamze ile em-i fettānuñ beni idüp helāk
Eyleyecekdür mekānumı gōresin zīr-i hāk
2. Ğuadan āzād kııl cevre oran oldu yeter
erha erha sīne imir-i ğamuñla oldu āk
3. Pertev-i nūr-ı cemālūñ āh-ı dil mir'ātini
Ğam kedūrātı televvūundan eyler mi ki pāk
4. Tār u mār itdi hevā-yı kākūlūñ mecmū' -ı dili
Bu uru sevdāyı gōr kim ' alum olur tīrenāk
5. Gūn yūzūñ vafında nazm itdügiūn **ıdkı** ğazel
Sā'ir e'ār arasında i' ri oldu tābnāk [53b]

194

[ıDKı]

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Berg-i gūlden lāle haddūñ ter olur dirler ehā
Nūkteler añlansa n'ola haylice nāzik edā
2. Muaf-ı hūsnūñde ūn bī-haddür esrār-ı rumūz
Ğı olup ' alum giderse anları gōrüp n'ola
3. Zūlfi kaydı fikrine dūmek dilā bābuñ degūl
atı mecmū' dil gerek anda perīān olmaya
4. Bir seriv āmetlūnūñ mīve-i valına kimūñ

---

193 Sıdkı mahlaslı iirlere yer veren alımalarda tespit edilememitir.

194 Sıdkı mahlaslı iirlere yer veren alımalarda tespit edilememitir.

Eli irerse yetişmiş er bil anı zāhidā

5. Nice rengin olmasun eş'ār-ı **Şıdkî** çün velî
Nesne zıkr itmez leb-i cānānesinden mā-'adā

195

[ŞİDKÎ]

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Çok dile cevr ü cefā kıldı sipihr-i bî- vefā
Zār u nālān itdigün göstermeyüp şubḥ u mesā
2. Şāh-ı 'aşkuñ tā ezelden 'abd-i fermānı iken
Şimdi bizden yeg ola hep ol raķib-i bed-liķā
3. Bezm-i ğamda n'ola olsam sākıyā bî-hüş-ı mest
La' l-i renginüñ ḥayālî sāġar-ı meydür baña
4. Bār-ı ğamdan taķatüm taķ oluban oldum dü-tā
Ĝamz idüp yāre beni toġrı dimezlerse n'ola
5. 'Ayn-ı çeşmüñde revān olsa n'ola eşküñ çü şu
'Aşık-ı dīdār olanuñ ḥālî budur **Şıdkıyā [53a]**

196

[ŞİDKÎ]

mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

1. Şehā kendüyi keşf ider çü müşk-bār
Kimüñ göñlünde sevdā-yı şaçuñ var
2. Şaçarum gevher-i eşki çü encüm
Gelicek yāduma sen mäh-ruḥsār
3. Ḥarāb iderdi dil mülkini ḥübān
Men' itmese şāh-ı 'aşk-ı dil-dār
4. Yeter ol lāle ḥaddüñ mihr-i 'aşkı
Felekde mihr birdir ey dil-i zār

---

195 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

196 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

5. Gözüm tutmadı **Şıdkî** ğayrın anuñ
Cihānda gerçi hūbān niçe biñ var

197

[ŞİDKÎ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hüsni-behçet mülkine olalı ol dil-ber emir
Kapusında kayd-ı 'aşk-ıla gönül oldı esir
2. Heft iklimi temāşā eyleyenler görmedi
Bir anuñ gibi cefā kânı vü hem rüşen-zamir
3. Gerçi sinemde karar eylemedi tir-i müjeñ
Lik andan içerü geçüp gönülde itdi yir
4. Nā-tüvān kaldum ğam-ı hicrānı sākî çekmeden
Cür' a-i meyle ayaklandur beni ol dest-gir
5. Bāb-ı 'aşkı halkasın çekşitme gel bābuñ degül
Niçe şehler **Şıdkıyā** anuñ kapusunda esir [54b]

198

[ŞİDKÎ]

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. Firqate meyl iderse ger dil-dār
'Āşık oldur rızā vire her bār
2. Yārsız zehr olupdurur baña qand
Leb-i la' li olalı lezzet-dār
3. Zülf ü haddüñ hevāsı olalı dil

---

197 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

198 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

Geçürür hüzn-i gamla leyl ü nehār

4. Hurrem bahtlıdur ol ʿ aşık
Rüz u şeb hem-demi anuñ ola yār
5. Nice dem-beste olmayam **Şıdkî**
Hasret odına yandı şabr u qarār

99

[ŞİDKÎ]

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

1. Hasret-i zülf-i yār ıla dil-i zār
Hiç bir yerde itmez oldu qarār
2. Toğmaz oldu çün ol ruḥı mihrüm
N'ola giydümse kara çün şeb-i tār
3. Zülfüñi haq yaratdı bir zencir
Mîr ü sulṭān aña esir ü zār
4. Kayd-ı zülfe düşeli miskin dil
Zeḳanuñ çāhı gibi zindān var
5. Vuşlat-ı yār çün ola pür-miḥnet
Yeñdürür **Şıdkî** hier odı şad bār [54a]

200

[ÜMİDİ]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1. Sāğar-ı bāde degül mihr-i muḥabbetdür bu³⁵⁴
Her ḥabāba nazar it necm-i saʿ adetdür³⁵⁵ bu
2. Künc-i miḥnetde gam u guşşañı yirsem ne ʿ aceb
ʿ Aşık-ı ḥaste-dile bir ulu niʿ metdür bu

---

199 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

200 Ümîdî D., G. 196 (5 Beyit), s. 357.

³⁵⁴ Sāğar-ı bāde degül: Sāğar-ı bādeye baq D. / muḥabbetdür: saʿ adetdür D.

³⁵⁵ necm-i saʿ adetdür: necm-i hidāyetdür D.

3. Bezm-i rindāna gelüp bu gice zaḥmet³⁵⁶ virdüñ
Yüri ey zāhid-i nā-dān ne ḥamāḳatdür³⁵⁷ bu
4. Bū-yı zülfüñ getürür bād meşāmm-ı cāna
Bi'llāh ey peyk-i ḥıṭāyī yine zaḥmetdür bu
5. Reh-i mey-ḥānede yāri göricek mestāne
Ey **Ümīdī** düşe pāyına ne minnetdür³⁵⁸ bu

201

[RAḤMĪ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Şekl-i ebrū-yı siyāhı ruḥ-ı cānān üzre
Gūyiyā besmeledür sūre-i Raḥmān üzre
2. Ḥasret-i la' lüñ ile merdümek-i dīdelerüm
İki noḳta gibidür kim yazılır ḳan üzre
3. *Enbeta'llahu nebāten ḥasenen*³⁵⁹ yazdı ḥaṭuñ
Ḥaṭṭ-ı yāḳut-ıla ser-çeşme-i mercān üzre
4. Ḥaṭṭ-ı ḥālüñ mi bu ya sūḥte-i pervāne midür
Ḳararup düşmiş ola şem' -i şebistān üzre
5. Ḥāme-i zerle yazarsa yiridür kātib-i şun'
Raḥmiyā bu ğazelüñ şafḥa-i mercān üzre [55b]

202

[HAYĀLĪ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

³⁵⁶ zaḥmet: şıḳlet **D.**

³⁵⁷ ḥamāḳatdür: ḥıffetdür **D.**

³⁵⁸ düşe pāyına ne minnetdür: düşe gör pāyına fırsatdur **D.**

201 Rahmī dīvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

³⁵⁹ Enbeta'llahu nebāten ḥasenen : Allah O'nu güzel bir bitki (gibi) yetiştirdi. (Ayet)

202 Hayālî D., G. 481 (5 Beyit), s. 256.

1. Ey şanem şol hâl kim k̄onmuş o h̄att-ı mehveşe
Kâfir-i Hindû durur kim secde kılmış³⁶⁰ âteşe
2. Cānını k̄urbān virürdi³⁶¹ uğrasa ‘āşık-laruñ
Hanceruñ gibi yalıñ yüzlü güzel pehlū-keşe
3. Şām-ı firkatde³⁶² benimçün az giryān olmaduñ
Göreyin ey merdüm-i çeşmüm ilāhī çok yaşa
4. Baña eflāküñ tokuz peymānesin bir yirden iç
Tolu içmek dileseñ³⁶³ ben ‘āşık-ı deryā-keşe
5. Devlet-i dünyāya meyl itmez **Hayālī** pāk-dil
Şāh-bāz-ı evc-i istignā olan k̄onmaz leşe

203

[BĀĶĪ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Göñül almağa gelür şiveye āgāz eyler
Dil-i bī-çāreyi ben ‘arz idicek nāz eyler
2. Ne hümā k̄opdı³⁶⁴ ser-i zülfi hevāsında³⁶⁵ yine
Göñül ol mertebelerden yüce pervāz eyler
3. Kāmet-i naḥle göre şive³⁶⁶-i refṭār olsa
Yine bu ḥāleti³⁶⁷ ol serv-i ser-efrāz eyler
4. Göreyin ṭur seni bir laḥza disem yollarda
Baña ol şūḥ-ı cihān şiveyi ṭurmaz eyler

³⁶⁰ kılmış: eyler **D.**

³⁶¹ virürdi: ederdi **D.**

³⁶² Şām-ı firkatde: Şām-ı hasretde **D.**

³⁶³ dileseñ: istesen **D.**

203 Bâkî D., G. 126 (5 Beyit), s. 179.

³⁶⁴ k̄opdı: kaydı **D.**

³⁶⁵ hevāsında: nevāsında **D.**

³⁶⁶ şive: hālet **D.**

³⁶⁷ ḥalet-i: şiveyi **D.**

5. Bend-i zülfinden elem çekme inen ey **Bākī**
Seni ağıyardan ol kayd ile mümtāz eyler [55a]

204

[BĀĶĪ]

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

1. Sākī elünde bülbüleyi bülbül eyleseñ
İçseñ şarābı ruĥlaruñı gül gül eyleseñ
2. Gül devri 'ıyş mevsimidür muṭribā bugün
Bülbül-şıfat çemende biraz ğulğul eyleseñ
3. Söyletseñ ey şürāḫī sen erbāb-ı meclisi
Muṭrib ferāğat eyleyicek ḳulḳul eyleseñ
4. Sevdā-yı ḫāl-i yār ile ey dil 'aceb degül
Meyl-i ḳaranfül arzū-yı fülful eyleseñ
5. Destünde Züfikār-ı 'Alī nevk-i ḫāmedür
Bākī semend-i ṭab' uñ olur Düldül eyleseñ

205

[BĀĶĪ]

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1. Lebüñi āl ile öpmiş ola mı peymāne
İçeyin ölmez isem ḳanını ḳana ḳana
2. Nüş-i cām eyler iken meclis-i mestān içre
Lebüñ ol ḫālet ile girmemek olmaz ḳana

---

204 Bākī D., G. 255 (5 Beyit), s. 257-258.

205 Bākī D., G. 437 (5 Beyit), s. 371.

3. Bezm-i meyde güzelüm kan ola şāyed arada
Çekmesün hancerini ğamzelerüñ mestāne
4. Rāzumız nāle ile ʿāleme fāş eyledi dil
Bizi rüsvā-yı cihān eyledi ol³⁶⁸ dīvāne
5. ʿAyş u ʿişret demidür çekme ğam-ı devrānı
Bākiyā gel berü sāġar çekelüm rindāne [56b]

206

[ŞİDKİ]

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

1. Āh kim olmadı maḥrem cān u dil cānān-ıla
ʿAhd kıldum ayruķ ülfet itmeyem ḥübān ıla
2. Düşdi dil pervāne-veş çü şemʿ-i ʿaşkına anuñ
N'ola yanup yaķılırsa āteş-i hicrān-ıla
3. Bu ḥaṭ-ı aḥzarla şāhum beñzer ol cūya ruḥuñ
Çevresi ola müzeyyen sünbül-i reyḥān-ıla
4. Müfredāt-ı ʿaşkuñuñ biñden biri olmaķ beyān
Gelse lāzım şerḥ olunmaz defter-i dīvān-ıla
5. Bir ğün ola diye sen kim bir cefā-keş ʿāşıkum
Varıdı dirlerdi **Şıdkı** aña ad u şan-ıla

207

[ŞİDKİ]

mefʿ ülü fāʿ ilātü mefāʿ ilü fāʿ ilün

1. Gerçi dil içdi cām-ı lebüñden şarāb-ı ʿaşķ
Mihr-i ruḥuñla lebüñ çeker ıztırāb-ı ʿaşķ

---

³⁶⁸ ol: bir **D**.

206 Sıdkı mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

207 Sıdkı mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

2. Bārān-ı eşki ŝaçmasa çeşmüm seĥābı ger
Ben ‘ aŝıķ-ı cefā- keşi yaķardı tāb-ı ‘ aŝķ
3. Sāde iken ķuyūd-ı ğarażdan o muĥtaŝar
Lāl itdi niçe dilleri ŝerĥ-i kitāb-ı ‘ aŝķ
4. Cevr ü cefāı luĥf u kerem rām ol emrine
Ey dil ne emr iderse ki ‘ ālī-cenāb-ı ‘ aŝķ
5. Ŝaĥn- ı ğöñülde **Ŝıdkıyā** ğör iki ‘ ālemi
Rūŝen ķılalı meŝ‘ ale-i āftāb-ı ‘ aŝķ [56a]

208

[ŜıDKĪ]

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Dāĝ-ı ĥasret lālenüñ baĝrını ĥün itmiş durur
Başını şalar serv-i ķaddüñ cünün itmiş durur
2. Kākülün sevdāsınuñ ķayd-ı belāsı dil-berā
Niçe ser-keş dilleri zār u zebün itmiş durur
3. Naķd-i ĥüsn elden ğider aldanma fānī ‘ āleme
Bir degirmendür felek çok ‘ ömri un itmiş durur
4. Her tarafından ŝāh-ı ğam şaldı dile derd ‘ askerin
Bu belāyı baña naĥs-ı baĥt-ı dün itmiş durur
5. Vādi-i ğamda teĥassürler çeküp **Şıdkı**-i ğarīb
Leblerün yādıyla eşkin la‘ lĝün itmiş durur

209

[ŜıDKĪ]

mef‘ ülü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün

208 Sıdkı mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

209 Sıdkı mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

1. Gerçi dil içdi cām-ı lebünden şarāb-ı ‘aşk
Mıhr-i ruḥuñ ıla lebüñ çeker ıztırāb-ı ‘aşk
2. Bārān-ı eşki saçsa çeşmüm seḥābı ger
Ben ‘āşık-ı belā-keşi yaḫardı tāb-ı ‘aşk
3. Sāde iken kuyūd-ı ğarażdan o muḫtaşar
Lāl itdi niçe dilleri şerḥ-ı kitāb-ı ‘aşk
4. Cevr ü cefāsı luḫ u kerem rām ol emrine
Ey dil ne emr iderse ki ‘ālī-cenāb-ı ‘aşk
5. Mir’at-i dilde **Şıdkıyā** görür iki ‘ālemi
Rüşen kılalı meş‘ale-i āftāb-ı ‘aşk [57b]

210

[ŞİDKĪ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Niçe bir ‘aşk ıla ey dil dile destān olasın
Niçe bir vādi-i firḫatde ḫırāmān olasın
2. Gösterür cevır ü cefā vü elem ol ruḫları şem‘
Niçe bir āteş-i ḫahrile biryān olasın
3. Mest-i ‘aşk-i ezelisın yürı def‘ eyle dilā
Niçe bir cām-ı firākı ile sekrān olasın
4. Bāğ-ı vaşlına irem deyü dilā zucm idüben
Nice bir zülfi hevāsı ile perişān olasın
5. **Şıdkıyā** çün nazār itmez dür-i eşke yāruñ
Niçe bir yolına anuñ güher-efşān olasın

211

[ŞİDKĪ]

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

210 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

211 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

1. Hatt-ı ñevresteñi görüp cān virürisem n'ola
Nev-bahār olup çemen bitse sefer olur revā
2. Cevr-i bī-oranı terk it zulmi nā-ḥaḳ eyleme
Yādiña gelmez mi şāhum yoḥsa ki rüz-ı cezā
3. Bendeñe ʿahd eyleyüp didiñ cefālar ideyüm
Bu vefāsızlık nedür ki itmedüñ ʿahde vefā
4. Gözüümüñ eṭrāfına bir ḥavlı çekdüm ḥārdan
Yāre baḳa gözlerüm hiç ḡayrıya baḳmaya tā
5. İstese cānāna cān **Şıdkı** diriḡ itme şakın
Yoḥsa bī-minnet ecel alur amān virmez saña [57a]

212

[HĀLİŞİ]

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

1. Bir ḳaşı yā ḡamıyla o kim nā-tüvān olur
Āh oḳlarına ḳaḍḍ-i dü-tāsı kemān olur
2. Dil-teşne-i zülāl-i leb-i yār olanlaruñ
Tā cān virince seyl-i sirişki revān olur
3. ʿUşşāḳ-ı bī-nevālara ey ḡonca-fem nişān
Dilde terāne elde mey-i erguvān olur
4. Rāh-ı ṭaleb taʿablarını iḥtiyār iden
Genc-i murāda vāşıl olup kāmurān olur
5. Sīr-āb-ı cūy-ı maʿrifet olduñsa **Hālişī**
Feyz-i zülāl-i nazm-ı terüñ ḳüt-ı cān olur

213

[FEYZÎ]
mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün

1. Ruḥuñ şevkiyledür şem' üñ ziyâsı
Lebüñ yâdıyladur bezmüñ şafâsı
2. Mezâk-ı ehl-i bezme zehr olur mu
Eger olmazsa sâķi merḥabâsı
3. Öper göz göre la' l-i yâri sâġar
Ne cânsızdur görüñ ol o fenâsı
4. Oķur medḥin şarâb-ı dil-güşânuñ
Degül ḥâlî şurâḥinüñ şadâsı
5. Şehâ Feyzîyi bezmüñden ayırma
Gerekdür meclisüñ bir bî-nevâsı [58b]

214
[RÛḤÎ]
fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Āh idüp senden ³⁶⁹ umarken dil-i gümrâh meded
Başladuñ cevır ü cefâ eylemege āh meded
2. Kalmışuz vâdî-i firķatde ne hem-dem ne refiķ
Meded ey ḥızır-ı zamâne meded eyvâh meded³⁷⁰
3. Böyle kalmaz tokunur tîr-i każâ a' dâya
' Āķıbet bir gün ider āh-ı seḥergâh meded
4. Sevin ey dil ki helâk eyledi aġyârı nigâr
Ne sa' âdetdür ide bendesine şâh meded

---

213 Feyzî-i Kefevî divânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

214 Rûhî D., G. 131 (5 Beyit), c1, s. 388.

³⁶⁹ Āh idüp senden : Mîhr ü vefâsından **M**.

³⁷⁰ Meded ey Ḥızır-ı zamâne meded eyvâh meded: Olsun ol Ḥızır-ı zamân bedraķa-i râh meded **D**.

5. Ğayrdan umma meded eyle tevekkül Hâkka
Rûhiyâ devlet anuñ kim ide Allâh meded

215

[BĀĶĪ]

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Elüm irmez n’ideyin âh ol boyı şimşâda
İdeyin minneti yirden göge dek feryâda
2. Yazmağa³⁷¹ naqş-ı ‘izâruñ müje-i hûn-âlûd
Ķatı çok renk çeküpdür³⁷² Ķalem-i Bih-zâda
3. Nâle beñzer tenimüñ didi gören taşvîrin
Âferîn anı Ķalemdeñ çıkarar üstâda
4. SâĶiyâ câm-ı şarâb [u] felek-i bî-encâm
Şîşelerdür biri pür-bâd u biri pür-bâde
5. Mey içüp mest-i Ķarâb³⁷³ olmayıcaĶ ey **BâĶi**
Ne gönül baĶlasun âdem bu Ķarâb-âbâda [58a]

216

[NESİMÎ]

mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün

1. Yüzüñ bedri cihânuñ dânesidür
Ay-ıla gün anuñ pervânesidür
2. Cihân ü cân ü dil yoluñda Ķurbân
Eger lâyıĶ düşe şükrânesidür
3. ŞaĶuñ zencîrine düşdi bu gönülüm
Selâsil-i zülfüñüñ dîvânesidür

215 Bâkî D., G. 423(7 Beyit), s. 362.

³⁷¹ Yazmağa: Yazmada **D.**

³⁷² çeküpdür: virüpdür **D.**

³⁷³ mest-i Ķarâb: mest-i müdâm **D.**

216 Nesîmî D., G. 220 (7 Beyit), c.1, s. 453.

4. ařuñ ıla kirpiküñ zülfüñle alüñ
arāmī gözlerüñ mestānesidür
5. Yüzüñde ābid olmuşdur Nesīmī
Nesīmīnin bugün cānānesidür

217

[NESİMİ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. üsñüñüñ ayrānidür³⁷⁴ ūr u melek
Ařkuña ser-geştedür dā'im felek
2. Vuřlatuñ baña³⁷⁵ müyesser olmadı
Nitekim çekdüm bu yolda³⁷⁶ ok emek
3. asretüñden ğam yir isem ben³⁷⁷ n'ola
Ařıkuñ dā'im işidür ğam yimek³⁷⁸
4. şol şeker dilden³⁷⁹ revā mıdur řehā
Ben³⁸⁰ muibbe sen acı söz söylemek³⁸¹
5. Ey Nesīmī āıbet varur yile
Bī-vefā ile yinen nān u nemek³⁸² [59b]

218

[FEYZİ]

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Dil-i bī- aş řāhum mülke beñzer kim meliksizdür
Ĝam-ı bī-hüde bir ıdmet durur kim döşeliksizdür

---

217 Nesīmī D., G. 219 (7 Beyit), s. 208-209.

³⁷⁴ üsñüñüñ ayrānidür: üsñüñe ayrān durur D.

³⁷⁵ baña: maña D.

³⁷⁶ çekdüm bu yolda : yoluñda çekdüm D.

³⁷⁷ ben: men D.

³⁷⁸ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

³⁷⁹ dilden: lebden D.

³⁸⁰ Ben: Men D.

³⁸¹ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

³⁸² Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

218 Feyzī-i Kefevī D., G. 79 (5 Beyit), s. 374.

2. Lebũñ hakkāk eli toğunmamış bir la‘l-i rađřāndur
Muřaffā diřlerũñ şol dũrre beñzer kim deliksizdũr
3. Kelā mı şu‘ belendũrme uzatma gel mađāmātı
Gõñũl āvāze-i ĥũsni o řũđũñ bũseliksizdũr
4. Serāy-ı şi‘ ri ğayruñ cũmle derme şatmadur amma
Benũm bũnyād-ı ebyāt-ı řafā-bađřum³⁸³ heliksizdũr
5. Hemān bir tiğ-ı cevher-dāra beñzer nũkte-i **Feyzi**
Beterdũr ta‘n-ı dũřmen gerçi ammā kim řeliksũzdũr

219

[řAFĀYĪ]

mefā‘ ilũn mefā‘ ilũn mefā‘ ilũn mefā‘ ilũn

1. Ŗul oldum řāh-ı ‘ aşşa mũlk-i dil şanma meliksizdũr
İrer biñ neş ‘e her lağza dimeñ kim dõřeliksũzdũr
2. İrāk-ıla Hicāzuñ İřfahānuñ yõresin gezdũm
Leb-i dil-ber gõñũl rāst gelmedũm kim bũseliksizdũr
3. Ol āhen-dil şaşı yānuñ ĥadeng-i tĩr-i mũjġānı
Mũe ‘eşşir durur ‘ uřřāđa egerçi kim řeliksizdũr
4. Uřũl ũzre ma‘ ānĩdũr kelāmum şavr-ı Ĥusrevdũr
Suřũr-ı defter-i nazmum Nizāmĩveř heliksizdũr
5. Belāġatla feřāđatde **řafāyĩ** řarz-ı eş ‘ āruñ
Ŗamu ebkār-ı ma‘ nĩ cevher-i nazmuñ deliksizdũr [59a]

220

[SİRRĪ]

mefā‘ ilũn mefā‘ ilũn mefā‘ ilũn mefā‘ ilũn

---

³⁸³ bũnyād-ı ebyāt-ı řafā-bağşum: bũnyād-ı ebyāt-ı ferağ-bağşum **D.**
219 şaire ait bir dīvān tespĩt edilememiştir.
220 Sırrĩ D., G. 93 (6 Beyit), s. 330.

1. Degül hâl-i siyâh-i dil-rubâ çîn-i cebîn üzre
Şenâ itmekde³⁸⁴ bir Hindüdür ol deryâ-yı Çîn üzre
2. Helâk olursun âhîr yara-yı tîğ-ı hacâletden
Şağın merhem-nih olma zağm-ı ‘ aşk-ı dil-nişîn üzre
3. Hilâli bir nefesde cilvegâh-ı âfitâb eyler³⁸⁵
Süvâr olsa kaçan ol şeh-süvârum sîmzîn üzre³⁸⁶
4. Miyân-ı kühda gūyâ bir âb-ı şâf olur peydâ
Tağınsa hañçer-i hûn-rîzin ol âfet sürîn üzre
5. Degüldür hañç-ı yed ressâm-ı kudret sūre-i Nūrı
Niçe şıgdurdu bilmem iki berg-i yâsemîn üzre³⁸⁷
6. Hoşâ mi‘ mâr-ı tab‘ -i **Sırrî**-i pākîze-meşreb kim
Bu nev‘ a tarh-ı ebyât itdi bu nâzik zemîn üzre

221

[SİRRÎ]

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

1. Tersân kazâ ğamze-i âşüb-fitenümden
Lerzân kader nazra-i şūriş-figenümden³⁸⁸
2. Sâlim olamaz kūşe-i çeşmümde de ğamze
Âşâr-ı füsün-ı nigeħ-i pūr-fitenümden
3. Pervâne-i şem‘ -i ruħ-ı pūr-nūrum olup hūsn
Pervâz idemez pertev-i vech-i ħasenümden
4. Gül ğonca olur ser-be-giribân-ı hacâlet
Hengâm-ı süħan şîve-i nuñk-ı dehenümden [60b]
5. Hūrân-ı behişt itse sezâ bŷy-ı gedâyı
Gîsŷ-yı girih-gîr şiken-ber-şikenümden

³⁸⁴ Şenâ itmekde: Şinâverlik ider **D**.

³⁸⁵ cilve-gâh-ı âfitâb eyler: sihr ile bedr-i münîr eyler **D**.

³⁸⁶ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

³⁸⁷ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

221 Sırrî D., G. 90 (10 Beyit), s.328.

³⁸⁸ dîvânda bu beyitin mısraları yer deĝiştirmiştir.

6. Ma' dūm³⁸⁹ ola bāzū-yı vera' dan eşer-i zūr
Bî-ṭāḳat olup pençe-i ' ismet-şikenümden³⁹⁰
7. Biñ Yūsuf-ı sır-āb-cemāle ola mālik
Cūyā-yı tecerru'³⁹¹ teh-i çāh-ı zeḳanumdür³⁹²
8. Pür-suḥte-i şem' -i cemālüm olur elbet
Pervāne güzāriş bulamaz encümenümden
9. Cānāne lisānından idüp **Sırrı** bu nazmı
Pür-şehd ideyüm kām-ı mezāḳı sūḥanumdan³⁹³

222

?

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Eylemek mi ḳaşdı dāğ-ı ' āşıḳān āyīneyi
Dest-i nāzundan bırakmaz bir zamān āyīneyi
2. Zīver-i ḥüsn-i ḥudā-dādı yeter tezyīn için
İstemez ol çehre-i pür-ḥüsn ü ān āyīneyi
3. Gāh ebrū geh nihāl-i ḳaddüñe manzar idüp
Eyledüñ reşk-āver-i pīr ü cūvān āyīneyi
4. Müstemendāne şunar ol şāh-ı ḥüsnüñ rüz u şeb
Destüne ḥurşid ü mehden āsumān āyīneyi
5. Şīve-i cevr-āzmāyide teraḳḳī-sāz olur
Destüne virmeñ o şūḥuñ el'-amān āyīneyi [60a]

223

[ŞİDKĪ]

³⁸⁹ Ma' dūm: Ma' dām D.

³⁹⁰ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

³⁹¹ tecerru' : teḥarrüc D.

³⁹² Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

³⁹³ Bu beyit dīvānda 10. beyittir.

220 Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

223 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Ğam-ı ' aşksız gönül şol mülke beñzer kim meliksüzdür
Muḥabbet manşıbından ğayrı manşıb döşeliksüzdür
2. Dün ü gün Allah Allah diyü ' aşkuñ kullsin bekler
Dil-i zārı kıyās eylesün yārān gediksüzdür
3. Maḳāmātı uzatma muḫribā ḳat' it nağmelerüñi
Şafā-baḫş olmaz āvāzuñ ki zārā büseliksüzdür
4. Kûpe olmağa lāyık şehlere nazm eyledüm cevher
Degül berrî vü yā baḫri ki zārā ol deliksüzdür
5. Suṭūr-ı şî' ri **Şıdkî**' nün birer şemşîr-i sātı' dur
Dilin ' aşıkıların hün-āb ider gerçi çeliksüzdür

224

[ŞİDKÎ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Sīnemi mecrūḫ iden şimşîr-i ğam
Zār iden dil bülbülin ol ğonca-fem
2. Ḥüsnüñ āyātın oḫur idi gönül
Ḥalk olınmamış iken levḫ u ḳalem
3. Naḳd-i cān vir ey gönül cānānuñuñ
Diriseñ cennet-i vişāline irem
4. Görmemek ister-iseñ ' ālem ğamın
Ḳoma elden cām u gülgünü çü Cem
5. Mîr-i mülk-i ' aşḳ olduḫ Ḥaḳḳa ḫamd
Dūd-ı āhum **Şıdkî** başumda ' alem [61b]

225

[ŞİDKÎ]

---

224 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

225 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.

1. Nağd-i 'ömrüñi 'abeş yerlere şarf itme dilā
Cümleden mes 'ül olursun ölicecek rüz-ı cezā
2. Ma' rifet kesbi için halk itdi seni Hālıkuñ
Koyup anı gayrı sevdālar taleb degül revā
3. 'Ākil olan 'işve-i dehre gönül virür mi kim
Almamışdur kimse behre işbu dünyādan şehā
4. Devlet-i dār-ı cihānı şanma olur pāy-dār
Kıışsa-i Dārā yiter olduğına ol bī-bekā
5. Biñ yıl olsa Nūh gibi 'ömrüñ irişecek ecel
Ol 'ömür bir ān ya bir sā' at kadarca gelmeye
6. Çünkü yok durur şebātı bu harāb olasının
Fi'l-ḥaḳīka biñ yıl ile bir dem olur istivā
7. İhtiyār eyle dilā tecrīd fenāfillāh olup
'Aşq bāzārı revācıdurur esbāb-ı fenā
8. Şol ki ferdiyyet maḳāmında vücūd ifnā ider
İrişür bir varlığa ki_olmaz fenā ol varlığa
9. 'Azm kıl keşret diyārından maḳām-ı vaḥdete
Mülk-i bāḳīde bulasın tā ki kurb[iyyet]de cā
10. Vaḥdet içre lezzetin bulan şuhūduñ bir nefes
Ser-te-ser ekvāna değışmez ol ānı serverā [61a]
11. Yüri var eyle vücūd-ı bī-vücūduñı nefiy
Haḳḳ ıla bāḳī ḳalup bulmamaḳ isterseñ fenā
12. Şāf gerek āyīne-veş gerd-i ta' alluḳdan gönül
Kim göre fānī imiş kevnüñ vücūdı muḳlaḳā
13. Yāri dilde ara zāhid ḫālib-i dīdār iseñ
Mü'minüñ ḳalbine zīrā didiler beyt-i ḫudā

14. Mihr-i hüküm-i Haq kimün gönlünde eylerse tulū^ç
İns ü cinn ü mūr u mār emrine anuñ rām ola
15. Zümre-i belhüm edalldan eylesinler ihtirāz
Fırka-i taht-ı kıbābīden olurlarsa n'ola
16. Tā'irān-ı kudsiyān ile enīs olmaz kişi
Hiddeti terk eylemeyince İbn-i Meryem gibi tā
17. Dünyā vü^ç uqbāda olur maẓhar-ı luṭf-ı cemāl
Levṣ-ı ḥubb-ı māsivādan göñli kimün pāk ola
18. Māsivā sevdāsı naqşın levḥa-i dilden gider
Nefs ile şeyṭān sāde göñlüge yol bulmaya
19. Nice görsün ḥubb-ı mevlādan eserler şol göñül
Haẓz-ı nefsanī gözine perde-dār olmuş ola
20. Rişte-i nazma birez dizdüm ma'ānī cevherin
Dürr-i bahri ya Bedaḥşān la' [i] degüldür şehā [62b]
21. N'ola naḥl-i şi' rüme aḡyār atarsa seng-i ta'n
Şol dıraḥt ki mīve-dār ola taş atar eşkiyā
22. Nefs tuzaqlarına **Şıdkī** yā Rab olmuşdur esir
Hādī ismün ḥakkiçün kırtar hidāyet kııl aña

226

[ŞİDKİ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün

1. Hāne-i dil miḥnet-i yār-ıladurur çün pür-gām
Aḡlamaqdan nice olsun ḥāl-i çeşm-i pür-nem
2. Femi mīmi zülüfi lāmı kāmēti elifi
Virdiler bu dil-i bī-çāreme ḥaylice elem
3. Zülfi sevdāsı ḡamı-yla ölicecek tā maḥşer
Kābrüm üzre dūd-ı āhum tūtısardur mātem

4. Bâgda seyr için ol lâle-ruhı kâ'il idüm
Bir kenârdan boyunum ben de benefşeves egem
5. Al-ıla her dem öper ol serv kıddüñ ayağın
Al ehl-i hün-ı eşküm gibi yoğ bir nesnem
6. Ben gam-ı hicr ile giryân ü perîşân-ğâlüm
Yâr ise tırmadın ağıyâr ile eyler 'âlem
7. Ğam-ı dehri añlamış geldi cihâna **Şıdkî**
Anuñiçün ağlayup itdi fiğân şorduğı dem [62a]

227

[RŪHÎ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Kimi gamnāk bu halkuñ kimi 'ayyāş nedür
Kiminüñ bālişi atlas kiminüñ taş nedür
2. Bâgda ħande³⁹⁴ nedür ğonca-i nev-ğāsteye
Bülbül-i zârdaki dîde-i hün-pāş nedür
3. Taleb-i ni' met-i vaşl eyler iken Leylâdan
Kāse-i kelle-i Mecnūni³⁹⁵ şıyan taş nedür
4. Biricik derd ü belâ sofrasına mihmân ol
Sen de gör ehl-i mağabbet yidüğü aş nedür
5. Bağrumı nāvek-i bî-dād ile kim deldi dime
Rūhiyâ ol süzilen göz çatılan kaç nedür³⁹⁶

228

[BĀĶÎ]

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

227 Rûhî D., G. 379 (7 Beyit), c.1, s. 558.

³⁹⁴ Bâgda ħande: Bâ' iş-i ħande D.

³⁹⁵ Kāse-i gülle-i Mecnūni: Kāse-i Qays-ı dil-fikârî D.

³⁹⁶ Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

228 Bâkî D., G. 84(7 Beyit), s. 152-153.

1. Gülgün kabâsı ol şanemün şanki lâledür
Cism-i laîfî lâle-i hamrâda jâledür
2. Karşumda allar geyüp ol lâle-ruḥ yine
Gülgünilerle ʿ aqlum alur şan piyâledür
3. Sünbül şoğunmuş³⁹⁷ alınâ şanmañ o gül-ʿ izâr
Çıkmış külâh-güşeye târ-ı külâledür³⁹⁸
4. Tâḳ-ı cefâda manzara-i çeşm-i dil-rübâ³⁹⁹
Kûy-i belâda ḥâne-i câna ḥavâledür⁴⁰⁰
5. **Bâkî** sipihr âhum oḳına siper tutar
Farḳ-ı felekde zâhir olan şanki⁴⁰¹ hâledür⁴⁰² [63b]

229

[BÂKÎ]

fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilün

1. Bâg⁴⁰³ -ı ğamdaʿ andelîb eyler fiġan u zârlar
Ġoncalarla şalınur şaḥn-ı çemende ḥârlar
2. Bende-i fermân olup ġisû-yı kâfir-kîşüne
Ḥıdmete bel baġlayupdur ey şanem zünnârlar
3. Ġoncaâsâ ḳan ile ṭolmuş ġönüller açmaġa⁴⁰⁴
Leblerüñden öġrenür var ise şîrînkârlar
4. Fürkatüñde tañ mı şeftâlû dilerse cân u dil
Mîve-i bî-vaḳt iderler arzû bîmârlar⁴⁰⁵
5. Ḥaḳ budur **Bâkî** nazîr olmaz bu muʿ ciz nazmuña
Şîʿ re âġâz itseler şîmden ġirü seḥḥârlar⁴⁰⁶

³⁹⁷ şoğunmuş: takınmış **D.**

³⁹⁸ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

³⁹⁹ çeşm-i dil-rübâ: çeşm-i yâr **M.**

⁴⁰⁰ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

⁴⁰¹ şanki: şanma **D.**

⁴⁰² Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

229 Bâkî D., G. 85(7 Beyit), s. 153.

⁴⁰³ Bâg: Hâr **D.**

⁴⁰⁴ açmaġa: açmaġı **D.**

⁴⁰⁵ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

⁴⁰⁶ Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

1. 'Arız mı bu ya lāle-i aḥmer mi nedür bu
 ẖāmet mi bu 'ar'ar mı şanavber mi nedür bu
2. Leb mi bu ya yāḳūt mı yā la' l-i Bedeḥşān
 Ḥalvā mı bu ya şehd mi şekker mi nedür bu
3. Sünbül mi benefşe mi ya şeb-bū mı ya reyḥān
 Ya misk mi ya zülf-i mu'anber mi nedür bu
4. Ebrū mı bu ya ḳavs-i ḳuzah mı ya meh-i nev
 Ya dāne-i ḥālūñ mi ya aḥter mi nedür bu
5. **Emrî** felege didi gören ḳanlu yaşumla
 Ṭolu mey-i rengin ile sāḡar mı nedür bu [63a]

fe'ilātün mefâ'ilün fe'ilün

1. Eyledük tîr-i yāra sîne siper
 Ey dil ammā iḥeñ bilür ne çeker
2. Göñline girdi ḡonca-i bāḡuñ
 Vaşf-ı dendānuñ ile jāle-i ter
3. Ḥāk-i pāyüñ çü gördi⁴⁰⁷ bād-ı şabā
 Didiler aña Genc-i Bād-āver
4. Bāḡ-ı kūyuñda ey nihāl-i cefā
 Lāzım oldı ḡar-ı raḳibe şemer
5. Nazmuña ey **Ümîdî** kıymet yok
 Ṭab' -ı pāküñ olalı kân-ı güher

---

230 Emrî D., G. 420(5 Beyit), s.229.

231 Ümîdî D., G. 59 (5 Beyit), s. 218.

⁴⁰⁷ çü gördi: getürdi D.

1. Haţuñdan revnağ-i ʿ anber şikeste
Lebüñden hoğğa-i gevher şikeste
2. Ğam-ı bālā-yı ƣaddüñle ģamīde
Olur şāğ-ı gül-i ağmer şikeste
3. Bağup āyīne-i ruğsār-ı yāre
Olur mirʿ at-i İskender şikeste
4. ʿ Aceb mi ģvān-ı yağma-yı ģamuñda
Olursa ger sifāl-i ser şikeste
5. **Ümîdî** seng-i hicrān⁴⁰⁸ ile ol şūğ
Göñül āyīnesin eyler şikeste [64b]

1. Ağıdup cūy-ı eşkümi o melek
Döndi bir āsiyāba çarğ-ı felek
2. Ƙatı deler-idi ģadeng-i müjeñ
Delek ey ƣaşları kemān delek⁴⁰⁹
3. Sālik-i rāh-ı ʿ aşğ olan āğir
İrişür bir selāmete giderek⁴¹⁰
4. Bağr-i ģamdan ģulāşa fülk-i dili
Dostum ģayli rüzgār gerek
5. Zen-i dehre **Ümîdî** virdi ƣalāğ
Görmedüm bir anuñ gibi erkek

232 Ümîdî D., G. 219 (5 Beyit), s.380.
⁴⁰⁸ seng-i hicrān: seng-i buğrān **D.**

233 Ümîdî D., G. 125 (5 Beyit), s. 285.

⁴⁰⁹ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

⁴¹⁰ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

1. Hüsrevā 'ālemi tıtdı feryād
Söyle şirîn dehenüñ kılsun yād
2. Hāne-i dilde görüp düzd-i ğamı
Näleler kılsa 'aceb mi feryād⁴¹¹
3. Kadd-i bālāña olup āşufte
Dostum tağlara düşdi şimşād⁴¹²
4. Ol kaşı ya dile bir tır urdı
Oldı cānumda yine zaḥmı ziyād
5. Kuluñ olalı Ümîdî bendeñ
Başuna oldı efendi āzād⁴¹³ [64a]

1. Şāhuz diyār-ı meclise sāķī vezirimüz
Mey-ḥāne piş-ḥ'āmı olupdur serirümüz
2. Mihr-i ruḥuñla toptoludur sīnemüz n'ola
Āfāķa nūr virse zamīr-i münirümüz⁴¹⁴
3. Cevr-i ḥaṭ-ı nigār ile ḥāzır belā vü ğam
Fikr-i dehān-ı yār ile ğā'ib zamirümüz⁴¹⁵

---

234 Ümîdî D., G. 25(9 Beyit), s. 183.

⁴¹¹ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

⁴¹² Bu beyit dîvânda 6. beyittir.

⁴¹³ Bu beyit dîvânda 9. beyittir.

235 Ümîdî D., G. 104 (5 Beyit), s. 264.

⁴¹⁴ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

⁴¹⁵ Bu beyit dîvânda 2. beyittir.

4. Şabr u qarār az u firāvān nuḳūd-ı eşk
Yāruñ fidā yolına ḳalil ü keşirümüz
5. Tāḳ-ı sipihri ṭoldıralı āh u zār ıla
Yāruñ **Ümîdî** ḳalmadı kūyında yirümüz

236

[ÜMÎDÎ]

mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün

1. Açdukça yara sīneme ol tiğ-ı zer-nigār
Bir yara ḥazz idüp açılır ḳalb-i ğam-ğüsār
2. Ḥod-bīn olur görince [dilā] kendin ol perī
Virme eline āyīne luṭf ile zinhār
3. Nuḳl-i lebüñle bāde-i la' lüñ durur ğaraż
Yinüp içilmedük ne var ey şūḥ u şivekār
4. Mihrāb-ı tāḳ-ı ebrū-yı dil-dāra baş egüp
Ḳaddin hilāl iki bükür eyler i' tizār
5. Cevr ü cefā ile beni bīzār şanma kim⁴¹⁶
Varup **Ümîdî** yara eyleyeyin⁴¹⁷ aḥ u zār [65b]

237

[ÜMÎDÎ]

mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün

1. La' lüñ cefāsı cānuma kār itdi sem gibi
Bu derd ile helāk olam āḥir ölem gibi
2. Mızrāb-ı tiğ-ı ğamzeler irdükde sīneme
Feryāda geldi rişte-i [cān] zīr ü bem gibi

---

236 Ümîdî D., G. 42 (5 Beyit), s. 201.

⁴¹⁶ şanma kim: şanmasun D.

⁴¹⁷ yara eyleyeyin: eyleyeyin yāra D.

237 Ümîdî D., G. 254 (5 Beyit), s. 415.

3. Aldı sipāh-ı hāl ü haṭı milket-i dili
Geldi nihāl-i ḳaddi dikildi ʿalem gibi
4. Devr-i bahār-ı ḥüsnidür ol serv-i ser-keşüñ
Cüy-ı sirişkümler olsa [revān] n'ola dem gibi
5. Olduñ Ümîdî lücce-i ʿaşḳ ile āşinā
Ger telḥ-kām iderse felek n'ola yem gibi

238

[ÜMİDÎ]

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

1. Būs-ı dehān-ı yāra ṭolaşur çü gördiler
Meclisde bāde-i gülgünü sürdiler
2. Deşt-i belāda Ḳaysa hevā-dārmış diyü
Murğ-ı cenāb-ı Leyliyi iller uçurdılar
3. Bāzār-ı ğamda laʿl-i leb-i yār ile gözüm
Eşkümler güherlerini ayağa düşürdiler
4. Kūyuñda yine itleriñle cemʿ olup raḳīb
Tā şubḥ olunca dün gice muḥkem ḳudurdılar
5. Hecr ile cān virince Ümîdî cenāzemi
Erbāb-ı dil gelüp anı yirden götürdiler [65a]

239

[ŞİDḲÎ]

mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün

1. ʿİzāruñdur şehā burc-ı muḥabbet mäh-ı tībānı
Cebīnün ḥüsn ü behcet şarkunuñ mihr-i dıraşşanı
2. Ne ḳanlar yutmuşum görseñ elinden sākî-i dehrün
Derünümüñ açılma lāle gibi dāğ-ı pinhānı

---

238 Ümîdî D., G. 254 (5 Beyit), s. 415.

239 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

3. Hıatın görmek-le yārũñ terkin uran beñzedi ‘ aşık
O kâfir-i büt-pereste kim ki inkâr ide qur’ânı
4. Baña itdügi cevri hep hikâyet eyleyüp bir bir
Güzeller içre ‘ ahdüm var ki idem şermsâranı
5. Ferâgat it o qadrũñ bilmeyen dil-dârdan **Şıdkî**
Nidersin ol cefâ vü cevri çok hercâyî cânanı

240

[ŞİDKÎ]

mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün

1. Şehâ ‘ arz-ı cemâl it gel gider bu qayd-ı hicrânı
Şu gibi nice demlerdür aqar gözden çeker qanı
2. Ğamuñ keşretten ol deñlü ganîdür her dem-i çeşmüm
Süpürge ile süpürür dür ü güheri müjgânı
3. Teb-i hecrũñle leb teşneyidi deryâ ile qanmam
Zülâl-i iltifâtuñ qandurur ancaq bu atşanı
4. Vişâl-i yâre maḥrem olmaq isterseñ dilâ şabr it
Bulupdur şabr-ıla nice gönül derdine dermânı
5. N’ola eş‘ârı **Şıdkî**’nũñ olursa rengin ü merğüb
Düşüp ağızından ol gonca-dehen geçmedi bir ânı [66b]

241

[ŞİDKÎ]

mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün

1. Şehâ ḥâcet qomaz şem‘ -i ruḥuñ ḥurşid-i tâbâna
Lebũñ cāmına iren tâlîb olmaz âb-ı hayvâna
2. Ruḥuñ mihriyle ey meh-ru derūnumda yanar âteş
Muḥaşşal yaqdı şol deñlü vücūdum döndi büryâna

240 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

241 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

3. İgen zulm eyleme üftādeñe raḥm eyle sulṭānum
Tenūr-ı sīne-i dīl cevr odıyla nice bir yana
4. Bu sūzān bağruma irdükce tīr-i ğamzesi yāruñ
Güzer idüp gönül mülkünden irişüp geçer cāna
5. Derūnum şāneveş şad pāre olmuşdur ey **Şıdkî**
Elüm irmez nidem ammā ki ol zülfi-perişāna

242

[ŞİDKÎ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Mū-miyānuñ müya beñzetmekde itdüm kıl ü kāl
Ey hilāl-ebrū yine itmiş gönül ince ḥayāl
2. Dün miyānuñ gülşene vaşf eyledi bād-ı seḥer
İki bükilüp belī didi aña her bir nihāl
3. Ol saçı leylī ğamından var mı bir ' aşık dilā
Olmaya Mecnūn gibi destān-ı ' arz-ı pāy-māl
4. Rāz-ı ' aşkı ' āleme fāş itdügi yitmez yine
Çeşm-i ḥūn-efşānı gör terdir baña fi-küllü ḥāl
5. Dūd-ı āhundan felekler nīl-reng olmuşdurur
Ayrı düşeli o mehden **Şıdkî**-i āşufte-hāl [66a]

243

[ŞİDKÎ]

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Mekānum künc-i miḥnet yār u hem-dem ğuşşa-i firḳat
Ĝam-ı hecrūñ ḥarīm-i dilden ayrılmaz buçuḳ sā' at
2. Olalı ' anber-efşān sūnbül ü reyḥān saçı yārūñ
Kimesne verd-i ter çün fūls-i aḥmer virmedi kıymet

242 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

243 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

3. O hercāyī haḳīḳatsiz nigāruñ ḥuyını bildüñ
Dem-ā-dem ‘arz-ı mihr ider cihān ḥalkına bī-minnet
4. Lebi vaşfında lafz-ı la‘l ü yāḳūt eyleyeli nazm
Bulupdur şı‘rüm ol rengin-edālarla igen şöhret
5. Ḥayıf būs u kinār itmedüm anı dün gice şehā
Bilürüm ben işüm **Şıdkı** bulursam bir daḥı fırsat

244

[ŞİDKİ]

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. ‘Āşıḳa ‘arz-ı muḥabbet itmez ol maḥbūb-ı cān
Dām-ı ‘aşḳına giriftār olmasun pīr ü cüvān
2. Ol şeh-i ‘ālem bilünmez ḥūrī mi yaḥud melek
Ol sebebden noḳtalar yüzine ḳonmuşdur ‘ayān
3. Merhem-i vaşlını ister bu dil-i mecrūḥum āh
Derdüme dermān olur mı eylese yār imtiḥān
4. Pāsban olmuş çü ejder ḳara zülfi zīrā kim
Kenz-i lā-yefnā dehānı var anuñ gevher-feşān
5. Bāri raḥm itmez felek ḥāline Şıdkınüñ şehā
Añdurup gül yüzüñi bülbulveş itdürür fiḡān [67b]

245

[ŞİDKİ]

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Başa çıḳup yār ile olmadı hem-ser sünbül
Zīrā kāküllerinüñ her biri bir ter sünbül

244 Sıdkı mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

245 Sıdkı mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

2. Ruĥlarını ğül añup Őaçlarını Őünböl hem
Ğöl yaĥa ĥāk idöben ťırmadın aĝlar Őünböl
3. Bāĝa ‘azm eyle Őehā kākölünün Őevĥi ile
Nice yıldır ki ĥemen Őaĥnını bekler Őünböl
4. Zeyndür Őünböl ile dir ki ne ĥikmet bu ĥenār
Kim göre baŐuna ťaĥmuŐ o semen-ber Őünböl
5. Zeyndür Őünböl ile der ki ne ĥikmetdir bu ĥenār
Kim göre baŐuna ťaĥmıŐ o semem-ber Őünböl
6. Kendü mihrin bula tercih iderse Őünböl
Zölfüne beñzedüĝün açılır her Őünböl
7. Dil-i mecmü‘ tār u mār oldu ĝam-ı zölfüñ-ile
Düd-ı āhum başuma oldu beraber Őünböl
8. **Şıdkı** cān virdi ĥü sevdā-yı ĝam-ı kāköl ile
Ķabri üsti n’ola olursa ser-ā-ser Őünböl

246

[ŐIDĶİ]

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Ey ĝöñöl derd-i ilāhi birle nālān ol yüri
Nüş idöp cām-ı muĥabbet birle sekrān ol yüri
2. Zümre-i Belhüm eğaldan ihtirāz it cehd idöp
Fırĥa-i *taĥte kıbābi* iĥre pinhān ol yüri [67a]
3. Sālik-i rāh-ı ĥudā ol *küntü kenze* bul vüfüt
Merd-i ĥaĥ- bīn ol heme yar ile yārān ol yüri
4. Cünd-i nuĥ u sa‘ yı mürŐidle hevācis ‘askerin
Őıyup ilhām-ı ĥudā tahtına sulĥān ol yüri
5. Ķudsiyān ile enīs olmaĥ dilerseñ lā-cerem
Terk-i dünyā kıll Mesihā gibi ťayrān ol yüri

6. Şıdkıyâ olmak dilerseñ mazhar-ı luţf-ı ilâh
Levş-i hubb-ı mäsivâdan pâk-dâmân ol yüri

247

[ŞİDKÎ]

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

1. Mümkün mi dil almak çü güzeller güzelidür
Hâdiş degül ey dil bu muhabbet ezeliidür
2. Haţtuñ görüp olsam n'ola dem-beste vü hayrân
Zîrâ o haţ-i müşkinüñ 'uşşâk ecelidür
3. Her rû-şanemüñ şüretin 'aynuma komamak
Deyr-i dile cânım büt-i 'aşkuñ dükelidür
4. Çak böyle esîr-i ğam-ı 'aşk olmaz idüm lîk
Bî-çâre gönül zerre muhabbet sezelidür
5. Eflâke çıkarsa ser-i **Şıdkî** n'ola çün kim
'Uşşâka şafâ virici anuñ gazeliidür [68b]

248

[ŞİDKÎ]

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1. Dil-berâ güftâr-ı cân-bağşuñ dem-i 'isâ mıdur
Kara zülfüñ gül-'izâruñ bekler ejderhâ mıdur
2. Lü'lü'-i lâlâ mıdur dürc-i dehânuñda yağud
'Âlem-i gevher-feşân kenz-i lâ-yefnâ mıdur
3. Kilk-i müjgânuñ yazupdur meh yüzünüñ ğurresin
Ol haţ üstündeki ebrü 'anberîn tuğrâ mıdur
4. Cân gözi gördi bu hâl ü haţtı cüş itdi gönül

---

247 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

248 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

Zāhidā cennetde ḥūri böyle ğam-fersā mıdur

5. Varmak ister kapusına **Şıdkî** ʿ arz-ı ḥāl için
Bu cihān aġyārdan āyā ʿ aceb tenhā mıdur

249

[ŞİDKÎ]

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

1. ʿ Aql u fikrüm gider elden göricek reftāruñı
Tutulur nuṭkum işitsem rūḥ-baḥş güftāruñı
2. Görelî leylî saçunı döndi Mecnūna göñül
Deng ü ḥayrān ḳalmışum ḥaḳḳā görüp ruḥsāruñı
3. Ḥasta-i hicrūñe laʿ lüñ şerbeti emsem yeter
Ey ṭabībüm gel ḥalāş eyle bu ben bīmāruñı
4. Virse luṭf idüp emān bir dem baña peyk-i ecel
Derd ile āḥ eylesem bir dem görüp eṭvāruñı
5. Her ne deñlü **Şıdkî**ye cevri eylesen incinmez ol
Tek müyesser olsa görmek kāmca dīdāruñı [68a]

250

[ŞİDKÎ]

feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün

1. Luṭf u iḥsānı dirīġ eylemez ol yār Şıdkî
Pāyına ʿ arz ile düşüp ḥālūñi yalvar Şıdkî
2. Tār u mār olacaġıñı ğam-ı zülfi ile
Hele dimez mi idüm ben saña her bār Şıdkî

---

249 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

250 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

3. Dil virüp itme muḥabbet her meh-i nā-mihre
Her yüze gülüci de şanma vefā var Şıdkî
4. Evvel āḥir budurur saña sözüm hūblar ile
Sen sen ol ülfeti қо eyleme zinhār Şıdkî
5. Māsivā sevgüleri kaydaları yüzünden
Her niçe bilüriseñ kendüñi kırtar Şıdkî

251

[ŞIDKÎ]

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

1. Ğamuñ derdine bilmem naydacağum
Ğümāndur aña dermān bulacağum
2. Bu ben ḥastayı yāre öldi deñ kim
Ğamı derdiyle oldı olacağum
3. Aқar şu gibi geçer ḥüsn ü behcet
Şehā bāķi қalur dime bu çağum
4. Gerek dutma gerek tüt nuşḥ u pendüm
Hele ben saña didüm diyecağum
5. Ḥuzūr-ı ḥaққа bu ḥāl ile Şıdkî
Varursam bellüdür ne olacağum [69b]

252

[ŞIDKÎ]

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

1. N'ola yoğısa māl-i bī-ḥisābum
Hele ol yār ıla var intisābum

---

251 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

252 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

2. Göñülün kaçdı var terk-i diyāra
Ya toprağum çeker anı ya ābum
3. Ğam-ı hicri meyin nūş eyledükçe
Figān u nāledür çeng ü rebābum
4. Amān virse baña bir dem ecel āh
Ki ol yār ile var bir kaç cevābum
5. Huzūr-ı haqqa bu hāl ile **Şıdkî**
Varursam bellü ne olur ‘ iķābum

253

[ŞİDKÎ]

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Sālik-i haqqa tecerrüd meslek-i a‘ lā yeter
Aña rāhat menzili bir kūşe-i tenhā yeter
2. Fānī dünyānuñ metā‘ indan ferāgat idene
Kurb-ı haq esbābı kesbine faqır kīmyā yeter
3. Mülk-i dünyāda n’ola ey dil haqır ü ħor iseñ
Şāh-ı ‘ uķbāyuz bize ol devlet-i ‘ uzma‘ yeter
4. ‘ İzz ü iķbālün cihānuñ şanma olur pāy-dār
Bī-beķā idüklerine kışsa-i Dārā yeter
5. Baħr-i hikmet cevheridür hep kelām-ı dil-keşüm
Murğ-ı dil şaydına nükteleri dānehā yeter [69a]
6. Maħrem-i esrār-ı ma‘ nā saña yok bir hem-zebān
Şıdkiyā ‘ aşķ sırrın eyledün ifşā yeter

254

[ŞİDKÎ]

---

253 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

254 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ol şehüñ mest çeşmi bīmār itdi cānı ey göñül
Emsem olur derdüme emsem dehānı ey göñül
2. Şem' -i ruħuñ hicri odı yaqdı kül itdi beni
Dūd-ı āhum itdi nıl-reng āsumānı ey göñül
3. Qadd-ı ħamla medd-i āhum cünd-i ğamla cenge bes
Pes nidersin ālet-i tır ü kemānı ey göñül
4. 'Āşıka yār açma 'aşk sırrını didügi söze
Ter düşer gözden ağan āb-ı revānı ey göñül
5. Bezm-i ğamda ne tiz āh ile fiġāna başladuñ
İşte ben açmaz-ısañ rāz-ı nihānı ey göñül
6. Bī-bekādur devleti kimse baña ögretmesin
Nice nice tecrübe olmuş cihānı ey göñül
7. Sīm levħ üzre muraşsa' gevhere beñzer hemān
Aq durakda Şıdkınuñ bu şi' r-i zī-şānı göñül [70b]

255

[ŞİDKİ]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ruħlaruñ şevki-y-ile gülşende ey gül yüzlü yār
Gonca iken yaqasın çāk itmemiş bir gül mi var
2. Ruħlaruñ yādıyla bāğa her kaçan 'azm eyleseñ
Gözlerüme görünür ey gonca-fem gülnār nār
3. Germ olup beñzetedügiçün kendüyi ruħlaruña
Qızarup qan tere batdı ħacletünden gül-bahār
4. Duydı beñzedüğini fi'l-cümle gül ruħlaruña
Bülbülüñ gülşende oldur ağladuğı zār zār

5. Hüsne mağrūr olma ey gülbün-ğad elden gider ol
Bilmedüñ mi olduğını āğir-i gülzār zār
6. Rişte-i nazmımla ma' nā gülsitānından yine
Bağladı bir deste gül bu **Şıdkı**-i mağzūn u zār

256

[ŞİDKİ]

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Dir ise a' lā yerüm var māh-ı tābāndan o yār
Sözi gerçekdür dilā fi'l-vāқи' anuñ vechi var
2. Gülşene götürdi ağızından haber bād-ı şabā
İşidüp anı yağa çāk itdi ğonca şubğ vār
3. Sünbüle didüm neden ħālūñ perişāndur didi
Büy-ı zülf-i yār sevdāları kıldı tār [u] mār [70a]

257

[ŞİDKİ]

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Māl u rızğ yığar ħ^vāce anları zann idüp şafā
Cümleten zevğ ü şafā şandukları derd ü 'anā
2. Bülbül-i dil gülşen-i dehri ser-ā-ser geşt idüp
Bulmadı bir gül gibi pākīze-dāmen dil-rübā
3. Mağzar-ı 'aşğ olmayan bilmez muğabbet lezzetin
Ğābil-i dermān degül uğramayan derde dilā
4. Sen sen ol nā-ehle 'aşğ sırrın açıcı olma gel
Bu rumūzuñ mağremiñ insān-ı kāmilde ara
5. **Şıdkı**'nūñ ħalbi n'ola şūrīde vü şeydā ise
Mağzen-i sırr-ı ħudādur ħor bağma zāhidā

---

256 Sıdkı mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

257 Sıdkı mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

1. Cihân içre ğam-ı ' aşkuñdan özge bir belâ mı var
O çâresüz belâya benden özge mübtelâ mı var
2. Leb-i cân-bağşuñuñ arzūsı ile ey Mesîhâ-dem
Gülünc olmuş ile benüm gibi bir bî-nevâ mı var
3. Şehâ bir çâre var mı vaşluña irmege ölmekden
Dil-i bîmâruma sîmîn tenüñ gibi devâ mı var
4. Beni zâr itdüginden ol perî-ter sen bilürüm ben
Güzellerde hiç ey yaşlu gözüm ehl-i vefâ mı var
5. Lebüñ ' aşıklara gerçi ki hâzır helvâdur ammâ
Miyân-ı müyuñı kuçmağ gibi anda şafâ mı var [71b]
6. Şikâyet eylemege sen melek-sîmâya ağıyardan
Bu miñnet-hânedede bir lahzalık tenhâca câ mı var
7. Taşadduğ kıl zeķât-ı vaşluñı **Şıdkî** ğarîbüñe
Bir anuñ gibi hâlin setr ider ehl-i fenâ mı var

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Yâd-ı la' lüñden gözüm kanla tolar lâle gibi
Meclis-i dilde çalınan ney-şıfat nâle gibi
2. Nağd-ı cânüm harc olursa râh-ı ' aşkuñda n'ola
Ka' be-i küyuña şâyed hağ beni şala gibi
3. Dilerüm dîvân-ı hüsñüñ dersini nağl itmege
Şun' -ı kudret baħrine ğavvâş-ı dil dala gibi

---

258 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

259 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

4. Fāriğ ü āzāde olup itdüm ʿ uzlet ihtiyār
Kaşdı gönülüm ʿ ālem içre bir kıara şāle gibi
5. Murğ-ı rūḥuñ **Şıdkıyā** pervāz urup uçmağ diler
ʿ Aql u fikri bunda ammā yār-ıla kıala gibi

260

[ŞİDKĪ]

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

1. İsteriseñ nefis [ü] şeytān bulmaya saña zafer
Sāde-dil ol levḥ-i dilden māsivā nağşın gider [71a]
2. Ehl-i ʿ aşğ mesnedidür anuñ eşigi ey gönül
Pāyına düş ḥālūñ ʿ arz eyle hemān yalvar var
3. **Şıdkıy**i redd itme kıapuñdan duʿ ā-gūyuñdur ol
Gerçi ki vardur anuñ gibi duʿ ā-gūyuñ hezār

261

[ŞİDKĪ]

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

1. Şanma ey dil bu cihān-ı fānıyī cāy-ı bekā
Nefse uyup ʿ ömrüñi itme ʿ abeş yire hebā
2. Nūḥ gibi biñ yıl olur-ise de ʿ ömrüñ ʿ ākıbet
İrişür peyk-i ecel bād-ı şabā gibi saña
3. ʿ İzz-i dünyā-yı denī ile feraḥ-nāk olma gel
Fıkr it ol vaḳti ki cismüñ yire girüp ḥāk ola
4. Emrine ḥalğ rām oluban şāh-ı Rūm olsan dağı
Yirüñ altunda yir seni mūr u mār āḫir dilā
5. Nağd-i ʿ ömr elden gider aldanma fānī ʿ āleme
Şol hele ben bildüğüm dünyā mıdur bu **Şıdkıyā**

---

260 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

261 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Kalmadı kaç' â murād ol yārdan ğayrı baña
Eyledüm hancer-i tecrīd ile kaç' -ı māsivā [72b]
1. Çeşm-i dil-ber fikridür kütum bu miḥnet-ḥānede
Besdür ' âlemde riyāzet ehline bādem ğidā
2. Çekmezidi ğam kişi māl u menāl-i dehr için
Ḥāl-i dünyānuñ me'ālī niydüĝin bilse dilā
3. Cām-ı şehvet mesti bilmez iki ' âlemden ḥaber
Kāşki olmasa herĝiz dünyī vü ' uḫbā aña
4. Gerçek erdür dāmen-i pākizene yapuşmalı
Şol ki virmeye zen-i dehre murādın zāhidā
5. Maḥrem-i esrār-ı ma' nā yoḫ saña çün hem-zebān
İmdi gel ' aşḫ sırrın eyleme hüveydā **Şıdkıyā**

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Murāda çünki irĝürmedi şimdiye dek ol āfet
Muḥāl olmaḫda ĝitdükce baña anuñ-ile ülfet
2. Göñül sevdā-yı zülf-i yāra düşüp bī-ḫarār oldı
Hevāya meyl ider ammā ne çāre ol serv-ḫāmet
3. Vişālüñden olur çāre dil-i bīmāra olursa
Ḳatı zār u zebün itdi anı derd ü ğam-ı ḥasret
4. O dil-dārı gezer ĝördüm raḫīb-i bed-liḫā-y-ıla
Anuñiçün melāetle dil-i zārüm bulur şöhret

---

262 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

263 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

5. Cihānda şoḥbet itmek yār-ıla hoş demdür ammā kim
Ġam-ıla hem-dem olmak daḥı **Şıdkî** özge bir ḥālet [72a]

264

[ŞİDKÎ]

7+7 *Hece Ölçüsü*

1. Şunalı bir cur‘ a ben ḥastaya cānān ḳahve
Gitmez oldı hiç destümden ḳūt-ı cān ḳahve
2. Bāde ayğa düşdüm leb-i yār hicrūnden
Didi var eyler senüñ derdüñe dermān ḳahve
3. Peyker-i meh hūr- tal‘ at sākiler ile hemān
Ravza-i cennet olur mecma‘ -ı yārān ḳahve
4. Fi’l-meşel rızvān elünde cām-ı kevşer gibidür
Destine alduḳca filcān-ıla cānān ḳahve
5. Çin-i zülf-i yāre ḥasret olmasa olmazıdı
Tire aḥvāl āh ider sīnesi sūzān ḳahve
6. Lebüni sāgar būs itdügin görüp nār-ı ḥased
Yaḳdı yüregini tüter cām-ı ‘ irfān ḳahve
7. Mest olup ‘ aḳlı gider zemzemleyüp ol lebi mül
‘ Āşıkına şunsa bir cür‘ a ḳūt-i cān ḳahve
8. Zevḳı zemzeme-i cānān-ıladur ansuz
‘ Ālemi yok eger olsa āb-ı ḥayvān ḳahve
9. Dest-i luḫfuñdan umar ey sākî-i bezm-i elest
Şıdkî ḳuluñ şabāḥ aḥşam iki filcān ḳahve[73b]

265

[ŞİDKÎ]

---

264 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

265 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

7+7 Hece Ölçüsü

1. Şunalı bir cür' acık ben meste cānān bāde
Gıtmez oldu hiç destümden küt-i cān bāde
2. Fi'l-meşel rızvān elinde cām-ı kevşer gibidür
Destine alduğda kāse ile cānān bāde
3. Çāre şordum leb-i hicrine tabībden didi var
Düş ayağına ider derdiñe dermān bāde
4. Hele şakınsun içerler kanunı rindler iğen
Lebüne öykünmesün la' l-i bedahşān bāde
5. ' Ālemi yok eger olsa āb-ı hayvān bāde⁴¹⁸
6. Mest olup ' aklı gider zemzemleyüp ol lebi mül
Kime şunsa **Şıdkī** bir cür' a küt-i cān bāde

266

[ŞİDKİ]

7+7 Hece Ölçüsü

1. Şevkı gitmez bir nefes gönlümden ol cānānuñ
Olmasa maḥbūbı nesi varidi dünyānuñ
2. ' Ālem içre olmasaydı serv-ğad maḥbūblar
Toğri baqmazdum ḥudā ḥaqqı yüzine anuñ
3. Dostum zevk ü şafāñ olsun mezīd işitdük
Hūblar kānı şafā menba' ıdur dükkānuñ [73a]

267

⁴¹⁸ Bu beyitin ikinci mısraı eksiktir.

266 Sıdkī mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

267 Sıdkī mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

[ŞİDKÎ]

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Yağdı bir yârüñ cefâsı göñlümi kıldı ħarâb
Kimse sevmesün cihânda dil-ber-i ' âlî-cenâb
2. ' Asker-i cevr ü ğamı virdi tezâhüm şol kadar
Her tarafından murğ-ı rûhum uçmağa kıldı şitâb
3. Çeşm-i ħünîndür tenümde zaĥmuñuñ her birisi
Çevresinde tîr-i ğamzeñ müjedür ey mâh-tâb
4. Kûy-ı yâre irmesün diyü raķîbi recm için
Nâvek-i âh atarum şubĥa degin mişl-i şihâb
5. Aĥter-i burc-ı vefâyum ben didükde **Şıdkıyâ**
Mest idi bilmezdi kendin ol cemâli âfitâb

268

[ŞİDKÎ]

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

1. Açmayup râz-ı cânı neyleyeyin
Bunca âh u figânı neyleyeyin
2. Nâr-ı ' aşkı setir iderdüm lîk
Dîde-i ħün-feşânı neyleyeyin
3. Dâmen-i vaşlına el irgürmez
Böyle vaĥşî civânı neyleyeyin
4. Bir nefes göñlüm istedügi gibi
Râm olmaz cihânı neyleyeyin
5. ' Andelîb-i dile ruĥı güli bes
Şıdkıyâ gül-sitâni neyleyeyin [74b]

269

---

268 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

269 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilmemiştir.

[ŞİDKÎ]

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Sâlik-i haqqâ tecerrüd meslek-i a' lâ yeter
Aña râhat menzili bir kûşe-i tenhâ yeter
2. Fânî dünyānuñ metâ' indan ferâgat idene
Kurb-ı haq esbâbı kesbine faqır dünyâ yeter
3. ' İzz ü şevket cāmesinden fāriğü'l-bāle hemān
Bir ' abā-yı köhne cānā hil' at-i dünyâ yeter
4. ' İzz ü iqbālün cihānuñ şanma olur pāy-dār
Bî-bekā olduklarına kışsa-i Dārâ yeter
5. Mülk-i dünyāda n'ola **Şıdkî** haqır ü ħor iseñ
Şāh-ı ' uqbāyuz bize ol devlet-i ' uzma yeter

270

[ŞİDKÎ]

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Oldı dil bir nev-civānuñ ' aşık-ı āvāresi
Āh kim yoqdur anuñ derd ü ğamunuñ çāresi
2. Gevher-i eşki çü encüm şaçarum şubha degün
Şol gice kim haqıruma gele ol meh-pāresi
3. Niçe yüzden göreyüm diyen cemālini gōñül
Şınmış aynaveş gerekdür ola niçe pāresi
4. Tîr-i ğamzeñ mecrūhıdır sine ānı dir gören
Sehm-i mesmüm zaħmıdır āh bu oñulmaz yarası
5. Çāre vār mı vaşluna irmege **Şıdkî** ölmedin
Söylesün di ol taḫīb-i hasta-dil cān pāresi [74a]

271

[ŞİDKÎ]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. o teferrücgāh idünsünler cemālün ' uşşāk
A benüm o sevdüğüm yodur ziyānı anuñ
2. Himmet idüp umaruz rüz u şeb o Rabb-i celil
Ser-nigün eyleye kellelerini a' dānuñ
3. Ğam u uşşasın cihānuñ göze şalundurma
Devr-i cām-ı mey ile her dem geçür devrānuñ
4. Luţf u ihsānuñ göre geldi muħibbün **Şıdkî**
Şimdide umsa ' aceb mi luţf-ı bî-pāyānuñ

272

[ŞİDKÎ]

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Lebi arzısı ile yār gözüm an olduğun bilmez
Ğam-ı zülfi ile hālüm perişān olduğun bilmez
2. Vişālî nadini aėyāra bî-minnet idermiş ' arz
Miyānuñ ucma anuñ genc-i pinhān olduğun bilmez
3. o gitsün atı nādān u cāhil atar durur zāhid
Yüzini ol perinün vech-i raħmān olduğun bilmez
4. Bizümle şöyle müstağnî durur yār āşinālıdan
Seg-i kūyî bizümle şanki yārān olduėun bilmez
5. Baup bir gün dimedi sāye-i dīvārdur bu āh
Yolında cān u ten hā ile yeksān olduğun bilmez [75b]
6. Kesülmez amzesi oı dil-i şad-ākdan **Şıdkî**
Ne āfil şāh olur ki mülki vīrān olduğun bilmez [75a]

---

271 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren alışmalarda tespit edilmemiştir.

272 Sıdkî mahlaslı şiirlere yer veren alışmalarda tespit edilememiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde T3572 numarada kaydı bulunan *Mecmûa 'i-Eş'âr* isimli şiir mecmuasının 2b-75b varakları arası araştırma konusu olmuş ve içeriğine dair malumatlar verilmiştir. Şiir mecmuasındaki şiirlerin transkripsiyonlu metni hazırlanılmış, sonra dîvânlarda veya konumuzla alakalı akademik çalışmalarla mukayese edilmiştir.

Mecmuada mahlasları ele alarak tespit ettiğimiz 15. ile 18. yüzyıl arasında şiirler yazmış 66 şair ve bu şairlere ait gazel, kaside, kıt'a ve müfred olarak 4 muhtelif nazım biçiminde 272 şiir bulunmaktadır. En fazla şiire sahip şair Sıdkî (67) ve Bâkî (51)'nindir.

Mecmua Bâkî'nin bir kasidesi ile başlamaktadır. Daha sonra yine Bâkî'ye ait gazellerle devam etmektedir. Mecmuanın en büyük kısmını ise gazeller oluşturmaktadır. Toplamda iki kaside, bir kıt'a ve bir müfred bulunmaktadır. Bunun haricindeki tüm nazım şekli ise gazeldir. Gazellerin muhteva açısından incelenmesi sonucunda âşıkâne ve rindâne tarzda yazıldıkları anlaşılmaktadır.

Mecmua 75 varaktan meydana gelmiştir. Ta'lik hat ile ve okunaklı bir şekilde yazılmıştır. 1 boş sayfanın dışında boş ve tahrif olmuş sayfalar bulunmamaktadır.

Eserin birinci varağına müellif tarafından numara konulmuş fakar herhangi bir şiir ve kayda değer malumat yoktur. Şiirler 2b kısmından başladığı için çalışmada transkripsiyona 2b olarak başlanmıştır.

Çalışmamızda dîvân olarak neşr edilen eserlerde bulunmayan veya ilgili akademik çalışmalarda tespit edemediğimiz yeni şiirler ve şairler yer almaktadır. Bunlardan Bâkî ve Emrî gibi şairlerin de divanlarında yer almayan şiirler tespit edilmiştir.

Çalışmamızın neticesinin saha araştırmalarına faydalı olabilmesi ümidini taşımaktayız.

KAYNAKÇA

Kitaplar

AK, Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin*, Uludağ Üniversitesi Basım Evi, Bursa 2001.

AKSOYAK, İ. Hakkı, Gelibolulu Mustafa Âlî, Ankara 2018,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>
(E.T: 18.12.2018)

AVŞAR, Ziya, *Revânî Dîvânı*, Ankara 2017,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0>
(ET: 25.07.2018)

AYAN, Hüseyin, *Nesîmî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni)*, TDK Yay., Ankara 2002.

AYDEMİR, Yaşar, *Behiştî Dîvânı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., Ankara 2000.

ÇAPAN, Pervin, *Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâidi'l-Eş'âr) İnceleme-Metin-İndeks*, AKMB Yay., Ankara 2005.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed-TANYERİ, M. Ali, *Hayretî Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1981.

ÇİFTÇİ, Ömer, *Fatîn Davud Hâtimetü'l-Eş'âr (Fatîn Tezkiresi)*, Ankara 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55976,fatin-tezkiresi-pdf.pdf?0>
(ET: 06.12.2018)

DURMUŞ, Tuba Işınsu- CANIM, Rıdvan, *Şevkî Dîvânı*, Ankara 2018,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59035,sevki-divanipdf.pdf?0>
(E.T: 18.12.2018)

GENÇ, İlhan, *Esrar Dede Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevlevîyye*, AKMB Yay., Ankara 2000.

GÜL, Muhsin, *Sıdkı Baba Hayatı ve Divanından Örnekler*, Kadıoğlu Matbaası, Ankara 1984.

GÜRGENDERELİ, Müberra, *Hasan Ziyâ'î Hayatı, Eserleri, Sanatı ve Divanı*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2002.

İNCE, Adnan, *Tezkiretü'ş-Şu'arâ Sâlim Efendi*, AKMB Yay., Ankara 2005.

İPEKTEN, Haluk-İSEN, Mustafa-TOPARLI, Recep-OKÇU, Naci-KARABEY, Turgut, *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, KB Yay., Ankara 1988.

İSEN, Mustafa, *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, AKMB Yay., Ankara 1994.

İSEN, Mustafa, *Latîfî Tezkiresi*, KB Yay., Ankara 1990.

- ERDOĞAN, Mehtap, *Sıdkî Paşa Dîvân ve Berf ü Bahâr*, Kitabevi, İstanbul 2011.
- EREN, Abdullah, *Sıdkî Dîvânı*, Altınpost Yay., İstanbul 2014.
- KORKUSUZ, Şefik, *Diyarbakırlı Şair Sırrî Hanım'ın Hayatı*, Kent Yay., İstanbul 2005.
- KOŞİK, Halil Sercan, *Sıdkî Baba Nasihatnâme-i Sıdkî*, Kömen Yay., Konya 2016.
- KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı* (Tenkitli Basım). TDK Yay., Ankara 2015.
- SARAÇ, M.A. Yekta, *Emrî Dîvânı*, Eren Yay. İstanbul 2002.
- SUNGURHAN, Aysun, *Beyânî Tezkiretü'ş-Şu'arâ*, Ankara 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55835,beyani-tezkiresipdf.pdf?0>
(ET: 19.12.2018)
- SUNGURHAN, Aysun, *Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü'ş-Şu'arâ*, Ankara 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0>
(ET: 30.11.2018)
- ŞİMŞEK, Selami, *Edirneli Kabûlî Mustafa Efendi Hayatı, Eserleri, Tasavvufî Görüşleri*, Buhara Yay., İstanbul 2005.
- TARLAN, Ali Nihat, *Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Divan Şiiri (Rahmî ve Fevrî)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. Fasikül 1, İstanbul 1948.
- TARLAN, Ali Nihat, *Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Divan Şiiri (Ubeydî-Aşkî-Şem'î- İşretî)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. Fasikül 2, İstanbul 1948.
- TARLAN, Ali Nihat, *Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Divan Şiiri ('Ulvî-Me'alî-Nihânî- Feyzî-Kâtibî)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. Fasikül 3, İstanbul 1948.
- TARLAN, Ali Nihat, *Şiir Mecmualarında XVI. Ve XVII. Asır Divan Şiiri (Revânî, Hayretî, Hâverî, Âhî, Peyâmî, Sâni)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. Fasikül 3, İstanbul 1949.
- TARLAN, Ali Nihat, *Zâtî Dîvânı*, C. I-II-II, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1967.
- TARLAN, Ali Nihat, *Hayâlî Dîvânı*, Akçağ Yay., Ankara 1992.
- TAŞ, Hakan, *Vusûlî Dîvânı*, Ankara 2010,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10660,vusuli-divanipdf.pdf?0>
(ET: 18.12.2018)
- TANYERİ, M. Ali-TULUM, Mertol, *Nev'î Dîvânı* (Tenkitli Basım), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1977.
- YAKAR, Halil İbrahim, *Gelibolulu Sun'î Dîvânı*, Ankara 2018,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57257,gelibolulu-suni-divanipdf.pdf?0>

(E.T: 18.12.2018)

YILMAZ, Ozan, *Necâtî Bey Divânı*, Atatürk Kültür Merkezi Yay., C. I-II, Ankara 2015.

ZAVOTÇU, Gencay, *Rızâ Tezkiresi*, Ankara 2017.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56060,riza-tezkiresipdf.pdf?0>

(ET: 05.08.2017)

Sürelî Yayınlar

AYDEMİR, Yaşar, Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, *Turkish Studies*, Volume 2/3, Ankara 2007, s. 122-137.

GÜRBÜZ, Mehmet, Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine, *Turkish Studies*, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 315-322.

KÖKSAL, M. Fatih, Bâkî'nin Bilinmeyen Veda Gazeli ve Dîvânında Bulunmayan Bazı Şiirleri, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 10, 2013, s. 319-330.

KURNAZ, Cemal-AYDEMİR, Yaşar, Mecmualara Sorulması Gereken Sorular, *Turkish Studies*, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 51-64.

TANYILDIZ, Ahmet, Şiir Mecmualarının Neşri Hakkında, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 5, S. 21, 2012, s. 224-239.

ÜNVER, İsmail, Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, *Turkish Studies/International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/6 Fall, Ankara 2008, s. 1-46.

YILMAZ, Ozan, Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 1, İstanbul 2008, s. 255-280.

Diğer Yayınlar

ADAK, Abdurrahman, *Za'fî-i Gülşenî Hayatı Eserler, Edebî Şahsiyeti ve Dîvânı'nın İncelenmesi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Ankara 2006.

AKDENİZ, Metin, *Tab'î'nin Mecmû'a-i Eş'ârı* (İnceleme-Metin), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Denizli 2016.

AKGÜL, Ahmet, *Abdullah Sıdkî Divanı* (İnceleme-Metin-Dizin), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Isparta 2011.

AKKAYA, Hüseyin, "Şemsî, Şemseddin Sivasî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6894>
(ET: 24.10.2018)

AKKESE, Ayten, *Muhyiddin Rûmî ve Divançesi (İnceleme-Metin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2014.

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Himmet/Abdî, Şeyh Himmet Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4412>
(ET: 11.08.2017)

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Mecdî, Mecdî Mehmed Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3226>
(ET: 12.09.2017)

ARSLAN, Mehmet, “Basrî, Hasan Basrî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4156>
(ET: 20.12.2018)

ARSLAN, Mustafa, *Muhyî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2006.

ARSLAN, Ömer, *Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2013.

ATICI, Muammer, *Mehmet Hâlis Efendi ve Mehmet Hâlis Efendi Dîvânı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2009.

BAŞTÜRK, Şevket, *Mesîhî-i Tebrîzî Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânının İncelenmesi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Afyonkarahisar 2006.

BUYRUK, İbrahim Etem, *Ümidî Ahmet Dîvânı (İnceleme-Metin-Özel Adlar Dizini)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2009.

CANKURT, Gülşen Çaylı, *Figânî Divanı Gramatikal İndeksi*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Aydın 2015.

CANSEVER, Sıddık, *Eğribozlu Mehmed Emin Sirri Hayatı, Eserleri, Divanının Edisyon Kritik Metni ve Değerlendirilmesi*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2005.

ÇETİN, İsmail, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ 1993.

ÇETİN, Rıdvan, *XIX. Yüzyıl Mutasavvıf Şairlerinden Seyyid Süleymân Mahvî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kütahya 2014.

DURMUŞ, Tuba Işınsu, “Hayretî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2711>
(ET:20.02.18)

EFLATUN, Muvaffak, *Feyzî-i Keşevî Dîvânı* (Tahlil-Metin), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Ankara 2003.

ERDOĞAN, Mustafa, *Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı* (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Ankara 2008.

EROĞLU, Süleyman, *Sadık Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Bursa 1998.

ESKİMEN, Ayşe Derya, *Mecdî Mehmed Efendi'nin Gazelleri* (Metin-İnceleme), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2008.

ERÜNSAL, İsmail E., “Revânî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2594>
(ET:21.12.2018)

GÜRBÜZ, İncinur Atik, “Husrev”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1782>
(ET: 12.03.2017)

KALPAKLI, Mehmet, “Fevrî, Ahmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5905>
(ET: 11.12.2018)

KALPAKLI, Mehmet, “Fevrî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.12, İstanbul 1995.

KANMAZ, Fatma Esra, *Ömer Şevki Mardîni ve Divanı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2010.

KAPLAN, Yunus, “Câyî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1000>
(21.12.2018)

KAPLAN, Yunus, “Sîretî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6312>
(ET: 20.10.2017)

KARAGÖZ, Halil, *Askerî Dîvânı'nın Tenkitli Metni*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Isparta 1997.

KAPLAN, Yunus, “Meşâmî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1555>
(ET: 21.12.2018)

KAPLAN, Yunus, “Mukîmî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6184>
(ET: 21.12.2018)

KAPLAN, Yunus, “Vâkîf, Seyyid Yahya Vâkîf Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3228>
(ET: 11.07.2018)

KARAGÖZ, Halil, *Askerî Dîvânı'nın Tenkitli Metni*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış YLT, Isparta 1997.

KARAGÖZLÜ, Volkan, “Hayâlî Bey, Hayalî, Mehmed Hayâlî Bey, Bekâr Memi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6318>
(ET: 12.03.2018).

KARAVELİOĞLU, Ali, *On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizenli Şem’î'nin Divanı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış DT, İstanbul 2005.

KARTAL, Ahmet, “Mesîhî, Îsâ”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6119>
(ET: 07.08.2017)

KAYA, Bayram Ali, “Necâtî Bey, Îsâ”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=217>
(ET: 21.04.2018)

KAYA, Nejla, *Tab’î, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divânı*, Afyonkarahisar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Afyonkarahisar 2009.

KAZAN, Şevkiye, *Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Divanı (Tenkitli Metin-İnceleme) ve Şerhu Medhi’n-Nebî*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış DT, Ankara 2003.

KESİK, Beyhani “Râzî, Yazıcı Abdullah Efendizâde Abdüllatif Râzî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3185>
(ET: 18.07.2018)

KESİK, Beyhan, “Za’fi, Mehmed Za’fi Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3325>
(ET: 24.03.2018)

KOYUNCU, “Makâlî, Mustafa Bey”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=189>

(ET: 13.01.2018)

KÖKSAL, M. Fatih, “Şâmî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1163>
(ET: 15.07.2018)

KÜLEKÇİ, Numan, *Gani-zâde Nâdirî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkitli Metni*, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Yayınlanmamış DT, Erzurum 1985.

MUTLU, Hafsa, *Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2008.

ÖZKAT, Mustafa, *Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı* (İnceleme-Tenkitli Metin), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2005.

ÖZKET, İrem Çavuşoğlu, *Sıdkî Derviş Mehmed Divanı* (Metin-İnceleme), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Samsun 2014.

ÖZTOPRAK, Nihat, “Rûhî, Bağdatlı”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2428>
(21.12.2018)

ÖZYILDIRIM, Ali Emre, *Hamdullah Hamdi ve Dîvânı*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1999.

SARI, Mehmet, “Askerî, Gülaboğlu Muhammed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6293>
(ET:23.03.2018)

SARIKAYA, Erdem, *Ebubekir Celalî Divanı* (Karşılaştırmalı Metin- İnceleme), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2008.

SEFERCİOĞLU, M. Nejat, “Nev’î, Yahyâ”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3071>
(ET: 23.06.2018)

SEZEN, Gülşen, *Mustafa Sıdkî Efendi Dîvânı Transkripsiyonlu Metin-Edebî İnceleme*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2010.

SOLMAZ, Süleyman, *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı*, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara 2005, s. 416.

SUNAL, Arif, *Sâdık Dîvânı* (İnceleme-Metin), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Bursa 2014.

ŞAHİN, Abdullah, *Kilisli Abdullah Sermest (Hâlis) Divanı*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Çanakkale 1998.

ŞAHİN, Esmâ, “Ulvî, Terzî-zâde Mehmed Ulvî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3891>

(ET: 20.10.2018)

ŞANLI, İsmet, “Hilâlî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1915>

(ET: 10.06.2017)

ŞANLI, İsmet, “Ubeydî, Abdurrah Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1694>

(ET: 12.06.2018)

TAŞDELEN, İshak, *Şevkî Hasan Tahsin İstanbulî Divanı* (Traskripsiyonlu Metin ve Sadeleştirme), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Erzurum 2014.

TEZCAN, Esmâ, *Şevkî İbrahim Efendi Divanı* (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kütahya 2007.

TIĞLI, Fatih, *Bursalı Rahmî Çelebi ve Divânı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2006.

TUMAN, Mehmet Nâil, *Tuhfe-i Nâilî, Divân Şairlerinin Muhtasar Biyografileri*, Haz. Cemal Kurnaz-Mustafa Tatçı, Bizim Büro Yay., Ankara 2001, s. 647.

ÜNSAL, Hatice, *Abdurrahman Halis Talabani ve Behçetül-Esrar Tercümesi Adlı Eseri*, Marmaris Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2010.

YAĞMUR, Bahri, *Hilâlî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 1998.

YILMAZ, Kadri Hüsnü, “Vâlihî, Kadızâde Ahmed Vâlihî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1721>

(ET: 01.07.2018)

YILDIRIM, Ali, *İshak Çelebi* (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Edisyon Kritiği), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yayınlanmamış YLT, Elazığ 1991.

ÖZGEÇMİŞ

Faruk AY, 1993 yılında Uşak'ta doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimini Uşak'ta tamamladı. 2011 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümündeki lisans eğitiminden 2015 yılında mezun oldu ve aynı yıl Sakarya Üniversitesi'nde Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. Yine aynı yıl başladığı Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans eğitimine halen devam etmektedir.